Gulwali Passarlay
împreună cu Nadene Ghouri

CER ÎNTUNECAT

Fuga unui copil
din Afganistan în Marea Britanie

POLIROM

Table of Contents

Lista ilustraţiilor
Prolog
Capitolul 1
Capitolul 2
Capitolul 3
Capitolul 4
Capitolul 5
Capitolul 6
Capitolul 7
Capitolul 8
Capitolul 9
Capitolul 10
Capitolul 11
Capitolul 12
Capitolul 13
Capitolul 14
Capitolul 15
Capitolul 16
Capitolul 17
Capitolul 18
Capitolul 19
Capitolul 20
Capitolul 21
Capitolul 22
Capitolul 23

Capitolul 24
Capitolul 25
Capitolul 26
Capitolul 27
Capitolul 28
Capitolul 29
Capitolul 30
Capitolul 31
Capitolul 32
Capitolul 33
Epilog
Nota coautoarei
Mulţumiri

Gulwali Passarlay
împreună cu Nadene Ghouri

CER ÎNTUNECAT

Fuga unui copil din Afganistan în Marea Britanie

Traducere de Adina-Maria Simion

POLIROM
2016

Gulwali Passarlay with Nadene Ghouri, *The Lightless Sky*: *An Afghan Refugee Boy's Journey of Escape to a New Life in Britain*
Copyright © 2015 by Gulwali Passarlay
© 2016 by Editura POLIROM, pentru ediţia în limba română
www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728
ISBN ePub: 978-973-46-6260-9
ISBN PDF: 978-973-46-6261-6
ISBN print: 978-973-46-2637-3
Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: © Zurijeta/Shutterstock.com
Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!
Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

GULWALI PASSARLAY a ajuns în Marea Britanie după o călătorie plină de aventuri, care a durat un an şi l-a purtat prin opt ţări. Aici studiază ştiinţe politice la Universitatea din Manchester. Este membru al unor prestigioase grupuri politice, de ajutor şi de tineret şi intenţionează să candideze la un moment dat la preşedinţia Afganistanului. În 2012, înaintea Jocurilor Olimpice desfăşurate la Londra, a fost invitat să poarte torţa olimpică.

NADENE GHOURI, jurnalistă distinsă cu mai multe premii, a fost corespondentă pentru BBC şi pentru Al Jazeera English. Este coautoarea volumelor *The Favored Daughter* (bestseller *New York Times*) şi *Born into the Children of God*. A fost *writer in residence* la Gladstone's Library, în Ţara Galilor. A consiliat Ministerul de Externe britanic şi mai multe agenţii internaţionale de ajutor cu privire la comunicarea strategică şi pentru consolidarea păcii. De asemenea, a format jurnalişti şi a ajutat la înfiinţarea unor posturi de radio în unele dintre cele mai periculoase ţări din lume.

Lista ilustraţiilor

Hartă

Călătoria lui Gulwali

Fotografii

1. Gulwali, în vârstă de 8 ani, vânzând produse de croitorie la prăvălia din bazar
2. Gulwali, ucenic croitor la vârsta de 10 ani, împreună cu fratele său Nasir
3. Peisaj din provincia Laghman (Afganistan) (fotografie de Naveed Yousafzai)
4. Gulwali împreună cu fratele său Noor, cu unchiul şi verii săi (2000)
5. Gulwali, fotografie de paşaport afgan (2008)
6. Gulwali împreună cu tatăl său adoptiv Sean
7. Gulwali purtând torţa olimpică în 2012

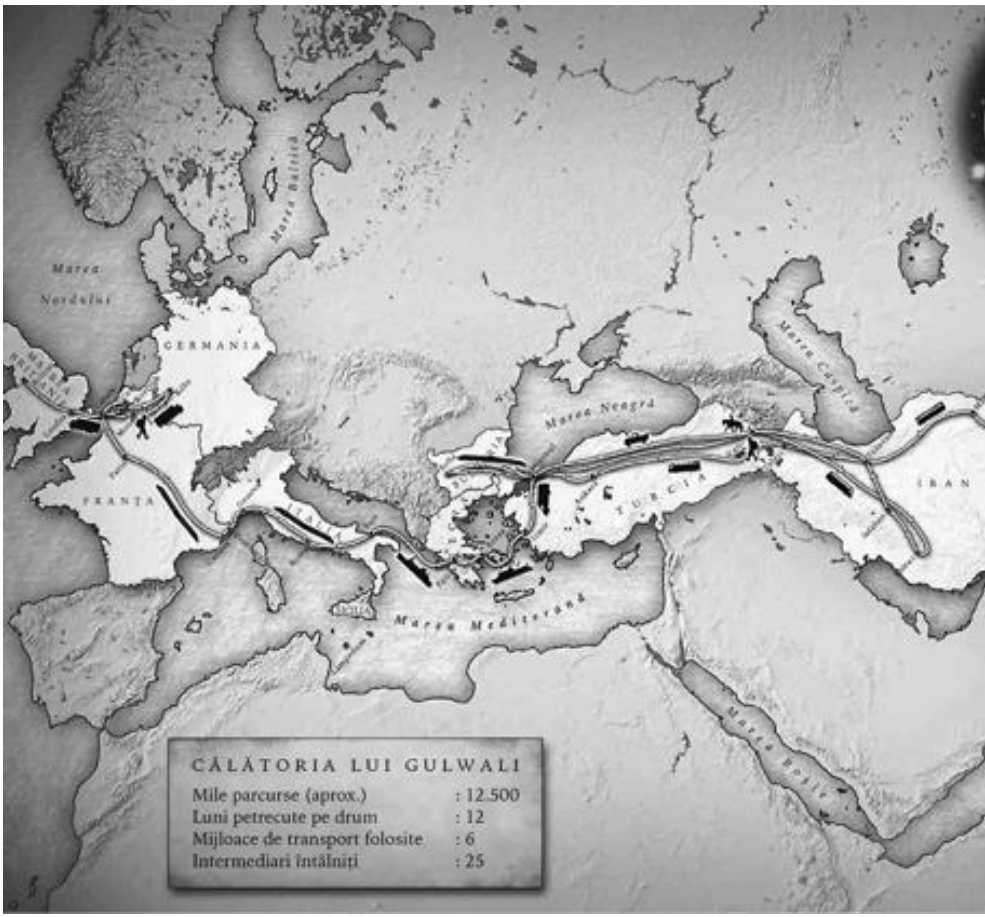
Marea Nordului
Marea Baltică
GERMANIA
FRANȚA
Marea Neagră
Marea Caspică
TURCIA
IRAN
Marea Mediterană
Marea Roșie
CĂLĂTORIA LUI GULWALI
Mile parcurse (aprox.) : 12.500
Luni petrecute pe drum : 12
Mijloace de transport folosite : 6
Intermediari întâlniți : 25

Mamei mele

Şi celor şaizeci de milioane de refugiaţi şi deportaţi aflaţi undeva în lume, riscându-şi viaţa în căutarea siguranţei

Prolog

Înainte să mor mi-am imaginat cum ar fi să mă înec.

Acum totul îmi era clar; aşa aveam să mor: departe de căldura mamei, de forţa tatălui şi de iubirea familiei. Valurile albe urmau să mă devoreze, să mă înghită cu totul cu fălcile lor înspăimântătoare şi să-mi arunce trupul tânăr în adâncurile reci şi întunecate.

— *Morya, Morya!* am ţipat, implorându-mi mama să vină să-şi salveze băiatul de 12 ani, scoţându-l la suprafaţă.

Această călătorie ar fi trebuit să fie începutul vieţii mele, nu sfârşitul ei.

Am auzit că înecul este o moarte uşoară. Cine a spus asta n-a văzut bărbaţi în toată firea făcând pe ei de frică la bordul unui vas supraaglomerat şi prăpădit, în mijlocul unei furtuni violente pe Mediterana.

Terminaserăm deja puţinele rezerve de mâncare şi apă pe care le avea căpitanul pe vas. Iar de atunci trecuse mai bine de o zi. Acum doar frica, greaţa şi mizeria umană mai erau din belşug. Îmi pierdusem speranţa în timpul nopţii nesfârşite, risipindu-mi şi curajul odată cu ea; disperarea devenise apăsătoare.

Când am ridicat ancora din Turcia, călăuza kurdă cu păr alb ne-a promis că vom ajunge în Grecia în vreo două ore. Bărbatul lucra pentru un om influent care acţiona la nivel naţional, unul dintre acei afacerişti obscuri care controlează fluxurile de migranţi disperaţi ce le tranzitează ţările. Banii trec dintr-o mână în alta şi înţelegerile se fac printr-o serie de călăuze regionale şi intermediari locali. Un intermediar influent poate avea în slujba lui mai mulţi subalterni, precum şi sute de traficanţi, şoferi şi călăuze la nivel local, care se ocupă la orice oră de sute sau chiar mii de migranţi şi refugiaţi, chiar în mai multe ţări în acelaşi timp.

Totuşi, în ciuda promisiunilor făcute de kurd, trecuseră două zile de când plecaserăm şi eram tot pe mare.

În dimineaţa celei de-a doua zile, în larg, departe de orice orizont, căpitanul a înlocuit pavilionul turcesc al vasului cu unul grecesc. Ar fi trebuit să fie un semn bun, dar ceva nu părea în regulă. Dacă eram în apele greceşti, nu ar fi trebuit să acostăm deja?

Cu toţii şi-au dat seama că ceva mersese prost. Majoritatea bărbaţilor, dintre care mulţi erau închişi sub punte, au început să intre în panică. Erau cei care se îmbarcaseră

primii, îmbrâncindu-i pe cei mai slabi, dându-i la o parte pentru a-şi asigura un loc pe vas, un vas turistic de vreme bună. Pe măsură ce se îmbarcau, căpitanul şi secundul lui adolescent le spuneau să coboare sub punte. De unde să fi ştiut că vor fi încuiaţi în spatele unei uşi metalice? Nu se aşteptaseră să fie încuiaţi într-un sicriu plutitor şi şi-au petrecut noaptea ţipând, disperaţi să iasă. I-am mulţumit lui Dumnezeu că nu eram acolo cu ei.

Am fost printre ultimii care au urcat pe vas şi mi-am făcut griji că nu voi mai prinde loc. Când am ajuns la bord, carena era deja plină şi mi s-a spus să rămân pe punte – norocul meu. Cum eram singurul copil de pe vas, şansele mele de supravieţuire oricum nu erau prea grozave, dar, fiind pe punte, aveam cel puţin posibilitatea să lupt.

La bord nu exista nicio toaletă. Bărbaţii îşi murdăriseră hainele; o parte din ei urinau în sticle de apă goale – unii chiar păstrând lichidul galben-deschis pentru a-l bea. Disperarea poate fi o motivaţie puternică. Un amestec infect de apă de mare, urină şi fecale clipocea încontinuu la picioarele noastre şi chiar şi la aer duhoarea îmi ardea nările. Mă durea fundul din cauza băncii tari de lemn de pe marginea punţii. Eram înghesuiţi ca sardinele într-o conservă. Era imposibil să prinzi mai mult de câteva minute de somn.

Hamid, un tânăr la vreo 20 de ani pe care îl cunoscusem cu şase zile în urmă, stătea lângă mine. Ne odihneam capetele unul pe umărul celuilalt. Mehran, singurul meu prieten, era unul dintre ghinionişti de sub punte. Noaptea îl auzeam strigând de frică:

— Allah, te rog, ajută-ne! Allah!

Singurul răgaz a apărut în a doua noapte, când căpitanul ne-a lăsat pe mine şi pe Hamid să mergem pe ruful vasului. Nu ştiu de ce m-a ales – poate că i-a fost milă de mine, deoarece eram un băieţel care călătorea singur.

Valuri mari clătinau neîncetat vasul, dar, fiind mai sus, mă simţeam cumva mai în siguranţă. Era o uşurare să simt aer curat şi să-mi pot întinde mâinile şi picioarele, dar în acelaşi timp eram perfect conştient că la cea mai mică mişcare greşită puteam fi aruncat peste bord, direct în valuri. Habar n-aveam să înot: dacă aş fi căzut, aş fi murit. Nu mă aşteptam să sară cineva după mine să mă salveze. Deşi eram cu toţii în acest necaz, regula era una singură: fiecare pentru el.

În zorii celei de-a treia zile pe mare, căpitanul devenise foarte agitat, zbierând încontinuu în turcă în staţia lui. Bănuiesc că ştia că nu mai puteam sta prea mult fără mâncare şi apă. Iar dacă era prins cu un vas plin cu refugiaţi, ar fi fost arestat.

Am auzit fără să vreau câţiva pasageri, afgani ca şi mine, discutând dacă ar fi avut sens să preia controlul asupra vasului.

— Hai să-l atacăm şi să-l legăm, a spus unul.

— Prostule! i-a replicat prietenul său scuturând din cap. Cine ne mai duce în Grecia dacă facem chestia asta?

Al doilea bărbat avea dreptate.

Indiferent dacă ne plăcea sau nu, eram la mila căpitanului. A lui şi a mării.

Deliram din cauza lipsei de mâncare şi de apă şi începusem să am halucinaţii. Gâtul mi-era atât de uscat, încât nu puteam să respir pe gură. Poate era o formă de a contracara frica, dar mintea începuse să-mi joace feste. Mă tot gândeam cât de frumos va fi în Grecia – doar să mă spăl, să nu mai duhnesc a pişat şi vomă. Sună aiurea, dar nu mă puteam opri din a visa la haine noi şi la felul în care le-aş simţi pe pielea curată.

Cred că mă preocupa prea mult efortul de a rămâne în viaţă, ca să mă mai pot gândi la familia pe care o lăsasem în urmă. Mama plătise traficanţi să-l scoată pe fratele meu Hazrat din Afganistan şi să-l ducă spre ceea ce ea spera să fie siguranţa unor tărâmuri necunoscute. Însă am fost azvârliţi în iaduri diferite.

Mă ajuta să încerc să mă gândesc la hotărârea de fier a mamei şi să-mi imaginez vocea ei care mă îndemna să nu mă dau bătut: „Ai grijă de tine şi nu te întoarce!”. Acestea fuseseră ultimele cuvinte pe care ni le-a spus, mie şi fratelui meu, înainte să ne trimită să ne căutăm refugiu pe pământuri străine. Voia să ne salveze vieţile, să ne ajute să scăpăm de nişte oameni care ne-ar fi dorit moartea.

Dar de atâtea ori mi-am dorit să nu o fi făcut!

La un moment dat, în după-amiaza celei de-a treia zile, motorul a început să se înece şi să bolborosească, după care a murit. Căpitanul s-a prefăcut că totul e bine, dar, pe măsură ce trecea timpul, a devenit din ce în ce mai nervos, transpirând şi înjurând în vreme ce încerca să repornească vechiul motor diesel. Până la urmă s-a întors la radioul lui şi a început să ţipe la cineva, de data asta într-o limbă pe care nu o recunoşteam.

Într-un sfârşit, după o discuţie aprinsă, i-a spus unui vorbitor de turcă să traducă.

— Trimit un nou vas să vă ia, a anunţat translatorul. Nu vă faceţi griji!

Căpitanul ne-a zâmbit, arătându-şi dinţii negri, plini de carii, dar privirea îl dădea de gol, umplându-mă de o groază profundă. De un lucru eram sigur: nu aveam să supravieţuim cu toţii. Simţeam cum furia creştea în mine din cauza minciunilor alunecoase pe care le debita cu atâta uşurinţă.

Temerile mi-au fost confirmate când vremea s-a înrăutăţit. Rafale unduitoare de vânt biciuiau valurile, care gemeau ca nişte bestii turbate.

— *Morya, Morya!* O vreau pe *Morya*!

Din nou am strigat-o pe mama, care era departe, în Afganistan. Eram doar un băieţel pierdut, pe cale să-şi găsească moartea într-o mare rece, străină.

Până să urc pe acest vas nu mai văzusem niciodată marea; tot ce ştiam despre ea era din pozele din manualele şcolare. Realitatea depăşea cu mult tot ce mi-aş fi putut imagina. Pentru mine, acele valuri duceau cu adevărat către porţile iadului.

Am reuşit să părăsesc puntea, urcându-mă pe acoperişul timoneriei. Mutarea m-a ajutat să am aer şi spaţiu, dar acum fiecare val care se izbea mă legăna înainte şi înapoi ca pe o păpuşă de cârpă. Degetele mele osoase strângeau balustrada, cu articulaţiile

albe şi fără pic de sânge.

În condiţiile astea, după câteva ore vasul deja lua apă. Toţi au început să ţipe, oamenii blocaţi sub punte lovind înnebuniţi, cu pumnii şi picioarele, uşa blocată.

— Ne vom îneca! strigau cu toţii.

— Lăsaţi-ne să ieşim! Pentru numele lui Dumnezeu, lăsaţi-ne să ieşim! Vom muri aici!

Căpitanul a fluturat un pistol şi a tras în aer, dar nimeni nu i-a dat atenţie. Părea că vasul avea să se răstoarne.

Pentru o clipă, un moment ciudat, am fost calm, resemnat: „Prin urmare, Gulwali, aşa vei muri". Mi-am imaginat asta – înecul – până la ultimul detaliu: răceala apei pe măsură ce întunericul mă înghiţea, viaţa începând să mi se deruleze pe dinaintea ochilor – feţele înţelepte, uscate ale bunicilor mei; eu, la 4 ani, mânând oile pe malul unui pârâu de munte; mergând ţanţoş lângă tata, prin bazar, el cu microscopul său sub braţ; adăpostindu-mă de soarele arzător sub vie împreună cu fraţii mei; mirosul de abur fierbinte când ajutam la călcatul hainelor în atelierul de croitorie al familiei; fredonatul mamei în timp ce mătura curtea.

Nu.

Nu mă dădeam bătut.

Călătoream de opt luni, timp în care orice urmă a inocenţei din copilărie mă părăsise. Trecusem prin umilinţe şi pericole inimaginabile, văzusem bărbaţi bătuţi măr, sărisem dintr-un tren în viteză, fusesem lăsat să mă sufoc cu zilele în camioane înfierbântate, emigrasem prin puncte de frontieră montane, înşelătoare, fusesem închis de două ori şi se trăsese asupra mea, gloanţele celor care păzeau frontiera şuierându-mi pe deasupra capului. Rareori avusesem vreo zi în care să nu fiu martor la manifestarea cruzimii omului faţă de om.

Dar dacă reuşisem să ajung până aici, puteam s-o scot şi acum la capăt. Un puternic instinct de supravieţuire m-a îndemnat să merg înainte. Nu voiam să mor, nu aici, nu în felul ăsta, nu gâfâind şi sufocându-mă în adâncurile reci ale mării. Cum mi-ar fi găsit cineva trupul?

Chipul mamei mi-a trecut din nou prin faţa ochilor. „Gulwali, nu eşti în siguranţă aici. Te trimit departe, pentru binele tău."

Cum s-ar simţi dacă m-ar vedea acum? Ar afla vreodată ce mi s-a întâmplat?

Acel gând a fost suficient ca să-mi dea putere. Ştiam că din nou fuseserăm minţiţi de căpitan – nu avea să vină un alt vas după noi, iar ăsta se scufunda rapid. În niciun caz nu aveam să-i ascult ordinele şi să stau jos şi să mă ascund.

Am căutat în geantă şi mi-am scos cămaşa roşie pe care reuşisem să o cumpăr din Istanbul, cea pe care o păstram ca să o port pentru a sărbători sosirea mea în Grecia. Am început să dau din mâini şi să ţip:

— Ajutor, ajutor! Să ne ajute cineva!

Nu-mi dădusem seama, dar căpitanul era în spatele meu. Când m-am întors, m-a lovit drept în faţă, trimiţându-mă direct pe punte şi aproape peste bord. Năucit şi agonizând, m-am prins de balustradă ca să-mi salvez viaţa. Vasul se mişca înainte şi înapoi, dar ţineam în continuare mâna cât de sus puteam, fluturându-mi cămaşa. Căpitanul a venit din nou după mine. Cred că ar fi vrut să mă împingă peste bord, dar alţii deja se luaseră după mine şi începuseră să strige şi ei după ajutor, fluturând orice puteau ca să atragă atenţia.

Vasul a scos un geamăt puternic, iar prova a intrat adânc în apă. Toţi au început să ţipe din nou şi au încercat să se mute la pupa; fiind încă năucit de lovitura căpitanului, nu puteam decât să încerc să mă feresc de picioarele celor care alergau panicaţi în jur.

Evident, vasul era terminat. Cu un şuierat bolnăvicios, pupa a intrat şi ea în apă.

Acum chiar că ne scufundam.

Am închis ochii şi am început să mă rog.

Capitolul 1

— Te-am găsit într-o cutie plutind pe râu în jos.

M-am uitat suspicios la bunica mea.

Ochii ei căprui-închis se agitau neastâmpăraţi pe chipul profund ridat şi marcat de truda de o viaţă sub soarele arzător din Afganistan.

Aveam 4 ani şi tocmai pusesem clasica întrebare cu privire la locul de unde am venit.

— Glumeşti, *Zhoola Abhai*.

O făceam întotdeauna să zâmbească atunci când îi spuneam „mamă bătrână”.

— De ce ar minţi o femeie bătrână? Te-am găsit pe râu şi te-am luat.

Spunând asta, a scos un chicotit ştirb şi m-a îmbrăţişat cu braţele ei puternice. Eram al doilea nepot al bunicilor mei, născut după Hazrat, dar simţeam că eu sunt preferatul, ocupând un loc special în inimile lor.

Familia mea se trage din tribul Pashtun, cunoscut atât pentru loialitatea, cât şi pentru neînfricarea sa. Locul de proveniență era provincia Nangarhar, din estul Afganistanului, cea mai populată şi, în acelaşi timp, un loc cu deşerturi întinse şi munţi semeţi. Este şi un loc foarte tradiţional, unde chiar şi acum structurile puterii locale continuă să funcţioneze în paralel cu linii feudale şi tribale.

M-am născut în 1994, la un an după ce guvernul taliban a preluat controlul în Afganistan. Pentru mulţi afgani, şi în special pentru familia mea, ascensiunea ultraconservatorilor talibani era

un lucru bun. Talibanii erau văzuţi ca o forţă stabilizatoare, una care aducea pace şi siguranţă într-o ţară care mai bine de cincisprezece ani suferise brutalităţi inimaginabile şi o violenţă nesfârşită – prima dată în timpul invaziei ruse, iar mai târziu în timpul unui război civil dur.

Mult timp, bunicii mei au trăit într-o tabără de refugiaţi din oraşul Peshawar, din nord-estul Pakistanului. În tabăra de refugiaţi s-au cunoscut şi s-au căsătorit şi părinţii mei. Când m-am născut eu, Afganistanul nu se afla în război şi era relativ stabil sub conducerea talibană.

Amintirea mea cea mai timpurie este de când aveam 4 ani şi alergam cu oile bunicului sus în munţi. Bunicul, sau *Zoor Aba* („tată bătrân”), cum îi spuneam în limba mea maternă, pashtu, era fermier şi cioban nomad. Era un bărbat scund, iar tradiţionalul turban gri, pe care îl purta mereu, îl făcea mai înalt. Ochii lui verzi cu pete căprui străluceau cu o vitalitate care îi dezminţea vârsta.

În fiecare primăvară îşi ducea turma de oi cu lână deasă şi vite cu coarne spiralate până în cele mai îndepărtate locuri din munţi, în căutare de păşuni proaspete şi fertile. Casa bunicilor, un cort tradiţional făcut din stâlpi de lemn şi tapiserii brodate, îi însoţea pretutindeni. Doi măgari cărau cortul, împreună cu bidoanele de ulei pentru gătit, saci de orez şi făina de care bunica avea nevoie pentru a coace *naan*[1]. Obişnuiam să mă uit, încremenit, cum bunica întindea şi frământa aluatul lipicios de-a lungul unei pietre plate înainte de a-l coace deasupra tăciunilor unui foc deschis. Gătea într-o singură tigaie metalică ce atârna de nişte lanţuri suspendate de câteva crengi, balansându-se deasupra focului. Îmi plăcea să o ajut să culeagă urzici sălbatice, pe care le fierbea pentru a face o supă delicioasă, delicat parfumată. Nu ştiu cum făcea, dar orice ar fi creat în tigaia aceea era ca o bucăţică de rai pentru un băieţel mereu înfometat, aşa cum eram eu.

În fiecare an, pe măsură ce frunzele începeau să capete culorile toamnei, bunicii porneau spre zone mai joase, având grijă să se întoarcă la civilizaţie înainte ca zăpezile aspre ale iernii să cadă şi să-i blocheze pe pantele montane. Acolo se alăturau restului familiei, cei şase copii ai lor împreună cu diferiţii nepoţi, în casa de piatră cu multe coridoare ce adăpostea întreaga noastră familie. Deşi simplă, aveam o casă frumoasă, aşezată mai sus de un râu cu apă cristalină.

Bunicul îşi iubea familia cu o pasiune neînfricată, iar râsul nu-l părăsea nici pe el, nici pe bunica. Nu cred că l-am văzut vreodată nervos. Odată, din neatenţie, aproape că i-am scos un ochi cu o praştie. Sângele îi şiroia pe obraz din locul unde îl lovise piatra mea ţintită prost. Cred că îl durea foarte tare, dar nu m-a pedepsit. În schimb, cu umorul lui caracteristic, a reuşit să o dea pe glumă:

— Bine ţintit, Gulwali!

Bunica era mai viguroasă şi mai masivă decât bunicul. În mod clar ea era şeful, dar vedeam că se adorau. În Afganistan nu se vorbeşte despre dragoste. Familiile aranjează căsătoriile conform structurilor sociale, tribale sau chiar pentru a uşura înţelegerile în afaceri; nimeni nu se aşteaptă şi nici nu-şi doreşte să se îndrăgostească. Pur şi simplu respecţi dorinţa părinţilor şi te străduieşti ca, pe cât posibil, căsnicia să funcţioneze – eşti nevoit, deoarece divorţul este interzis femeilor.

Bunicul mi-a explicat odată că o femeie este prea schimbătoare şi nesigură pe mintea ei pentru a înţelege consecinţele renunţării la o căsnicie. În plus, cine s-ar mai uita la ea dacă ar face-o? Bărbaţii au dreptul să divorţeze de soţiile lor, dar şi aceasta este o situaţie neplăcută în Afganistan. Am auzit doar de o singură femeie de care soţul ei a divorţat. A fost luată în casa fratelui său, dar a rămas o mare ruşine pentru familie. Era norocoasă că o acceptase şi că nu o trimisese pe străzi.

Bunicii mei nici nu s-ar fi gândit vreodată să se despartă, chiar dacă ar fi putut să o facă. Se căsătoriseră când ea avea 15 ani, iar el 18, întâlnindu-se pentru prima dată în ziua nunţii, după cum se mai întâmplă şi acum. Dar oricine ar fi putut vedea că datorită anilor petrecuţi împreună între ei se crease o legătură specială.

Deoarece stăteam mereu cu bunicii, când aveam 3 ani părinţii mei au fost de acord să mă lase să merg cu ei în munţi. În următorii trei ani şi jumătate am împărtăşit stilul de viaţă nomad al bunicilor, împreună cu fiica lor cea mai mică, mătuşa Khosala („fericită”), care era cu doisprezece ani mai în vârstă decât mine, fiindu-mi ca o soră mai mare. Noaptea dormeam profund sub un cer de munte imens şi plin de stele, înfăşuraţi în pături înăuntrul cortului, cuibăriţi între ei.

La 5 ani eram deja un cioban iscusit, capabil să tund lâna de unul singur. Recunoşteam fiecare animal în parte şi-mi plăcea că-mi ştiau sunetul fluierului. Îmi plăcea mai ales să-i urmăresc pe cei doi câini ciobăneşti ai bunicului cum îşi fac datoria. Unul era mare, o bestie cu capul lat pe nume Totie, iar celălalt era mic, vânos, un fel de terrier, căruia îi spuneam Tandar. Ei alergau în cerc de jur împrejurul turmei de oi, adunându-le, în ordine, în ţarc. Iar când veterinarul din zonă, un bărbat care traversa cele mai îndepărtate zone montane pentru a-şi servi clienţii, venea să trateze oile, îmi amintesc că mă gândeam cât de grozav ar fi să ajung şi eu veterinar într-o zi, când voi creşte mare. Eram fascinat de el şi de varietatea instrumentelor pe care le folosea.

Era o viaţă extraordinar de simplă şi de rurală, mai presus de orice imaginaţie.

Iarna coboram în oraş, mândru, alături de bunicul. Aveam cu noi capturi preţioase din munţi: fructe de pădure, miere şi *koch* – un tip de unt gros, nepasteurizat, pe care îl întindeam într-un strat gros pe *naan* proaspăt coaptă la micul dejun. Iar bunicul obişnuia să mă ducă întotdeauna în bazarul forfotind de lume,

unde-şi schimba produsele pe rezerve de orez sau vreo nouă unealtă de agricultură. Totul era din belşug.

Întoarcerea acasă însemna să-mi văd părinţii şi fraţii. Deşi îmi plăcea să stau cu oile, îmi lipseau părinţii. Şi, desigur, şi lor le era dor de mine, aşa că eram foarte răsfăţat când ajungeam acasă.

Cum se obişnuieşte în tribul nostru, între părinţii mei exista un grad de rudenie îndepărtat: mama era nepoata bunicului de pe tată, fiica surorii lui. Mama avea 15 ani, iar tata 20 când s-au căsătorit în tabăra de refugiaţi în care fugiseră bunicii după invadarea Afganistanului de către ruşi, în 1979. În timpul celor aproximativ cincisprezece ani de ocupaţie şi al războiului civil care a urmat se estimează că circa trei milioane de oameni – o treime din populaţia Afganistanului – au murit şi cam tot atâţia au fugit din ţară ca refugiaţi.

În tot acest haos, bunicul a reuşit cumva să economisească şi să se zbată pentru ca tata, băiatul lui cel mai mare, să fie primul bărbat din familie cu educaţie superioară şi să devină doctor. Profesia tatălui meu era un motiv de mare mândrie pentru familie şi a demonstrat că bunicii, ale căror sacrificii au asigurat succesul tatei, erau inima familiei noastre.

Fraţii tatei, cei doi unchi mijlocii ai mei, aveau şi ei succes. Amândoi erau croitori şi conduceau un atelier mare şi profitabil în bazar. Al patrulea şi cel mai tânăr dintre unchi, Lala, nu se arăta prea des, având un rol important în regimul taliban. Obişnuia să ne viziteze, întotdeauna împreună cu soldaţi talibani. Mă gândeam că era grozav şi că radia putere. Ştiam că era un om important, dar nu prea înţelegeam de ce sau ce anume face.

Părinţii mamei locuiseră în Pakistan, astfel că nu îi cunoşteam foarte bine. Mama era una dintre cele douăsprezece fiice ale lor. Tatăl ei era un om foarte educat – era mullah şi îşi educase fiicele, ceea ce era cam neobişnuit printre pashtuni în acele zile. Mama era singura femeie din întreaga noastră gospodărie care ştia să

citească.

Cred că părinţii mei erau fericiţi împreună: cu siguranţă aşa păreau. Dar în Afganistan un copil ştie că nu trebuie să discute sau să întrebe aşa ceva. Există anumite limite peste care nu poţi să treci. Odată am întrebat-o totuşi pe bunica dacă l-a plăcut pe bunicul. A râs şi mi-a zis: „Cred că el a fost cel care m-a plăcut pe mine". Oricât de inocent ar suna, în comunitatea noastră conservatoare era riscant să spui aşa ceva, chiar şi pentru draga noastră bunică.

În acea vreme, părinţii mei aveau deja trei băieţi: pe mine, pe Hazrat şi pe Noor, care era cu un an mai mic decât mine. Hazrat şi Noor erau foarte apropiaţi şi obişnuiau să se ia de mine. Eram gelos pe mica lor lume de glume confidenţiale şi comunicare nonverbală. Cred că eram puţin mai retras, probabil din cauză că mă obişnuisem cu singurătatea vieţii de cioban pe care am continuat-o până la 6 ani, când totul s-a schimbat.

Îngrijoraţi că bunicii deveneau prea bătrâni pentru viaţa nomadă, tata şi cei trei unchi ai mei le-au spus părinţilor lor să se întoarcă acasă. Tata şi unchii mei voiau ca bunicii să locuiască mai aproape de familie, pentru a fi mai bine îngrijiţi. Apoi era şi chestiunea de onoare a familiei: profesia de medic a tatălui meu însemna că era un om foarte respectat în comunitatea noastră strict conservatoare. Nu dădea bine în cadrul moralităţii rigide a societăţii noastre tribale ca tatăl *lui* să trăiască asemenea unui biet *kochi*, nomad. De fapt, problema era reputaţia tatei, pentru că rareori ceilalţi ne spuneau pe nume fraţilor mei şi mie: noi eram cunoscuţi drept „băieţii doctorului". Chiar şi bunicul era cunoscut drept „tatăl doctorului".

Ambii mei bunici îşi iubeau stilul de viaţă, aşa că s-au împotrivit ideii, dar într-un final au cedat. Bunicul şi-a vândut turma de animale – mai bine de 200 de oi viguroase – pe o sumă de bani şi un tractor nou, de un roşu strălucitor. Familia extinsă –

părinţii, bunicii, cei doi unchi căsătoriţi, mătuşa Khosala, eu şi fraţii mei – s-a mutat apoi într-o casă nouă din districtul Hisarak. Era tot o clădire cu un etaj, făcută din lut şi paie, cu multe camere având în centru o bucătărie comună. În fiecare seară mâncam împreună pe jos, o mulţime de mâncare – de obicei orez, carne, *naan* şi spanac – fiind pusă pe o faţă de masă mare în mijlocul camerei. Era un cămin vesel, plin de discuţii şi zgomot. Îmi plăcea în continuare compania bunicilor, aşa încât insistam să dorm în camera lor.

Mama, ca prima soţie din familie, conducea casa, în timp ce soţiile unchilor mei, mai mici atât ca vârstă, cât şi ca poziţie, se ocupau de cea mai mare parte a gătitului şi curăţeniei. Asemenea majorităţii femeilor afgane, se manifesta cu duritate, fără afecţiune, şi nu era de mirare. Cele mai multe femei se dedică de dimineaţa până seara treburilor casei. Spălatul se face la mână, iar lemnul şi apa trebuie aduse zilnic. Întotdeauna este pâine de copt şi ceai fierbinte de preparat înainte ca soţii şi copiii să se trezească dimineaţa. Este şi o zonă unde doi din cinci copii afgani mor înainte de a împlini vârsta de 5 ani, aşa că e mai uşor să nu arăţi prea multă iubire copiilor. De exemplu, la un an după ce a venit pe lume Noor, mama a născut doi băieţi gemeni care, din păcate, au murit după câteva zile.

Însă dragostea este greu de ascuns când face parte din propria ta fiinţă, cum se întâmplă în cazul mamei. Sub masca ei autoritară, de supravieţuire, deseori vedeam latura ei sensibilă – felul în care se agita în jurul meu când îmi oblojea o zgârietură sau o vânătaie, teama ei când unul dintre noi se îmbolnăvea, evidenta ei mândrie când povestea unui musafir sau unei mătuşi realizările noastre. Avea o voce foarte groasă pentru o femeie, dar era înaltă şi elegantă, cu un nas lung şi ochi căprui, rotunzi. Lumea spunea că semăn cu ea. Zâmbea rareori, cu excepţia momentelor când eram obraznic sau făceam ceva amuzant şi pe

faţă îi apărea o grimasă discretă. Era dură pentru că aşa trebuia să fie, dar se vedea că e plină de iubire şi încă de mic ştiam că, pentru ea, familia era totul.

Din punct de vedere cultural era o mare ruşine să li se permită femeilor să iasă afară, fiindcă ar fi putut fi văzute de alţi bărbaţi, astfel că mama şi mătuşile mele rareori părăseau casa. În puţinele ocazii când o făceau erau complet acoperite de o burqa, cum era regula sub guvernarea talibană. În casă purtau şaluri lungi pentru a-şi acoperi părul. S-ar fi considerat foarte nepotrivit ca oricine din afara familiei apropiate, chiar şi un văr, să le vadă cu capul descoperit, chiar şi în casă.

Eram un copil extrem de pios; învăţasem să fiu aşa de la unchii mei Lala, Haji şi Thedak, care erau mult mai credincioşi decât tata. Urmând exemplul lor, îmi plăcea să impun regulile islamului. „Mânia lui Allah se va abate asupra voastră", obişnuiam să le spun mătuşilor mele, toate supranumite Tindari, un termen care înseamnă „soţia unchiului", „mergeţi şi vă acoperiţi capul".

Dacă nu mă jucam cu fraţii sau verii mei, de multe ori stăteam cu ele în bucătărie, făcând pe şeful şi dându-le ordine să-mi aducă ceai, chiar dacă munceau din greu la coptul *naan*-ului şi la gătitul deasupra unui foc deschis. Când unchii erau plecaţi, deseori refuzam să le las să plece pentru a aduna lemne de foc, să meargă în vizite sau la nunţi. Vedeam în asta un fel de a proteja onoarea familiei. Obişnuiam să fac un adevărat spectacol şi insistam să mă duc eu după lemne, astfel încât să nu fie nevoite să meargă ele: „De ce trebuie să ieşiţi?", întrebam. „Voi sunteţi reginele acestei case." Îi auzisem de multe ori pe unchii mei spunând lucrul ăsta. Precum şi o altă zicală în pashtu: *Khor yor ghor*, care se referea la cele două locuri ale unei femei: acasă sau în mormânt. Uneori îmi trezeam mătuşile în miez de noapte pentru a aduce mâncare unui musafir proaspăt sosit, ceea ce se întâmpla frecvent, deoarece

pacienţii tatălui meu obişnuiau să apară la noi acasă la orice oră din zi şi din noapte.

Eram un copil neastâmpărat şi îmi plăcea să-mi exercit puterea asupra mătuşilor mele. Ştiu că mă iubeau, dar cred că uneori le călcam pe nervi. Iar dacă se plângeau de comportamentul meu, unchii mei le spuneau să tacă şi să mă asculte. Nu era cel mai bun mod de a ţine în frâu egoul unui copil, dar aşa se făcea. În cultura noastră conservatoare, bărbaţii au toată puterea, chiar şi băieţii.

O singură dată am fost certat serios pentru că m-am luat de mătuşile mele. Una dintre soţiile unchiului meu nu putea avea copii, iar acesta era un motiv de preocupare pentru întreaga familie. „Dacă nu faci un copil cât de repede, îi voi lua unchiului o nouă soţie”, i-am spus cu nesimţire într-o zi. Săraca femeie plângea. Mama era pur şi simplu furioasă pe mine şi m-a pus să-mi cer imediat scuze. Mătuşa m-a îmbrăţişat şi îmi amintesc că mi-am dat seama că fusese o ticăloşie din partea mea, chiar dacă atunci nu înţelegeam duritatea vorbelor mele. Abia peste nouă ani avea să rămână însărcinată, iar în cele din urmă a avut şase fete.

O altă mătuşă, sora tatălui meu, Meena, s-a măritat cu un bărbat din afara districtului – un lucru neobişnuit, deoarece era prima dată când cineva din familie se căsătorea în afara tribului. Mulţi oameni, inclusiv unchii mei, nu au fost încântaţi.

Mătuşa Khosala a fost următoarea care s-a căsătorit. Cu ea aveam o legătură specială datorită timpului petrecut împreună în munţi; şi îmi părea rău pentru ea deoarece, deşi nu ştia să citească – era foarte deşteaptă –, bărbatul cu care s-a măritat, vărul ei primar, nu era doar analfabet, ci şi, evident, greu de cap. Însă aranjamentul fusese făcut încă de când era mică: bunica fusese însărcinată în acelaşi timp cu soţia fratelui bunicului meu, iar când bebeluşii s-au născut, la câteva zile unul după altul,

bunicul şi fratele său au hotărât ca atunci când vor fi mai mari cei doi copii să se căsătorească. În cultura noastră, aceste lucruri nu se spun cu uşurinţă; odată spuse, nu mai pot fi retrase – trebuie duse la bun sfârşit.

Pe lângă că era soţie de fermier, bunica era şi moaşă tradiţională. Bărbaţilor pashtuni nu le place să-şi ducă soţiile la medic – se consideră că e extrem de ruşinos ca cineva, în special un bărbat, să pună mâna pe soţia ta. Iar guvernarea talibană le interzisese medicilor femei să practice medicina. În acele circumstanţe, nu a fost de mirare că, de când se întorsese din munţi, abilităţile bunicii mele fuseseră la mare căutare. Unii bărbaţi i-ar fi interzis să practice meseria de moaşă, în special pentru că deseori însemna să fie pe străzi la orice oră. Dar bunicul era foarte mândru de ea şi îi plăcea să glumească despre sutele de copii pe care „i-a adus pe lume".

Deseori mergeam cu ea să asiste la naşteri, dar nu era ceva care să-mi facă plăcere. Bunica mă lăsa afară, unde ajutam la supravegherea copiilor familiei sau vorbeam cu soţul femeii. Uneori, dacă familia era săracă, casa avea doar o cameră, aşa încât stăteam într-un colţ, în timp ce femeia ţipa şi sângera. Naşterea mă oripila. Travaliul putea dura ore întregi. Stăteam tăcut, dorind şi sperând copilăreşte ca femeia să continue şi să împingă prostia aia afară ca să putem pleca acasă.

Bunica ştia că întregul proces mă scârbeşte, aşa încât mă tachina fără milă:

— Ai văzut tot sângele ăla, Gulwali? Te-ai uitat, obraznicule?

— Nu, nu m-am uitat!

— Ah, mă minţi! – şi, afişând un rânjet ştirb, îşi trecea degetele prin părul meu.

— Lasă-mă! Le-ai atins pe femeile alea.

Însă asta o făcea să chicotească şi mai tare în timp ce mă strângea în braţe, ştergându-şi mâinile de părul meu în timp ce

eu scânceam cu groază.

Familia mea avea mai multe magazine în bazar, inclusiv atelierul de croitorie condus de cei doi unchi mijlocii şi cabinetul medical al tatei. De-a lungul acoperişurilor plate era o viţă-de-vie plină de struguri mari, pe care îi vindeam. De asemenea, aveam multe terenuri în afara oraşului pe care cultivam grâu şi diverse legume; în perioadele aglomerate ale recoltării angajam cam o sută de oameni din partea locului. Şi înainte ca talibanii să preia şi să interzică totul, bunicul meu cultivase şi opiu şi canabis – ceva absolut firesc pentru fermierii afgani.

Când era cald, întregul oraş devenea cumplit de fierbinte, iar praful nisipiu din deşertul învecinat ajungea peste tot, înţepându-ne ochii, acoperindu-ne nările. Mama şi mătuşile făceau tot ce puteau ca să ţină praful afară din casă, şi îşi petreceau toată ziua măturând cu o mătură aspră sau scuturând covoarele de pe pereţi. Degeaba însă; nisipul se aduna grămăjoare în colţurile camerelor, pe ramele uşilor, după scaune şi pe pervazurile geamurilor. Şi odată cu nisipul prăfos intrau tot felul de insecte şi gândaci: scorpioni periculoşi şi micile furnici negre, care mă fascinau. Îmi plăcea foarte mult să le văd mobilizându-se în linii active şi agitându-se spre bucătărie. Desigur, să ţinem furnicile departe de proviziile de orez era o altă bătălie pierdută. De fiecare dată când o auzeam pe mama cum ofta în timp ce deschidea unul dintre vasele din lut în care se ţineau cerealele la rece chicoteam pentru că îmi închipuiam cât de amuzant arăta încruntându-se la vederea furnicilor care ne invadau alimentele.

După ce tata i-a privat pe bunici de activităţile lor nomade, am fost înscris la aceeaşi şcoală locală la care au învăţat şi fraţii mei. În prima zi, unchiul meu a trebuit efectiv să mă târâie acolo: „Nu merg!”, am urlat tot drumul până la uşa clasei. „Nu vreau să merg!” Voiam să mă întorc în munţi şi să alerg cu oile, nu să stau închis într-o sală de clasă. Dar curând m-am acomodat şi am

devenit un elev foarte studios şi sârguincios.

La şcoală, cel mai tare ne distram iarna, când trebuia să reparăm acoperişul clasei. Clădirea fusese grav afectată în timpul invaziei ruseşti, astfel încât niciuna dintre camere nu avea tavan. Vara nu era o problemă, însă iarna fiecare clasă era detaşată la tăiat copaci, care erau aduşi pentru înjghebarea unui acoperiş temporar. Îmi plăcea foarte mult.

În Afganistan, copiii nu sunt răsfăţaţi; se aşteaptă ca şi ei să participe şi să lucreze alături de adulţi. Înainte de a merge la moschee, în fiecare dimineaţă era de lucru la câmp: tăiatul fânului pentru vaci, udatul recoltelor, culegerea legumelor, adunarea lemnului pentru foc şi umplerea canistrelor cu apă din fântâna din apropiere. Mergeau toţi copiii, chiar şi cele mai noi membre ale familiei noastre, surorile mele mai mici, Taja şi Razia. Cum educaţia femeilor fusese interzisă de guvernarea talibană, în timpul zilei ele le ajutau pe mama şi pe mătuşile mele la gătit şi curăţenie. În cultura noastră este important ca fetele să înveţe aceste îndatoriri de la o vârstă fragedă, astfel încât atunci când se căsătoresc să ştie cum să conducă o gospodărie. De asemenea, învăţau să coasă şi să facă broderii şi studiau Coranul. După aceste treburi mergeam la moscheea din zonă să ne rugăm, înainte să ne pregătim pentru şcoală.

Nu ne prea jucam afară, pe stradă; cei care se jucau afară erau consideraţi nişte copii răi. Părinţii mei erau de părere că aceşti copii erau prost-crescuţi şi leneşi. Astfel că, după ce veneau pe jos de la şcoală, fraţii mei stăteau în vie, asigurându-se că nimeni nu încerca să se servească din ea.

Eu preferam să-mi petrec timpul cu unchii mei croitori, Haji şi Thedak. Eram fascinat de zbârnâitul maşinilor de cusut şi de împăturitul diferitelor ţesături de bumbac şi lână divers colorate din care obişnuiau să facă *shalwar kameez*, tradiţionalul costum (tunică largă şi pantaloni) purtat de bărbaţii afgani. În perioadele

de sărbătoare erau suprasolicitaţi, aşa încât erau la magazin zi şi noapte, cosând frenetic pentru a termina tot. Obişnuiam să ajut tăind materialele şi ocupându-mă de clienţi.

Au fost foarte mândri de mine când am inventat un sistem propriu de numărare şi organizare, astfel încât, atunci când oamenii veneau să-şi ridice hainele, ştiam, printre sutele de articole de îmbrăcăminte, unde era fiecare lucru. Mă bucuram de ordinea şi claritatea sistemului meu: pentru mine era o mică lume doar a mea – un fel de a pune lucrurile în ordine. O zi în care îi ajutam verificând listele şi atârnând hainele pregătite pentru a doua zi era una dintre cele mai mari plăceri ale mele. Atunci ştiam cu siguranţă că îmi doresc să devin şi eu croitor. Eram foarte întreprinzător – chiar avusesem propriul meu stand mic, după ore, în faţa atelierului lor, unde vindeam aţă şi nasturi.

Drumul către şi de la şcoală ne ducea drept prin faţa cabinetului medical al tatălui meu, aşa că, uneori, Hazrat, Noor şi cu mine treceam să-l salutăm. Obişnuiam să mătur podeaua pentru el sau să merg să umplu o carafă cu apă proaspătă de la pompa modernă de lângă casa guvernatorului districtului. Întotdeauna îl compătimeam că trebuie să muncească atât de mult la cabinet, aşa că voiam să mă asigur că are apă proaspătă şi rece de băut.

Dimineaţa devreme, tata îşi făcea turele la spitalul local. Specialitatea lui era tratarea malariei, boala transmisă de ţânţari care năpăstuise zona. În restul zilei îşi conducea cabinetul, iar oamenii veneau la el de la kilometri depărtare ca să le trateze durerile.

Cabinetul lui era plin de echipamente cu aspect ciudat. Îmi amintesc de o mică cutie de lemn în care erau aşezate instrumentele stomatologice. Îmi aduc aminte cum am privit cu o fascinaţie îngrozită felul în care i-a dat unui pacient capul pe spate şi a folosit un cleşte metalic pentru a-i scoate un dinte

cariat. Indiferent că avea de cusut o rană, de vindecat o muşcătură de şarpe ori de scorpion sau de reaşezat un membru rupt, tata avea întotdeauna pe chip o expresie de concentrare studioasă.

În timp ce eu am rămas marcat de instrumentul lui de scos dinţii, tata prefera microscopul, un obiect foarte rar în acea perioadă. Era prea scump ca să îl lase la cabinet, aşa că noaptea obişnuia să-l ducă acasă, sub braţ, învelit într-o pânză neagră, pentru a-l feri de praf.

Uneori, când în cabinet era linişte, obişnuia să stea afară, la soare, pe o bancă cu ramă de lemn şi şezut din sfoară împletită, şi să vorbească cu prietenii lui sau să discute despre politică. Îmi plăcea să-i ascult dezbătând nenorocirile lumii, în timp ce eu stăteam tăcut, cu picioarele încrucişate, pe pământ, absorbind totul.

Aveam sentimentul că era un om bun, generos. Era extrem de popular: nu se putea să meargă prin bazar fără ca oamenii să vrea să-i strângă mâna ori să-i ofere daruri, fructe sau dulciuri. Avea două registre mari în cabinet în care erau trecuţi cei cărora le împrumutase bani, căci nu refuza niciodată pe cineva care avea nevoie de medicamente şi nu putea să plătească. Erau nişte registre foarte mari – evident, o mulţime de oameni îi datorau bani.

Cel mai aproape de tata mă simţeam în nopţile când pacienţi veniţi din sate îndepărtate cu vreo urgenţă medicală ne băteau în poartă, sperând că tata îi va consulta. Pentru a-i trata trebuia să-i ducă la cabinet, unde erau depozitate bandajele şi medicamentele. Pe atunci electricitatea era ceva rar şi provenea de la un generator, pe care-l foloseam doar trei-patru ore pe zi. În timp ce tata îşi ajuta pacientul, eu trebuia să merg în faţă cu o lanternă şi să luminez drumul. Păşind pe străzile negre ca smoala cu lanterna ţinută la înălţime, mă simţeam foarte important, căci

aveam grijă ca nimeni să nu calce în vreo baltă sau să-şi luxeze glezna nimerind în vreo groapă şi le asiguram tuturor o deplasare fără probleme.

Una dintre amintirile cele mai dragi e fuga împreună cu bunicul. Tata mă gonise din motive pe care nu mi le amintesc – probabil făcusem ceva într-adevăr rău, deoarece el rareori mă pedepsea. Bunicul m-a luat în braţe şi a pornit spre munţi. „Nu meriţi băiatul ăsta”, i-a strigat tatei. „Îl iau cu mine.”

În realitate, era o scuză bună pentru ca bătrânul cel şiret să scape pentru câteva zile. Voia să meargă să caute lapislazuli, piatra albastră semipreţioasă care este una dintre cele mai scumpe resurse naturale ale Afganistanului. Dar ştia că fiii lui nu ar fi fost de acord, aşa încât, provocând o ceartă cu tata din cauza mea, găsise o cale de scăpare convenabilă.

Am avut o săptămână cu adevărat superbă, trăgând chiulul şi căutând pietre. Când ne-am întors, delictele mele copilăreşti fuseseră de mult uitate – de data asta, bunicul era cel care dăduse de bucluc.

Avea să fie ultima amintire frumoasă înainte ca întreaga mea lume să se schimbe pentru totdeauna.

1. Un tip de pâine asemănătoare lipiei (n.tr.).

Capitolul 2

Chiar şi înainte de venirea talibanilor familia mea era conservatoare din punct de vedere religios şi cultural. Trăiam după *Pashtunwali* – regulile stricte pe care le respectă orice pashtun. În primul rând, codurile ne guvernează eticheta socială, cum ar fi felul în care tratezi un musafir. O altă mare parte a codului pashtun vizează curajul, precum şi loialitatea şi onorarea familiei şi a femeilor tale. Nimeni nu notează toate acestea pentru tine – nu există nicio carte din care să înveţi; este pur şi simplu un mod de viaţă în care te-ai născut, care a rămas neschimbat de secole. Şi, la fel ca toţi pashtunii, şi eu le-am acceptat fără să le pun la îndoială. Ele erau – şi încă sunt – o sursă de mândrie culturală.

Guvernul taliban a invocat anumite elemente din *Pashtunwali* pentru a servi scopurilor sale, ca necesitatea de a onora şi proteja femeile ţinându-le în casă. Talibanii erau politicieni foarte eficienţi la nivel local. Considerau că e datoria lor morală să reducă numărul de infracţiuni şi să menţină liniştea pe străzi. Faptul că le-a oferit oamenilor o siguranţă sporită este unul dintre motivele pentru care au fost sprijiniţi în mare măsură de elementele conservatoare ale societăţii afgane. Tata mi-a povestit că înainte ca talibanii să vină la putere, spre sfârşitul războiului civil, femeile şi fetele erau violate frecvent dacă ieşeau afară, casele erau jefuite, iar copiii răpiţi şi ţinuţi pentru răscumpărare. Mi-a spus că ţara fusese în ruine, dar că talibanii restauraseră ordinea. Poziţia lor era simplă: un control social puternic şi

Sharia erau calea adevărată spre pace şi Dumnezeu. Pentru mine şi membrii de sex masculin din familia mea, toate acestea aveau un sens, deoarece nu difereau chiar atât de mult de *Pashtunwali*. Totuşi, nimeni nu le-a întrebat pe femei ce părere au – ele nu aveau niciun cuvânt de spus în aceste chestiuni de ordin politic. Dar cred că întreaga familie era în asentiment. Cu toţii ne înţelegeam rolul nostru în gospodărie.

Totuşi, eram conştient că nu toţi erau de acord cu noi. Câţiva dintre prietenii mei de la şcoală mi-au spus că părinţilor lor le era teamă de talibani. Ei spuneau că talibanii duceau ţara într-o direcţie greşită, împiedicând dezvoltarea. Spuneau, de asemenea, că abuzau femeile.

M-am înfuriat când am auzit toate astea. Unchiul meu, Lala, era un membru important al talibanilor. Cum ar fi putut să fie răi? Şi totuşi regulile lor erau cu siguranţă stricte – bărbaţii trebuiau să aibă bărbi de o anumită lungime şi să poarte în permanenţă haine largi, tradiţionale, în timp ce femeile trebuiau să poarte burqa, pentru a nu li se vedea faţa, şi încălţăminte cu talpă moale pentru a nu fi auzite. Sub regimul taliban, tuturor li se cerea să se roage la cinci ore anumite pe parcursul unei zile. Să te rogi de cinci ori pe zi este o necesitate islamică, dar oamenii aveau în general o atitudine relaxată în ceea ce priveşte ora şi locul de rugăciune. Sub regimul taliban, când în megafoanele moscheilor răsuna tulburător de frumoasa chemare la rugăciune, toată lumea din oraş trebuia să se oprească din ceea ce făcea în momentul respectiv şi să se ducă direct la moschee. Dacă erai văzut pe stradă sau erai prins lucrând în timpul orelor fixe de rugăciune, erai arestat.

Talibanii aveau o echipă specială, Comitetul de Moravuri şi Virtute, care avea grijă ca toată lumea să se supună. Purtau turbane negre şi patrulau pe străzi în maşini de teren, trăgând pe dreapta şi intervenind în cazul în care vedeau ceva în neregulă.

Într-o luni după-amiază eram în atelierul de croitorie al unchilor mei Haji şi Thedak, când am auzit un tărăboi mare afară. Un bărbat a întredeschis uşa magazinului, arătându-şi chipul înflăcărat de agitaţie:

— Veniţi! Douăzeci de lovituri de bici.

Unchii mei au închis repede magazinul şi m-au îndemnat să-i urmez în bazar. O mulţime mare se strânsese deja să vadă scena: doi bărbaţi cu turbane negre stăteau aplecaţi peste un bărbat îngenuncheat, gol de la talie în jos.

— Vorbeşte! Recunoaşte-ţi crima! a zis unul dintre turbane.

Bărbatul nu a scos un cuvânt.

— Vorbeşte! făcu turbanul pocnindu-l pe bărbat peste ceafă.

— Eu…

— Mai tare!

Bărbatul a bolborosit ceva, dar, din cauza larmei, era imposibil să-l auzi.

Turbanul s-a întors cu un rânjet către mulţime.

— Acest bărbat nu a mers la rugăciune vineri. A fost găsit la el în casă.

Şi mulţimea a început să-l batjocorească la auzul acestei crime aparent obscene.

— Ai vreo scuză? a întrebat turbanul.

De data aceasta bărbatul s-a uitat în sus şi a spus răspicat:

— Soţia mi-era bolnavă. Nu puteam să o las. Am crezut că e pe moarte.

Auzind aceasta, ambele turbane au izbucnit în hohote de râs. Mulţimea a făcut la fel.

— Pentru crima sa, interveni al doilea turban, Emiratul Islamic al Afganistanului îl condamnă pe acest bărbat la douăzeci de lovituri de bici.

Vocea sa răsuna clar, ca un clopot.

— Fie ca această pedeapsă să fie un exemplu pentru oricine ar

mai avea de gând să comită o astfel de crimă. Oricine încalcă limitele legii lui Dumnezeu şi se împotriveşte regulilor lui să ştie că aceasta îi va fi soarta.

Apoi a ridicat în aer o nuia subţire.

— În numele lui Allah cel milostiv, ai fost condamnat la o pedeapsă pe măsura crimei tale.

În timp ce lovea spatele bărbatului cu nuiaua, cu un vâjâit puternic, mulţimea hohotea şi aclama.

Turbanul îl lovea pe bărbat fără încetare, iar şi iar.

La sfârşit, omul s-a prăbuşit grămadă, cu spatele plin de sânge. Nu ştiu dacă l-a ajutat cineva sau dacă l-au dus la închisoare după aceea, deoarece unchii mei au spus că era timpul să ne întoarcem la magazin.

Cinci minute mai târziu, maşinile de cusut au prins din nou viaţă, iar eu m-am întors la atârnatul hainelor, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

De multe ori după aceea am văzut oameni care erau biciuiţi sau bătuţi. Odată am văzut un bătrân care a fost bătut cu un cablu pentru că avea barba prea scurtă: turbanele negre obişnuiau să apuce barba cu mâna ca să o măsoare – dacă cel care o măsura avea mâini mari, iar tu aveai o barbă stufoasă, ghinionul tău. Alteori dădeau pedepse mai mici: vinovatul, cu faţa vopsită în negru, era condus pe străzi, iar turbanele îi incitau pe ceilalţi să-l insulte şi să-l lovească.

Presupun că pare şocant, dar asta era tot ce ştiam. Ştiam de la unchiul Lala că talibanii pedepseau pe cineva doar atunci când încălca legea, aşa încât, după mintea mea de copil, dacă cineva suferea, cu siguranţă merita asta.

Dar un incident mă va bântui toată viaţa.

Eram cu bunicul şi un prieten de-al său în drum spre nişte rude din alt district. Ne opriserăm pentru ceai într-un orăşel. Cum stăteam în faţa ceainăriei, am văzut mai mulţi bărbaţi alergând

într-o singură direcţie. Bunicul a oprit un bărbat să-l întrebe ce se întâmpla.

— Dreptate, prietene. Dreptate!

Curioşi să vedem ce se întâmplă, i-am urmat. La marginea satului, o mulţime de oameni se adunase într-un luminiş mare. Unii strigau *„Allah akbhar!* Slăvit fie Dumnezeu!”, în timp ce alţii săreau de bucurie.

La început am crezut că trebuie să fie vreun soi de eveniment sportiv – poate o luptă de câini sau cocoşi. Mi-am întins capul să văd la ce se uitau. Pentru că nu vedeam nimic din cauza oamenilor adunaţi în cerc, prietenul bunicului m-a ridicat pe umeri.

Am văzut o femeie. Era îmbrăcată într-o burqa, cu o legătură neagră peste ochi, cu mâinile la spate, legate strâns cu o sfoară.

Un bărbat lângă ea – am bănuit că era un oficial taliban de la Departamentul de Justiţie – a ridicat mâna. Mulţimea a amuţit.

— Această femeie este o soţie adulteră, o târfă!

Mulţimea a zbierat insulte la adresa ei.

— Emiratul Islamic al Afganistanului o condamnă la moarte pe această femeie pentru crima ei. Fie ca această pedeapsă să fie un exemplu. A fost condamnată la moarte prin lapidare. Daţi-i drumul!

După care a pus mâna pe umărul femeii, aproape cu tandreţe, şi a condus-o spre o groapă. A luat-o de braţ şi a ajutat-o să păşească înăuntru; era îngropată până la talie. Nu a încercat să opună rezistenţă.

Abia atunci am observat pietrele, aşezate grămadă în faţa mulţimii.

Talibanul a mers la grămadă şi a ridicat o piatră mare. A fluturat-o deasupra capului, ca pe un trofeu.

— În numele lui Allah cel milostiv, ai fost condamnată la o pedeapsă pe măsura crimei tale.

S-a îndreptat apoi spre ea, până când a ajuns la câţiva metri distanţă.

Şi a aruncat piatra cu putere. A lovit-o în cap.

Mulţimea a înnebunit. Deodată, toţi bărbaţii au început să ia pietre şi să le arunce în femeie. La început părea nemişcată, chiar şi atunci când o loveau, dar la un moment dat o piatră mică a nimerit-o după cap şi, împleticindu-se, a încercat să iasă din groapă. Dar în timpul ăsta a fost surprinsă de o altă ploaie de pietre şi a căzut pe spate. După aceea totul a fost cam neclar pentru mine – doar o ploaie de pietre şi multe ţipete.

Totul a durat numai câteva minute.

Nu cred că am înţeles cu adevărat ce vedeam. Zgomotul, agitaţia mulţimii, tăcerea calmă a bunicului şi a prietenului său. Nu mi-a plăcut, dar nici nu am plâns. În timp ce stăteam pe genunchii prietenului bunicului, m-am uitat în jur şi am văzut şi alţi băieţi de vârsta mea, cocoţaţi pe umerii unor bărbaţi maturi. Aveau o privire inexpresivă, însă ochii lor erau înnebuniţi de confuzie, oglindindu-i pe ai mei.

Privind retrospectiv, îmi dau seama la ce barbarie am asistat. Dar trebuie pusă în context. Ţara îşi revenea după un război în care brutalitatea nu cunoscuse limite. Milioane de oameni fuseseră ucişi, mii de femei violate şi copii măcelăriţi. Fusese o destrămare completă a legii şi ordinii, fără nicio guvernare naţională. Mantra lor era: „Dacă nu acceptaţi pacea sau regulile noastre, vă vom obliga”.

Bunicul a numit regimul taliban „cele mai bune timpuri în care trăim”. Dat fiind că trăise cea mai mare parte a vieţii în nebunia războiului, nu cred că e o surpriză prea mare că el şi mulţi alţi afgani simţeau aşa.

Dar, după cum se întâmplă în geopolitica ţării mele, eram pe cale să cădem din lac în puţ.

Capitolul 3

Aveam 7 ani.

Îmi amintesc cum alergam între bucătărie şi casa de oaspeţi, iar mama îmi dădea căni cu ceai pe care să le duc bătrânilor din trib şi luptătorilor talibani care se strânseseră din senin la noi acasă. Atmosfera era tensionată, încărcată de discuţii.

— Noi n-am avut nicio legătură cu tot ce s-a întâmplat, spunea unul dintre bărbaţi, aşa că de ce ar trebui să ne înclinăm în faţa imperialiştilor?

Un bărbat saudit pe nume Bin Laden, despre care unchiul Lala mi-a spus că era un mare luptător pentru libertate, atacase America. Televiziunea era interzisă sub regimul taliban, aşa că nu am văzut nicio imagine, însă radioul difuza non-stop ştiri despre acest subiect. Mii de oameni muriseră în atacuri. Spuneau că oamenii săriseră pe geamuri ca să scape. Mi se spusese că americanii erau necredincioşi care nu urmau islamul, dar, pe măsură ce ascultam aceste povestiri, mă întristam când mă gândeam la familiile celor care muriseră. Deoarece familia mea a stat multă vreme în tabere de refugiaţi, cred că înţelegeam instinctiv că, de oriunde ar proveni, toţi oamenii suferă în timp de război şi conflict.

Acum, la doar câteva zile după atac, Statele Unite acuzau Afganistanul pentru atacul lui Bin Laden. Şi asta fiindcă talibanii refuzaseră să cedeze în faţa presiunii americane şi să-l predea pe Bin Laden, despre care se spunea că se adăposteşte în Tora Bora, la vreo două ore de mers cu maşina de locul unde ne aflam.

— Bin Laden este oaspetele nostru, a insistat un bărbat. *Pashtunwali* trebuie să triumfe.

— Măreaţa noastră ţară nu va ceda niciodată acestei presiuni! a spus prietenul lui dând energic din cap.

Statele Unite ameninţaseră că vor ataca dacă nu-l vor preda, însă talibanii au refuzat deoarece, potrivit regulilor *Pashtunwali*, era oaspetele nostru, iar un oaspete se află sub protecţia gazdei.

Era o inflamare a patriotismului. Nimeni nu credea cu adevărat ameninţările Americii, în mare parte pentru că toţi ştiau că talibanii nu avuseseră nicio legătură cu atacul şi am presupus că şi americanii înţeleseseră asta.

Dar s-a dovedit că lumea nu împărtăşea şi nici nu înţelegea acest punct de vedere. În câteva zile, Statele Unite, sprijinite de alte 48 de ţări, mi-au invadat ţara, determinându-i pe talibani să se retragă.

Când a început invazia, vedeam avioanele de luptă americane trecându-ne pe deasupra capului. Cam o zi nu au făcut decât să brăzdeze cerul. Trupele talibane erau peste tot şi mulţi localnici se ofereau să li se alăture.

Tata se aştepta la ce era mai rău. Îşi făcea şi el de lucru, încercând să adune cantităţi cât mai mari de medicamente. I-a spus mamei să pregătească bagajele şi proviziile şi să adăpostească copiii într-un buncăr din apropiere. La periferie erau mai multe buncăre din beton, o moştenire tristă, dacă nu practică a războiului civil afgan.

În ziua următoare, Statele Unite au început să bombardeze Tora Bora. Muntele era destul de departe, aşa că nu eram în pericol, dar după câteva zile bombele au început să cadă din cer chiar deasupra capetelor noastre. Ne-am îngrămădit în adăpostul antiaerian împreună cu alte familii.

Era cumplit.

Niciodată nu era clar de unde vor veni avioanele. Auzeam

scrâşnetul rachetelor antiaeriene talibane atacându-le pe măsură ce se apropiau, apoi urma sunetul asurzitor al exploziei. Pământul se cutremura din cauza forţei bombardamentului. După fiecare bombardament ieşeam afară să luăm aer şi să ne uităm la dârele de fum lăsate pe cer de bombardierele B-52.

Deasupra ţării mele cădeau aproape toate tipurile de bombe, mai puţin nucleare. Chiar şi azi se nasc copii cu boli şi diformităţi provocate de efectele toxice din acea perioadă, iar asta mă înfurie.

Unchiul Lala era comandantul regional al talibanilor, conducând lupta împotriva invadatorilor. Tata stătea la spital, tratându-i pe răniţi. Bunicul a insistat să rămână în casă pentru a o apăra de hoţi. Eram mândru de toţi, din motive diferite, dar cel mai mult îmi făceam griji pentru tata. Mi-era teamă că bombele ar putea lovi spitalul.

Tânjeam după alinarea pe care mi-o oferea paradisul meu montan, însă nu era un loc sigur. Se auzea ecoul luptelor de peste dealuri. Părea că întregul Afganistan era atacat şi nu am putut dormi zile întregi. Credeam că nu era decât o chestiune de timp până când bombele aveau să ne distrugă buncărul.

Abia mai târziu am aflat că zona din jurul casei noastre era ultima linie a frontului; unchiul Lala fusese unul dintre ultimii comandanţi locali ai talibanilor care şi-au menţinut poziţia împotriva forţelor de coaliţie conduse de Statele Unite. Curajul lui, ni s-a spus, le-a permis autobuzelor pline de luptători să fugă din Kabul în Pakistanul învecinat; în ochii mei de copil, lucrul ăsta făcea din el un fel de erou. Puţin după acea ultimă luptă, Lala a fugit din ţară; nu ştiam unde a plecat. Mi-era teamă că fusese prins şi omorât, dar nu aveam cum să aflăm.

Apoi a început viaţa sub ocupaţie. Brusc, trupe ale Statelor Unite erau peste tot şi vedeam convoaie de vehicule blindate gonind pe stradă. Prima dată când am văzut trupe terestre din

Occident m-am speriat foarte tare de armele lor mari. Păreau de pe altă planetă. De la o distanţă sigură, eu şi fraţii mei aruncam în ei cu pietre.

După o vreme, prezenţa lor a devenit ceva firesc.

Presiunea şi agitaţia politică au avut un impact asupra tuturor. Tata a decis să mute familia într-un district din apropiere, locul său de naştere, unde lucrurile erau ceva mai sigure.

La puţin timp după ce forţele americane au aterizat, au ajuns şi asistenţii umanitari – peste tot erau maşini Land Cruiser albe purtând semnul albastru al Naţiunilor Unite. Au început să reconstruiască şcoli şi clinici. Tata a recunoscut că era un lucru bun, însă tot nu era de acord ca „străinii" să construiască infrastructura ţării noastre în locul propriului nostru guvern.

Fetele, cărora li se interzisese educaţia sub regimul taliban, au început treptat să se întoarcă la şcoală. Era atât de ciudat să le văd mergând la şcoală, cu uniformele lor negre şi micile eşarfe albe. Deoarece unii băieţi obişnuiau să le înjure şi să arunce cu pietre în ele, pentru mai multă siguranţă fetele mergeau întotdeauna în grupuri. Cele două surori ale mele au mers puţin la şcoală, căci tatei i se părea prea nesigur. Mă bucura lucrul ăsta. Nu pentru că aş fi vrut să le interzic educaţia, ci pentru că nu voiam ca vreunul dintre prietenii mei să-mi spună că le văzuse pe surorile mele afară.

Există un *hadith*, o zicală religioasă care interzice bârfa. Ea spune că bârfitul este *haram*, interzis – *e ca şi cum ai mânca din carnea fratelui tău*. Dar de fapt se bârfeşte des. Şi cele mai multe bârfe din comunitatea noastră erau legate de femei – indiferent dacă meritau sau nu. Bârfa poate fi atât de dăunătoare, încât, dacă cineva spune ceva rău despre o fată, o hărţuieşte sau o acuză de purtare necuviincioasă, unele familii fie se duc şi îl omoară pe cel responsabil de defăimare, fie îşi schimbă adresa, fie, în cazuri extreme, omoară fata, chiar dacă e nevinovată.

Oricum, este esenţial să se ia măsuri, altfel reputaţia familiei este distrusă.

Cum nu aş fi vrut să li se întâmple ceva rău surorilor mele, chiar am crezut că cea mai bună opţiune era să stea departe de şcoală şi de toate aceste riscuri. Eram la fel de pios ca întotdeauna; în unele privinţe chiar mai mult, de când veniseră „străinii".

Totul era încă nou, tulbure. Întreaga ţară se afla într-o stare de incertitudine. Se dădeau lupte între diferite grupuri rivale, unele sprijinind vechiul regim taliban, altele care treceau acum de partea americanilor.

Ideea că talibanii au plecat şi că în ţara mea totul s-a îmbunătăţit peste noapte este o prostie. Pentru mulţi oameni, precum bunicul meu, era ca şi cum lumea s-ar fi prăbuşit în imoralitate.

Şi oricât de răi ar fi fost talibanii, nici forţele NATO nu erau perfecţiunea întruchipată. Am fost martorul unui incident care, la fel ca uciderea prin lapidare, continuă să mă bântuie.

Mergeam cu maşina către Jalalabad, cel mai apropiat oraş. În faţa noastră erau vehicule blindate americane, iar drumul era blocat pe ambele părţi, ceea ce însemna că nimeni nu putea trece. Brusc, o maşină plină cu oameni, inclusiv copii, a virat şi s-a îndreptat către punctul de control de pe partea opusă. Nu ştiu de ce a făcut asta – poate era cineva bolnav, poate avea vreo urgenţă; dar, oricare ar fi fost motivul, a mers mai departe.

A pornit o ploaie de gloanţe din partea soldaţilor americani.

Maşina a izbucnit în flăcări şi toţi cei dinăuntru au murit. Îmi amintesc un strigăt din maşină ce-mi răsuna în urechi în timp ce tata mă ţinea lângă el şi încerca să-mi acopere ochii.

— De ce? De ce, de ce, *de ce*?

Erau foarte multe incidente de genul ăsta. Auzeam poveştile – bombardamente accidentale la nunţi, uciderea unor fermieri

nevinovaţi, soldaţi americani care îi împuşcau pe toţi cei despre care credeau că ar fi talibani. Oamenii dispăreau în mâinile Forţelor Speciale şi nu mai erau văzuţi cu anii. Femeile aşteptau soţi care nu se mai întorceau nicicând. Crima lor? N-o ştia nimeni.

Mai erau şi măruntele umilinţe ale vieţii sub ocupaţie. Aproape întotdeauna erau blocaje în trafic. O biată femeie a născut pe marginea drumului pentru că soldaţii au refuzat să o lase să treacă împreună cu soţul ei.

Îi uram pe americani pentru că veniseră să ne cucerească. Îi consideram pe aceşti ultimi invadatori mai răi decât ruşii.

Totuşi, din punct de vedere politic, lucrurile au devenit suficient de stabile pentru ca unchiul Lala să se întoarcă; s-a dovedit că se adăpostise în Pakistan. Îşi oferise serviciile noului guvern democrat din Afganistan. Noul guvernator al provinciei îl cunoştea foarte bine şi ştia că era inteligent, aşa încât i-a dat un rol foarte important, în conducerea serviciului penitenciar. Dar unii localnici se temeau şi nu mai aveau încredere în el, deoarece fusese o figură importantă în regimul taliban. Alţii erau geloşi pe succesul familiei mele şi vedeau în denunţarea unchiului meu o modalitate de a se răzbuna pe noi. Talibanii încă prosperau, deşi mai mult pe ascuns, în întâlniri secrete şi prin buncăre. Armata americană era avidă de informaţii, iar oamenii se foloseau de vechile rivalităţi ca motiv pentru a-i da în vileag pe alţii, indiferent dacă acuzaţiile erau sau nu adevărate. Din cauza trecutului său, unchiul meu n-a mai putut rămâne în Afganistan, astfel că după câteva luni a plecat din nou în Pakistan.

Forţele americane aveau o bază mare aproape de casa noastră şi ştiau că unchiul meu fusese şeful serviciului de informaţii al talibanilor pentru zona de est. Crezând că Lala se întorsese să se alăture organizaţiei într-o ascunzătoare din munţi, veneau în mod regulat la noi acasă pentru a-i interoga pe tata şi pe unchii mei, chiar dacă tata nu ştia unde plecase – de când plecase, nu

mai auzise nimic de el.

Bărbaţii casei, inclusiv eu şi fraţii mei, detestau aceste vizite. Soldaţii nu înţelegeau cultura noastră şi se uitau direct la femei, în loc să-şi întoarcă faţa. Surorile mele mai mici, Taja şi Razia, erau atât de speriate, încât se puneau pe plâns.

— Gulwali, fii amabil, te rog, şi răspunde-le, obişnuia să insiste tata. Mai bine să nu ne facem singuri probleme.

Dar în sinea mea fierbeam.

— Eşti mai mare cu un an acum. Poartă-te ca atare.

Vocea mamei nu trăda niciun fel de emoţie maternă, dar după ce a vorbit a schiţat un zâmbet – ceea ce nu i se întâmpla prea des.

Împlineam 11 ani – octombrie 2005. În calendarul afgan era 1385. Calendarul afgan se bazează pe data la care islamul a devenit predominant în Afganistan, cam cu cincizeci de ani în urma calendarului principal islamic.

Noi nu sărbătoream zilele de naştere. Oamenii spun că nu e islamic să faci aşa ceva, dar de fapt este mai mult un aspect cultural: mulţi copii afgani din familii sărace sau fără educaţie nu ştiu în ce zi s-au născut; dacă familia ta este una educată, de obicei va nota undeva ca să ştii. Mama făcea rareori referire la ziua mea de naştere.

Mi s-a umflat pieptul, iar restul zilei l-am petrecut fudulindu-mă prin colonie. În timpul ocupaţiei, familia noastră a continuat să crească. Mama a mai dat naştere unui fiu, fratele meu mai mic Nazir. Părinţii mei erau încântaţi, iar apariţia lui le-a mai alinat durerea provocată de pierderea gemenilor. Dar era un copil bolnăvicios, care nu mânca mult; mi-l amintesc pe tata cum îi injecta deseori un fel de ser pentru a-i creşte apetitul.

Cam în aceeaşi perioadă, după trei ani de ocupaţie, părinţii mamei, împreună cu a doua soţie a bunicului meu şi cei cincisprezece copii pe care îi avusese cu ambele soţii, s-au întors

din Pakistan, stabilindu-se într-un district aflat la şase ore de mers cu maşina faţă de noi. Profund credincios, tatăl mamei se opunea cu putere violenţei de orice fel şi mama a crezut că era o idee bună ca eu şi fraţii şi surorile mele să stăm cu ei, atât ca măsură de precauţie, cât şi pentru a cunoaşte şi familia ei.

Nu mai mergeam la şcoală, ceea ce era ca o răsplată, şi era distractiv să ne petrecem timpul cu această nouă pereche de bunici şi ceilalţi verişori ai mei.

Până când, într-o noapte, am primit veşti despre tata şi bunicul.

Tocmai terminaserăm o cină delicioasă – carne de miel şi orez. Tatăl mamei ne-a luat pe mine şi pe Hazrat afară. Vocea îi tremura, însă cuvintele lui, în felul tradiţional afgan, erau brutale, neiertătoare, dureroase:

— Băieţi, ne-a spus el, tatăl vostru a fost ucis. Trebuie să fiţi puternici! Acum voi sunteţi bărbaţii casei. Tatăl vostru a plecat!

Îmi amintesc cum mi s-au muiat picioarele, dar după aceasta nu-mi mai amintesc nimic. Cred că mi-am blocat amintirea – mintea mea nu se poate întoarce acolo.

Detaliile morţii tatălui meu sunt schematice, bazate pe puţinul care mi s-a spus. Mama nu a vrut ca noi să ştim întreaga oroare a ceea ce s-a întâmplat, iar eu nu am întrebat. Şi încă nu vreau să ştiu tot adevărul, deoarece cunoaşterea acestor detalii nu-mi va aduce familia înapoi.

Ştiu doar atât. În noaptea în care a murit tata, trupele americane au venit din nou la noi acasă. Avusese loc un atac la baza lor, în urma căruia muriseră mai mulţi soldaţi, iar ei bănuiau că armele folosite în atac fuseseră depozitate în casa noastră. Erau furioşi şi de data aceasta nu au mai pus întrebări: au venit cu câini care mârâiau şi izbeau în uşi. Au percheziţionat totul – chiar şi femeile –, aruncând mobilă, obiecte personale şi Coranul pe podea.

Veniseră pregătiţi de luptă. Şi au avut parte de ea.

Vecini, rude şi familia extinsă au venit, toţi înarmaţi, să ajute la izgonirea invadatorilor. În momentul când a încetat focul, cinci dintre rudele mele fuseseră ucise, inclusiv tata şi dragul meu bunic. Cei doi unchi ai mei au supravieţuit, dar au fost arestaţi şi aruncaţi în închisoare.

Chiar nu ştiu dacă armele fuseseră depozitate în casa noastră. Eram doar un copil, iar despre asemenea lucruri nu se vorbea niciodată de faţă cu mine.

Da, familia mea îi simpatiza pe talibani, dar ştiu că tata nu ar fi fost dispus să-şi pună copiii în pericol – nu era niciodată bucuros când foşti membri ai regimului taliban veneau la noi acasă. Însă refuzarea acestor musafiri ar fi atras mai multe probleme asupra familiei. Realitatea este că, pe timp de război, familii obişnuite ca a noastră sunt deseori lăsate să facă alegeri dificile: susţii una dintre părţi şi îţi faci un duşman de partea cealaltă; încerci să îmbunezi partea cealaltă, iar prima parte vrea să ştie de ce. N-ai cum să câştigi. Cel mai bine este să încerci să negociezi o cale de mijloc şi să-i mulţumeşti pe toţi, asigurându-te astfel că cei apropiaţi ţie sunt în siguranţă. Dacă într-adevăr aceasta a fost strategia tatălui meu – nu voi şti niciodată cu siguranţă –, atunci a eşuat dramatic.

Un lucru era clar. Îmi pierdusem tatăl şi bunicul şi, după cum era tradiţia în cultura mea, voiam răzbunare.

Capitolul 4

Faptul că mi-am pierdut tatăl a schimbat totul. Familia noastră a fost aruncată în haos. Mama şi fraţii mei mai mici au venit să stea cu noi, acasă la părinţii ei. Mătuşile mele s-au întors şi ele la casele părinţilor lor.

Şi nu era doar şocul de a-l pierde pe tata – aveam şi foarte puţini bani. În ţări ca Afganistanul, în cazul în care capul familiei este ucis, cei pe care îi lasă în urmă se vor confrunta cu mari greutăţi pentru a supravieţui.

Aveam o singură soluţie: registrele mari ale tatei din cabinetul lui medical – cele care detaliau datoriile pentru tratamente medicale. A rămas în seama mea şi a fraţilor mei să sunăm la cei care apăreau în registre şi să-i rugăm, să le cerem, apoi să-i implorăm să dea banii datoraţi familiei noastre. Detestam lucrul ăsta. De multe ori familiile respective erau mai strâmtorate decât noi, şi totuşi registrul menţiona totul, negru pe alb: de acolo urmau să vină următoarele noastre mese.

După o vreme ne-am întors în Hisarak, unde locuiserăm înainte de invazie. Aveam o familie extinsă enormă, iar oamenii ne-au sprijinit foarte mult; diferite rude – inclusiv soţii surorilor tatei – au venit să stea cu noi şi să ne ajute. Dar cum bărbaţii familiei erau morţi, închişi sau, ca în cazul unchiului Lala, dispăruţi, rămânea ca fraţii mei şi cu mine să devenim bărbaţii casei.

Şi alte probleme începeau să apară. Reprezentanţii talibanilor începuseră să ne viziteze din ce în ce mai des. Voiau ca fratele

meu şi cu mine să devenim luptători sau chiar atentatori sinucigaşi – martiri –, pentru a răzbuna moartea tatălui nostru.

Eram atât de furios, încât chiar voiam să fac asta. Hazrat şi Noor voiau acelaşi lucru. Noi trei nu vorbeam despre asta, dar cred că fiecare înţelegea instinctiv durerea celorlalţi. Dar mama ştia că un copil furios şi rănit nu poate înţelege consecinţele unei fapte atât de grave şi că suferinţa lui poate fi uşor manipulată. Ea asistase la acea scenă îngrozitoare şi era de asemenea cuprinsă de furie şi durere – cu siguranţă multe femei pashtun şi-ar fi dorit ca fiii lor să se răzbune, chiar dacă ar fi însemnat să-şi piardă viaţa. Răzbunarea este o parte centrală, deşi deseori letală, a *Pashtunwali*: conform tradiţiei, dacă nu te răzbuni pe duşmanii tăi, dai greş ca bărbat.

Dar mama era influenţată de altceva – de credinţa ei profundă şi statornică. Mulţumită bunicului matern, avea o înţelegere autentică şi puternică a adevăratei legi islamice, religie care interzice luarea unei vieţi. Ea fusese învăţată că uciderea cuiva este un lucru greşit, chiar dacă motivele pot părea îndreptăţite. Fusese învăţată să încerce să ierte, să dea dovadă de compasiune şi să accepte evenimentele tragice drept voinţa Domnului. Nu i-a fost uşor, dar credinţa a ajutat-o să treacă peste pierderea tatălui meu.

Mama se temea şi pentru mine şi Hazrat, deoarece şi forţele americane îşi îndreptaseră atenţia către noi, presându-ne să devenim informatori. Voiau informaţii despre contactele unchiului şi despre locul în care ar fi putut fi depozitate armele talibanilor. Ea se temea că, dacă am fi pornit pe acest drum şi ne-am fi încurcat cu forţele NATO sau chiar cu autorităţile afgane care cooperau cu acestea, am fi fost consideraţi trădători şi omorâţi.

Era o teamă reală. Cunoşteam familii în care se întâmplase aşa ceva.

Forţele americane ne abordau cu mare grijă: practic nu exista niciun contact direct. Contactele erau indirecte – prin scrisori şi mesageri. Aveam un prieten de familie care s-a dovedit a fi un informator al americanilor. Supravieţuise până atunci pentru că era un bărbat foarte puternic; atât de puternic, încât ni se spusese că putea solicita la nevoie atacuri aeriene americane.

Hazrat şi cu mine ne-am dus la el acasă pentru a încerca să aflăm informaţii despre unchii mei: tot nu ştiam la ce închisoare fuseseră duşi sau de ce anume erau acuzaţi.

Ne-am aşezat pe o canapea cu ornamente aurii în stil rococo şi am băut ceai.

— Cunoaşteţi zicala, băieţi? „Duşmanul duşmanului vostru este prietenul vostru."

Bineînţeles că o ştiam. Era o zicală pashtu des întâlnită.

— Ar fi bine să v-o amintiţi acum. Voi face tot ce îmi stă în putere să vă sprijin şi să vă ajut, dar ar fi înţelept să vă gândiţi cine ar putea fi noii voştri prieteni.

Aveam rezerve în ceea ce-l privea. După cum ştiam toţi, lucra cu soldaţii americani, oferindu-le consultanţă pe diverse probleme de securitate locală, şi îmi făceam griji că ne-ar putea trage pe sfoară. Dar mai ştiam că ne cunoştea familia de mult timp şi că îl cunoscuse foarte bine pe tata, prin urmare speram că asta însemna ceva.

La sfârşitul întâlnirii ne-a îndemnat pe amândoi să avem grijă, spunându-ne direct că cei din forţele NATO voiau să lucrăm cu ei. Ne-a spus că, dacă nu făceam ce ne spuneau ei, exista pericolul să fim ucişi sau să ajungem în închisoarea Bagram. Ei erau în siguranţă. El o ştia şi o ştiam şi noi. De asemenea, ne-a spus clar că, dacă am face vreo mişcare înspre partea talibanilor, el ar afla.

Caz în care ne-a spus limpede că nu putea şi nu avea să ne ajute.

În săptămânile de după moartea tatălui nostru, casa a fost

plină de musafiri, toţi cu o grămadă de sfaturi, şi toate contradictorii.

Bătrânii ne-au spus să fim de partea talibanilor, insistând că astfel am fi în siguranţă. A venit şi un mesager, un străin, care ne-a transmis condoleanţe. A spus că era reprezentantul guvernatorului taliban din umbră al provinciei; fusese numit de însuşi mullahul Omar. Ne-a zis că autorităţile talibane erau bucuroase să se răzbune în numele familiei noastre, dar că înainte de asta avea nevoie ca fraţii mei şi cu mine să luptăm alături de regimul taliban.

— Lucraţi cu noi, nu împotriva noastră. Alăturaţi-vă nouă pentru a lupta cu necredincioşii şi a-i alunga din Afganistan.

În continuare a spus că înţelegea că avem îndatoriri familiale şi că am putea dori să ne ţinem deoparte, dar spera că aveam să ne jucăm rolul.

— Aici nu este vorba doar de răzbunare pentru tatăl vostru, băieţi. Vrem să faceţi parte dintr-o misiune mai mare, mai măreaţă: alungarea invadatorilor.

Acest mesaj mi se părea logic. Dintre toţi oamenii care ne-au sfătuit, el a fost cel mai convingător – cel puţin pentru mine. Hazrat nu l-a plăcut niciodată.

Mai târziu, acest mesaj a luat o întorsătură mai sinistră şi mai ameninţătoare: „scrisori nocturne”, bilete scrise de mână aruncate peste gardul taberei sau vârâte pe sub uşă. Scrisul era de fiecare dată altul, dar cuvintele erau mereu aceleaşi: *Fiţi martiri sau muriţi*.

Pe drumul către casă eram urmăriţi de bărbaţi pe motociclete. Unii ne amăgeau; alţii ne ameninţau direct; câţiva chiar au încercat să ne înşface şi să ne oblige să mergem cu ei într-o tabără talibană de antrenament. Ajunseserăm în punctul în care, dacă auzeam un motor, alergam să ne ascundem.

Foarte mulţi oameni ne-au oferit protecţie şi sprijin, dar nu

ştiam în cine să avem încredere.

Mă îndoiesc că talibanii ne-ar fi ucis pentru că le refuzam invitaţia; pur şi simplu încercau să ne sperie ca să ne alăturăm cauzei lor. Dar cred că, dacă am fi colaborat cu armata americană, ne-ar fi omorât. Fratele meu şi cu mine eram doar doi băieţei, dar în vârtejul politic şi moral de atunci eram pioni într-un joc mortal de şah: uşor de jucat şi uşor de pierdut.

În cele din urmă, mama a fost cea care ne-a decis soarta. Într-o noapte ne-a luat pe Hazrat şi pe mine la o discuţie. Era foarte serioasă.

— Gulwali, Hazrat, trebuie să plecaţi. Trebuie să mergeţi undeva departe de aici, unde nu vă cunoaşte nimeni. Noor este prea mic, aşa că va rămâne cu mine. Ne gândim la un plan.

Asta a fost tot. Nu a zis unde, pentru cât timp sau când. Nu ne-a cerut părerea şi nu ne-a întrebat ce credeam despre asta. Voiam să o întreb o mulţime de lucruri, dar se apucase deja să pregătească ceaiul, iar buzele ei strânse mi-au dat de înţeles că discuţia se încheiase.

Nu mi-am imaginat că se gândea să dea mii de dolari unor călăuze ca să ne ducă în Europa.

Eu credeam că drumul – atât cât ştiam despre el – avea să dureze câteva săptămâni.

Hazrat şi cu mine am fost trimişi mai întâi la mătuşa din partea mamei, în Waziristan. Am presupus că ne vom întoarce acasă la un moment dat, aşa că nu ne-am despărţit cu lacrimi de tristeţe. Nici când i-am îmbrăţişat pe bunica şi pe frăţiorii mei mai mici de rămas-bun nu m-am întristat, deoarece credeam că aveam să-i revăd pe toţi în curând. Ne mutaserăm de atâtea ori de când începuse conflictul, încât nimic nu părea neobişnuit. Şi n-am întrebat-o nimic pe mama, deoarece în cultura mea, când eşti copil, există anumite lucruri pe care pur şi simplu le faci atunci când ţi se spune să le faci – nu întrebi de ce şi nici nu ceri vreo

explicaţie. Nu ne gândeam la noi înşine individual, ci doar la familie.

Unchiul meu Qais, soţul surorii mamei, a venit să ne ia pe mine şi pe Hazrat. Călătoria spre Waziristan ne-a purtat prin ţinutul anarhic al triburilor pashtun, un loc care a fost descris drept cea mai periculoasă şi mai controversată frontieră din lume. Deşi este recunoscută internaţional drept graniţa de vest a Pakistanului, guvernul afgan nu o recunoaşte. E cunoscută drept Linia Durand, numită aşa după Sir Mortimer Durand, un diplomat britanic care, în 1893, după două războaie anglo-afgane, a negociat frontiera lungă de 2.640 de kilometri dintre India britanică de atunci şi Afganistan. Ideea era să se creeze o zonă-tampon neutră, pentru a îmbunătăţi relaţiile diplomatice cu Afganistanul şi pentru a limita expansiunea rusească – o luptă pentru controlul Asiei Centrale, cunoscută drept Marele Joc.

Pashtunii spun despre Linia Durand că este „O linie prin inima noastră”. Pentru noi e o rămăşiţă a opresiunii coloniale, iar sentimentul că aceasta e o nedreptate mi-a fost insuflat de când mă ştiu. Pashtunii văd graniţa reală mai departe, în Pakistanul de astăzi, unde Indul desparte Pashtunul şi ţinuturile Baluch – Baluchistan – de Punjab şi Sind. Baluchii, pe care pashtunii îi consideră un fel de veri, luptă pentru independenţa faţă de Pakistan de aproape şaizeci de ani.

În călătoria noastră peste munţi, râuri şi lacuri, inima îmi tresălta atât de mândrie că sunt pashtun, cât şi datorită amintirilor fericite din copilăria mea nomadă. Cât îmi doream să fiu din nou pe câmp, având grijă de oi cu bunicul! Încă sufeream foarte tare după moartea lui şi a tatei, cei doi bărbaţi pe care îi iubisem atât de mult.

După mai bine de o zi şi jumătate, am ajuns bucuros în Waziristan. Era atât de palpitant! Oraşul era înconjurat de vârfuri frumoase, acoperite cu zăpadă, brăzdate de râuri cristaline.

Unchiul Qais ne-a dus direct în marele bazar. Era plin de negustori ce îşi strigau marfa într-un dialect tribal gutural pe care îl înţelegeam cu greu. Se ghemuiau pe jos şi beau ceai verde, dezbătând gălăgios sau comparând păsări sălbatice care erau ţinute în rânduri lungi de cuşti. Majoritatea magazinelor fie vindeau arme, fie produceau arme sau le testau trăgând în aer. De fiecare dată când se auzea o împuşcătură, tresăream. Peste tot erau câini vagabonzi pe jumătate sălbatici, iar mirosul chebapurilor sfârâind ale vânzătorilor de pe marginea drumului îmi făcea stomacul să chiorăie de foame.

Eram fermecat, în special de ochii verzi şi pătrunzători ai localnicilor. Oamenii din acel district sunt vestiţi pentru culoarea frumoasă a ochilor lor. Chiar şi atunci când sunt fericiţi şi împăcaţi par aprigi şi din altă lume.

Casa mătuşii mele era mică, înconjurată de câmpuri de opiu, grâu şi canabis – cele trei culturi principale din Waziristan. Îmi doream din tot sufletul să alerg liber pe câmp, dar nu era sigur, deoarece armata pakistaneză lupta în apropiere cu militanţi talibani locali. În cea mai bună parte a timpului, eu şi fratele meu stăteam în casa mătuşii, nu făceam nimic, ne plictiseam şi ne era dor de casă, eram supăraţi pentru că nu ştiam cât de mult aveam să rămânem acolo sau ce avea să se întâmple cu noi. Aveam voie să mergem doar la moscheea din sat să ne rugăm. Îmi plăcea să mă duc acolo, pentru că mă ajuta să-mi limpezesc gândurile. M-am rugat ca toată durerea care se abătuse asupra familiei mele să aibă un scop: începeam să înţeleg că viaţa era un test şi că era important să nu mă dau bătut.

După o săptămână sau mai bine, unchiul meu ne-a dus să ne cumpere haine. M-am înfuriat când ne-a pus să probăm blugi.

— Unchiule, eu nu port aşa ceva! Asta poartă invadatorii.

Acasă purtam doar tradiţionalul *shalwar kameez*. Eram atât de antioccidental, încât chiar şi simplul gând de a purta blugii aceia

diavoleşti mi se părea o adevărată trădare. Nu înţelegeam de ce ne punea să facem aşa ceva: denimul era uniforma culturală a duşmanului meu.

Dar unchiul nu avea chef de discuţii.

— Îmbracă-i! Crezi că îmi irosesc banii aici?

Îmbufnat, am făcut ce mi s-a spus, dar detestam felul în care simţeam pe piele bumbacul scorţos. Ne-a mai cumpărat câte un rucsac mic, tricouri, lenjerie şi mănuşi de lână, bocanci rezistenţi şi geci călduroase. Când am terminat cumpărăturile, rucsacul era plin.

Nimeni nu ne spusese încă, dar devenea evident ce era posibil să se întâmple.

Eu şi Hazrat eram mult mai apropiaţi acum decât în copilărie. Trauma ultimilor ani ne unise, dar, ca toţi fraţii, încă ne mai călcam reciproc pe nervi. Nu ajuta nici faptul că, deşi Hazrat era cu un an mai mare decât mine şi foarte isteţ, eu mă consideram întotdeauna liderul.

— Ne trimit departe, nu-i aşa? l-am întrebat în seara aceea.

El a încuviinţat din cap.

Am văzut cum încerca să pară înţelept şi matur, dar mi-a scăpat singurul punct de vedere pe care îl aveam legat de asta:

— Hai să nu mergem! Hai să mergem acasă! Ai noştri au nevoie de noi. Conducem afacerile şi avem grijă de femei. Eu pot să mă ocup de atelierul de croitorie. Sunt un bun croitor.

— Nu, Gulwali.

Fratele meu s-a uitat la mine.

— Asta este decizia mamei şi trebuie să o respectăm.

— N-are dreptate, am insistat eu.

— Ascultă, dacă a luat decizia asta, înseamnă că e ceva serios.

— Eşti un *khazanouka*.

Faptul că l-am numit pe fratele meu feminist nu a ajutat cu nimic şi eram tot nervos. Nu eram supărat doar pe mama; mi se

părea că toată familia era implicată în acest complot.

Acest sentiment s-a intensificat când unchiul ne-a dus la un restaurant cu chebap în ziua următoare. L-a salutat pe patronul restaurantului, care ne-a dus la o masă din spate, departe de mulţime.

— Deci aceştia sunt băieţii?

— Da. Vor călători împreună? Mama lor insistă să fie aşa.

— Aveţi cuvântul meu, a spus bărbatul.

Stăteam acolo nervos şi îi ascultam pe unchiul meu şi pe bărbat vorbind despre bani şi procedurile birocratice. Unchiul şi bărbatul discutau despre noi ca şi cum n-am fi fost acolo. Poate că era prea periculos să împărtăşească informaţii sau poate că nu voiau să ne sperie şi mai tare. Nu ştiu. Îmi amintesc doar că nu simţeam decât confuzie şi disperare.

La sfârşitul lui octombrie 2006, când stăteam la mătuşa de aproape trei săptămâni, mama a venit în vizită.

Eram fericit să o văd, pentru că îmi lipsise, dar în acel moment eram şi foarte supărat pe ea. Mă simţeam trădat. Eu fusesem copilul care se mândrise că era responsabil de protejarea onoarei familiei: era un rol pe care îl savuram. În Waziristan simţeam că nu mai aveam acel statut. Şi, oricât de nedrept ar fi fost, o consideram vinovată pentru asta.

M-a sărutat pe frunte şi apoi s-a dus direct să vorbească cu unchiul meu. Amândoi vorbeau în şoaptă şi eu voiam să ţip la ei. De ce făceau asta?

În noaptea următoare, mie şi lui Hazrat ni s-a spus că vom merge la cineva la cină împreună cu mama, mătuşa şi unchiul. Era de aşteptat: dacă vizitezi un loc nou, localnicii te invită la cină – este o parte esenţială a *Pashtunwali* –, aşa că nu mi s-a părut nimic ieşit din comun.

Casa era la o distanţă de zece-cincisprezece minute de mers. Mama şi mătuşa au mers pe lângă noi, ambele purtând burka

albastră. La sosire, Hazrat şi cu mine am fost conduşi în camera principală, unde câţiva bărbaţi de vârste diferite stăteau pe jos, pe perne acoperite cu chilim cu dungi, şi beau ceai verde.

În timp ce îmi îndesam nişte *naan* în gură, îi ascultam pe bărbaţi discutând politică.

— Acum războiul de peste graniţă a ajuns aici.

— Guvernul nu va câştiga niciodată.

— E vorba de *Pashtunwali*.

— Aceşti luptători străini trebuie să plece acasă. Din cauza lor ne bombardează Statele Unite cu drone.

— Cum poţi să spui asta? Statele Unite au ocupat ţara fraţilor noştri.

— Da, dar oare nu din cauza lor sunt cecenii şi arabii în mijlocul nostru?

— Aceşti ceceni şi arabi sunt oaspeţii noştri. Au venit aici să lupte în războiul sfânt. Sunt fraţii noştri.

— Ce mai fraţi! Se căsătoresc cu femeile noastre şi aduc pericolul în satele noastre. Cum ajută poporul?

— Sunt mii care locuiesc acum în tabere. Suntem refugiaţi în propria patrie.

După ce mâncarea şi dezbaterea s-au terminat, am băut ceai verde dulce, fierbinte şi am mâncat caise uscate, agude şi migdale. Începeam să mă simt relaxat şi somnoros, când unchiul meu şi gazda s-au ridicat şi mi-au spus mie şi lui Hazrat să-i urmăm.

Ne-au condus la uşă, unde ne aştepta mama. Am văzut cu groază că avea lângă ea rucsacurile noastre. Habar n-aveam cine le adusese aici. Nu părea în regulă.

Hazrat m-a privit, la fel de şocat ca şi mine. M-am uitat pe furiş la mama ca să mă liniştesc.

Părea că o lasă genunchii. Am crezut că se va prăbuşi.

S-a uitat la fratele meu şi la mine.

— Trebuie să vă ţineţi de mână! Să nu vă daţi drumul niciodată! Aţi înţeles?

— Cum? *Morya!* Nu sunt gata! Te rog!

— Am spus: AŢI ÎNŢELES?

Ne-a privit atât de fix prin plasa de la burka, încât am crezut că ochii ei îmi vor străpunge craniul. Amândoi am dat din cap.

— Fiţi curajoşi! E spre binele vostru.

Apoi a spus ceva ce mi-a îngheţat inima.

— Oricât de rău ar fi, *nu vă întoarceţi*!

Am început să ţip.

— Eu nu merg nicăieri! Eu *nu* îmi părăsesc familia! E nevoie de mine aici!

— Gulwali, e pentru binele familiei. Fă cum îţi spunem!

— Nu!

M-am uitat la Hazrat. Încremenise.

Mama a început să vorbească din nou.

— Ascultaţi-mă amândoi! Aceşti oameni vor avea grijă de voi, dar trebuie să aveţi grijă unul de celălalt. Ţineţi-vă de mână! *Întotdeauna!*

Ne-a privit din nou intens, fixându-ne cu privirea. Apoi s-a uitat în jos şi a scos ceva din faldurile de la burka.

Ne-a dat fiecăruia 200 de dolari americani; unchiul ne-a dat o mână de bani iranieni.

Gazda noastră s-a uitat la ceas.

— Ar trebui să plecăm. Ne aşteaptă un drum lung.

Ne-a condus afară, către o maşină care era parcată.

Îmi era rău.

— *Morya*, eu nu vreau să merg! Hai să mergem acasă acum! Te rog, ia-mă acasă!

Ea s-a uitat la mine şi, o clipă, am crezut că o să mă lovească.

— *Morya*, te rog! am spus deznădăjduit.

Bărbatul se mişca nerăbdător, uitându-se din nou la ceas.

— Trebuie să ne grăbim, doamnă.

Mama a început să tremure. Îi vedeam ochii prin plasa de la burka; se uita când la bărbat, când la noi.

— Unde mergem, *Morya*? am întrebat.

— Spre siguranţă! Spre Europa.

— Vor ajunge acolo în câteva săptămâni, a asigurat-o bărbatul pe mama. Va fi ca o vacanţă pentru ei, o aventură.

Şi, cu asta, ne-a îndesat efectiv în maşină.

Mama ne privea dreaptă, mândră şi fermă. Nu ştiu cum a reacţionat după ce stopurile maşinii au dispărut după colţ: oare s-a prăbuşit urlând, lăsând în sfârşit durerea de a-şi pierde soţul şi acum cei doi băieţi mai mari să o cuprindă?

Mai curând, pentru că era o femeie puternică, a stat pur şi simplu tăcută şi şi-a îngropat durerea adânc în ea.

Eram prea traumatizat ca să mai vorbesc. Singura mea alinare a fost mâna fratelui meu, care a strâns-o încet pe a mea când mi-a observat lacrimile ce stăteau să cadă.

— Vom fi bine. Suntem împreună. Voi avea grijă de tine.

În acea noapte am fost duşi într-un oraş. Cred că era Peshawar, dar nu ne-a spus nimeni. Am fost duşi să stăm la o familie complet străină, dar am primit mâncare şi două saltele pe care să dormim.

Dimineaţa au sosit alţi doi oameni: un bărbat şi o femeie. Erau afgani vorbitori de dari.

Dari şi pashtu sunt cele două limbi principale din Afganistan. Pashtu este limba mea maternă şi trăisem într-o zonă exclusiv pashtu, astfel că nu vorbeam bine dari, însă puteam să mă fac înţeles – majoritatea copiilor afgani le vorbesc pe amândouă.

Femeia ne-a explicat că ne vor duce la aeroport şi că vor zbura cu noi până în Iran. Ne-a spus că în aeroport trebuia să ne purtăm foarte frumos şi să ne prefacem că ei sunt rudele noastre. Ne-a zis să nu facem gălăgie şi să nu atragem atenţia gardienilor. De acolo

urma să mergem în Europa.

— Unde în Europa? am vrut eu să ştiu.

Femeia a ridicat din umeri.

— Nu ştiu. Nu mă întreba pe mine. Eu sunt doar un intermediar. Familia ta a făcut aranjamentele cu oameni din Kabul.

A căutat într-o geantă.

— Poftim! Luaţi astea!

Ne-a dat fratelui meu şi mie câte un paşaport afgan. Nu mai avusesem paşaport până atunci. Mă uitam fix la el în timp ce fotografia mea mă privea înapoi de pe pagină.

Când aranjase familia mea asta?

Odată ajuns pe aeroportul din Peshawar, am uitat pentru moment de tristeţe. Părea atât de mare, cu oameni, maşini, cozi şi maşinării peste tot, iar aparatul de scanat prin care treceau rucsacurile noastre mici mi s-a părut o minunăţie.

Am fost readus cu picioarele pe pământ de o zdruncinătură, când bărbatul cu care eram a ridicat geanta lui Hazrat şi l-a condus prin poartă. Am dat să-i urmez, dar femeia m-a tras înapoi. Hazrat nu s-a întors să se uite la mine – probabil credea că sunt în spatele lui.

Am vrut să-l strig, dar aveam încă în minte avertismentele de mai devreme ale femeii că nu trebuia să atragem atenţia.

— Vreau să merg cu el! i-am zis răspicat şi în cea mai bună dari pe care o puteam vorbi.

Trebuia să o fac să înţeleagă ce am spus.

M-a ignorat, apucându-mă de braţ atât de strâns, încât m-a durut. Am început să plâng şi ea a privit în jur, nervoasă.

— Taci!

Un gardian s-a uitat rapid înspre noi.

— E bine, e bine, a spus ea repede. Mai târziu. Îl vei vedea în avion.

M-am oprit din plâns pentru că o credeam. Dar, când ne-am îmbarcat, fratele meu şi bărbatul nu erau nicăieri.

— Unde e? Unde e Hazrat? am vrut să ştiu.

— Taci! a sâsâit ea. E în alt avion. O să-l vezi când ajungem.

De data asta ştiam că minte.

Când am ajuns la destinaţie, eram speriat, singur şi înlăcrimat. Când am trecut pe la biroul de imigrări, am conştientizat faptul că mă aflam într-o ţară străină. Waziristan şi Peshawar, deşi propriu-zis în Pakistan, păreau familiare deoarece erau zone pashtu. Dar Iranul era complet străin.

La ieşirea din aeroport, femeia m-a tras pur şi simplu spre un taxi, fără să-mi spună un cuvânt. Eu îl voiam pe fratele meu şi mă uitam cu disperare în toate părţile în speranţa că îl voi vedea.

Femeia-intermediar şi şoferul de taxi vorbeau în farsi, limba principală a Iranului. Este foarte asemănătoare cu dari – practic, cele două limbi sunt la fel, deşi dialectul şi accentul sunt destul de diferite. Dar, pentru un vorbitor de pashtu ca mine, dari era suficient de grea, iar chinul meu mental şi accentele lor ciudate mă împiedicau să înţeleg ceva.

Încercând să-i atrag atenţia, am tras-o de mânecă, dar mi-a dat mâna la o parte ca şi cum aş fi fost o muscă enervantă. Încă lăcrimând, am fost burduşit în spatele unui taxi şi scos din aeroport către zona rurală din jur. Femeia a plecat fără să se uite în urmă. Îmi doream atât de mult s-o văd pe mama sau pe bunica – să mă ia una dintre ele în braţe, să mă liniştească şi să-mi spună că totul a fost un coşmar. Mă rugam ca Hazrat să fie acolo unde eram dus şi eu.

Şoferul de taxi, un bărbat slab, cu un nas mare, păros, s-a uitat la mine cum stăteam pe bancheta din spate, cu mucii şi lacrimile curgându-mi pe faţa murdară, epuizată.

— Bine ai venit în oraşul sfânt Mashhad!

Asta m-a înfuriat. Iranienii erau şiiţi. Musulmanii sunt

împărţiţi în două ramuri principale: sunniţii şi şiiţii. Familia mea era sunnită, iar eu învăţasem întotdeauna la moscheea din zonă şi la şcoală că şiiţii nu erau musulmani adevăraţi, lucru pe care, copil fiind, l-am acceptat fără să-l pun la îndoială.

Dar trebuia să recunosc că Mashhadul era foarte frumos. Părea nou, strălucitor şi curat; trotuarele erau imaculate şi păreau că sclipesc. Iar zgârie-norii înalţi şi mallurile pe care le văzusem în cărţi erau peste tot; până şi sensurile giratorii aveau decoraţiuni în mijloc. M-am minunat în faţa unei sculpturi în marmură roz – două mâini care ţineau Coranul.

Privind pe geamul maşinii, am văzut o familie iraniană care se plimba pe stradă. Părinţii îi ţineau de mână pe cei doi copii, un băieţel şi o fetiţă. Fetiţa purta o rochie albă din dantelă, cu o jupă rigidă şi jabou, şosete albe până la glezne şi pantofi negri de lac. Băieţelul avea un costum negru cochet şi un papion roşu. Părinţii îi ţineau strâns de mână pe copii şi îi legănau în aer. Fericirea lor fără griji a tăiat precum un cuţit, în timp ce în minte mi s-au învălmăşit imagini cu surorile şi fraţii mei.

Le-am blocat rapid. Deja învăţam că, dacă voiam să merg înainte, trebuia să nu mai iubesc, să nu-mi mai aduc aminte. Era prea dureros să mă gândesc la cei pe care îi lăsasem în urmă.

Am fost dus la un mic hotel cochet din centrul oraşului. Managerul a venit la taxi şi a întrebat dacă aveam bagaje – a trebuit să mă concentrez foarte tare ca să înţeleg întrebarea. Am răspuns dând din cap şi agăţându-mă de rucsacul meu: era tot ce aveam pe lume.

Înăuntru, managerul m-a luat deoparte.

— Tu eşti omul lui Qubat?

Habar n-aveam despre ce vorbea. Ce era „Qubat”?

— Unde-i celălalt? Parcă trebuia să fiţi doi.

— Fratele meu? E aici?

— Poate. Mai sunt şi alţii aduşi de Qubat. S-ar putea să fie cu

ei. Haide să-ţi arăt camera!

M-a condus de-a lungul unui hol şi într-un lift. A apăsat pe nişte butoane şi liftul s-a pus în mişcare. Eram fascinat – nu mai fusesem niciodată într-un lift.

— În regulă, băieţi, voi sunteţi în camera 15, a spus managerul, zornăindu-şi cheile în timp ce uşa liftului se deschidea.

Ajuns în faţa camerei, a bătut la uşă. Aşteptarea mă omora. Mă rugam să deschidă Hazrat. În schimb, pe uşa întredeschisă şi-a iţit capul unui băiat slăbănog, înalt, cu dinţi proeminenţi şi părul vâlvoi.

— Da?

— Nou-venitul e aici. E mic. Faceţi cunoştinţă şi aveţi grijă de el. Întreabă de fratele lui.

Tânărul mi-a rânjit şi s-a recomandat drept Mehran.

— *Salaam alaikum*, a spus, salutându-mă în pashtu.

I-am zâmbit uşurat. Din acel moment, compania altor pashtuni avea să-mi uşureze mereu şederea într-o ţară străină.

Camera avea patru paturi de o persoană, câte unul în fiecare colţ; în mijloc era un covor în stil iranian, cu un desen în formă de păun. Doi bărbaţi care stăteau pe podea s-au ridicat când am intrat eu.

Amândoi au venit la mine şi m-au îmbrăţişat. Unul, ras, bine făcut, care părea să aibă în jur de 30 de ani, s-a recomandat drept Baryalai. Celălalt a spus că îl cheamă Abdul. Avea aproximativ 25 de ani şi părea cam timid.

— Eşti prea tânăr ca să fii aici, micuţule, a spus Abdul. Hai să-ţi aduc nişte ceai.

— Nu, nu, îi aduc eu, a spus Mehran.

Asta m-a făcut să zâmbesc – afgani tipici, care se întreceau în ospitalitate. Aceştia trei m-au făcut să mă simt numaidecât bine-venit.

În timp ce stăteam pe covor şi beam ceai din ceşcuţe cu

farfurii mici în stil iranian, am aflat mai multe despre ei. Baryalai era din Nangarhar, aceeaşi provincie de unde eram şi eu, doar că el crescuse într-o tabără de refugiaţi din Peshawar. Mehran era de asemenea din Nangarhar şi din Hisarak, acelaşi district în care crescusem eu. Abdul era fiul unui ofiţer de armată din Kabul.

Mi-au explicat că merseseră cu autocarul din Kabul către Herat, în vestul Afganistanului. De acolo, trecuseră graniţa în Iran şi luaseră alt autocar până aici.

Nu am intrat în detalii privind motivul pentru care trebuise să fugim; cred că bănuiam cu toţii, fără să o spunem, că avuseserăm motive întemeiate, altminteri ce să fi căutat acolo?

— Ai mâncat?

Baryalai mi-a zâmbit cald. Era ceva la el care mă făcea să mă simt în siguranţă.

Nu mai mâncasem din Peshawar. Eram lihnit.

— Avem câte ceva de mâncare. Vino, mănâncă.

Mehran punea deja orez prăjit dintr-un recipient de metal într-o farfurie. Mâncarea era liniştitor de asemănătoare cu cea afgană.

Aveam atât de multe întrebări în minte: cât de mult urma să stăm acolo? Ce se va întâmpla după aceea? Doar una mi-a ajuns pe buze:

— Unde este fratele meu?

— Fratele tău?

— Hazrat. Ar trebui să fie aici. E într-o altă cameră?

Baryalai s-a uitat la mine şi s-a încruntat.

— Mai sunt alţi zece afgani. Sunt cu diferiţi intermediari – noi suntem singurii aduşi de Qubat. Dar pe niciunul nu-l cheamă Hazrat.

— Dar au promis.

— „Ei” promit multe lucruri, Gulwali.

Am amuţit. Cred că au văzut că eram speriat şi deprimat, aşa

că au sugerat să facem o plimbare. Am fost surprins că ni se dădea voie să ieşim singuri, aşa că am profitat de ocazie.

Am hoinărit printr-un parc din apropiere şi am mâncat pepene roşu. În sfârşit am fost în stare să pun toate întrebările pe care voiam să le pun, inclusiv una care mă rodea de când ajunsesem la hotel:

— Ce este „Qubat”? E „chebap” în farsi?

Toţi au început să râdă.

— Ce-i aşa amuzant?

Mehran şi-a şters lacrimile.

— Credeam că eu sunt prost, dar copilul ăsta e de-a dreptul tembel.

A urmat Baryalai.

— Gulwali, Qubat este principalul intermediar din Kabul, pe care l-am plătit să ne aducă aici.

— Dar eu nu am plătit pe nimeni.

— Nu, dar familia ta, da. Qubat este o călăuză. Un mahăr. Cred că l-am cunoscut pe unul dintre unchii tăi la Kabul. L-am auzit aranjând ca Qubat să-i ia pe cei doi nepoţi ai săi.

— Qubat este aici? El va şti unde e Hazrat.

— Nu, Gulwali.

Tonul lui Baryalai s-a înmuiat.

— Cum ţi-am zis, el este mahărul. Locuieşte la Kabul. L-am văzut o singură dată. Are tipi care lucrează pentru el aici. El a organizat totul şi la el sunt banii noştri. El are toate rupiile pe care le-am avut vreodată. Asta e tot ce ştiu.

— Dar cum rămâne cu Hazrat?

Baryalai şi-a pus mâna pe umărul meu şi s-a aplecat uşor, privindu-mă direct în ochi.

— Micuţule, cred că te-au minţit. Deocamdată trebuie să uiţi de fratele tău. Acum noi suntem fraţii tăi.

Nu voiam să mă fac de râs plângând în faţa noilor mei

prieteni, aşa că mi-am muşcat tare de tot buza.

Dar Baryalai observase.

— Încearcă să nu plângi. Unchiul vostru a plătit pentru amândoi, aşa că va porni şi el în aceeaşi călătorie. Sunt sigur că-l vei reîntâlni curând.

Capitolul 5

Devreme în seara următoare, am părăsit siguranţa temporară a hotelului. Baryalai mi-a spus că ne aştepta o călătorie lungă cu autocarul, de la Mashhad la Isfahan, apoi mai departe către capitala iraniană, Teheran.

Deşi noii mei tovarăşi de călătorie încercau să mă liniştească, încă mă simţeam pierdut şi speriat. De fiecare dată când mă gândeam la casa mea, la bunica sau la fraţii şi surorile mele mai mici, nu-mi puteam opri lacrimile. Iar când mă gândeam la Hazrat – dus Dumnezeu ştie unde – îmi era fizic rău. Ultimele cuvinte ale mamei, „Trebuie să vă ţineţi de mână", îmi răsunau în urechi. Şi-ar fi pierdut minţile dacă ar fi aflat că fuseserăm despărţiţi.

Managerul hotelului ne-a dus în staţia de autocar şi ne-a cumpărat biletele. Biletele erau cu loc; ale noastre erau pe rândul lung din spate.

Baryalai nu era în apele lui.

— E suspect. Dacă urcă poliţiştii, ne vor vedea imediat. Fă-ne rost de alte locuri!

Intraserăm legal în Iran, cu vize de turişti, dar dacă noi sau paşapoartele noastre ar fi dat de bănuit, am fi fost trataţi ca nişte migranţi ce eram. Dacă poliţia ne-ar fi întrebat ce locuri voiam să vizităm sau unde mergeam, cum am fi putut răspunde? Am fi fost cu siguranţă arestaţi. Închisorile iraniene sunt pline de refugiaţi afgani. Era un lucru ştiut.

Managerul părea exasperat.

— Era plin. Astea erau ultimele locuri.

— Atunci vom lua autobuzul următor, a insistat Baryalai.

— Următorul vine peste şase ore. Sunteţi aşteptaţi în Teheran mâine-seară. Dacă întârziaţi, vă pierdeţi transportul.

Baryalai tot nu era mulţumit.

Nu voiam să fie supărat, aşa că am încercat să-l liniştesc:

— E în regulă. Ne descurcăm noi.

Dar când autocarul a pornit din Mashhad spre Teheran, am simţit că mă îndreptam în direcţia greşită, din ce în ce mai departe de tot ce ştiam.

Eram suficient de mic încât să găsesc puţin confort pe scaunele de vinil ale autobuzului. Când nu dormeam, ronţăiam dintr-o pungă seminţe de floarea-soarelui sărate şi priveam cum Iranul mi se aşternea în faţa ochilor. Părea atât de curat şi de organizat! Spre deosebire de ce era acasă, drumurile erau netede şi asfaltate şi mă minunam în faţa clădirilor moderne, împodobite cu ghirlande de lumini colorate.

La fiecare câteva ore, şoferul făcea câte-o pauză de alimentare sau de masă. Ne îngrămădeam afară, fericiţi să ne întindem picioarele şi să mergem la baie. La un moment dat în timpul nopţii, când autobuzul a oprit într-o staţie mai mare, m-am trezit. Ameţit şi confuz, m-am împleticit în aerul rece. Staţia era plină de călători obosiţi care încercau să-şi alunge somnul. După îmbrăcăminte şi pălării, erau în mod clar persani. Erau puţine femei în preajmă, dar cele care erau se încadrau în două categorii: cele în vârstă, care purtau tunici negre ce le acopereau capul şi trupul, însă nu şi feţele; şi tinerele, care purtau blugi şi tunici lungi sau haine cu cordon, cu eşarfe strident colorate care le acopereau părul.

Mi se părea neliniştitor să văd atâtea femei afară, cu feţele descoperite. Încă mă gândeam la provincia mea, unde femeile erau rareori văzute în afara casei, iar atunci purtau întotdeauna

tradiţionala burka albastră.

Staţia era plină de proprietari de chioşcuri întreprinzători, cu marfă pentru călătorii înfometaţi şi însetaţi. Chioşcuri decorate vindeau şiraguri de curmale ispititoare, mango, caise şi portocale; altele etalau diferite tipuri de dulciuri colorate din marţipan şi prăjiturele ornate, alături de doze de Coca-Cola şi ceşti de ceai negru dulce. Mergând printre rânduri, uitându-mă la produsele care îţi lăsau gura apă, am fost luat de val. Am pierdut rapid noţiunea timpului.

Mi-am dat seama brusc de ceva: şoferul ne spusese să nu stăm mai mult de zece minute.

Am fugit înapoi la locul unde era autocarul şi am deschis uşa răsuflând uşurat. Am dat însă cu ochii de un şofer necunoscut.

Panicat, am făcut un pas înapoi şi m-am uitat la stânga şi la dreapta. Erau rânduri-rânduri de autocare identice. Unde era al meu?

Inima îmi bătea să-mi sară din piept. Paşaportul meu era în autobuz, alături de majoritatea banilor pe care-i aveam. Am alergat în sus şi-n jos printre autocare în căutarea autobuzului meu, dar toate arătau la fel.

Faţa mea era înfierbântată şi plină de lacrimi; am împins oamenii la o parte.

— Hei, copile, uită-te pe unde mergi!

Am aruncat o privire înapoi, cu ochii plini de lacrimi.

— Trebuie să-mi găsesc autobuzul, am spus, făcându-mi loc printr-o gaură în mulţime.

Se instala panica oarbă. Dacă plecaseră fără mine? Cu siguranţă ceilalţi nu ar fi permis asta, nu?

Lacrimile îmi curgeau atât de tare, încât abia mai vedeam; inima îmi bătea atât de nebuneşte, încât am crezut că pieptul îmi va exploda. Unde eram? Nici măcar nu ştiam numele oraşului în care ne aflam.

Habar n-aveam cum să supravieţuiesc într-o ţară străină. Eram doar un băieţel. Cum era posibil să mi se întâmple mie asta? Unde să mă duc? Ce să fac?

Am oftat supărat.

— *Morya!* O vreau pe *morya* mea!

În panica mea am continuat să alerg, făcându-mi loc după următorul autobuz, până m-am lovit de o figură cunoscută.

Mehran părea cu adevărat furios.

— Gulwali! Unde naiba ai fost?

— M-am rătăcit. Îmi pare rău. Am crezut că aţi plecat.

— Era cât pe ce. Şoferul voia să plece. Hai, trebuie să urcăm acum!

M-am prăbuşit pe scaunul meu şi abia puteam să-i privesc pe ceilalţi în ochi.

— Eşti teafăr? a întrebat Baryalai.

Nu puteam să dau dovadă de slăbiciune.

— Da. Sunt bine.

— Ai grijă să stai pe lângă noi de-acum înainte.

Am încercat să mă odihnesc în timp ce autobuzul huruia în noapte şi în cele din urmă m-am cufundat într-un somn bun.

Când am deschis din nou ochii, am crezut că voiajul meu spre libertate avea să se încheie înainte de a fi început: chiar lângă mine stătea un soldat iranian.

Am dat să spun ceva, dar Baryalai a vorbit repede în locul meu. Vorbea în dari, limba afgană foarte apropiată de cea a soldatului, farsi. Însemna că era evident că suntem afgani, dar cel puţin el şi soldatul puteau să discute cu uşurinţă.

— Bună dimineaţa, Gulwali!

Ochii lui mă implorau să nu spun nimic.

Nu prea reuşeam să-mi dau seama ce se întâmplă. Soldatul stătea de vorbă nonşalant cu prietenii mei, ca şi cum ar fi fost cel mai normal lucru din lume. Dacă ar fi venit să ne aresteze, de ce

nu o făcuse deja?

Am tăcut mâlc, neîndrăznind să scot o vorbă.

Totuşi, în timp ce vorbeau, mi-am dat seama că soldatul nu avea de gând să ne facă rău. Am aflat că tocmai îşi terminase tura şi că era în drum spre casa părinţilor, doar un pasager, la fel ca noi. Ne-a întrebat politicos cum ni se pare Iranul şi dacă ne place peisajul. Părea foarte mândru de ţara lui. Probabil că a presupus că suntem în vacanţă sau că lucrăm acolo. Nu e ceva neobişnuit să vezi afgani în Iran; mulţi afgani merg acolo cu afaceri sau să-şi găsească de lucru în domeniul înfloritor al construcţiilor.

Totuşi, oricât de drăguţ ar fi fost, m-am simţit uşurat când a coborât din autobuz.

Dimineaţă ne-am oprit din nou pentru micul dejun, parcând la o benzinărie. În zonă erau câteva restaurante şi o mică moschee. De data aceasta m-am asigurat că rămân cu ceilalţi.

În zona destinată abluţiunilor, mai mulţi bărbaţi stăteau în jurul unui rând de bănci şi robinete şi se pregăteau de rugăciune. Abluţiunea este ritualul pe care musulmanii îl fac înainte de rugăciune şi implică spălatul mâinilor, braţelor, feţei şi picioarelor. Ne-am alăturat şi noi şi m-am lăsat pătruns de *azzan* – chemarea islamică la rugăciune. Încă de când eram mic, îl consideram cel mai frumos sunet din lume, căci îmi dădea un sentiment de pace.

Fusesem învăţat de la o vârstă fragedă să mă tem de şiiţi fiindcă sunt apostaţi – totuşi, *azzan*-ul, abluţiunea… totul părea să fie la fel ca ritualurile mele. Când am intrat în moschee să ne rugăm, mi-am dat seama că rosteam şi aceleaşi rugăciuni. Singura diferenţă reală pe care am văzut-o a fost aceea că, atunci când mă rugam, eu ţineam mâinile în faţă; ei aveau mâinile pe lângă corp. De asemenea, ei se rugau cu voce tare, în vreme ce eu eram obişnuit să mă rog în tăcere. În afară de asta însă totul părea la fel.

Dar în moschee, uitându-mă în jurul meu, nu am văzut eretici sau necredincioşi, cum fusesem convins că erau şiiţii. Tot ce vedeam erau oameni de credinţă. Şi eram recunoscător că mă aflam acolo, rugându-mă alături de ei.

Am ajuns la Teheran seara devreme, după o noapte şi o zi pe drum. Comparativ cu oraşe precum Peshawar şi Kabul, acesta era un loc imens, modern şi curat. Existau suburbii nesfârşite de beton. Traficul era bară la bară, cu taxiuri galbene peste tot. Gazele de eşapament făceau ca aerul să fie dens şi înecăcios.

În momentul în care am coborât din autocar, totul s-a transformat în haos. Staţia era enormă şi, în timp ce coboram scările autobuzului, şoferii de taxi ne trăgeau de mânecă.

— Taxi!

— Veniţi cu mine!

— Pe aici, domnilor.

Era atât de năucitor. Ni se spusese că va fi cineva acolo să ne întâmpine, dar habar n-aveam cum arăta sau cine era. Din fericire, aveam un număr de telefon mâzgălit pe o bucată de hârtie pe care managerul hotelului i-o dăduse lui Baryalai.

Am reuşit să scăpăm de gălăgia taxiurilor şi să găsim un telefon public.

— Sunt aici. În faţa staţiei. Ieşiţi!

Vocea bărbatului a răsunat în farsi, clară.

Am ieşit în stradă, dar tot nu aveam cum să-l recunoaştem pe bărbat. Trebuia să-şi dea seama el cine eram. În mod clar i-a luat ceva timp, pentru că am stat acolo nerăbdători douăzeci de minute până să ne găsească.

Un bărbat tânăr în blugi şi o haină sport s-a apropiat de noi.

— *Salaam!* Sunteţi băieţii lui Qubat?

Am dat din cap.

Şi-a cerut scuze că a întârziat, explicând că fuseseră întârzieri la metrou. Habar n-aveam ce era acela un metrou.

— Hai să mergem pe stradă! a spus el. Taxiurile de aici sunt prea scumpe.

În timp ce-l urmam, priveam în jur şi mă minunam de oraş. Drumurile erau mărginite de straturi frumoase de flori divers colorate. Tot mai era zgomot şi trafic, dar oraşul părea calm şi ordonat. Majoritatea bunurilor de consum din Afganistan provin din Iran, aşa că bănuiam că e un loc dezvoltat, dar realitatea îmi depăşea cu mult imaginaţia. Capitala noastră, Kabul, era odinioară o destinaţie turistică vestită, cunoscută pentru grădinile şi parcurile ei, dar anii de conflicte o afectaseră cumplit. Deşi e încă frumoasă în felul ei, astăzi canalele de scurgere mărginesc drumurile pline de gropi şi gunoaiele se adună în grămezi în râuri. Pentru mine, Teheranul era imaginea felului în care ar trebui să arate o capitală.

Apoi ne-am urcat într-un taxi care ne-a dus pe străzi lăturalnice întortocheate până la destinaţie, o casă mică de oaspeţi, cunoscută drept o *musafir khanna*. Era situată deasupra unui magazin de bricolaj dintr-un bazar aglomerat. Înăuntru erau deja câţiva afgani.

Şi era clar că nu erau mulţumiţi de proprietarul casei de oaspeţi, deşi era tot afgan.

— Trebuia să plecăm din Teheran acum două zile, dar tipul ne obligă să stăm aici, s-a plâns un bărbat mare, grăsuţ, care s-a recomandat drept Shah.

Era din Afganistanul central, ţinutul poporului Hazara. Hazarii reprezintă aproximativ 10% din populaţia afgană, dar de-a lungul istoriei au fost trataţi drept cetăţeni de mâna a doua şi li s-au luat terenurile, în parte din cauză că sunt şiiţi. Atunci, tot ce ştiam despre populaţia hazară era că se opusese ideologiei talibane, lucru pe care, la vârsta fragedă de 12 ani, nu puteam înţelege de ce ar vrea cineva să-l facă. Am aflat curând că Shah împărţea o cameră cu Faizal, un bărbat mai tânăr din

Baluchistan.

Când am luat cina, Shah şi Faizal ne-au spus mai multe despre ei. Lui Shah nu-i venea să creadă că noi patru intraserăm legal în Iran. El trecuse graniţa ilegal.

— N-am crezut că voi apuca să văd Teheranul. Am plecat din Afganistan la Nimruz şi am mers foarte mult pe jos, până într-un oraş numit Zahedar. Ai naibii iranieni, au tras în noi. Am văzut un copil căzând şi murind chiar în faţa mea. Fratele lui ţipa. Alergam ca nişte găini speriate.

Auzind acestea, m-am gândit că experienţa mea din avion nu fusese chiar atât de cumplită.

Faizal – un jurnalist – riscase de asemenea mult, trecând pe jos graniţa dintre Pakistan în Iran. Era în mod evident tulburat.

— Nu înţelegeţi ce se întâmplă cu poporul meu. Militarii ne fac să dispărem. Am găsit trupul vărului meu cu sârmă înfăşurată în jurul gâtului. Avea doar 19 ani. Mi-am lăsat în urmă toată familia, cei doi copii. Nu ştiu când îi voi revedea.

Situaţia de la *musafir khanna* era de-a dreptul neliniştitoare; proprietarul ne-a spus că era partenerul de afaceri din Iran al lui Qubat, dar apoi a început să urle la noi.

— Qubat trebuia să trimită suficient cât să ajungeţi în Turcia. Dar unde sunt banii? Unde sunt?

Niciunul dintre noi nu avea habar despre ce vorbea.

— Eu nu vă cumpăr bilete din banii mei. Nu plecaţi nicăieri până nu sunt plătit! E suficient că trebuie să vă hrănesc.

Managerul a arătat înspre Shah.

— Hazarul ăsta gras m-a costat deja o grămadă de bani. Ar trebui să-l arunc în stradă.

Shah a ridicat mâinile şi şi-a dat ochii peste cap, apoi a rostit o veche expresie hazară: „Hazarii au şi ei Dumnezeu”.

Îmi plăcea de Shah – chiar şi când era furios, tot era amuzant.

În noaptea aceea am stat pe un pat plin de cocoloaşe, cu cadru

de metal, uitându-mă la gândacii care mişunau pe pereţii murdari. Acest loc, care duhnea a carne fiartă şi fum stătut de ţigară, era cât se poate de diferit de hotelul cochet şi curat din Mashhad. Multă vreme m-am uitat în tavan, aşteptând să mă ia somnul.

Deşi oamenii din jurul meu erau de treabă, erau nişte necunoscuţi. Tânjeam după familia mea. Tot ce îmi doream era să mă întorc în autocar şi să găsesc o cale spre casă.

Dar cuvintele mamei, „Nu te întoarce”, îmi răsunau în minte.

Capitolul 6

— Nu-ţi dau paşaportul meu!

Mehran părea atât de furios, încât am crezut că-l va lovi pe bărbat.

— Niciunul dintre noi nu ţi-l va da, a intervenit Baryalai.

Tipul lui Qubat, managerul casei de oaspeţi, intrase în camera noastră să ne spună că banii lui ajunseseră în sfârşit şi că urma să luăm un autobuz până în oraşul Tabriz în acea noapte. Dar ne ceruse să-i predăm paşapoartele.

— Dacă vă prinde poliţia cu paşapoartele, atunci va fi rău pentru noi toţi. Mergeţi la frontiera cu Turcia şi ei vor şti că vreţi să treceţi. Mai bine mi le daţi mie, ca să nu fie nicio dovadă pentru poliţie.

Nu am crezut aceste argumente. Orice act de identitate, fals sau nu, e mai bun decât niciunul. Cu siguranţă nu puteam străbate Iranul fără paşaport.

— Poate că vrei să le vinzi şi să ne laşi să putrezim aici!

Mehran devenise isteric, ţipând din toţi rărunchii.

— Taci, băiat prost ce eşti! Vrei să ne audă lumea de pe stradă? E spre binele vostru.

— Nu.

Dar managerul casei de oaspeţi devenea iritat de refuzul nostru.

— Trebuia să staţi aici câteva ore, dar aţi rămas câteva zile, iar acum încercaţi să-mi spuneţi cum să-mi fac treaba. Nu credeţi că am făcut asta de sute de ori înainte?

Baryalai nu credea nimic.

— Pot să pun pariu că ai păcălit oameni ca noi de sute de ori înainte.

— De o mie de ori, a mormăit Shah.

— Bine.

Managerul a izbucnit în final.

— Nu mi le daţi. Staţi aici în Teheran şi putreziţi. Nu paşaport, nu bilet. Nu Europa. E alegerea voastră.

Această ameninţare m-a speriat mai mult decât orice şi mi-am făcut curaj să vorbesc.

— Ce garanţii avem că vom fi în siguranţă?

Dar Faizal a ţipat la mine să tac.

— Taci, băiete, nu vorbi de lucruri despre care nu ştii nimic.

— Lasă-l pe Gulwali în pace.

Baryalai cu siguranţă nu-l plăcea pe Faizal.

— Acest băiat e orb la toate, mai puţin la mica lui pasiune, a ripostat Faizal.

I-am aruncat o privire furioasă.

Managerul a profitat de ocazie pentru a încerca să ne convingă.

— Băiatul poate înţelege îndeajuns cât să ştie că am dreptate. Singura garanţie pe care pot să v-o dau este aceea că nu plecaţi nicăieri până nu-mi daţi documentele. Dar ştiţi ceva? Poate că vă voi da pe mâna poliţiei şi voi spune că sunteţi refugiaţi – deja m-aţi costat cam mult.

Nu m-am putut abţine.

— Nu, vă rog, nu! Ne vom gândi la asta, bine?

— Să vă gândiţi? Credeţi că aveţi de ales?

Bărbatul a pufnit batjocoritor.

— Chiar mă faceţi să-mi pierd vremea. Nu sunt un om rău, dar asta e casa mea, cu regulile mele. Veţi avea nevoie de acte false – dar asta nu se va întâmpla decât aproape de Turcia. Până atunci

sunteţi mai în siguranţă fără niciun act.

Nimic din ce spunea nu avea sens. Dacă am fi fost prinşi fără niciun document, cu siguranţă am fi fost închişi. Dacă aş fi fost luat la întrebări, nu aş fi avut cum să demonstrez că am intrat legal în ţară, cu viză de turist.

Mehran a scuturat din cap.

— Uite, astea sunt paşapoartele *noastre*.

— Paşapoartele „noastre”? Nu vi le-a dat Qubat? Sunt proprietatea lui, nu a voastră. Şi-au îndeplinit rolul de a vă aduce aici, dar acum nu vă mai trebuie. Daţi-mi-le mie.

— Nu!

În mod clar nu ajungeam nicăieri. Nici eu nu voiam să-i dau paşaportul, dar nici nu voiam să mai rămân în casa aceea de oaspeţi împuţită.

— Nu cred că minte. Ar trebui să i le dăm, dacă e pentru siguranţa noastră.

Câteva ore mai târziu, patru paşapoarte afgane noi-nouţe erau într-un plic pe masa de la recepţie, presate de o sticlă contrafăcută de Johnnie Walker Black Label. Eram absolut convinşi că nu era bine ce făceam, dar ce altă opţiune aveam?

Cu toţii îl uram pe bărbat şi casa lui de oaspeţi urât mirositoare. Toată lumea era foarte îngrijorată că nu aveam niciun act de identitate, iar Mehran nu vorbea cu mine, deoarece spunea că era vina mea că cedaserăm.

Dar, după cum a promis, bărbatul ne-a lăsat în staţia de autobuz şi ne-a dat bilete pentru cursa către Tabriz.

Era o altă călătorie de o noapte, dar de data asta eram mult prea speriat ca să dorm. Când în sfârşit am ajuns, staţia de autobuz era mult mai mică şi a fost o uşurare să nu mai fim agasaţi de taximetrişti.

Am fost abordaţi de un kurd iranian masiv.

— Qubat?

Acum ştiam cum merg lucrurile.

— Da.

Le-a dat instrucţiuni celorlalţi într-un amestec de farsi şi o limbă pe care nu o mai auzisem până atunci – am presupus că e kurdă.

— E timpul să plecăm. Încă mai avem mult de mers.

S-a uitat în jos la mine şi la rucsăcelul meu.

— Asta e tot ce ai?

Am dat din cap.

— Atunci… *yallah* – la drum!

Habar n-am cum, dar şase dintre noi şi genţile noastre am reuşit să ne înghesuim în Toyota lui. Am pornit zgomotos din Tabriz înspre interiorul Iranului.

După o oră sau mai bine, Toyota a început să tragă mai greu pe colinele aride şerpuitoare. Şoferul nostru fredona pe o muzică pop dată tare; nu rostise o vorbă de când plecaserăm. Picioarele îmi amorţiseră de mult.

Într-un final, drumul a devenit drept şi am putut să văd că, chiar în faţă, părea să treacă direct prin mijlocul unui lac mare. Pietre mari şi negre acoperite cu sârmă formau o barieră de ambele părţi ale drumului şi începuse să se formeze o coadă mare de maşini.

M-a cuprins panica. Asta era o frontieră?

— Ce se întâmplă? i-am şoptit lui Abdul, care stătea în stânga mea.

A ridicat din umeri. Foarte rar vorbea.

Deodată kurdul a tras pe dreapta, a ieşit şi a deschis cea mai apropiată portieră.

— *Yallah*. Ieşiţi! Să ne mişcăm!

L-am urmat pe jos, făcându-ne loc pe lângă maşini. Tot înainte am văzut că lacul se lărgea şi se pierdea la orizont. Cozile de maşini urcau pe un feribot mare.

Kurdul mersese până la nişte automate şi se întorsese cu o mână de bilete. Vorbea în farsi.

— Purtaţi-vă normal! Încercaţi să vă comportaţi ca nişte turişti. Bucuraţi-vă de privelişte.

A arătat spre o pasarelă, unde se îmbarcau câţiva pasageri.

Eram pentru prima oară la bordul unui vas. Şi, deşi Afganistanul are multe lacuri, nu mai văzusem până atunci unul atât de mare sau atât de lat.

Majoritatea pasagerilor stăteau în maşini. Nu erau scaune pentru pasagerii fără maşini, iar picioarele au început să mi se legene odată ce am găsit un loc de stat, la marginea vasului. Apa era liniştită şi netedă, dar când m-am uitat peste margine în adâncul albastru, m-a cuprins din nou un dor nebun de casă şi îmi doream să fi avut pe cineva care să mă ţină de mână şi să mă liniştească. Nu voiam însă ca ceilalţi să creadă că sunt un copil, aşa că am încercat să fiu curajos şi nepăsător, ca şi cum aş fi făcut aşa ceva în fiecare zi.

Am traversat lacul în aproximativ cincisprezece minute. Când ne apropiam de ţărm, şoferul ne-a şuierat să urcăm într-un microbuz verde aflat în mijlocul feribotului. La volan stătea un bărbat.

Ne-am urcat şi, când feribotul a oprit, noul nostru şofer a pornit. După o oră, în mijlocul unei zone rurale liniştite, a tras pe dreapta în spatele unui vehicul de teren de culoare albastră.

— Vă rog să schimbaţi maşina.

Acestea au fost primele şi singurele cuvinte pe care ni le-a adresat în tot timpul cât am fost cu el.

Un al treilea bărbat ne-a dus mai departe. Şoseaua era bună şi, pe măsură ce înaintam pe un drum gol, sinuos, peisajul a început să se schimbe: copaci îmbrăcaţi în nuanţele de auriu şi portocaliu ars ale toamnei de octombrie se aliniau în faţa noastră. Am urmat sfatul primului şofer şi am încercat să mă bucur de privelişte.

— Ar trebui să ajungem acolo în curând, a spus şoferul.

Era drăguţ din partea lui să ne liniştească, însă a uitat să ne spună unde era acel „acolo”. Mehran l-a întrebat unde mergem, dar nu a zis nimic. La un moment dat, şoferul a răspuns la telefonul mobil. Replicile lui erau scurte, grăbite, în farsi şi kurdă, şi vorbea atât de repede, încât abia am înţeles limba farsi. Dar am observat că după această convorbire i s-a schimbat dispoziţia, era agitat şi a început să transpire.

Când din sensul opus s-a apropiat o maşină, i-a făcut semn să oprească şi a coborât geamul. A vorbit în farsi cu celălalt şofer, iar de data aceasta am reuşit să-mi dau seama despre ce era vorba.

— Controlează maşinile mai încolo?

— Nu, eu am trecut direct.

Câteva minute mai târziu, am trecut printr-un punct de control nepăzit de poliţie. A fost o mare uşurare, pentru că nu aveam ce documente să arătăm.

— Allah a fost de partea noastră azi. De obicei, aici se controlează maşinile.

Totuşi, uşurarea lui a fost de scurtă durată. Cincisprezece minute mai târziu, în timp ce mergeam la deal spre un sat, motorul a murit.

— La naiba. Asta nu e bine.

Puteam să ne dăm seama la ce se referea: pe dreapta era o secţie de poliţie, la doar câteva sute de metri distanţă.

— Staţi înăuntru şi încercaţi să vă ţineţi capetele plecate.

A coborât şi a ridicat capota, meşterind prin interior, apoi a venit la geamul de pe partea şoferului.

— Ar trebui să fie bine, dar trebuie împinsă ca să pornească. Ieşiţi toţi şi împingeţi. Hai să ne grăbim şi să plecăm de-aici.

Am reuşit să pornim tocmai când doi poliţişti se îndreptau agale către noi. Din fericire, abia dacă ne-au zărit când motorul a prins din nou viaţă, iar noi ne-am înghesuit în maşină.

Era după-amiaza târziu când am ajuns la mai multe clădiri joase din beton şi tradiţionale, din piatră, înconjurate de pomi fructiferi şi garduri înalte.

Zeci de maşini erau aliniate una după alta în faţa unui adăpost dezafectat pentru vite. În curte era un bărbat impozant care aştepta.

— Eu sunt Lupul Negru, a spus el, strângându-ne mâinile pe măsură ce coboram din maşină.

Ochii lui erau la fel de negri precum culoarea numelui său, dar păreau mai blânzi decât sugera numele. Şi-a scuturat un ceas mare din aur de sub mâneca tunicii albe, făcând un adevărat spectacol din a vedea cât e ora.

— Bine aţi venit în casa mea!

A gesticulat cu o mână întinsă.

— Vă cer scuze pentru neplăcerile cauzate de toate vehiculele. Dar sunteţi aici acum.

A zâmbit, arătându-şi dinţii de un alb aproape perfect.

— Bine aţi venit în inima noastră kurdă! Vă voi arăta unde veţi dormi şi vă voi aduce nişte apă.

Vorbea o farsi foarte frumos articulată şi clară, deşi, la fel ca şoferul, era evident kurd.

— Ignoraţi-i pe aceşti oameni, a continuat el, fluturându-şi mâna către trei bărbaţi care sifonau combustibil din rezervoarele de benzină ale mai multor vehicule în canistre portocalii, uzate.Nu vă vor deranja şi oricum nu vă priveşte pe voi.

Indiferent cu ce s-ar fi ocupat Lupul Negru, am avut senzaţia că afacerea mergea bine.

— Veniţi, domnilor, a spus el. Urmaţi-mă!

L-am urmat dincolo de o grămadă de piese de maşină şi fier vechi, între două clădiri de piatră şi către o casă mare, cu aspect foarte modern. Am intrat printr-o verandă cochetă.

Lupul Negru a arătat spre o uşă chiar în dreapta noastră şi am

observat un inel mare cu diamante şi smaralde sclipindu-i pe deget.

— Aici, a spus el. Aceasta este camera voastră.

Era bine mobilată, cu saltele tradiţionale pe margini şi covoare iraniene pe podea.

Prin draperiile de plasă de la geam puteam să văd pomi încărcaţi cu mere, portocale şi pere – ceva ce nu mai mâncasem de când plecasem de acasă. Stomacul meu a început să chiorăie frenetic.

— Puteţi să luaţi fructe oricând doriţi, a spus Lupul Negru. Dar în linişte şi fiţi discreţi.

Apoi a zâmbit şi mi-a ciufulit părul.

— Nu fi aşa îngrijorat, băiete. Nimeni nu-ţi va face rău. Vă veţi odihni aici câteva zile, până când voi primi veşti că e timpul să mergeţi mai departe.

S-a uitat la restul grupului.

— Următoarea parte a călătoriei e grea. Veţi avea nevoie de picioare puternice, aşa că mă aştept să vă purtaţi frumos şi să dormiţi cât de mult puteţi. Dacă vedeţi că am alţi oaspeţi, vă rog să staţi în camera voastră. Nu vreţi să-mi faceţi probleme.

După care s-a întors pe călcâie, vorbind peste umăr.

— Cineva vă va aduce mâncare în scurt timp. Într-o parte aveţi un robinet şi o toaletă. Vă sugerez să vă simţiţi ca acasă.

Prea obosiţi ca să mai vorbim, ne-am prăbuşit pe saltele.

M-am trezit când cineva m-a scuturat.

— Hei, Gulwali!

Era Mehran.

— Trezeşte-te, omule! E ora mesei.

Eram confuz din cauza semiîntunericului.

— E aproape întuneric. Sforăi de câteva ore.

Un adolescent deşirat era în cameră. A pus pe o faţă de masă, în mijlocul încăperii, un vas mare cu orez, un pui fript aburind, o

oală cu tocană de linte şi o salată tradiţională kurdă cu măsline, brânză, castraveţi, roşii, lămâie şi varză. Era un adevărat festin.

Lupul Negru a intrat cu paşi mari, cărând o stivă de farfurii.

— Acesta este Rizgar, fiul fratelui meu.

A dat din cap înspre băiat.

— Haide! Ia o farfurie – apucă-te de mâncat!

A zâmbit înspre mine.

— Nu întârzia, băieţelule! Apucă-te de mâncat până nu ţi-o ia grasul înainte.

Shah s-a încruntat la el în timp ce noi toţi râdeam.

În timp ce şase oameni înfometaţi stăteau cu picioarele încrucişate şi mâncau în linişte, eu m-am trezit uitându-mă fix pe geam la cerul înstelat. Stelele străluceau aproape la fel de puternic ca în munţii copilăriei mele.

Trecuse ceva mai bine de o săptămână de când fusesem smuls de lângă familia mea şi tot ce cunoscusem, dar din pricina durerii fiecărei ore simţeam că trecuseră câteva luni. După masă, când ne-am spus rugăciunile de seară, l-am rugat pe Allah să aibă grijă de familia mea.

În dimineaţa următoare m-am trezit foarte devreme. Încă era întuneric. Ceilalţi dormeau duşi, aşa că am mers tiptil pe lângă ei şi am ieşit afară, să văd un cal frumos pe care-l ochisem cu o seară înainte pe un câmp din apropierea livezii.

Am luat un măr roz dintr-un copac şi l-am ridicat peste gard. Am plescăit din limbă şi o umbră mare s-a apropiat de mine.

Iapa era de un castaniu frumos ca o haină lucioasă, care strălucea chiar şi în lumina pală. Botul ei a tresărit la mirosul darului meu, iar dinţii ei mari şi albi au ronţăit mărul din două muşcături rapide.

Mă simţeam liniştit să fiu singur cu acest animal graţios şi nu mă puteam abţine să nu mă gândesc la copilăria mea, când locuiam cu bunicii în munţi. Cum să-mi fi imaginat atunci

durerea şi suferinţa care aveau să urmeze în viaţa mea şi a familiei mele?

Acordurile chemării la rugăciunea din zori pluteau deasupra copacilor în timp ce o caldă lumină roz începea să topească norii. Am trecut grăbit prin livadă înapoi către casa principală.

— Băieţelule!

Vocea părea zgomotoasă în aerul liniştit al dimineţii.

— Hei, băieţelule!

Lupul Negru s-a ivit deasupra unui zid jos care marca intrarea din spatele casei.

— Vii la rugăciune?

— Unde? am întrebat eu, nefiind sigur unde ar trebui să merg.

El şi-a fluturat mâna cu inelul scump strălucind în lumina zorilor, făcându-mi semn să vin după el.

— Vino, băiete! Vino înăuntru!

Am păşit pe uşa din spate şi am intrat în sanctuarul familiei. Un grup de oameni stăteau în mijlocul curţii centrale, cu feţele către Mecca.

— Băieţelule, aceştia sunt fratele şi vărul meu. Pe nepotul meu îl cunoşti deja.

A dat din cap către mine şi apoi le-a spus tuturor:

— Fraţilor, haideţi să ne rugăm!

M-am alăturat grupului şi am căzut cu toţii în genunchi. I-am mulţumit lui Allah pentru o călătorie lipsită de mari probleme şi m-am rugat să o binecuvânteze pe mama. L-am rugat să aibă grijă de fratele meu până când ne vom întâlni din nou. Şi i-am mulţumit că Lupul Negru era un om bun.

Când am terminat, mă simţeam mult mai bine – foarte calm şi liniştit.

Lupul Negru s-a uitat la mine.

— Vrei să iei micul dejun cu noi?

Am radiat.

— Mulţumesc!

Era un act de mare generozitate din partea Lupului Negru să-i permită unui bărbat care nu era rudă directă să-i cunoască familia. Eram agitat. Mă aflam pentru prima dată în compania unor kurzi.

Ştiam de la orele de geografie că poporul kurd este cea mai mare etnie din lume care nu are o ţară a sa. Kurzii locuiesc în regiunile de frontieră ale Iranului, Turciei, Siriei şi Irakului, dar nu recunosc graniţele dintre aceste ţări. Ca şi pashtunii, au un simţ al identităţii foarte puternic.

Poate că ar fi trebuit să am mai multă grijă, dar Lupul Negru avea un comportament atât de relaxat şi fermecător, încât eram fascinat de el. Felul în care se mişca arăta o anumită încredere – ca şi cum ştia cu certitudine că era stăpânul a tot ceea ce supraveghea. Îmi amintea de negustorii din secolul al X-lea, despre care citisem în cărţile de istorie – bărbaţi care au făcut această regiune celebră pentru bogatele sale rute comerciale.

Dacă încă mai aveam oarece dubii, acestea s-au evaporat în momentul în care soţia şi cumnatele lui m-au zărit.

Pentru o clipă, am fost uluit de frumuseţea soţiei lui: purta o eşarfă largă în jurul gâtului, care îi lăsa părul negru, lung să curgă pe umeri, dar băieţelul care luase onoarea familiei atât de în serios acasă era indignat. Voiam să-i spun să-şi acopere mai bine părul.

— Ah, nu-i aşa că-i adorabil? a exclamat soţia Lupului Negru, ciufulindu-mă astfel încât să mă şi ruşinez, dar să-mi şi facă plăcere în egală măsură. Ce drăguţ!

Chiar şi când bărbaţii s-au aşezat să mănânce, a continuat să mă tachineze. Am mâncat lipie bogată în ulei de măsline, înmuiată în *baba ghanoush*[1] afumată şi un pic din *dhal*-ul[2] pe care l-am recunoscut de la masa din seara trecută. Am terminat cu pahare delicate de ceai negru dulce.

Lupul Negru stătea relaxat şi şi-a aprins o ţigară, scoţându-şi dintre dinţi o fărâmă rămasă de la micul dejun. Rotocoale de fum îi ieşeau din nări.

— Aşadar, a spus el, ridicând o sprânceană, ţi-ai revenit din călătoria de până acum?

— Da, mulţumesc!

Apoi, spre oroarea mea, am simţit deodată cum îmi ţâşnesc lacrimi din ochi – poate pentru că familia lui îmi amintea atât de mult de a mea. M-am criticat pentru că am fost atât de prostuţ şi am încercat să mă abţin, dar era prea târziu.

— Aş vrea să pot spune că nu am văzut mulţi copii ca tine pe acest drum, dar am văzut. Mult, mult prea mulţi. Este o lume tristă.

Lacrimile îmi şiroiau acum necontrolat, iar când soţia lui mi-a şters ochii cu o batistă, actul de bunătate maternă a fost prea mult. I-am înşfăcat batista şi mi-am fixat privirea în podea, căutând cuvintele potrivite în farsi pentru a mă face înţeles:

— Mama ne-a trimis departe. Nu ştiu unde este fratele meu.

La toate acestea mi-au scăpat câteva suspine.

Lupul Negru şi soţia lui s-au uitat unul la celălalt şi au dat din cap cu tristeţe.

— Ce ghinion! Dar sunt sigur că-l vei regăsi. Ai un drum lung de făcut şi fără îndoială îţi vor apărea în cale mulţi oameni fără scrupule. Ascultă sfatul meu, băieţelule: să nu ai încredere în aceşti oameni, în aceste aşa-zise călăuze.

— Dar tu nu eşti o călăuză? am replicat, şi am regretat imediat.

Lupul Negru s-a burzuluit un moment, trăgând din ţigară.

— Eu? Îmi faci o nedreptate, băiete – şi încă sub propriul acoperiş.

Familia lui a râs observând disconfortul meu evident. El a fluturat mâna pentru un efect dramatic.

— Sunt un biet intermediar. Interesele mele de afaceri se află

în alte direcţii.

Fratele, vărul şi nepotul lui au râs din nou. Soţia lui mi-a aruncat o privire severă.

— Nu, sunt doar un bărbat care are o fermă bine situată, unde oameni ca tine pot sta până când călăuzele sunt pregătite să îi ducă mai departe. Eu ofer un serviciu şi un nivel de discreţie pe care aceşti bărbaţi îl găsesc liniştitor.

Cu asta a trimis un alt nor de fum spre tavanul îngălbenit.

Când m-am alăturat din nou prietenilor mei, nu eram persoana lor preferată.

— Gulwali, idiotule, unde naiba ai fost?

Mehran nu părea bucuros.

— Ai ratat rugăciunea.

Chiar şi Baryalai a ridicat vocea.

— Ţi-am spus să stai cu grupul. Crezi că avem nevoie să ne mai facem griji şi pentru tine, pe lângă noi?

Am încercat să scap cu o glumă.

— Ce? Aţi mâncat micul dejun fără să mă aşteptaţi şi pe mine?

Până şi Abdul a intervenit:

— Gulwali, nu le-ai răspuns la întrebări.

Eram gata să le povestesc, dar apoi ceva m-a oprit. Aveam sentimentul că, oricât de amabili ar fi fost, i-ar fi deranjat faptul că tocmai primisem un tratament special.

— Calul, am spus. M-am jucat cu calul.

În următoarele patru zile, viaţa s-a transformat într-o rutină relaxantă: mâncam, dormeam, ne rugam şi jucam cărţi. Sau, mai degrabă, ceilalţi jucau cărţi – nimeni nu s-a oferit să mă înveţe, iar mie îmi era prea ruşine să-i rog.

Pe un raft din cameră erau câteva cărţi cu poveşti în kurdă. Ca şi pashtu, dari şi farsi, limba kurdă provine din arabă; şi, la fel ca majoritatea copiilor afgani, învăţasem să citesc Coranul în arabă de la o vârstă foarte fragedă. Aşa că m-am gândit că, dacă aş

încerca, aş reuşi să desluşesc câteva cuvinte.

Mi-am petrecut ore întregi cufundat în carte, încercând să înţeleg câte ceva.

În a cincea zi, dimineaţa, Lupul Negru a venit să ne vadă, în mod evident tulburat de ceva.

— Nu pot lua legătura cu intermediarul din Turcia. Trebuia să se întâlnească cu voi aici.

Abdul a fost primul care a vorbit:

— Şi ce înseamnă asta pentru noi?

— Nu pot să fac angajamentele de a vă trece în siguranţă peste graniţă până când nu ia legătura cu mine. Aşa ceva nu s-a mai întâmplat niciodată. Am fost plătit să vă ţin aici doar trei zile.

Începeam să învăţ că totul se rezuma la bani la aceşti oameni.

Probabil că Lupul Negru mi-a citit gândurile, deoarece s-a uitat direct la mine.

— Eu nu sunt un om lacom. Puteţi rămâne aici în continuare. Şi vom avea grijă de voi. Dar, înţelegeţi, acest lucru îmi provoacă neplăceri. Am mai multe întâlniri cu partenerii mei de afaceri în următoarele zile. Nu trebuie să fiţi văzuţi. După micul dejun veţi sta în cea mai îndepărtată livadă până când se întunecă. Unul dintre oamenii mei vă va aduce mâncarea acolo şi vă veţi întoarce în cameră abia atunci când vi se va spune.

L-am ascultat în linişte. Bănuiam că se putea şi mai rău.

În prima zi nu a fost chiar atât de rău. Soarele de toamnă târzie încă ne încălzea, copacii ofereau o umbră răzleaţă, iar Lupul Negru întinsese un preş mare din ţesătură de plastic ca să dormim pe el. După-amiaza, când stomacul începea să-mi chiorăie, culegeam fructe.

Lupul Negru m-a pus pe mine să iau mâncarea de la femeile de la bucătărie. Nu mă deranja deloc – mă simţeam special fiindcă familia avea încredere în mine, iar femeile insistau să-mi arate atâta afecţiune, că simţeam fluturi în stomac.

Eram aici de zece zile şi rutina noastră relaxată începea să semene a închisoare. Noi voiam să mergem mai departe la fel de mult cum Lupul Negru ne voia plecaţi. Nu puteam rămâne acolo pentru totdeauna, în special fără un paşaport. Nu aveam altă opţiune decât să continui să merg spre Turcia şi spre ultima destinaţie de undeva din Europa. Asta era cam tot ce ştiam. Şi, bineînţeles, Hazrat era pe undeva. Îl puteam găsi doar dacă mergeam mai departe. Însă situaţia s-a înrăutăţit odată cu sosirea altor cinci migranţi, şi ei afgani. Noaptea, camera era deja ticsită cu noi şase; cu încă cinci trupuri în plus, era imposibil să dormi fără să trebuiască să te întinzi peste picioarele cuiva sau să te trezeşti cu un picior în faţă. Nu-mi plăceau nou-veniţii, iar prietenii mei deveneau din ce în ce mai ursuzi şi nervoşi cu fiecare zi ce trecea. Eu încercam să-i evit pe toţi, mergând până în capătul livezii, unde puteam fi singur.

Într-o seară eram afară, să văd iapa. O vizitasem în fiecare zi. Mă linişteam când îi mângâiam botul castaniu, catifelat. Felul în care mă privea cu ochii ei căprui, trişti mă făcea să simt că poate vedea direct în mine, percepându-mi frica, când Baryalai a venit alergând pe înserat.

— Hai să mergem! Ia-ţi lucrurile! Plecăm!

— Chiar plecăm? am întrebat eu necrezându-mi urechilor.

— Ce ţi-am spus mai înainte? Hai, micuţule, strânge-ţi lucrurile!

M-am oprit, vrând să merg să văd calul înainte să plecăm.

— Hai, mişcă-te!

Baryalai deja alerga înapoi spre casă. M-am uitat în urmă, dar nu l-am mai văzut. Am plecat după el.

Totul a fost ca o operaţiune militară: în câteva minute, toţi unsprezece eram înghesuiţi în spatele camionetei. Abia am avut timp să-mi îndes lucrurile înapoi în rucsac, nicidecum să-mi mai iau rămas-bun de la soţia Lupului Negru.

— Stai jos şi taci! a spus Lupul Negru. Şi nu te mişca pentru nimic în lume!

Pe măsură ce maşina înainta huruind pe drum, m-am uitat înapoi către livadă, sperând să văd iapa printre copacii încărcaţi cu fructe, dar nu am zărit-o. Câmpul era gol.

1. Salată de vinete cu pastă de susan (*tahini*), specifică bucătăriilor levantine (n.tr.).
2. O tocăniţă din legume fierte (năut, linte etc.), specifică bucătăriilor pakistaneză şi indiană (n.tr.).

Capitolul 7

Cea mai mare parte din călătorie am făcut-o cu farurile stinse. Cerul era tapetat cu stele, oferind suficientă lumină cât să vedem rocile măcinate care împânzeau contururile neclare ale dealurilor din jur. Printr-un întuneric adânc, mergeam de-a lungul drumurilor de munte, către graniţa cu Turcia.

Era curent în spatele camionetei; îmi era frig la spate şi tremuram. Dar aerul avea un miros dulceag, cu arome de ierburi şi vegetaţie sălbatică.

Nu după mult timp camioneta a încetinit, iar Lupul Negru ne-a spus cu voce joasă:

— Păstraţi-vă calmul! Ajungem la un punct de control al poliţiei.

Toţi unsprezece eram striviţi unii într-alţii, dar eu m-am ghemuit, încercând să par şi mai mic.

Geamul şoferului a scârţâit cu putere în timp ce Lupul Negru îl cobora. Apoi, fasciculul arzător al unei lanterne s-a strecurat în camionetă.

Pot doar bănui că poliţistul – oricare ar fi fost el – fusese plătit în avans de Lupul Negru: ar fi fost imposibil să nu vadă cele unsprezece trupuri ghemuite în spate. Însă el i-a strâns mâna Lupului Negru, comportându-se pur şi simplu de parcă n-am fi fost acolo.

Lupul Negru s-a luptat cu schimbătorul de viteze, a readus motorul la viaţă şi ne-am continuat drumul clătinându-ne, în scrâşnetul puternic al cauciucurilor pe pietriş.

Probabil am aţipit, deoarece următoarea mea amintire este de când m-am trezit din cauza camionetei care sălta violent pe un teren accidentat.

— Am ajuns!

Cei doi călăreţi care fuseseră trimişi înainte ne aşteptau. În timp ce coboram din camionetă, m-am uitat curios la canistrele cu benzină care atârnau de o parte şi de alta a şeilor.

Unul dintre ei şi-a întors calul înspre munţi.

— Veniţi după mine! Ţineţi aproape! Şi să nu cădeţi!

În vreme ce ne pregăteam să-i urmăm, m-am întors spre Lupul Negru ca să-mi iau rămas-bun. Spre dezamăgirea mea, deja urcase în camionetă, îndepărtându-se fără să ne mai arunce vreo privire. Asta m-a durut.

Am pornit la drum, cel de-al doilea călăreţ venind din urmă. Puteam distinge siluetele altor cai şi oameni care se deplasau, la distanţă, în paralel cu noi. Din cealaltă direcţie a trecut un grup de măgari cu chipuri triste care trăgeau căruţe şubrede înţesate cu bunuri: cutii, lăzi, saci... Pe măsură ce continuam să urcăm pantele, am văzut şi mai mulţi oameni mergând înainte şi înapoi, unii cu cai care alunecau şi se încovoiau sub povară.

Ne-am oprit să bem apă dintr-un pârâiaş. Aerul nopţii era atât de liniştit, încât munţii acţionau ca o cameră acustică. Vocile clare ale unor oameni care cântau cântece populare ajungeau până la noi.

Eram uluit de scenă. Era o graniţă? Mi-a amintit de peisajul prin care trecusem ca să ajung în Waziristan. Îl văzusem pe Lupul Negru ca pe un negustor din secolul al X-lea, iar această privelişte era chiar mai potrivită. Parcă era o caravană de negustori din vechime.

Se auzi o voce familiară:

— E ca şi cum însuşi regele Darius şi-ar aduna armata în seara asta, nu?

Rizgar, nepotul deşirat al Lupului Negru, se îndrepta spre noi, conducând un cal ce se chinuia cu nişte desagi burduşite. Orice ar fi fost în ele, am presupus că era în schimbul benzinei pe care Lupul Negru o introducea ilegal în Turcia.

— Toată omenirea este aici, a spus el bătând palma cu mine. Avem forţă de muncă ieftină, combustibil ieftin – şi lovi teatral una dintre canistrele cu benzină – şi, să nu uităm, plăceri ieftine – cât de mult din faimosul vostru opiu afgan crezi că poate căra o cămilă? Aici, prieteni, este locul unde se desfăşoară adevărata afacere a lumii capitaliste.

Şi, spunând asta, dispăru dincolo de deal, înghiţit parcă de întuneric.

Am mers toată noaptea. Nu mai mersesem nicicând atât de mult sau pe un teren atât de accidentat. Eram extenuat. Chinul era înrăutăţit de faptul că nu ştiam cât mai aveam de mers sau încotro ne îndreptam. Ştiam doar că mergem spre Turcia.

Chiar înainte de revărsatul zorilor ne-am căţărat pe nişte pietre risipite de-a latul unei mici albii care făcea un cot. Stomacul meu începu să chiorăie în timp ce prin aer pluteau mirosuri divine de carne pusă la grătar, iar note stridente de muzică pop turcească încercau să acopere un vălmăşag tot mai mare de voci şi răgetele măgarilor.

Într-o luncă mică de la poalele unui munte se afla un bazar improvizat. Era însufleţit de sute de oameni şi caii lor de povară, în timp ce camionete rablagite claxonau, făcându-şi drum prin mulţime. Totul se vindea cu toptanul, ca într-un depozit în aer liber: ulei de gătit în butoaie, făină cu sacul, saci de iută cu porumb şi fasole. Se vindeau şi carne – în mare parte de oaie – şi animale vii. Bărbaţii se certau, fluturându-şi pumnii unii la alţii cu o intensitate care sugera că în orice moment cineva ar putea fi lovit. O femeie era ocupată să urce o capră într-o camionetă, în timp ce soţul ei îi striga ce să facă.

Ghizii noştri călare ne-au dus la o căsuţă de oaspeţi construită într-o stâncă. Ne-au spus să aşteptăm înăuntru, după care au plecat.

O femeie kurdă, cu chipul ridat ca o coajă de nucă, îndruma clienţii într-o manieră lipsită de sens, asemănătoare cu cea a iubitei mele bunici. Şi ea vorbea dialectul local kurd şi tot încerca să facă conversaţie, deşi era evident că niciunul dintre noi nu înţelegea o iotă. Într-un final şi-a dat seama de asta şi, prin semne, ne-a indicat să o urmăm. Am fost încântaţi când ne-a arătat o mică baie unde ne puteam spăla.

Când ne-am întors, ea încropise un platou mare cu pâine, măsline şi un tip de brânză feta. Bucuros că sunt curat, m-am apucat să mănânc. Nu mai gustasem niciodată o pâine atât de dulce, iar măslinele şi brânza erau sărate şi din belşug. Parcă simţeam cum tot corpul îi mulţumeşte gurii mele, plin de recunoştinţă.

După ce am mâncat, ghizii noştri s-au întors şi ne-au spus să-i urmăm afară. Călăreţii ne-au dus pe un deal din apropiere, după care s-au îndepărtat pur şi simplu în galop.

— Vă lăsăm aici! a strigat unul peste umăr. Să vă ajute Dumnezeu!

Stăteam acolo perplecşi, neştiind ce să facem în continuare. Din fericire, o camionetă roşie aştepta în apropiere, iar şoferul ne-a făcut semn să ne apropiem:

— Voi. Oamenii lui Qubat. Urcaţi, vă rog!

Partea din spate a vehiculului era ticsită cu covoare rulate – a încercat să ne înghesuie acolo şi pe noi, cei unsprezece. Mă gândeam că era stupid. Cu o încărcătură atât de mare nu credeam că ar fi în stare să plece. Cumva ne-am îngrămădit înăuntru, iar şoferul a pus nişte pături peste capetele noastre. Icnind, camioneta s-a urnit cu greu.

Cum aveam o poziţie privilegiată, puteam să văd o parte din

drum şi, cu o strângere de inimă, am trecut printr-un sens giratoriu. Un bărbat în uniformă, din miliţia locală, cred, dirija traficul. Avea un lansator de grenade prins cu o curea la spate.

În timp ce coboram o vale plină de pietre, deloc surprinzător, maşina s-a stricat. Am coborât cu toţii, în vreme ce şoferul încerca să o repare. Era atât de mult praf pe drum, încât îl simţeam ca zăpada pe picioarele mele. Nici măcar în peisajul deşertic din locurile mele natale nu mai văzusem ceva asemănător.

Dintr-odată am auzit o maşină apropiindu-se. În depărtare, de-a lungul văii, cam la un kilometru distanţă, se zărea o maşină ce se îndrepta spre noi pe un drum şerpuitor.

— Este o maşină de poliţie. Ce facem? a strigat Faizal panicat. Trebuie să plecăm de aici!

Am încercat să împingem camioneta, dar covoarele din interior o ţineau pe loc. Am impins iar şi iar, cu toată forţa, până când, în cele din urmă, motorul a pornit. A fost şi mai greu să ne îngrămădim înăuntru pentru a doua oară, de data asta în mare grabă.

După ce am mai mers câţiva kilometri, am ajuns la o căsuţă de oaspeţi unde deja era un grup de alţi şase afgani. N-au schimbat prea multe vorbe cu noi, spunându-ne doar că erau cu toţii din provincia Kandahar.

Tot ce îmi amintesc despre acel popas e că picioarele îmi erau atât de înfierbântate de la păturile cu care fusesem învelit, încât aproape că mă aşteptam să iasă aburi din ele când le-am băgat sub robinetul de afară. Eram foarte recunoscător pentru apă, pentru felul în care mi-a răcorit trupul şi m-a ajutat să-mi liniştesc mintea. Şi în timp ce adormeam, nu-mi mai păsa că minuscula cameră în care stăteam era supraaglomerată sau că saltelele erau înţesate cu purici.

Totuşi, peste nici jumătate de oră am fost treziţi brusc de proprietarul casei de oaspeţi. Avea într-o mână mai multe lame

de ras, iar cu cealaltă mână a gesticulat către bărbia lui, simulând o mişcare de bărbierit.

Într-o clipită, bărbaţii au sărit în picioare.

— Nu cred că vorbeşti serios, a spus unul din celălalt grup, trăgând de barba lui încărunţită şi bogată pentru a-i scoate în evidenţă lungimea. Mi-am lăsat-o de când eram de vârsta lui, a continuat el arătând spre mine.

Managerul nu-i înţelegea limba, pashtu – continua să facă aceeaşi mişcare de ras. Bătrânul s-a întors către noi toţi.

— Nu poate vorbi serios. Ce facem dacă suntem prinşi, iar eu sunt trimis acasă? Cum să apar bărbierit în faţa familiei mele?

Deşi eram mult prea tânăr ca să mă rad, îl înţelegeam. Toate rudele mele de parte bărbătească erau mândre de barba lor. O barbă lungă şi deasă nu fusese doar legea în Afganistanul controlat de talibani; pentru mulţi este un aspect esenţial a ceea ce înseamnă să fii un bărbat islamic.

Curând s-au întors din baie cu nişte feţe ce aduceau a pui jumuliţi.

— Să nu îndrăzneşti să râzi! a spus Faizal băgându-mi pumnul în nas.

Abdul nu se putea opri din chicotit.

— Vorbesc serios! Încă un rânjet şi vă sparg capetele cu o cărămidă.

Un bătrân cu turban stătea liniştit, trecându-şi degetele peste bărbia fină. Lacrimi tăcute îi curgeau pe faţă.

Nu puteam să fac nimic pentru el. M-am hotărât să mă întorc la somn.

În ziua următoare, un bărbat s-a ivit de după uşă şi ne-a vorbit într-un amestec de kurdă, arabă şi farsi:

— Bună dimineaţa! Mă bucur că aţi ajuns în siguranţă. Oh, e bine! a exclamat el după ce a aruncat o privire prin cameră. Înainte erau doar nişte afgani crescători de capre – acum sunt

şoferi de taxi.

În sinea mea eram tulburat. Nu numai că manifesta o lipsă de respect faţă de bătrâni, dar făcea şi comentarii ofensatoare la adresa ciobanilor. Bunicul meu fusese cioban, aşa că am luat-o personal.

— Acum, a continuat el ţinând un Polaroid obosit, haideţi să imortalizăm această frumuseţe pentru anii care vor veni. Aveţi nevoie de noi documente.

Fotograful obraznic ne-a spus că era un intermediar care lucra pentru Qubat şi că se va ocupa de următoarea etapă a călătoriei noastre. Ne-a explicat că ne aflam în primul orăşel turcesc din regiunea kurdă, situat chiar lângă graniţă.

După spusele lui, existau două drumuri diferite spre un loc numit Van, cel mai apropiat oraş. Niciuna dintre opţiuni nu părea foarte atrăgătoare. Prima era să mergem pe jos – mai puţin riscantă, dar mult mai lungă şi mai dificilă. A doua era să mergem cu maşina – evident, o cale mult mai uşoară, dar cu un risc mai mare de a fi arestaţi. Dacă preferam a doua variantă, pe care ar fi vrut-o şi el, atunci aveam nevoie de paşapoarte false.

— Am avut, însă oamenii tăi ni le-au luat în Iran, a spus Baryalai dând din cap nemulţumit.

A durat încă o zi să ni se facă documentele, dar cu toţii am fost de acord că a meritat. Nimeni nu dorea să meargă pe jos.

Când în sfârşit a venit timpul să plecăm, mie mi s-a ordonat să urc într-o Toyota Corolla roşie, împreună cu Baryalai, Mehran şi Abdul. Am avut grijă să-l ţin de mână pe Baryalai. Ceilalţi, inclusiv Faizal şi Shah, au urcat în maşini diferite, toate mergând în direcţii diferite.

— Am sentimentul că-i vedem pentru ultima oară, a spus trist Baryalai.

Am mers câţiva kilometri în jurul oraşului, după care am mai schimbat o maşină. Intermediarul ne spusese că era nevoie de

discreţie, deoarece într-un orăşel ca acesta străinii erau imediat observaţi, iar oamenii aveau tendinţa să vorbească.

Şoferul celei de-a doua maşini era puţin cam fudul. Încă din momentul în care am urcat nu m-am simţit în largul meu.

— Maşina mea este rapidă, spunea el lovind bordul tapiţat. Vom ajunge curând, *In'shallah*.

Până acum reuşisem să prind câteva cuvinte în kurdă şi puteam înţelege mare parte din ceea ce spunea. Deşi invocarea voinţei lui Allah era ceva firesc în astfel de conversaţii, tiparul folosit de el în vânzări nu era deloc ortodox:

— Plăteşti şi te rogi! ne cânta el, de parcă fi fost un *jingle* radiofonic. Altă cale nu-i, de vrei să rămâi!

Nu prea avea sens pentru mine, şi apoi noi plăteam doar pentru maşina lui, nu pentru conversaţie.

Peisajul era sălbatic şi frumos. Culmile zimţate ale dealurilor abrupte se prăbuşeau în adânciturile împădurite din văile şi trecătorile înguste. Eram foarte fericit că nu mergeam pe jos.

Pe drumul întortocheat exista o prezenţă militară constantă – am depăşit un lung convoi de vehicule blindate şi maşini de mare tonaj încărcate în camioane, toate îndreptându-se spre frontieră. Şi infanteria turcă mărşăluia de-a lungul drumului. Am recunoscut uniformele de acasă, unde trupele turceşti făceau parte din misiunile NATO.

La o curbă, ne-am trezit în faţa unui blocaj rutier. Maşinile erau trase pe marginea drumului şi controlate de soldaţi.

— Nu scoateţi o vorbă! ne-a ordonat şoferul, fixându-ne cu privirea prin oglinda retrovizoare.

Un ofiţer stătea în mijlocul drumului, direcţionând traficul spre soldaţii săi, care aşteptau. La gât îi atârna un AK-47, cu ţeava îndreptată spre parbriz. Ne-a făcut semn să tragem pe dreapta. Maşina a încetinit în faţa unui cuib de mitralieră. Şoferul nostru a coborât geamul şi a înmânat paşapoartele, vorbind în turcă.

Inima îmi bubuia în urechi. Ştiam că dacă ofiţerul mi s-ar fi adresat mie jocul ar fi luat sfârşit. Mi-am dus mâna la gură pentru ca nu cumva, de frică, să-mi scape ceva. Ofiţerul nu s-a grăbit, analizând fiecare paşaport şi uitându-se atent în maşină. Până în momentul acela nu văzuserăm noile paşapoarte. Am fost uimit că nu erau turceşti, cum am fi bănuit, ci familiarele paşapoarte afgane albastre. De ce ne-ar fi dat din nou paşapoarte afgane, când ni le luaseră pe cele pe care le aveam în Iran? Şi cum ne putea ajuta aici un paşaport afgan? Nimic din toate acestea nu avea sens.

Mai multe schimburi.

Apoi soldatul a înapoiat paşapoartele.

— Bucuraţi-vă de vacanţă! a spus el zâmbind către bancheta din spate.

— Slavă lui Allah! a strigat şoferul râzând în timp ce ne îndepărtam cu viteză de blocajul rutier.

A scos unul dintre paşapoarte şi a arătat spre ceva ce părea o ştampilă de intrare sau viză.

— Cartof. Am făcut-o cu un cartof! Este o viză *aloo*.

Credea că era amuzant. Dar se părea că ştampila de cartof îl păcălise pe soldat, care crezuse că intraserăm legal în Turcia.

— Încă două puncte de control, a spus şoferul fericit, după care a întins mâna, arătând că voia bani. Plătiţi, vă rog, plătiţi!

— Intermediarul a plătit deja, a protestat Baryalai.

— M-aţi plătit pe mine? Nu. Nu pe mine.

— L-am plătit pe Qubat. El l-a plătit pe intermediar. Tu ai fost plătit.

— Serios? Poate vă referiţi la vărul meu. Lumea zice că semănăm.

Cu toţii ştiam că individul încerca doar să ne tragă pe sfoară, dar ne-am împăcat cu gândul că trebuie să-i dăm ceva.

Unul câte unul, am scos câţiva dolari din buzunare. Eu îmi

cheltuisem cea mai mare parte din banii iranieni pe gustări şi băuturi în Iran, dar încă mai aveam cei 200 de dolari americani pe care mi-i dăduse mama.

Am scos din portofel două dintre cele mai mici bancnote – cele mai mototolite şi murdare – şi le-am adăugat micului teanc de pe cotiera şoferului.

— Da, a spus kurdul. Roagă-te şi plăteşte! Foarte bine.

A pus ferm paşapoartele înapoi în torpedou. În mod clar nu aveam să le păstrăm nici pe astea.

Aveam o senzaţie de greaţă. Toţi umblau după bani în acest joc, iar noi eram nişte ţinte foarte uşoare.

După vreo jumătate de zi am ajuns în Van. Am mers printr-o serie de cartiere dezafectate înainte de a trage la un complex de ateliere abandonate. Cu toţii am coborât şi am aşteptat la umbră în timp ce şoferul s-a apropiat de un bărbat înalt şi slab îmbrăcat într-un costum cu dungi subţiri, în stilul occidental.

Şi-au strâns mâinile şi au avut o scurtă conversaţie, după care şoferul s-a întors în maşină şi a pornit.

— Roagă-te şi plăteşte! a strigat el ca o formă de salut.

Bărbatul înalt părea să fie turc, dar cu toate acestea ni s-a adresat în farsi, limba vorbită în Iran.

— Eu sunt Malik. Aceasta este operaţiunea mea. În câteva minute, unul dintre oamenii mei vă va transfera într-un microbuz, care vă va duce la o casă din suburbii, unde vă veţi putea odihni înainte să vă continuaţi drumul.

Părea foarte impresionant. Avea un diplomat din piele şi aerul unuia obişnuit să fie şef. Era ca o variantă turcească a Lupului Negru. Am început să-mi imaginez cât de bine ar fi fost să stau din nou într-un loc decent.

M-am bucurat foarte tare când am văzut casa. Era mare, adăpostită în spatele unui zid înalt, cu mulţi copaci umbroşi în grădină. Părea frumos. Deja plănuiam să mă întind sub un copac,

pe iarba răcoroasă.

Şoferul nostru a tras chiar în faţă.

— Mergeţi repede – dar nu alergaţi!

Totuşi, când am trecut de mica uşă de la poarta principală, inima mi s-a făcut cât un purice. Erau doi tipi masivi, care nu păreau foarte prietenoşi.

— Haideţi! Prin spate.

Cei doi indivizi ne-au direcţionat, împingându-ne de-a lungul unui coridor îngust ce se întindea de la casă până la peretele înalt de cărămidă. În spatele proprietăţii era o mică baracă.

Baryalai a fost primul care a vorbit.

— E un coteţ de găini nenorocit!

Capitolul 8

— Bine aţi venit în iad! a spus un bărbat roşcat, cu o barbă neîngrijită, în timp ce intram în coteţ.

Câteva saltele acopereau podeaua, dar nu era suficient spaţiu ca să ne întindem cu toţii. Abia era loc să ne aşezăm. Unsprezece bărbaţi dezgustător de murdari şi cu privirea pierdută stăteau în jurul nostru. Noi patru ne-am înghesuit înăuntru. O fereastră micuţă acoperită cu folie de plastic oferea o privelişte ceţoasă a copacilor din grădină.

Cei care stătuseră înainte acolo scriseseră pe uşa stricată care se bălăngănea în disperare, ieşită din balamale. Unii aleseseră să-şi scrie numele şi datele la care fuseseră acolo, folosind calendarul afgan. Toate intrările erau scrise fie în pashtu, fie în dari.

Hamid Shah. Herat. 1384.

Khalid Kakar. Kabul.

Alţii ofereau sfaturi sau atenţionări:

„*Nu te încrede în nimeni*”.

„*Nu-l plăti pe bărbatul cu bacul*”.

„*Viaţa nu face doi bani, şi nici călăuzele*”.

„*Malik este un nenorocit*”.

În zilele următoare mi-am dat seama de adevărurile scrise pe acea uşă.

Un bărbat chel şi murdar, îmbrăcat într-un halat, ne-a adus ceva de mâncare: orez fiert şi pâine turcească. Orezul era uscat, iar pâinea părea veche; şi nici măcar nu era suficientă încât să

ajungă la toţi. Fără a spune un cuvânt, a izbit cu putere vasele pe prag.

După ce a plecat, ceilalţi şi-au dat drumul la gură.

— Nenorocitul ăsta nu are maniere!

— Se poartă cu noi de parcă am fi animale. Obişnuiţi-vă!

— E un beţiv mizerabil!

Spuneau că erau acolo de trei săptămâni, deşi Malik le promisese că aveau să stea doar o noapte. Aşteptau să meargă la Istanbul în următoarea etapă a călătoriei lor. De unde am presupus că Istanbulul avea să fie şi următoarea noastră destinaţie.

Nu ni se dăduse voie să ieşim din coteţul de găini. Aveam o singură ţeavă din care picura apă timp de o jumătate de oră, de două ori pe zi; niciodată nu ştiam la ce oră se deschide, aşa că, atunci când pornea, ne înghesuiam să ne spălăm pe faţă şi pe dinţi.

Mare parte din timp ni-l petreceam încercând să ne controlăm nevoile fiziologice. Doar o dată la douăzeci şi patru de ore eram duşi în grupuri de câte trei la o toaletă împuţită. Nu era niciodată hârtie igienică, iar robinetul folosit pentru a te spăla de multe ori nu funcţiona, obligându-i pe cei disperaţi să se şteargă de pereţii dungaţi. Nu a durat mult până când oamenii au început să se îmbolnăvească. Nu ştiu ce era mai rău – oroarea de a vedea pe cineva cum vomită într-un spaţiu atât de mic sau ruşinea bărbatului care face pe el în faţa tovarăşilor de călătorie.

Întreaga perioadă cât am stat acolo am primit foarte puţină mâncare – câteva guri de orez de persoană pe zi, dacă aveam noroc. Când ne plângeam, bărbatul chel ne spunea că, dacă îl plătim, ne va aduce un pui fript. Cerea echivalentul a cinci dolari americani. Eram şocat – cu banii ăia, mama ar fi hrănit întreaga familie timp de câteva zile. Dar muream de foame, aşa că am cheltuit o parte din banii mei preţioşi şi, cu lăcomie, mi-am

mâncat mica porţie de pui.

Am făcut tot ce-am putut ca să-i înveselesc pe ceilalţi, încercând să spun glume sau amintindu-le una dintre zicalele mele pashtune preferate: „Dacă inima este suficient de mare, spaţiul nu este niciodată prea mic”. Nu pot să spun dacă eforturile mele au fost sau nu în zadar.

Din cele câteva ieşiri la toaletă ne-am dat seama că bărbatul chel locuia împreună cu bătrâna lui mamă. Uneori apăreau şi câţiva copii. De asemenea, am putut vedea de ce ceilalţi spuseseră despre el că este beţiv: duhnea a alcool răsuflat şi purta tot timpul acelaşi halat. De aceea mi-a fost şi mai antipatic – nu agream câtuşi de puţin ideea ca un musulman să bea alcool. Vorbea mereu în barbă şi părea ciudat de orb la situaţia îngrozitoare în care ne aflam. Acest bărbat era capabil de o asemenea cruzime, dar ciudat era că părea amorţit în tot ceea ce făcea.

Din fericire pentru mine, bătrâna lui mamă a observat cât eram de tânăr. Nu s-a jenat să-şi arate afecţiunea faţă de mine, iar eu învăţasem deja la complexul Lupului Negru că puteam obţine beneficii dacă mă dădeam bine pe lângă femeile din casă.

Totuşi nu aveam mijloace de comunicare, aşa că, în lipsa unui limbaj comun, am recurs la un fel de limbaj al semnelor.

Am arătat spre mine.

— Eu sunt Gulwali.

— Gulwali, a repetat ea, luptându-se cu accentul meu. Gu-wal-i, a repetat din nou, silabisind.

Am dat din cap plin de entuziasm.

Ea a zâmbit dezvelindu-şi dinţii şi a arătat către pieptul ei.

— Ma-ree-ammm. Ma-ree-ammm.

— Mariam?

Părea încântată de mine. Apoi a arătat spre bărbatul chel.

— Fiul meu.

Şi, spunând asta, şi-a dat ochii peste cap, după care şi-a dus

degetul la tâmplă, rotindu-l într-o mişcare circulară, ca şi cum ar fi vrut să spună că era nebun.

Am simţit că am un aliat.

— Am 12 ani, am spus eu, arătând către pieptul meu, apoi ridicând zece degete şi după aceea încă două.

Pe faţa ei s-au citit îngrijorarea şi uimirea. A arătat către baraca dezafectată şi şi-a fluturat orizontal arătătorul pentru a face semnul universal al dezamăgirii matriarhale. Apoi a arătat cu degetul uşa din spatele casei şi a indicat un mic petic de covor din camera de zi a familiei. Şi-a lipit degetul de podea, apoi şi-a împreunat palmele şi şi-a lipit obrazul de ele.

— Vrei să dorm acolo? am întrebat, repetându-i gesturile.

Ea a dat din cap cu entuziasm.

Am zâmbit larg şi, fără să stau pe gânduri, am îmbrăţişat-o puternic.

— Mulţumesc.

N-am să uit niciodată bunătatea şi blândeţea pe care mi le-a arătat bătrâna aceea. În afară de locul sigur de dormit pe care mi l-a pus la dispoziţie, departe de iadul din coteţul de găini, m-a strecurat şi în bucătăria ei, dându-mi să mănânc orez cu legume, pâine turcească şi ceai dulce aburind.

Cei rămaşi în coteţ erau furioşi că mi s-a permis să dorm înăuntru; pentru ei nu conta că eram un copil. Sunt sigur că bănuiau că eram şi bine hrănit. Credeau că eu manipulam familia ca să obţin privilegii speciale. Poate că o făceam. Dar bărbaţii aceia ar fi făcut altfel în situaţia mea? Eram un băieţel şi învăţam rapid că acesta era singurul atu pe care-l aveam în mânecă.

Cred că adevărul era că noi toţi eram atât de disperaţi, încât începeam foarte repede să purtăm pică cuiva care avea ceea ce nouă ne lipsea – o gură de apă în plus, ceva mai mult spaţiu, o pernă murdară sau câteva boabe de orez. Umanitatea noastră dispărea – ne era furată. Poate că acesta era adevăratul preţ al

călătoriei.

Ranchiuna creştea pe măsură ce situaţia din coteţul de găini se deteriora. Eram acolo de mai bine de o săptămână, iar unii începeau să-şi piardă cumpătul. Înfometaţi, însetaţi şi închişi în condiţii mizerabile, deveneau din ce în ce mai disperaţi. Cel puţin eu mă puteam folosi de poziţia pe care o aveam în interiorul casei pentru a-mi ajuta cât de cât prietenii, strecurându-le ceva mai multă mâncare şi apă.

Într-o dimineaţă devreme, în curte a apărut un bărbat cărând mai multe suluri grele de polietilenă. Balansându-se pe un scaun vechi, a început să întindă folia pe acoperişul barăcii, ca un pescar care îşi desfăşoară năvodul. Mulţumit de treaba făcută, a aruncat apoi deasupra vreo şase cărămizi sparte ca să o ţină în loc.

Bufniturile de pe structura şubredă i-au trezit pe mai mulţi dintre cei aflaţi înăuntru.

Bărbatul chel, care coborâse ca să-l vadă cum lucrează, a grohăit şi a arătat cu degetul, îndreptându-şi privirea spre noul acoperiş. Constructorul avea în colţul gurii zâmbetul celui care a făcut o treabă bună.

— Acum că v-am reparat adăpostul pentru câini, aş putea să vă aduc, fără nicio problemă, încă douăzeci-treizeci de câini care să vi se alăture.

Era prea mult pentru cei închişi să audă şi asta. Unul dintre ei a făcut un salt înainte, apucând o cărămidă din mormanul de pe jos.

— Unde-i mincinosul de Malik?

A apucat-o pe gazda noastră beţivă de încheietura mâinii, băgându-i în faţă jumătatea de cărămidă.

— Poate că ar trebui să-ţi bag minţile în cap.

Alţi doi bărbaţi s-au apropiat de constructor.

A urmat o scurtă pauză, după care, fără niciun avertisment,

constructorul s-a repezit în ei, răsturnându-i pe spate.

Toţi ceilalţi au început să lovească cu pumnii şi picioarele.

Era o nebunie. Eram sigur că vom fi descoperiţi, aşa că am strigat cât am putut de tare:

— Opriţi-vă! Opriţi-vă!

— Nu te băga, băiete, c-ai să te alegi şi tu cu o palmă!

M-am retras chiar în momentul când alţi doi bărbaţi – cei însărcinaţi cu paza porţii principale – au năvălit în curte. Amândoi erau înarmaţi cu bâte, pe care le-au folosit ca să-mi bată prietenii până au rămas întinşi pe jos. Se pregăteau să vină după mine, dar Mariam m-a strâns la piept şi le-a făcut semn fluturându-şi degetul spre ei.

Ei i-au strigat ceva în turcă, şi-au agitat încă o dată bâtele, după care şi-au scos ţigările, le-au aprins şi s-au întors mândri la posturile lor de pază.

Mariam m-a luat înăuntru şi a insistat să beau nişte ceai.

Puţin mai târziu a venit unul dintre gardieni şi mi-a pus în mână un telefon mobil.

— *Salaam*, Gulwali! Sunt Malik.

Am ţinut telefonul fără să scot un cuvânt.

El a continuat să vorbească în farsi:

— Gulwali! Am auzit ce s-a întâmplat în dimineaţa asta şi înţeleg că sunteţi cu toţii nemulţumiţi. Asta nu e bine. Vreau să vorbeşti cu ceilalţi şi să le spui că încerc să vă scot de acolo cât mai repede.

— OK, am spus, nefiind prea sigur de ce trebuia să fiu eu mesagerul.

— Pregătesc un autocar de lux pentru următoarea etapă a călătoriei voastre. Mult spaţiu, aer condiţionat, scaune confortabile. Dar un astfel de lux nu e aşa uşor de găsit aici – mai am nevoie de ceva timp ca să rezolv treaba asta. Aşa că spune-le tuturor să aibă răbdare, căci altfel vor fi nevoiţi să călătorească în

spatele unei camionete puturoase.

— OK, am repetat eu. Am să le spun.

— Bravo. Şi nu uita: va fi un autobuz de lux. Aer condiţionat şi toate alea.

Mi-am dat seama curând de ce Malik nu voise să dea el însuşi veştile: bărbaţii mă priveau cu ură.

— Şi tu l-ai crezut? Copil prost şi naiv ce eşti!

— Nu-mi pasă cum vom călători. Vreau doar să ies din cuşca asta împuţită, plină cu rahat. Dar bănuiesc că nu i-ai spus asta, nu?

— Şi, în plus, ţie ce-ţi pasă? Înăuntru, la adăpost, cu mama adoptivă care te hrăneşte. Ar trebui să te strâng de gât ca pe o găină.

— Lăsaţi băiatul în pace! a spus Baryalai. Nu vedeţi că nu el este vinovat pentru treaba asta? Până vom ajunge la destinaţie suntem la mila acestor oameni. Suntem ai lor şi pot să se poarte cu noi aşa cum vor. Ar trebui să vă obişnuiţi cu asta.

— Ţie ţi-e uşor să spui asta! a izbucnit unul dintre cei unsprezece. Eşti aici doar de o săptămână. Noi suntem de aproape o lună. Şi a trecut mai bine de o jumătate de an de când mi-am văzut ultima dată soţia şi copiii.

Mai târziu în ziua aceea, Malik însuşi a intrat în grădină. Era tot numai zâmbet şi farmec greţos.

— Cum a fost mâncarea, băieţi? V-a hrănit bine omul? Parcă aţi mai pus ceva pe voi.

Auzind aceasta, tovarăşii mei nu s-au mai putut abţine. Au alergat la Malik şi au început să-şi înşire doleanţele una câte una, având grijă să-i povestească ce fuseseră nevoiţi să îndure şi cum fuseseră cât pe ce să moară de foame.

— Sunt la fel de şocat ca şi voi! a exclamat Malik cu mâna pe inimă.

S-a năpustit furtunos asupra bărbatului chel care ieşise în

curte împreună cu el. În mod clar era din nou beat, se vedea că era confuz. Mi-a venit greu să cred că Malik nu ştia ce se întâmplă – mi s-a părut că este genul de om care-şi supraveghează atent afacerea.

Am ajuns la concluzia că Malik arunca vina asupra altora. În mod evident îi plăcea să afişeze o imagine de om de afaceri de succes, poate chiar renumit. Nu-şi asuma niciun eşec, însă încerca să facă ce era mai bine pentru noi. Dar chiar şi mintea mea de copil înţelegea că prin mizeria pe care o înduram plăteam toate acele costume scumpe.

La plecare ne-a făcut o promisiune scurtă:

— Situaţia este urgentă şi o voi trata ca atare.

În după-amiaza următoare ni s-a spus să părăsim locul.

Capitolul 9

A trebuit să plecăm atât de repede, încât nici n-am avut timp să-mi iau rămas-bun de la Mariam aşa cum aş fi vrut.

Îi datorez foarte mult – probabil că bunătatea ei mi-a salvat efectiv viaţa, căci nu sunt sigur că aş fi putut supravieţui în baracă, împreună cu ceilalţi. De asemenea, îmi părea rău pentru ea: în mod clar nu era fericită să aibă o grămadă de migranţi fără acte în curtea ei, dar cu un fiu alcoolic şi de nimic, cum ar fi putut să refuze?

Am fost duşi la periferia oraşului. De acum înţelesesem pe deplin că, dincolo de vorbele pompoase, singurul lucru care conta pentru oricare dintre aceşti oameni erau banii. Aceasta era o afacere în care profitul era singura motivaţie, iar oamenii aveau valoare doar atât timp cât puteau să plătească. Dar există mai multe modalităţi de a face bani pe seama migranţilor, după cum aveam să descopăr când am oprit în faţa clădirii mari, dărăpănate a unui hostel, chiar în dreptul unui rond.

— Cred că am murit şi am ajuns în rai, a glumit Mehran.

Stătea cu gura căscată, holbându-se la trei fete care se aplecau peste mese, strângând farfurii şi pahare de plastic murdare.

Nu mai văzusem până atunci o femeie blondă. M-a şocat – nu atât culoarea părului ei, cât mai curând faptul că nu se străduia prea mult să se acopere. Purta o fustă care abia îi ajungea la genunchi şi un tricou strâmt care nu mai lăsa loc imaginaţiei. Pentru mine era ca şi cum ar fi fost dezbrăcată.

— Mă îndoiesc că femeile astea sunt virgine, a mormăit Abdul.

Se uita la femei într-un mod pe care eu l-am considerat foarte urât, aşa încât i-am aruncat o privire dojenitoare.

În timp ce mergeam de-a lungul unui coridor, am putut vedea mai multe camere izolate. Cred că acolo stăteau peste o sută de oameni – amestecul lipsit de armonie al unor limbi diferite umplea aerul.

Zeci de oameni, poate chiar mai bine de cincizeci, stăteau pe podeaua uneia dintre cele mai mari camere. Majoritatea bărbaţi şi băieţi ca noi, toţi mâncau cu acea concentrare dictată de o foame permanentă.

O tânără persană cu ochi de culoarea cafelei turceşti şi o faţă ovală elegantă a strigat către noi în farsi:

— Veniţi! Aşezaţi-vă şi mâncaţi.

Avea o oarecare tristeţe, iar stratul gros de machiaj nu reuşea să-i ascundă prea bine umflătura de sub ochi. Vânătaia din partea de sus a braţului ei era un alt semn de violenţă.

— Femeile astea sunt nişte curve împuţite! a spus un bărbat cu glas tare, ca şi cum, condamnându-le moralitatea, ar fi devenit un om mai bun.

— Atunci nu lua din mâncarea lor, a spus Baryalai zâmbindu-i graţios unei femei care îi întindea o farfurie cu nişte ardei iuţi apetisanţi umpluţi cu legume şi orez.

Era un pic mai în vârstă decât celelalte – şi mai blondă decât majoritatea.

— Este europeană, sunt sigur de asta, a spus el ca şi cum mi-ar fi citit gândurile.

— Ar trebui să-şi acopere părul, am spus eu. Nu le este ruşine să-şi dezonoreze familiile îmbrăcându-se astfel?

Pentru mine, modestia şi onoarea erau două feţe ale aceleiaşi monede.

După ce ne-am aşezat turceşte şi am început să înfulecăm – nu mai mâncasem bine de săptămâni –, Abdul m-a privit gânditor.

— Gulwali, a spus el cu gura plină, cum de-ai ajuns aici?

— Ştii doar. Mama ne-a trimis pe mine şi pe fratele meu. A trebuit să plecăm.

— Şi cu toate astea crezi că aceste fete se află aici pentru că aşa au vrut?

— Nu, spun doar că ar trebui să se acopere. Familiile lor…

— Suntem la mare distanţă de casă, Gulwali. Aici nu suntem în Afganistan. Niciunul dintre noi nu are familie. Oare femeile astea nu-ţi arată bunătate?

— Ba da.

— Şi totuşi le-ai condamna pentru imoralitate?

Abdul nu vorbea mult, dar când o făcea, trebuie să recunosc că de obicei dădea dovadă de înţelepciune.

Mehran s-a aşezat lângă noi.

— Nu pot să mă hotărăsc cu care să mă căsătoresc mai întâi. Persana este bună şi frumoasă.

A luat o îmbucătură, după care a continuat:

— E drăguţă şi puţin timidă. Cred că ar fi o bună soţie.

Baryalai s-a uitat la el:

— Nu cred că aceste femei se gândesc la căsătorie. Sau, mai degrabă, cine le deţine are în privinţa lor planuri care nu implică măritişul cu un afgan lefter care încearcă să se strecoare în Europa.

Am zâmbit:

— Parcă ai fi bunică-mea.

Am râs cu toţii.

— Evident, o femeie înţeleaptă.

În timp ce mâncam, mi-am amintit cum oile mă cunoşteau după fluierat. Le fusesem stăpân. Acum noi eram oile, iar vocea stăpânului nostru erau tonul ritmat de bariton al lui Malik şi minciunile lui liniştitoare. Oare era şi stăpânul acestor femei? Oare şi din prostituţie scotea banii pentru costumele sale cochete

şi diplomatul din piele? N-aş fi putut să-l urăsc mai mult în acel moment nici dacă aş fi încercat; pentru mine, el era simbolul imoralităţii, cu care familia şi cultura mea nu erau de acord.

Am petrecut douăsprezece ore acolo – suficient cât să ne dăm seama că mai erau şi alte femei. Unele erau africane, una ce părea în mod evident din Orientul Mijlociu, o chinezoaică şi câteva care păreau din Europa de Est.

Gândindu-mă mai târziu la cuvintele lui Abdul, mi-am dat seama că avea dreptate. Nu aveam motive să le judec. Eram prea tânăr ca să înţeleg pe deplin în ce iad se aflau sau urmau să ajungă, dar îmi formasem o idee.

Pe la zece seara, locul s-a golit, fiindcă bărbaţii din camerele din faţă au plecat. Câteva ore mai târziu, micului meu grup de cinci persoane şi celorlalţi cincizeci de oameni din cameră ni s-a spus că vom pleca şi noi.

În faţa clădirii era un camion mare pentru vite acoperit cu o prelată. Nu părea suficient de mare pentru cincizeci şi cinci de oameni, dar ni s-a spus să urcăm. M-am suit cu greu, deoarece era foarte înalt, dar nu am vrut să arăt că îmi era teamă, aşa că nu am cerut nimănui ajutorul. Toate gândurile triste despre bietele femei se spulberaseră. Eram prea ocupat să-mi fac griji pentru propria mea siguranţă.

Ne-am îngrămădit înăuntru. Bărbaţii erau înghesuiţi în fiecare bucăţică de loc liber, gardienii folosind pumnii şi bâtele ca să se asigure că spaţiul nu era irosit. Patru dintre noi ne-am agăţat unii de alţii ca să nu ne separăm. M-am ghemuit cât am putut între genunchii lui Mehran, înconjurat de o pădure de picioare şi tălpi puturoase.

Ştiam doar că trebuia să ajungem la Istanbul, dar nu aveam idee cât de departe era.

După cinci ore pline de transpiraţie, durere şi de stat în înghesuială, camionul a tras pe dreapta. Un kurd masiv, la vreo

25 de ani, a coborât din cabină, de pe locul pasagerului, aranjându-şi ochelarii de soare şi şapca de şofer de camion. A dat prelata la o parte.

— *Yallah!*

Bărbaţii au început să sară din camion, după care au fost împinşi spre nişte copaci din apropiere, unde aşteptau câţiva ghizi. Ghidul-şef avea un toiag mare, ca de cioban.

— Urmaţi-mă! Haideţi repede!

Şi a început să urce dealul. Iar noi, exact ca nişte oi, l-am urmat.

Voiam să fiu sigur că voi sta împreună cu prietenii mei. Era în jur de 3 dimineaţa şi era încă întuneric. Mi-am asumat rolul de coordonator:

— Baryalai, am să te ţin de mână. Abdul, tu îl ţii pe Mehran. Şi haideţi să mergem în faţă!

M-am uitat înapoi să văd camionul care se îndepărta.

Nu ştiam de ce mergeam sau ce avea să urmeze. Neliniştea provocată de faptul că nu ştiam încotro ne îndreptam sau când ne vom opri făcea ca fiecare pas să fie din ce în ce mai greu: e mai uşor să mergi kilometri întregi dacă ştii încotro te îndrepţi.

Terenul semăna un pic cu trecerea de la frontiera dintre Iran şi Turcia – foarte stâncos şi abrupt. Aveam sentimentul că în orice moment vom cădea într-o ambuscadă şi vom fi arestaţi – sau chiar mai rău.

Ne-am oprit să ne odihnim şi să bem apă dintr-un pârâiaş. A durat atât de puţin, încât cei care veneau din spate nici n-au avut timp să se aşeze; când ne-au ajuns din urmă, nouă deja ni se ordonase să ne ridicăm şi să mergem mai departe. Instinctul meu de a sta aproape de ghid, în faţă, nu mă înşelase.

După două ore de marş forţat am ajuns la o mică viroagă, pe un teren agricol. Camionul era acolo, aşteptându-ne. Ni s-a spus să urcăm din nou în el.

Eram prea obosit ca să-mi dau seama cum a ştiut camionul de unde să ne ia şi nici cum au reuşit ghizii să ne ducă în locul potrivit.

Am mers cu maşina întreaga zi. Ne coceam sub prelată şi ne era foarte sete şi foame. Din când în când, şoferul oprea şi ne arunca în spate câteva sticle cu apă. Nu ne-au dat nimic de mâncare.

Eram recunoscător pentru apă, dar şoferul nu părea dispus să oprească pentru pauze de toaletă – probabil deoarece am fi fost văzuţi. Am încercat să beau cât mai puţin, ca să nu fie nevoie să merg la toaletă. Totuşi, unii erau atât de disperaţi, încât urinau în sticlele goale. Mirosea îngrozitor. În cele din urmă a trebuit să încerc şi eu, căci mă durea vezica foarte tare, dar pur şi simplu nu am putut.

— Nu te mai gândi, Gulwali! Care-i problema? Pur şi simplu fă în sticlă!

— Nu pot!

Baryalai a râs de mine:

— În compania noastră vei deveni atotştiutor. O altă veche zicală pashtună.

Am încercat să zâmbesc. Dar tot nu puteam să fac în sticlă.

Treizeci de ore mai târziu eram la treia coborâre din camion şi urcare pe munte. Ne-am dat seama că treceam pe lângă un fel de punct de control: auzeam câinii lătrând şi zăream cozile de maşini şi soldaţi. Mergeam pe jos ca să putem trece de ei.

Am înţeles ce se întâmpla: camioanele mergeau cât de departe puteau, de-a lungul drumurilor, fără a se întâlni cu poliţia. Când ne apropiam de posturile de poliţie, ni se ordona să coborâm şi să intrăm în pădure, astfel încât să putem ocoli punctul de control. Şoferul urma să treacă prin acel punct cu un vehicul gol şi cu toate documentele oficiale în regulă. Apoi mergea o distanţă bună, pentru siguranţă, trăgea pe dreapta şi aştepta să dăm din

nou de el. După aceea urcam din nou în camion şi ne continuam drumul.

Îmi era atât de sete şi mă simţeam atât de slăbit, încât doar Baryalai mă făcea să merg mai departe. Mă îndemna întruna, luându-mă de mână când nu mai eram în stare să fac un pas. Tălpile îmi sângerau şi tot ce voiam era să mă întind lângă potecă şi să dorm. Dar aşa ceva mi-ar fi fost fatal.

— Hai, micuţule!

— Nu pot!

— Trebuie!

Nu puteam.

Coloana noastră se subţiase; ajunsesem printre ultimii, înconjurat doar de cei mai slabi şi mai bătrâni. Am ştiut că situaţia mea se înrăutăţea când unul dintre cei mai bătrâni din grup a trecut pe lângă mine respirând din greu.

— *Kaka*, unchiule, ajută-mă cu copilul!

Vocea lui Baryalai era disperată.

— Nu pot.

— Ajută-ne! Uită-te la el. E aproape terminat.

— Nu pot! Dacă îl ajut pe el, cine o să mă ajute pe mine?

— Haide, Gulwali! Ridică-te! Trebuie să mergem. Sus. Mergi. Mergi. Mergi.

— Îmi pare rău! a gâfâit bătrânul trecând mai departe.

Baryalai a răsuflat adânc.

— Ia şi bea!

Mi-a dat ultima gură de lichid cenuşiu dintr-o sticlă de Sprite stâlcită.

— Hai, băiete! Trebuie. Ce-ar zice mama ta dacă te-ar vedea că eşti atât de slab?

A fost cel mai potrivit lucru pe care mi l-ar fi putut spune. Am început să-mi adun cele câteva resurse mentale pe care le mai aveam şi am continuat să merg. Pas cu pas. Stângul, dreptul,

stângul, dreptul – mă concentram la terenul dur de sub picioarele mele. Stângul, dreptul, stângul, dreptul…

Din nou, iar şi iar.

După ce am mers patru ore, am ajuns într-un loc unde ne aştepta din nou camionul. De data aceasta am mers trei ore înainte să coborâm şi să pornim iarăşi pe jos.

Nu ştiu cum am continuat să merg.

Îi eram foarte recunoscător lui Baryalai pentru grija pe care mi-o purta – nu aş fi rezistat altfel.

În total, de patru ori am coborât din camion şi am mers pe jos. La penultima coborâre am stat şi am aşteptat atât de mult întoarcerea camionului, încât cerul s-a transformat dintr-un auriu de după-amiază târzie într-unul presărat cu stele. M-am uitat în sus, la frumuseţea punctelor sclipitoare de lumină, întrebându-mă dacă se va mai întoarce camionul şi dacă nu cumva în noaptea aceea voi muri de frig.

În dimineaţa următoare, şoferul ne-a lăsat lângă un râu învolburat şi ne-a spus să bem apă şi să ne uşurăm. La puţin timp după ce am coborât, alte două camioane au apărut într-un nor de praf. Din ele au ieşit cinci bărbaţi, care au început să strige în kurdă.

O clipă am crezut că noi eram ţinta furiei lor, dar dintr-odată şoferul nostru şi tovarăşul său şi-au scos cuţitele, repezindu-se spre ei. Şi a început bătaia. Noi stăteam pur şi simplu, uitându-ne la cei şapte bărbaţi care-şi cărau pumni şi picioare unii altora. Erau ca nişte animale sălbatice – îşi rupeau cămăşile, dezvelindu-şi piepturile păroase şi enorme, şi-şi scoteau curelele de piele ţintate, pe care le fluturau deasupra capetelor ca pe nişte lasouri. Multe ţipete, insulte şi lame scânteind în aer. Eram sigur că cineva va fi înjunghiat.

Părea să se fi terminat când şoferul nostru a strigat la noi să urcăm înapoi în camion. Nicicând n-am fost mai fericit să fiu silit

să fac ceva.

Fusese o luptă pentru supremaţie. Se pare că găştile de călăuze obişnuiau ocazional să-şi ia reciproc grupurile de migranţi, în special când voiau să-şi regleze conturile.

Şoferul s-a întors cu un al doilea bărbat, care ne-a zis să facem linişte şi să stăm calmi. Bărbatul a spus că Malik şi el avuseseră o neînţelegere, aşa încât avea să ne ia drept răzbunare. Ne-a zis să aşteptăm până îi va spune şoferului nostru încotro să se îndrepte.

Cred că am stat vreo patru-cinci ore în camionul parcat pe malul râului. Ne aşteptam la ce era mai rău. Nu ştiam ce să credem. Ne gândeam că, poate din cauză că ne plânseserăm lui Malik de coteţul de găini, el pusese la cale toată treaba. Sau poate că al doilea bărbat minţea? Oare Malik ne vânduse lui? Oare şoferul era şi el implicat?

Ne duseserăm cu toţii în spate, şuşotind agitaţi.

— Ar trebui să-i omorâm?

— Haideţi să fugim cât mai putem!

— Aşteptaţi! Nu faceţi ceva necugetat!

Nu ştiam încotro s-o apuc. Puteam doar să-l ţin pe Baryalai de mână ca să mă liniştesc.

În cele din urmă, după o aşteptare ce părea să nu se mai termine, al doilea bărbat a coborât, iar noi ne-am continuat drumul ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nu ştiam cum se rezolvase disputa.

Încă eram foarte înspăimântaţi şi afectaţi când, după câteva ore, şoferul a tras lângă un grup de clădiri ale unei ferme. Ni s-a spus să ne improvizăm un culcuş într-un adăpost murdar pentru vite unde deja erau înghesuite alte grupuri de migranţi. Probabil că erau deja peste trei sute de oameni acolo, plus camionul nostru plin. Nu aveam absolut nicio idee unde ne aflam.

Nu erau saltele, doar paie împrăştiate pe jos. Eram nişte vite umane. Era o zi de toamnă frumoasă şi luminoasă, dar în

adăposturi era întuneric şi umezeală şi mirosea a balegă. Nu înţelegeam de ce eram acolo sau cât trebuia să mai stăm.

Totul ne amintea de coteţul de găini.

Mai mult ca oricând, simţeam că nu mai am niciun control asupra vieţii mele. Cu doar o lună în urmă fusesem un elev obişnuit interesat de cărţile mele, având grijă de familia mea, strângând lemne de foc, necăjindu-mi mătuşile şi dormind în patul bunicilor mei. Acele zile fericite păreau deja de mult apuse.

Dar cel puţin camarazii mei de la început, Mehran, Abdul şi Baryalai, încă erau cu mine. Ne împrieteniserăm cu Shah şi Faizal, dar i-am pierdut foarte repede. Începeam să învăţ că oamenii vin şi pleacă, iar eu nu puteam câtuşi de puţin să controlez asta. Şi astfel, în timp ce eram hotărât să stau aproape de prietenii mei pentru propria mea siguranţă, mă şi îmbărbătam la gândul inevitabilei pierderi. Nu vedeam ce rost mai avea să încerc să-mi fac noi prieteni. Nu aveam puterea necesară.

În după-amiaza zilei următoare, cu o portavoce, unul dintre şoferi a făcut un anunţ în adăpostul pentru vite:

— Fiţi pregătiţi şi atenţi! Camioanele voastre se întorc în seara asta.

Destul de încrezători, în seara aceea ne-am continuat drumul pe la periferia unui oraş despre care cineva mi-a spus că era capitala turcă, Ankara. În cele din urmă, după trei zile şi trei nopţi foarte lungi, am ajuns în Istanbul – oraşul care face legătura între Est şi Vest.

Capitolul 10

În timp de încercam să-mi ţin echilibrul cocoţat pe un scaun de şcoală scorojit cu cadru de fier, splendoarea Istanbulului – faimosul oraş în care, ca într-un creuzet, se contopeau vechiul şi modernul – se întindea în faţa mea ca o pătură din petice.

Speram să prind o frântură din Moscheea Albastră – una dintre atracţiile reprezentative ale oraşului şi un loc despre care îmi povestise Lupul Negru. I se înceţoşau ochii când o descria ca pe unul dintre cele mai frumoase lucruri pe care le văzuse vreodată. Dar nu aveam habar dacă eram prin apropierea moscheii. Tot ce reuşisem să văd în ultimele două zile din cel mai mare oraş al Turciei fusese doar o mică parte din el, printr-o ferestruică unsuroasă, o parte care era vizibilă doar când mă urcam pe scaun. În general puteam să văd doar antene parabolice, antene TV, instalaţii de aer condiţionat şi haine atârnate la uscat de-a lungul unor frânghii amplasate rudimentar pe acoperişuri de bloc. Aproape că puteam zări câteva minarete, dar păreau prea mici.

— Dă-te jos de acolo, copile! N-am de gând să-ţi spun de două ori.

Acesta era proprietarul turc al apartamentului în care stăteam.

Am sărit în grabă.

În noaptea în care ajunseserăm în Istanbul am fost duşi într-un loc ce părea să fie un orăşel sărăcăcios. În timp ce coboram din camion am fost întâmpinaţi cu întrebarea:

— Oamenii lui Malik?

Am presupus că eram sub controlul suprem al lui Malik, acum că ne aflam în Turcia.

Zona era un amestec de adăposturi temporare făcute din stâlpi metalici, acoperişuri de tablă şi foi de cort. Era situată chiar în apropierea unui drum destul de aglomerat şi neascunsă de garduri, astfel încât era expusă vederii oricărui automobilist aflat în trecere. Eram surprins că migranţii fără documente erau lăsaţi să aştepte într-un loc atât de vizibil – dar cel puţin acolo puteam să ne rugăm, să mergem la toaletă şi să ne plimbăm destul de liber.

Am aşteptat în orăşelul sărăcăcios o zi întreagă – se pare că afacerea de călăuzire are nevoie de ceva timp pentru a fi organizată. Aparent, Malik avea nevoie de confirmarea că ajunseserăm în Istanbul înainte să-i plătească pe şoferi; apoi, intermediarul din Istanbul trebuia să primească şi el confirmarea că se putea ocupa de deplasarea noastră. Abdul, care se pricepea, prin metode liniştite, să obţină informaţii de la oameni, reuşise să afle asta de la şoferul care ne adusese aici.

Odată ce totul a fost în ordine, cei cincizeci şi cinci de oameni din camion au fost împărţiţi în grupuri mai mici şi trimişi către diferite case de siguranţă. Din fericire, eu am fost dus împreună cu cei trei bărbaţi care-mi fuseseră prieteni încă din Mashhad.

Apartamentul în care stăteam cu Baryalai, Mehran şi Abdul era unul obscur, cu două dormitoare, dintr-un bloc de dimensiuni medii situat într-o suburbie liniştită. Noi patru împărţeam o cameră, iar în cealaltă era un grup de cinci. Am stat acolo două săptămâni, fără să ieşim afară, înnebuniţi de plictiseală şi de frustrare, până când, fără să fim anunţaţi, noi patru am fost mutaţi din nou într-un apartament nu foarte diferit, la câteva blocuri distanţă.

De data aceasta părea că fuseserăm lăsaţi în seama a trei

afgani, parteneri de afaceri, care locuiau în Istanbul. Însă nici ei nu ne-au dat prea multe informaţii despre situaţia noastră.

— Punem la cale un plan. Curând veţi ajunge în Grecia – asta trebuie să fie singura voastră grijă.

Am fost şi mai confuz când mi-au dat 150 de dolari americani.

— Qubat i-a trimis, pentru cheltuieli.

Până atunci, Lupul Negru fusese singurul intermediar care avusese răbdare şi încercase să ne explice cum stau lucrurile – de multe ori îmi imaginam cât de frumos ar fi fost să stau la ferma lui. L-aş fi putut ajuta în afacerea lui riscantă cu combustibil şi m-aş fi făcut util. Chiar dacă ar fi trebuit să-i curăţ caii, ar fi fost de preferat situaţiei în care mă aflam acum.

În perioada aceea eram într-o permanentă stare de confuzie din cauza căreia nu reuşeam să mă odihnesc cum trebuie nici măcar o noapte. Pur şi simplu nu ştiam niciodată când ni se va spune că trebuie să plecăm din nou. Eram mereu extenuat, trăind pe bază de adrenalină şi teamă.

În primele zile am fost închişi în apartament, rămânând să ne descurcăm singuri, dar cei trei afgani ne lăsaseră câteva alimente de bază – orez, sare, ulei şi conserve de năut – pe care le-am gătit la un mic cuptor electric din bucătărie. Până atunci nu făcusem niciodată mai mult decât să fierb un ou – în familia mea, băieţilor nu li se cerea să ştie să gătească. Din fericire, Baryalai, care trăise câţiva ani într-o tabără de refugiaţi, era maestru în a încropi o masă gustoasă din nimic.

Cei trei intermediari afgani apăreau la câteva zile, să ne controleze:

— Sunteţi liniştiţi? Să nu-i alertaţi pe vecini.

La a treia vizită, unul dintre ei m-a luat cu el la cumpărături. Am fost încântat să gust puţin libertatea, chiar dacă doar pentru o oră. Istanbulul era captivant, mai divers şi mai interesant decât Teheranul, care acum, prin comparaţie, părea steril: gălăgia

vibrantă a oraşului; mirosul de chebap gătit; lungi şiruri de grămezi înalte de mirodenii şi ierburi proaspete şi legume în faţa magazinelor; blocuri moderne, mari şi cochete, aşezate lângă clădiri istorice conservate; şi muzică pop bubuind din maşini. Muzica fusese interzisă în Afganistan sub regimul taliban, fiindcă se considera că nu e islamică; după căderea regimului, muzica pop – în mare parte indiană sau americană – devenise dintr-odată foarte populară în Afganistan. Dar muzica turcească era diferită, un amestec de sunete arabe şi occidentale.

Am reuşit să schimb în lire turceşti o mică parte din dolarii pe care mi-i dăduse mama şi am cumpărat nişte fleacuri: un tricou nou pentru mine şi o cutie de curmale delicioase şi o pungă de dulciuri turceşti pe care să le împart cu ceilalţi. Am fost foarte dezamăgit când drumul la cumpărături s-a încheiat şi a trebuit să mă întorc acasă.

Urcând scările, parcă simţeam din nou cum pereţii se prăbuşesc peste mine.

În ziua următoare, moţăiam cu toţii, când telefonul mobil pe care ni-l lăsaseră intermediarii pentru urgenţe a început să ţârâie.

Baryalai a răspuns.

Auzeam strigătele de la capătul celălalt.

— Poliţia vine după voi! Plecaţi de-acolo! Acum!

Ni s-a dat o adresă, ni s-a spus să ne împărţim câte doi şi să mergem liniştiţi pe stradă până acolo. Ne-am îndesat puţinele lucruri în genţi şi ne-am grăbit să părăsim apartamentul. Eu am plecat cu Abdul, iar Mehran cu Baryalai.

Noua adresă nu era departe. Mă întrebam câte alte case şi apartamente din tot Istanbulul îi ascundeau pe cei strămutaţi şi disperaţi.

În luna următoare am fost mutaţi foarte des. Oriunde stăteam, veneam întotdeauna după mai multe grupuri de migranţi înrăiţi, furioşi şi trişti plimbaţi de colo-colo ca într-un joc de „Piticot”, în

călătorii nesfârşite sau care merseseră prost, ori care făceau drumul în sens invers, fiind nevoiţi să se întoarcă în locurile de baştină. Abia aşteptau să-şi povestească necazurile şi să-i avertizeze pe cei optimişti în legătură cu problemele cu care aveau să se confrunte.

Un bărbat pe care l-am cunoscut în subsol ne-a spus că scăpase recent dintr-o răpire din Kurdistanul iranian – de unde tocmai veniserăm. Fusese obligat să scrie acasă pentru a mai cere bani, dar nimeni nu îi răspunsese, iar traficantul nu a vrut să-l elibereze. Îi luase trei luni să o scoată la capăt, astfel încât să poată ajunge la Istanbul şi să-şi continue călătoria. Alţii fuseseră păcăliţi să-şi dea şi ultimii bani pentru a merge pe trasee false sau pentru a plăti mijloace de transport care n-au mai apărut, lăsându-i baltă. Alţii fuseseră arestaţi şi deportaţi. Unii fuseseră prinşi în acest coşmar atât de mult timp, încât aproape că uitaseră cine erau sau unde trebuiau să meargă.

Am auzit poveşti cu adevărat oribile despre bătăi, şantaj, femei şi copii care s-au sufocat în camioane sau despre bărbaţi împuşcaţi pur şi simplu când s-au certat cu intermediarii lor. Într-un fel, cred că era bine să fii avertizat, dar pe mine mă speria şi mai tare – faptul că ştiam că aş putea fi păcălit sau rănit fizic nu însemna că aş fi putut evita lucrurile astea. Eram la mila şoferilor, a proprietarilor de case de oaspeţi sau a şefilor lor – intermediarii adevăraţilor traficanţi. Şi nu puteam face nimic.

Cei trei intermediari continuau să ne spună că pun la cale un plan ca să ne ducă în Grecia. De fiecare dată când veneau să ne verifice, auzeam aceeaşi promisiune:

— Mâine plecaţi în Grecia.

Dar ziua de mâine era foarte departe.

Grecia era o ţară mitică, magică, despre care citisem la şcoală. O ştiam ca fiind o veche civilizaţie şi patria lui Alexandru cel Mare, un om respectat în istoria afgană drept un mare războinic,

după ce a mărşăluit prin zona centrală a Afganistanului în anul 330 î.Hr. După cum se ştie, i-a trimis mamei sale o scrisoare despre vitejia războinicilor afgani cu care s-a luptat: „Ai adus un singur fiu pe lume, dar oricare dintre bărbaţii acestui ţinut ar putea purta numele de Alexandru”. Descendenţii lui cu păr blond şi ochi albaştri pot fi văzuţi încă în zonele unde el şi oamenii lui şi-au aşezat taberele.

Ca elev, ideea de a vizita un loc istoric precum Grecia ar fi fost visul vieţii mele.

Dar nu aşa.

Alţi migranţi ne-au spus că, din Istanbul, traficanţii folosesc trei căi pe care ar putea să ne ducă spre Grecia, iar de acolo spre continentul european.

Cea mai uşoară cale era traversarea Mării Egee cu barca. Am auzit că, dacă aveai noroc, putea dura doar trei ore, însă călătoria era presărată cu mari pericole la bordul vaselor supraaglomerate şi inadecvate pentru călătoria pe mare. Fiind un copil crescut într-o ţară fără ieşire la mare şi care habar nu avea să înoate, toate acestea îmi depăşeau imaginaţia. Dar dacă varianta asta nu părea prea fericită, a doua era mai rea – un migrant cu ochii duşi în fundul capului mi-a descris-o ca fiind „drumul spre iad”. Acest traseu trebuia parcurs pe jos, trecând peste munţi periculoşi, ascunzându-te în apropierea frontierelor şi traversând trei ţări, din Turcia în Bulgaria, mai departe în Macedonia şi, în cele din urmă, în Grecia. Al treilea traseu era tot pe uscat, traversând o fâşie îngustă de 12,5 kilometri de teritoriu puternic militarizat, care constituie frontiera directă dintre Turcia şi Grecia.

Şi oriunde stăteam, alţi şi alţi migranţi băgau frica în noi cu poveşti despre traseele terestre.

— Fără drumuri, fără poteci, doar stânci şi munţi.

— Dacă rămâi fără mâncare, n-ai cum să găseşti hrană.

— De-a lungul traseului zăceau cadavre aruncate. Nimeni nu

le va găsi vreodată.

— E un tărâm al morţii.

Am auzit atât de multe descrieri terifiante de la cei care îşi încercaseră norocul, dar fie fuseseră întorşi din drum de poliţiştii de frontieră bulgari, fie fuseseră forţaţi să se retragă din cauza vremii proaste, încât probabil că am străbătut de sute de ori, în mintea mea, ambele trasee terestre. Oricât de tare mă speria gândul de a traversa marea, celelalte două variante pur şi simplu mă îngrozeau. Mi s-a spus că ambele trasee puteau dura săptămâni sau luni şi că erau multe râuri ce curgeau vijelios. Unele puteau fi trecute doar cu o mică barcă cu motor, însă bărcile puse la dispoziţie de traficanţi erau foarte vechi şi de multe ori se răsturnau – iar asta însemna moarte sigură, căci apele învolburate te izbeau de pietre. Dacă nu era nicio barcă, trebuia să încerci să traversezi cursul de apă pe jos. Mi s-a povestit despre traficanţi care obligaseră femei şi copii care ţipau să intre în apă sub ameninţarea armei doar pentru a-i privi cum se îneacă. Mai mult decât atât, se spunea că pe ambele trasee erau porţiuni minate. Ştiu totul despre minele terestre, căci fuseseră una dintre moştenirile tragice ale războiului civil afgan: se spunea că, în anul în care m-am născut, în ţară mai erau cam 10-15 milioane de mine. Unul dintre cei mai buni prieteni ai mei de la şcoală avea un singur picior – celălalt îi fusese spulberat după ce călcase pe o mină în timpul unui meci de fotbal. Şi, dintre cei care urmaseră acel traseu, majoritatea spuneau că poliţiştii de la frontiera bulgară erau renumiţi pentru faptul că trăgeau în migranţi. Dacă aveai noroc să nu fii împuşcat, îţi furau lucrurile şi te băteau, după care te trimiteau înapoi în Turcia.

Cea mai îngrozitoare poveste mi-a spus-o un pakistanez. El şi fratele lui încercaseră să străbată al treilea traseu în miezul iernii. S-au despărţit de grup şi au rătăcit prin zăpadă până când au fost salvaţi de soldaţii greci. Fratele lui avusese o degerătură atât de

gravă, încât soldaţii l-au dus la spital, unde i-au fost amputate degetele. După ce şi-a revenit, ambii fraţi au fost deportaţi înapoi în Pakistan. Iar acum cel care îmi istorisea întâmplarea era din nou aici, încercându-şi norocul pentru a doua oară.

— Când ne-am dus acasă, fratele meu nu s-a întristat pentru că şi-a pierdut mâna. Era trist pentru că devenise neputincios, incapabil să-şi sprijine familia. Eu trebuie să încerc din nou, pentru că, dacă nu reuşesc, nu are cine să ne hrănească.

După această poveste, fratele meu Hazrat mi-a bântuit visele mai mult ca oricând. Unde era el acum? Oare fusese păcălit să meargă pe unul dintre traseele de uscat? Oare trupul fratelui meu zăcea undeva pe fundul albiei unui râu? Oare fusese împuşcat?

Sau poate zăcea pe undeva sângerând, strigându-mă?

Capitolul 11

Aproape că începeam să-mi doresc să fiu prins: cu siguranţă e mai bine să fii deportat decât să fii ucis. Însă gândul că Hazrat era undeva în lume, pierdut şi singur, mă oprea. Şi Hazrat m-ar fi căutat, eram sigur de asta. În plus, ştiam că, dacă m-aş întoarce acasă fără el, mama nu m-ar ierta niciodată.

Singura mângâiere era că acum cei trei intermediari afgani stabiliţi în Istanbul aveau încredere în micul nostru grup şi ne lăsau ceva mai multă libertate, aşa încât puteam ieşi zilnic pentru câteva ore. Ne plimbam prin parcuri sau beam cafea turcească pe terasa cafenelelor – orice făcea să treacă timpul mai uşor. În una dintre plimbări am descoperit un magazin de închirieri şi vânzări de DVD-uri condus de un afgan, ceea ce i-a făcut pe Baryalai şi Mehran să sară în sus de bucurie. Şi filmele fuseseră interzise sub regimul taliban, însă, odată cu căderea lui, filmele de contrabandă inundaseră bazarul din oraşul nostru. Totuşi, nu putusem să le văd deoarece familia mea nu avea televizor, iar tata oricum nu era de acord cu astfel de lucruri.

După ce a stat de vorbă cu vânzătorul prietenos de la magazin, Baryalai a folosit o parte din banii săi preţioşi pentru a cumpăra trei dintre filmele de la Bollywood. Era bucuros ca un copil.

— Pe ăsta l-am văzut de trei ori în Peshawar. E foarte bun! Crede-mă, micuţule, are să-ţi placă.

Când ne-am întors la *musafir khanna*, s-a apucat să butoneze televizorul şi DVD-playerul chinezeşti aflate într-un colţ. Pe o etichetă scria „Sonysonic”. Baryalai mi-a spus că acela era

producătorul.

— Nu înţelegi? E genial. Chinezii sunt foarte întreprinzători.

A râs, însă eu nu reuşeam să înţeleg ce i se părea atât de amuzant.

Filmele au fost bune. Erau în hindi şi subtitrate în engleză, aşa că nu am înţeles ce se vorbea. S-a cântat şi s-a dansat mult şi a fost şi o scenă impresionantă cu bătaie. Nu prea reuşeam să-mi dau seama ce se întâmpla, doar că era un fel de poveste de dragoste. Aproape că am aţipit. La final, când rula genericul, m-am uitat la prietenul meu. Avea ochii în lacrimi.

Următorul film a fost unul de acţiune, istoric. Deşi tot nu înţelegeam replicile, mi-au plăcut scenele de luptă şi am fost chiar încântat de film – atât de încântat, încât la final eram complet captivat şi uitasem cu totul că era ficţiune. În ultima mare bătălie căzuseră atât de mulţi luptători curajoşi, încât m-am întors spre Mehran şi l-am întrebat:

— Toată lumea din India este moartă acum?

Mi-a dat un bobârnac.

Nu erau multe momente de relaxare. Acum, toţi patru eram sătui de mutările permanente şi schimbarea locaţiilor, de anxietatea şi nesiguranţa pe care le simţeam. Ne-am plâns unuia dintre cei trei afgani. L-am implorat să-l contacteze pe Qubat şi să vadă ce mai făcea familia mea.

— Vom încerca, dar probabil va fi prea ocupat.

— Dar trebuie să le dau veşti despre mine!

N-au sunat, însă m-au asigurat că familia mea va fi informată cu privire la locul unde mă aflu şi că sunt în siguranţă. Mi-au spus că, de fiecare dată când intram într-o nouă ţară, Qubat sau unul dintre oamenii lui trimitea veşti familiei mele. Şi asta pentru că trebuia făcută următoarea plată. Ei mi-au explicat că banii pe care îi plătise familia mea erau ţinuţi de o terţă persoană, de încredere, un fel de plan de rezervă al traficanţilor. De fiecare

dată când treceam o nouă frontieră, persoana respectivă îi mai dădea ceva bani lui Qubat.

Asta nu m-a făcut să mă simt mai bine şi bănuiam că ar fi putut să mă mintă. De fapt, ne plângeam atât de mult, încât cei trei spuneau că s-au săturat de noi şi că aveau de gând să ne paseze unui alt intermediar din Istanbul. Nu aveam de ales, trebuia să ne supunem. Tot ce ştiam – din ce ne-au spus ei – era că trebuia să ne întâlnim cu noul intermediar într-o cafenea anume.

Noul intermediar era tot afgan: Zamir. Era tânăr şi îmbrăcat cochet, în haine occidentale. Purta o cămaşă lejeră descheiată la gât, iar părul tuns la modă îi era dat cu gel. Purta brăţări de piele.

— Vă duc într-un loc foarte bun. Este cel mai bun *musafir khanna* din Istanbul.

Începeam să-mi dau seama că intermediarii erau vânzătorii din mediul traficanţilor. Ei trebuiau să-ţi vândă minciunile lor gogonate şi speranţele deşarte pentru a te convinge să mergi mai departe – era interesul lor, pentru că, dacă nu te duceau la următoarea locaţie, nu-şi primeau banii. Spuneau orice ca să te convingă. Însă cei care le erau subordonaţi – angajaţii, şoferii, fermierii cu adăposturile de vite unde ne ascund intermediarii – erau cei mai brutali. Ei deja îşi primiseră banii, aşa încât nu aveau nimic de pierdut. De multe ori îşi subcontractau munca unor membri de familie sau prieteni. Atunci chiar că lucrurile deveneau foarte încurcate şi habar nu aveai cine şi al cui era.

Fiind nevoit să înţeleg toate aceste aspecte, m-am maturizat foarte repede.

Uneori sunt exagerări, alteori de-a dreptul minciuni. De îndată ce Zamir ne-a dus la noua adresă, am ştiut că era un loc rău. Noua noastră ascunzătoare era păzită zi şi noapte de trei turci urâţi la înfăţişare, care ne priveau ameninţător. Nu am văzut arme, dar sunt sigur că aveau, deoarece unul dintre ei îşi pipăia mereu buzunarul umflat.

Era încă un subsol, deja plin cu douăzeci-treizeci de afgani care ne-au spus imediat ce mare greşeală făcuserăm venind acolo.

— Individul e un mincinos! Nu spune decât tâmpenii.

— Luni. Sunt aici de câteva luni.

— Suntem trataţi ca nişte fiinţe subumane.

De fiecare dată când cineva încerca să vorbească, bestiile urlau să se facă linişte.

Eram foarte deprimat. Subsolul avea nişte ferestruici încuiate. Nu exista aerisire şi era groaznic de cald înăuntru. De multe ori am crezut că o să leşin. Nimeni nu avea voie să iasă, iar singura mâncare era la pachet, adusă în fiecare zi de golanii ăia. Şi trebuia să plătim totul din banii noştri. Ceilalţi se împrumutaseră unii de la alţii doar ca să supravieţuiască.

După o noapte zgomotoasă şi agitată, un tip s-a ridicat şi a anunţat că se săturase.

— La naiba cu toate astea, eu plec!

Gardienii l-au lovit până a căzut jos.

— Crezi c-o să-ţi dăm drumul ca să chemi poliţia?

Eu am izbucnit când Zamir a venit într-o zi şi a citit cu voce tare o listă de zece nume. Mi-a strigat numele, dar nu şi pe cele trei ale prietenilor mei.

— Nu pleca, Gulwali! au insistat toţi. Stai cu noi, ca să putem avea grijă de tine!

Nu voiam să plec, dar nici să stau închis acolo câteva luni. Am înghiţit în sec şi mi-am făcut curaj. M-am uitat fix în ochii lui Zamir şi am spus:

— Dacă ei nu merg, atunci nici eu nu plec!

— Bine, treaba ta, mi-a răspuns el. Ei nu pleacă. Stai dacă vrei. Dar ascultă la mine, e o călătorie garantată.

Ceea ce m-a făcut să rămân pe gânduri. Era călătoria *mea*. *Trebuia* să merg mai departe. În plus, voiam să-mi dovedesc un

lucru: auzisem oameni care şuşoteau pe la spatele meu, spunând că prietenii mei trebuiau să aibă grijă de mine şi că eram doar un copil. Mă făceau să trec în defensivă, înfuriindu-mă. Eram hotărât să arăt că mă pot descurca şi singur – să demonstrez că mă maturizasem.

Am plecat.

Oamenii lui Zamir ne-au băgat într-o dubiţă şi ne-au dus într-o gară. Aveam sentimentul neplăcut că nu era drumul spre Grecia – cel puţin nu cu barca. Gara era închisă pe timpul nopţii, însă cei care asigurau paza au deschis nişte porţi din spate pentru a permite accesul dubiţei. I-au salutat pe intermediarii noştri ca şi când ar fi fost prieteni vechi şi ne-au grăbit spre capătul gării, unde un tren gol era tras într-o parte.

Nu mâncaserăm nimic şi nu băuserăm apă toată ziua şi abia mă ţineam pe picioare de foame.

— Tu, micuţule. Vino aici!

Un gardian m-a îndrumat spre tren, în cabina conductorului. M-am căţărat înăuntru şi m-am aşezat.

— Nu, nu aici. Aici, a arătat el către tavan.

— Cum? Nu înţeleg.

A râs zgomotos, ţinându-se de burta mare cu o mână descuamată. Apoi s-a urcat pe scaun şi a deşurubat un panou mare acrilic ce acoperea corpul de iluminat din tavan.

— Aici sus.

Cum să încap *acolo*?

Neîncrezător, am urcat pe scaun. Am încercat să mă ridic, în timp ce gardianul mă împingea cu putere de la spate. Locul era negru ca tăciunele şi plin de un praf înecăcios. Abia dacă reuşeam să disting o mică gaură lângă cablajul corpului de iluminat. Cu siguranţă nu aveam să reuşesc.

— Intră! Grăbeşte-te!

Spunând asta, m-a mai împins o dată. Balansându-mă,

aproape că am reuşit să-mi bag corpul înăuntru.

— Nu pot să-mi bag picioarele. E prea strâmt.

Un alt hohot de râs i-a scuturat burta.

— Intră!

Cumva am reuşit să mă răsucesc, contorsionându-mi picioarele înăuntru. Ochii şi nasul mi s-au umplut de praf negru înecăcios şi mizerie. Mă simţeam ca într-un sicriu. Sicriul meu.

Am strigat de durere şi teamă, în timp ce gardianul urcase din nou pe scaun şi înşuruba la loc panoul din tavan.

— Te rog, nu! Lasă-mă să ies! Te rog!

— Taci, băiete!

Şi a pus la loc ultimul şurub, închizându-mă în întunecimea claustrofobică şi mizeră.

— Respiră, Gulwali! Continuă să respiri.

Faptul că vorbeam cu mine mă făcea să mă simt mai calm.

— Rămâi în viaţă! Poţi să o faci! Respiră!

Mi-am dat seama că mă îndreptam spre Bulgaria.

Trenul începuse să se mişte. Nu ştiam dacă urcaseră şi alţi pasageri, deoarece nu auzeam decât respiraţia mea panicată.

Probabil că am reuşit să intru într-un fel de transă, căci nu ştiu exact cât timp am stat acolo. Cred că a durat mult. Când m-am dezmeticit, conductorul deşuruba panoul, în timp ce un peisaj întunecat trecea rapid pe lângă noi.

— Dă-te jos! Hai! Jos!

Am încercat să-mi mişc picioarele, dar eram amorţit.

— Nu pot!

— Pentru numele lui Dumnezeu, băiete, grăbeşte-te!

Şi m-a apucat de picioare, trăgându-mă prin spaţiul îngust.

Am căzut, lovindu-mă de marginea ascuţită a scaunului. Trupul meu a intrat într-o stare de şoc. Mă înecam, încercând să respir.

Trenul încă se mişca. Dar unde erau ceilalţi?

— Grăbeşte-te! Sari! Sari când îţi spun!

— Să sar? Ce...? Eu nu...

Apucându-mă de umăr, m-a ridicat şi m-a târât spre uşa cabinei, pe care a deschis-o larg. Pământul se mişca cu repeziciune sub noi – pietre, iarbă şi câmpuri treceau prin faţa ochilor mei înceţoşaţi de întuneric.

Dacă aş fi sărit, cu siguranţă aş fi murit.

M-am uitat în dreapta şi i-am văzut pe ceilalţi stând în uşile următorului vagon. Puteam citi groaza pe feţele lor.

— Nu pot! Te rog, nu! Nu mă obliga! m-am rugat de conductor.

— Urmează un alt punct de control, tâmpitule. Dă-te jos din trenul meu!

Ajungând la o curbă, trenul a încetinit uşor. Conductorul a încercat să mă împingă afară. Am opus rezistenţă, încercând cu disperare să mă agăţ atât de el, cât şi de tren.

— Ai grijă, Gulwali! Sari!

Unul dintre ceilalţi arăta cu degetul spre şinele din faţa noastră. Peisajul se schimba. Iarba şi copacii făceau loc unor pietre mari, tăioase.

— În numele lui Allah, săriţi acum! a strigat cineva. Toată lumea să sară acum!

Nu ştiu dacă am sărit de bunăvoie sau m-a împins conductorul. Nu-mi amintesc decât că zburam prin aer şi vedeam cum pământul se mişcă sub mine, după care am căzut într-o stare de agonie.

Cred că am leşinat. Când mi-am revenit, capul mă durea atât de tare, încât abia dacă puteam să-l ridic. Ceilalţi ţipau. Încă era întuneric, iar ochii mei se străduiau să desluşească formele.

— Piciorul meu! Allah! Ajută-mă! Piciorul meu!

Încet, m-am ridicat. Trenul se vedea în depărtare. Împrăştiaţi de-a lungul căii ferate, nouă oameni se tânguiau care mai de care.

— Ajută-mă, Gulwali! Piciorul meu!

M-am grăbit spre Zia, un irakian. Piciorul îi era răsucit înfiorător. Am vomat, după care am căzut la pământ şi am început să plâng. Mă durea capul atât de tare, încât credeam că am să mor.

Doi dintre ceilalţi au apărut lângă noi.

— Unde sunt ceilalţi?

Oamenii strigau întruna. Unii dintre ei păreau grav răniţi.

După care totul s-a înceţoşat. La un moment dat au ajuns poliţia şi o ambulanţă. Cei grav răniţi au fost luaţi şi nu i-am mai văzut niciodată.

Într-o stare de semiconştienţă, am fost băgat într-o maşină de poliţie.

Capitolul 12

Când m-am trezit, eram singur într-o celulă a poliţiei din Bulgaria. Cineva mă aşezase pe un pat amărât din fier, doar cu o saltea subţire şi fără aşternuturi. Printre gratiile celulei mele puteam să-i văd pe alţi bărbaţi din tren zăcând în paturi similare, în alte celule.

Istanbulul fusese călduros şi înăbuşitor; aici aerul era rece, dar duhnea a carne putrezită. Şi nu erau doar migranţi; unii dintre ceilalţi deţinuţi păreau a fi din zonă şi erau cu adevărat înspăimântători. Nu ştiu dacă erau nebuni sau beţi, dar unii au ţipat toată noaptea.

Mă durea capul atât de tare, încât abia mă puteam mişca. Dacă încercam să mă ridic în picioare, mă lua cu ameţeală şi trebuia să mă întind înapoi. Prin gesturi şi apelând la cuvinte din limbi diferite, am încercat să cer ajutor:

— Vă rog! Am nevoie de doctor. Ajutaţi-mă! Vă implor!

Gardianul care mi-a adus porţiile mizere de hrană nici nu s-a uitat la mine.

După câteva zile ni s-a spus că ne vom întoarce în Turcia. Ştiam deja la ce să mă aştept, din povestiri: bulgarii trimiteau oamenii înapoi peste graniţă fără ştirea autorităţilor din Turcia.

De la Sofia am fost urcaţi într-un autobuz al poliţiei, iar după câteva ore am ajuns într-o pădure. Vreo şase gardieni ne-au arătat copacii – trebuia să mergem pe jos în Turcia.

Cred că era prin ianuarie sau februarie, iar pământul era acoperit cu un strat gros de zăpadă.

Am ezitat. Au îndreptat armele spre noi.

Era clar că nu aveam altă alternativă decât să o luăm din loc.

Ne-am dus înspre copaci, neştiind încotro s-o apucăm. Era foarte frig. Bocancii – „cei mai buni prieteni ai mei", cum le spuneam în glumă – rezistau destul de bine, dar hainele mele subţiri erau murdare şi rupte după săritura din tren şi statul în celulă.

Din grupul nostru erau trei care săriseră din tren odată cu mine; erau dintre cei răniţi mai uşor. Nu ştiam nimic despre ceilalţi din tren – cel mai probabil erau în spital, dar nu eram sigur. Restul coloanei împleticite era alcătuit din alţi migranţi aflaţi în închisoare.

Mi-era dor de cei trei prieteni ai mei. Îmi lipseau tovărăşia, ajutorul şi sprijinul lor. Poate că nu mă maturizasem chiar atât de mult pe cât încercasem să mă conving.

Am mers câteva ore prin zăpadă. Degetele de la picioare mi-au amorţit, la fel faţa şi mâinile. Mă întrebam dacă nu aveam să împărtăşesc soarta pakistanezului care-şi pierduse degetele. Oare aveam să mă duc acasă la mama cu nişte răni îngrozitoare, devenind o povară pentru tot restul vieţii mele?

La un moment dat, copacii au început să se răărească şi am ajuns într-un sătuc. Un steag ce flutura pe unul dintre acoperişuri ne-a arătat că eram înapoi în Turcia. Deşi mergeam înapoi şi nu înainte, nu-mi păsa; îmi venea să plâng de uşurare că am scăpat din Bulgaria: trenul fusese în mod clar primul pas din acel faimos traseu de uscat ce ducea în Grecia prin Bulgaria şi Macedonia, în privinţa căruia fusesem avertizat. Trenul aproape că mă omorâse; sunt convins că nu aş fi supravieţuit restului călătoriei.

În sat, cei trei care fuseserăm în tren ne-am separat de ceilalţi şi am luat un taxi spre un oraş mai mare. Acolo am folosit lirele mele turceşti – banii pe care îi schimbasem când fusesem la cumpărături cu intermediarii afgani – ca să luăm bilete de

autobuz. Ceilalţi doi aveau doar dolari, însă mi-au promis că-mi vor înapoia banii de îndată ce vom ajunge la Istanbul.

Înainte să ne urcăm în autobuz, l-am sunat pe Zamir de la un telefon public. Aveam numărul lui în buzunar, scris pe o bucăţică de hârtie pe care mi-o dăduse el. Spusese că avea să trimită pe cineva la gară să ne aştepte.

— Dar de ce nu eşti în Bulgaria?

Eram enervat la culme.

— De ce nu sunt în Bulgaria? Pentru că unul dintre prietenii tăi m-a aruncat din tren. După care am fost duşi la închisoare. Iar apoi am mărşăluit prin zăpadă ca armata sovietică în retragere din Afganistan. Cum ai putut să mă trimiţi de unul singur în halul ăsta? Nu a fost frumos din partea ta.

— Linişteşte-te, Gulwali! Dar acum eşti bine, nu? Ai acceptat să mergi, adu-ţi aminte!

— Am acceptat să merg în Grecia. Acum sunt în Turcia.

— Bine. Acesta era drumul spre Grecia. Şi nu a mers. Nu-i mare scofală. Vom încerca din nou.

— Nu mai merg din nou pe drumul ăsta. Au fost oameni răniţi.

— Serios? Trebuie să-ţi spun că nu s-a mai întâmplat aşa ceva. Dar să nu mai discutăm acum despre asta. Vorbim când te întorci.

Şi-a trimis unul dintre mardeiaşi să ne preia şi am fost duşi în acelaşi loc de unde plecaserăm. Baryalai, Mehran şi Abdul erau tot acolo.

Am fost foarte bucuros să-i revăd.

A doua zi după ce m-am întors din Bulgaria, Zamir ne-a transferat unui alt intermediar, un asociat de-al său, un kurd turc.

A venit să ne ia pe noi patru cu un taxi. Eram foarte mulţumit că mergeam din nou împreună cu prietenii mei.

Acest nou intermediar nu s-a obosit să ne spună cum îl cheamă. Era cam de aceeaşi vârstă cu Zamir, îmbrăcat cam la fel, într-o cămaşă strâmtă descheiată la gât, blugi şi pantofi de piele

cu vârful ascuţit. Duhnea a aftershave ieftin.

În taxi ne-a vorbit în ceea ce devenea de acum un amestec tipic de farsi şi kurdă:

— Trebuie să aşteptăm până la noapte. Apoi am să vă arăt de unde puteţi lua un vas spre Grecia. Vom aştepta într-un loc ştiut de mine.

Având în vedere ce păţisem în Bulgaria, nu credeam o iotă din spusele lui. Şi am ştiut sigur că fuseserăm minţiţi când a direcţionat taxiul către un magazin din mijlocul oraşului, în faţa unei bezinării.

Exact această locaţie ne fusese descrisă în detaliu de către alţi migranţi. Era cel mai temut centru de detenţie al traficanţilor, unul dintre locurile în care te ţineau înainte să te trimită pe al doilea traseu de uscat – călătoria care te ducea peste frontiera puternic militarizată dintre Turcia şi Grecia.

Am urcat o scară metalică din spatele magazinului, către un apartament sărăcăcios. Acolo deja erau vreo patruzeci de migranţi, un amestec de naţionalităţi, după toate aparenţele. Toată lumea stătea pe jos, tăcută, cu capetele plecate.

Am încercat să scăpăm înainte să fim închişi: când ne-am apropiat de uşă şi am văzut scena din interior, cei din faţă s-au întors să coboare scările – dar intermediarul era în spatele lor, blocându-le calea. Abdul mă apucase de mânecă, încercând să mă tragă înapoi, când un gardian de lângă uşă m-a înhăţat de braţ şi m-a tras înăuntru.

Am fost forţaţi să intrăm şi ni s-a spus să luăm loc pe podea, lângă ceilalţi. Intermediarul kurd le-a spus câteva cuvinte gardienilor, după care a plecat. Nu l-am mai văzut niciodată.

Nu era nimic de mâncare, nici apă, şi era foarte frig în ciuda numărului mare de trupuri strâns înghesuite. Atmosfera era cumplită, depresia şi tristeţea plutind în aer ca un nor negru. Cred că fiecare bărbat din cameră era conştient de soarta pe care

urma să o avem.

Am stat cât mai aproape de cei trei prieteni ai mei; în niciun caz nu aveam să mă mai despart de ei. Am stat câteva ore tăcuţi, pierduţi în gândurile noastre. Am încercat să mă încurajez, spunându-mi că aş putea să supravieţuiesc şi că cel puţin trebuia să încerc. Dar nu prea funcţiona: gândurile mă purtau înapoi spre casă – mă gândeam la fraţii mei mai mici şi la cum creşteau fără mine; m-am gândit la al doilea frate al meu, Noor, atât de apropiat ca vârstă de Hazrat şi de mine, dar care rămăsese să devină bărbatul casei, la doar 11 ani. Cum o fi reacţionat când i s-a spus într-un târziu că Hazrat şi cu mine nu ne vom mai întoarce din călătoria noastră în Waziristan? Cât de trădat s-o fi simţit când i s-a spus că nu-i va mai vedea niciodată pe fraţii lui mai mari?

— Psst.

Am ridicat ochii. Abdul încerca să-mi capteze atenţia.

— Linişte! a strigat gardianul privindu-l ameninţător.

Abdul l-a ignorat şi a continuat să şoptească:

— Ce facem aici, stând ca nişte morţi? Hai să plecăm. Nu ne pot obliga să stăm aici.

Avea dreptate. M-am uitat întrebător la Baryalai, care a dat din cap.

M-am ridicat primul. Mai că-mi venea să râd. Abdul avea dreptate. Eram nişte miei duşi la tăiere? Nu. Eram fiinţe umane, libere să-şi aleagă propriul destin. Aveam să plecăm de acolo şi să găsim o cale să ne descurcăm pe cont propriu.

Palma făcută căuş mi s-a lipit de ureche, transmiţându-mi prin craniu o undă de durere. Am căzut pe o bucată de mochetă murdară şi m-am făcut ghem, văzând cu ochii în lacrimi cum gardianul se aşeza din nou pe scaun.

— Lasă băiatul în pace! a spus Baryalai.

Mi-am ridicat capul exact când piciorul gardianului a ţâşnit ca

o cobră, izbindu-se în spatele prietenului meu, care a gemut de durere şi s-a zvârcolit pe podea, ducându-şi mâna la coloană.

— Stai jos!

Boc. Boc. Boc.

Deodată, camera s-a umplut de panică.

Boc. Boc. Boc.

— E cineva la uşă.

— Taci, o să te audă!

O voce tunătoare s-a auzit strigând ceva în turcă. Încercam să facem linişte, aşa că nimeni nu-mi traducea, dar vedeam reacţiile celorlalţi şi ştiam suficiente cuvinte în turcă pentru ca să înţeleg.

— Aici poliţia! Ştiu că sunteţi înăuntru. Deschideţi uşa acum!

Gardianul a răspuns în kurdă.

— Nu pot. Eu, ăăă, mi-am pierdut cheia.

S-a întors şi s-a holbat la colegii lui, ridicând din umeri. Aceştia au dat din cap, făcându-i semn să continue.

— Prietenul meu a încuiat-o când a plecat, uitând că eram înăuntru. Mai face uneori prostii dintr-astea. Se întoarce mai târziu, spre seară – chiar nu ar trebui să vă deranjaţi să-l aşteptaţi atât de mult.

Nu a răspuns nimeni. În schimb, capul unui topor a despicat uşa în două, după care vreo doisprezece oameni au năvălit în cameră strigând:

— Poliţia! Nu mişcaţi! Culcat!

Aveau arme şi purtau veste antiglonţ, dar nu erau în uniformă, ceea ce a sporit panica.

— Răpitori.

Unii au încercat să fugă prin spate sau să ajungă la fereastră. Bărbaţii au strigat la ei şi, ţintindu-i cu armele, le-au spus să nu mişte.

Ofiţeri în uniforme au năvălit apoi în apartament, sporind haosul.

Bărbaţii s-au dat la o parte de frică, dar nu aveai unde să te mişti. Aproape că mă aşteptam ca poliţia să înceapă să tragă în orice moment.

Tocmai fusesem într-o închisoare bulgară şi nu voiam să fiu închis din nou, dar în timp ce îmi puneam mâinile pe cap, după cum mi se ceruse, am simţit un val de uşurare şi recunoştinţă. În mod clar nu-mi dorisem să urmez traseul pe uscat.

Am stat cam o oră pe jos, cu mâinile deasupra capului. În cele din urmă am fost încărcaţi într-o dubă a poliţiei şi duşi la o secţie mare cu un complex de închisori undeva aproape de centrul Istanbulului.

Am fost întrebaţi cum ne cheamă, vârsta şi ţara de provenienţă, după care am fost duşi două etaje mai sus, unde am fost aşezaţi într-un hol mare. Nu erau scaune, aşa că am stat pe jos, înghesuiţi unii în alţii. Câţiva ofiţeri stăteau de pază.

Dacă ţineam cont de lipsa de spaţiu, de felul în care stăteam tăcuţi şi de gardieni, nu părea un loc foarte diferit de cel din care tocmai fuseserăm salvaţi.

Şase ore mai târziu, singur şi speriat, tremuram într-o cameră de interogatoriu. Undeva deasupra capului meu, un dispozitiv de iluminat scotea un mic sunet, *pâl-pâl-pâl*, cam ca atunci când bunicul îşi acorda *rabab*-ul, o lăută afgană. Vedeam becul pâlpâind în pereţii de oglindă ai camerei de interogatoriu şi tresăream de fiecare dată când îmi zăream propria reflexie uitându-se la mine – ca şi cum străinul cu ochii roşii care se zgâia la mine s-ar fi putut simţi ofensat.

În cameră a intrat un tânăr ofiţer în uniformă.

— Aşa, a spus el târându-şi scaunul pe podea în timp ce-l scotea şi trântind un carnet.

Vorbea în turcă, dar puteam înţelege întrebările de bază.

— Cum te numeşti?

— Gulwali.

— Câţi ani ai?

— Doisprezece ani şi jumătate.

— De unde eşti?

— Din Mauritania.

A oftat, după care s-a întors către un alt bărbat care nu purta uniformă şi a scuturat din cap.

Al doilea bărbat mi-a vorbit în farsi:

— Eşti al şaptesprezecelea pe care-l interogăm în dimineaţa asta. Şi tu ai de gând să ne pierzi timpul cu minciuni? Sau ai să fii băiat bun şi ai să-mi spui adevărul?

L-am înţeles perfect pe traducător, dar trebuia să rămân la povestea mea. Alţi migranţi mă avertizaseră că, dacă voi fi arestat vreodată în Turcia, ar trebui să spun că sunt din Mauritania. Nu ştiam de ce, nici măcar pe unde era acest loc, dar se spunea că era posibil să te lase să stai în Turcia dacă spuneai aşa ceva.

M-am prefăcut că nu-l înţeleg şi am început să-mi flutur mâinile ca şi cum aş fi folosit limbajul semnelor.

Acum a fost rândul traducătorului să scuture din cap.

— Ştiu că mă înţelegi. De unde eşti?

— Mauritania.

Cel cu carneţelul m-a plesnit peste faţă. Deodată am simţit că-mi vine să plâng. Eram un copil care căuta să fie în siguranţă – singura mea crimă era aceea de a călători fără documentele potrivite. A râs uşor.

— Mauritania, spui? Atunci să continuăm conversaţia în franceză. *Je parle assez pour vous comprendre*[1].

De ce spunea asta? Nu ştiam o boabă franceză.

Am continuat să-mi flutur braţele. Speram că, cu puţin noroc, ar putea crede că sunt bolnav mintal.

A făcut o pauză, a zâmbit batjocoritor la evidenta mea nepricepere şi a strigat scurt către peretele cu oglindă.

Uşa s-a deschis. Am văzut în oglinzi cum alţi doi ofiţeri în

uniformă, înalţi şi cu feţe dure, au intrat şi s-au aşezat în spatele meu.

Mi s-a uscat gura.

— Duceţi-l afară!

Cei doi m-au dus înapoi pe scări, acolo unde stăteau şi ceilalţi. Am vrut să mă aşez.

— Nu. Mergi în continuare!

M-au urcat încă două etaje, până am ajuns la capătul scărilor. Acolo m-au învârtit şi, în timp ce încă mă chinuiam să-mi menţin echilibrul, m-au împins.

— Uită-te în jos!

Trei mâini puternice mi-au prins capul; a patra m-a apucat de un smoc de păr de la tâmple şi a răsucit cu putere.

Parcă mi-ar fi smuls pielea de pe cap; am ţipat – mai mult de şoc şi frică decât de durere.

Apoi m-au dus în grabă înapoi în camera de interogatoriu, în faţa primilor doi ofiţeri. Dar de data aceasta au rămas şi ultimii doi, stând aplecaţi deasupra mea.

Le-am spus adevărul.

— Sunt din Afganistan. Sunt Gulwali din Afganistan.

Unul dintre bărbaţii din spatele meu m-a împins brusc în faţă, încât am dat cu capul de masă.

M-am uitat în sus la cei doi ofiţeri care mă interogau, uimit şi înmărmurit. Nu puteam să-mi reţin lacrimile. Mi-am şters ochii şi nasul cu dosul mânecii mele murdare.

— Spune-mi despre traficanţi.

— Ce? am zis eu.

Întrebarea nu părea să aibă sens.

— Unde ai stat?

— Nu ştiu. Nu ştiu, vă jur!

Mâinile s-au fixat din nou în capul meu, răsucindu-mi părul până s-a rupt.

— Vă rog, opriţi-vă! Mă doare!

— Cine erau? Pe cine ai plătit?

— Nu ştiu! Vă rog, nu ştiu!

Au slăbit strânsoarea, iar capul mi-a căzut din nou în faţă, stropind masa cu lacrimi şi muci.

— Scoateţi-l de aici! Să vedem ce spune următorul idiot.

Am fost dus înapoi în zona de aşteptare, unde mai mulţi bărbaţi aveau feţele tumefiate sau buzele sângerânde.

Din când în când, ofiţerii aduceau câte un bărbat transpirat şi alegeau un nou candidat pe care să-l ia cu ei.

Mehran stătea lângă mine. El nu fusese încă interogat.

— Ai spus Mauritania? a şoptit el.

— Da, dar nu merge. Nici măcar să nu spui numele ăsta.

— Aha, deci nu vrei să fiu liber?

— Atunci n-ai decât să-l spui! Spune-le asta! Dacă-ţi place durerea…

După mai multe ore s-au terminat toate interogatoriile – era aproape dimineaţă. Stătuserăm acolo toată noaptea, fără mâncare, fără apă şi fără să închidem un ochi.

Un bărbat tânăr, într-un costum albastru lucios, a apărut în capul scărilor însoţit de ofiţerul vorbitor de farsi.

— Sunt de la ambasada afgană.

Ochi plini de speranţă s-au întors spre el.

— Veţi fi duşi la închisoare, unde veţi fi ţinuţi până când autorităţile turce vor fi gata să vă deporteze.

— Vă rugăm, a spus cineva, nu puteţi să ne ajutaţi?

— Sunteţi aici ilegal, fără documente, a spus diplomatul aranjându-şi cravata gri-închis. Ce vreţi să facă ambasada?

— Vrem să vă faceţi treaba. Suntem afgani, cetăţenii dumneavoastră. Aţi jurat să vă slujiţi naţiunea, a vorbit deodată Baryalai, cu faţa plină de mânie.

— Nu, am şoptit, cu gândul la camera de interogatoriu şi la

prezenţa gardienilor.

Diplomatul a înghiţit în sec. S-a uitat la Baryalai.

— Îmi pare rău, prietene. Dar ai un paşaport afgan la tine?

Baryalai nu a spus nimic.

Mulţumit de cravata care îi stătea dreaptă, diplomatul s-a întors pe călcâie şi a plecat în jos pe coridor.

Gardienii au aşteptat un moment, apoi l-au apucat pe Baryalai de umeri, trăgându-l după ei.

S-a zbătut un moment.

— Luaţi mâinile de pe mine!

Nu părea să fie ceva bun. Habar nu aveam unde îl duceau.

— Ne vom gândi la tine. Te rog să ai grijă! i-am strigat.

Unul dintre gardieni s-a uitat peste umăr în direcţia mea, iar eu mi-am coborât privirea, scărpinându-mă în cap.

Baryalai era liderul nostru neoficial. Abdul, Mehran şi cu mine ne uitam unii la alţii, neajutoraţi.

Apoi ni s-a ordonat să ne ridicăm şi ni s-a spus că vom fi duşi în blocul de detenţie de vizavi.

Celula era imensă, plină cu bărbaţi de diferite naţionalităţi adunaţi în grupuri etnice – africani, arabi, perşi sau asiatici. În colţuri erau câteva paturi suprapuse, toate ocupate.

Multe dintre feţele de acolo purtau semnele unui interogatoriu recent.

Am găsit o mică porţiune liberă lângă uşă, singurul spaţiu gol disponibil.

— Vă rugăm, ne puteţi da nişte pături?

— Nu!

În timp ce încercam să dorm pe podeaua de beton, cu capul încă durându-mă în urma interogatoriului, a început să mă cuprindă jalea. Oare pentru asta mă trimisese mama de acasă? Cum ar putea fi asta ceva mai bun şi mai sigur decât ceea ce lăsasem în urmă? Oare forţele străine din Afganistan s-ar fi

purtat mai rău cu mine dacă m-ar fi interogat? Voiam să cred că da, însă podeaua rece storcea din mine orice certitudine.

Dimineaţă m-am trezit călcat în picioare. Masa se servea chiar în locul unde dormeam noi. Trebuia să ne dăm repede la o parte.

Pentru prima oară m-am uitat bine de jur împrejurul celulei. Am putut să văd acolo feţele întregii lumi, fiecare naţiune stând în propria sa zonă din cameră.

— Ia ceva mâncare înainte să dispară!

Mehran mi-a întins un mic castron metalic cu orez.

L-am înşfăcat şi am înfulecat cu recunoştinţă.

În următoarele câteva zile nu ni s-a spus nimic. Habar n-aveam ce se întâmpla, însă unii dintre prizonieri păreau să fie îngrijoraţi în privinţa mea.

— Ar trebui să fii în închisoarea pentru copii.

— Ce faci aici cu noi?

Unul dintre prizonieri, un iranian pe nume Bernard, era mic, brunet şi bun la suflet. Ne-a spus că uneori era rugat să ajute la interogatorii, ca translator. Aşa încât ne putea oferi ceva informaţii.

— Prietenul vostru a fost dus într-o altă închisoare.

— Baryalai?

— Da. Poliţiştii îl suspectează că ar fi intermediar. E foarte serioasă problema cu el.

— Eşti sigur? l-am întrebat.

— Aşa mi-a zis unul dintre poliţişti. Poate minte, dar…

A făcut o pauză.

— M-am gândit că poate vreţi să ştiţi.

Câteva zile mai târziu am fost duşi la spălător. Erau doar câteva duşuri şi a trebuit să stăm foarte mult la coadă. A fost prima dată când am văzut o toaletă în stil occidental – genul de toaletă pe care te aşezi. Era murdară.

Niciuna dintre uşile de la duş nu avea încuietoare, aşa că

Mehran şi cu mine am stat cu rândul de pază unul pentru celălalt. În cultura mea, acesta era un lucru foarte umilitor. Eram foarte ruşinat că trebuia să fac lucruri atât de intime înconjurat de atâţia oameni. Era primul duş pe care-l făceam după două săptămâni, dar nu mi-a făcut plăcere. În definitiv, era mai mult o necesitate decât o plăcere.

Apa era rece ca gheaţa şi nu exista săpun, însă a fost revigorant. Simţeam că mă furnică pielea. Mi-am spălat faţa plină de vânătăi şi capul cu grijă şi mi-am clătit gura de mai multe ori, frecându-mi cu degetul dinţii şi gingiile.

Ajuns înapoi în celulă, am făcut un mic calcul. Mai aveam cam 250 de dolari americani. Unii se duseseră în Turcia – un tuns, ceva haine noi. Alte haine în Iran. Cheltuisem bani în Turcia şi în Istanbul – majoritatea pe mâncare.

Închisoarea era supraaglomerată cu refugiaţi, marea majoritate fiind sudanezi sau somalezi. Nu văzusem prea mulţi negri până atunci; în Afganistan nu sunt şi, deşi văzusem câţiva africani pe lângă Istanbul, nu cunoscusem niciunul. Îmi părea rău pentru cei din închisoare – unii erau aici de câţiva ani. Mi s-a spus că o parte erau acolo în urma unor acuzaţii de trafic de droguri.

Reuşeam să-mi ascund banii în lenjerie şi aveam câţiva în buzunar. De asemenea, îi dădusem 50 de dolari lui Mehran ca să aibă grijă de ei. Dar fuseseră furaţi.

Mehran era supărat şi furios. Avea împresia că eu credeam că mă minte şi că bănuiam că i-ar fi luat el. Bineînţeles că nu credeam asta. Aveam totală încredere în el.

Ne-am dus la Bernard, iranianul de treabă. A ridicat trist din umeri.

— Aici se întâmplă astfel de lucruri. Trebuie să te resemnezi că nu mai ai banii.

După bătaia cumplită, zilele cu mâncare puţină şi chiar şi mai puţin somn, dispariţia banilor era prea mult pentru mine. Erau

dolarii pe care mi-i dăduse mama. Fuseseră un simbol al speranţei sale pentru mine şi al viitorului pe care dorea să-l am. Iar acum îi pierdusem. Nu mă mai puteam opri din plâns.

— Ce se întâmplă?

M-am uitat la o faţă rotundă, neagră şi la cei mai profunzi şi mai blânzi ochi pe care-i văzusem în ultima vreme. Să văd un om negru era încă ceva foarte neobişnuit pentru mine.

— De ce plângi?

— Nu-i nimic, a sărit Mehran. Lasă-ne în pace.

— Nu pare chiar nimic. Spune-mi!

Şocul de a-l auzi vorbind o limbă persană m-a făcut să uit de lacrimi.

— Cum de vorbeşti farsi?

A râs şi şi-a deschis larg braţele.

— Învăţ aici, la această universitate grozavă. N-am altceva de făcut. Aşa că spune-mi, de ce plângi?

— Cineva mi-a luat banii.

— Cine?

— Nu ştiu – am început să oftez mai tare. Erau banii de la mama.

— Înţeleg. Cât?

— 50 de dolari.

— Înţeleg. O scot eu la capăt.

M-a privit cu îngrijorare.

— Cum te numeşti?

— Gulwali.

— Eu sunt Marrion. Nu plânge, micuţule. Să nu mai văd lacrimi, OK? Rezolv eu. Îţi promit!

M-am uitat în jos şi mi-am muşcat buza. Când mi-am ridicat din nou privirea, am fost surprins să văd silueta înaltă a lui Marrion îndepărtându-se de-a lungul celulei.

— Crezi că îi va recupera?

Mehran nu părea convins.

Ca să fiu sincer, nici eu nu eram.

M-am aşezat jos şi am căzut într-un somn agitat. Un somn normal era imposibil pe acea podea rece.

— Gulwali.

Vocea a pătruns în visul meu frumos în care era Eidul, iar eu luam micul dejun cu întreaga familie. Mâncam smochine mari şi cărnoase. Eram fericit. Cu toţii eram.

La auzul numelui meu, familia mi s-a evaporat.

Noul meu prieten Marrion era aplecat deasupra mea.

— Uite, a spus el. Ţi i-am găsit.

Mi-a aruncat un ghem mototolit de hârtie verde-cenuşie, iar eu mi-am strâns banii la piept.

— Hoţul spune că îi pare foarte rău.

— Îţi mulţumesc, am spus eu dând din cap şi zâmbindu-i cu recunoştinţă.

— A fost plăcerea mea. Ne vedem mai târziu. Nu mai plângi, OK, şefule?

După care, fără să mai scoată un cuvânt, s-a îndreptat spre colţul african al celulei.

Eram foarte fericit; dintr-odată lumea părea un loc bun. Mehran se înveselise, aveam un nou prieten în acea închisoare oribilă, iar eu îmi recuperasem banii. Aceşti bani – exact bancnota pe care mi-o dăduse mama – erau ultima mea legătură cu ea. Iar acum îi aveam înapoi. Asta era tot ce conta.

Pe coridor era agitaţie printre gardieni, dar n-am luat în seamă lucrul ăsta. Eram extenuat de atâta plâns, aşa că am încercat să adorm din nou. Tocmai reuşeam să aţipesc, când am auzit nişte prizonieri pakistanezi spunându-i ceva lui Mehran.

— Nimănui nu-i venea să creadă.

— Ştiu. Când a început să-l dea cu capul de chiuvetă, am crezut că-l omoară.

— Ai pierdut toată distracţia, băiete.

— Ce s-a întâmplat?

— Doi africani s-au încăierat la duşuri.

— Ce? Chiar acum?

— Da. Doar că nu prea a fost o încăierare. Unul dintre ei l-a snopit în bătaie pe celălalt. S-a oprit doar ca să-i ia ceva din buzunar, după care a plecat.

— Gardienii nu au făcut nimic. Noi aşteptam afară, iar ei stăteau acolo şi priveau, ca şi noi.

Eram prea speriat ca să întreb.

— Gulwali! Ai auzit?

În mod clar, Mehran îşi dăduse seama.

— Tipul ăla mare l-a bătut măr pe celălalt. Nu arăta prea bine la final.

Simţeam că îmi vine să vomit.

Marrion.

1. „Vorbesc destul cât să vă pot înţelege” (fr.) (n.tr.).

Capitolul 13

Vestea s-a întins ca focul în tot blocul.

Nu am fi avut de unde să ştim, pentru că nu eram acolo de prea mult timp, dar s-a dovedit că Marrion era unul dintre cei mai vechi deţinuţi – şi cam el era şeful. Era închis pentru trafic de droguri şi nimeni nu îndrăznea să se pună cu el, nici măcar gardienii. Zicea că a omorât sute de oameni. Era din Republica Democrată Congo, unde se spunea că era căutat pentru crime de război, deşi unii ziceau că era doar un zvon răspândit chiar de el, aşa că nu ştiu sigur dacă era adevărat. De asemenea, vorbea fluent şapte limbi.

Simţeam un ghem în stomac la gândul că un om fusese bătut din cauza mea. Banii din buzunar mă ardeau ca acidul. Atât valora viaţa unui om? 50 de dolari?

Acum îl consideram pe Marrion un om rău. Nu ar fi trebuit să-l lovească pe celălalt. Şi totuşi, îmi adusese banii înapoi. Şi fusese atât de bun cu mine… Nu puteam să cred că doar mi se păruse că văd în ochii lui blândeţe şi grijă.

Nu s-a aflat doar povestea bătăii, ci şi motivele acesteia. Asta însemna că toţi cei din celulă ştiau că am bani la mine – dar acum, că se ştia că sunt sub protecţia lui Marrion, nimeni nu îndrăznea să pună mâna pe mine.

Mi-am petrecut mare parte din ziua următoare în genunchi, rugându-mă pentru celălalt şi cerând iertare.

Perioada cât am stat în închisoare a fost marcată de furie şi frustrare. Era o plictiseală îngrozitoare – un joc al aşteptării a

ceva necunoscut. Majoritatea jucau cărţi sau stăteau de vorbă. Bernard a fost drăguţ şi mi-a împrumutat un Coran, din care mai citeam ca să mă liniştesc. Îmi petreceam mare parte a timpului rugându-mă, învârtindu-mă prin celulă, gândindu-mă la viaţă şi reflectând la scopul pentru care m-a lăsat Allah pe acest pământ. Mi se părea că credinţa mea este pusă la încercare.

Am cunoscut oameni din Irak, Iran, India, Pakistan şi de prin toată Africa. Unii dintre ei, în special africanii, povesteau nişte lucruri atât de groaznice despre sărăcie şi greutăţi, încât viaţa mea părea uşoară în comparaţie cu a lor.

Mulţi erau pescari sau agricultori săraci lipiţi. Plecaseră de lângă soţiile şi copiii lor deoarece nu puteau câştiga suficienţi bani ca să-şi hrănească familiile. Am auzit poveşti despre copii mici care au murit de foame în braţele părinţilor, despre soţii care, de la o simplă febră, mureau din cauza lipsei de medicamente, despre prunci născuţi morţi de mame subnutrite. Singura şansă de supravieţuire a familiilor acestor oameni era ca ei să ajungă în Europa şi să-şi găsească de lucru, ca să trimită bani acasă.

Dar nu toţi erau atât de săraci. Mulţi dintre ei erau oameni care mă inspirau foarte mult: avocaţi, medici, profesori, jurnalişti sau ingineri. Deseori erau oameni cărora li se refuzase dreptul de a munci sau fuseseră persecutaţi din cauza convingerilor lor politice.

Cea mai tragică poveste era a prietenului meu Bernard, un profesor universitar din Shiraz. Ne-a spus că ajutase la administrarea unei şcoli clandestine, fără permisiunea statului, unde erau educaţi copii afgani refugiaţi. Ne-a zis că a scris o lucrare în care critica guvernul şi că fusese arestat şi torturat. După ce i-a dat drumul, fugise în Turcia.

L-am auzit plângând într-o zi pe priciul lui şi l-am întrebat ce s-a întâmplat. În mod normal, dacă vedeai pe cineva supărat, nu

îi spuneai nimic. Toată lumea stătea la o distanţă respectabilă de emoţii: cu toţii ştiam că fiecare are probleme şi nu se cuvenea să-ţi bagi nasul în treburile altuia. Totuşi, nu am vrut să fiu nepoliticos – pur şi simplu voiam să ştiu. Nu mai auzisem niciodată un bărbat plângând, nu în felul acesta. Suspina încetişor, dar ca şi cum nu mai exista nicio speranţă pe lume.

— De ce plângi, unchiule?

— Mă trimit înapoi în Iran.

— Dar te duci acasă şi scapi din închisoarea asta… poate e un lucru bun…?

— Zic că le otrăvesc mintea studenţilor mei. M-au obligat să dau o declaraţie – m-au electrocutat – şi m-au obligat să mă semnez, ca un criminal. Am scăpat o dată. De data asta nu mai scap. Or să mă chinuie din nou. S-ar putea chiar să mă omoare.

— Spune-le gardienilor chestia asta. Nu te pot trimite înapoi.

— Le-am spus şi i-am implorat, împreună cu un avocat. Sunt aici avocaţi care m-ar ajuta.

A oftat.

— Şi ai crede că, după ce îi ajut atâta pe gardieni, ar face ceva pentru mine, nu-i aşa? Dar nu. Ei râd şi o iau ca şi cum ar trebui să-mi fac bagajele pentru o lungă vacanţă.

Plângea de teamă, nu se văicărea fără rost.

— Îmi pare rău, unchiule.

S-a ridicat în şezut pe priciul lui şi mi-a strâns mâna cu demnitate.

— Mulţumesc. Şi mie.

În dimineaţa următoare am văzut cum îl scoteau gardienii pe Bernard din blocul de detenţie. Nu s-a uitat la mine. Îşi ţinea ochii în pământ, mormăind ceva pentru sine.

Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu el sau dacă astăzi este un om liber. Poate a murit. Mi-aş dori să ştiu, deoarece mă gândesc deseori la el. Avea ceva ce îmi amintea de tatăl meu.

Am început să-mi fac planuri – nu aveam de gând să sfârşesc ca Bernard: trebuia să scap de acolo, să supravieţuiesc. Nu puteam avea mai multă încredere în autorităţi decât în cei care treceau clandestin oameni peste graniţă. Toţi erau nişte mincinoşi şi nu voiau decât să profite de şuvoiul de oameni care curgea pe sub picioarele lor. Cel mai mult mă temeam să nu fiu trimis înapoi acasă: ar fi fost un imens eşec. Oricât de mult tânjeam să-mi văd mama şi familia, nu voiam să mă fac de ruşine – şi nici pe ei. Oricât de grea era călătoria asta pentru mine, ei investiseră totul în reuşita mea.

M-am gândit că aş putea încerca din nou: aş putea merge pe jos până la graniţa de vest a Afganistanului cu Iranul, cum făcuse vechiul meu prieten Shah. Poate reuşeam să ajung în Europa şi să-l găsesc pe Hazrat. Puteam să-mi iau o slujbă şi să strâng nişte bani. Să-l găsesc pe Lupul Negru – poate m-ar fi ajutat el? Mintea îmi clocotea de gânduri frenetice, dar nerealiste.

Mai mulţi dintre deţinuţii afgani care ajunseseră în închisoare în acelaşi timp cu mine primiseră deja documentele care le confirmau deportarea, dar mai era o şmecherie: ambasada afgană se ocupa să le aranjeze un zbor cu avionul, însă ei trebuiau să plătească biletele. Dacă nu puteau plăti, rămâneau în închisoare. Exista un singur telefon public, lângă toalete. De pe priciul meu, care era foarte aproape de uşa celulei, auzeam frânturi de conversaţie în care unii deţinuţi cereau iertare familiilor lor, ce deja aveau datorii la traficanţii care te treceau graniţa clandestin, şi le cereau să facă rost de bani pentru a plăti un zbor internaţional. Când îi auzeam vorbind cu cei dragi, simţeam o suferinţă de două ori mai mare: şi eu puteam foarte uşor să ajung în situaţia lor – însă eu nu aveam niciun număr de telefon şi nicio modalitate de a-mi contacta familia.

Unii plângeau ca nişte copii când se întorceau. Aşa am aflat că, în caz de eşec, călăuzele nu returnează banii. Dacă eşti prins şi

jocul se încheie prematur, tot trebuie să plăteşti întreaga sumă. De obicei, intermediarii oferă o reducere ca să te lase să mai încerci o dată – dar dacă nu accepţi oferta, familia ta nu îşi mai poate recupera banii.

Deocamdată, mie nu mi se dăduse niciun document, aşa că mai speram că lucrurile s-ar putea rezolva.

Totuşi, aveam o hârtie cu un număr de telefon al lui Zamir, tânărul afgan vulgar care fusese penultimul nostru intermediar. Abdul a sugerat să încercăm să-l sunăm pe el ca să-i cerem ajutorul.

Eu şi Mehran am stat nerăbdători lângă telefon în timp ce Abdul vorbea cu el. Vedeam pe faţa lui că nu prea era bine.

— Ce a spus? a întrebat Mehran nerăbdător, în timp ce Abdul agăţa receptorul în furcă.

— Mi-a spus să nu-l sun din închisoare. Îşi făcea griji că poliţia îi va localiza telefonul. A spus că din vina noastră am fost arestaţi.

Nu aveam cum să-l contactăm pe Qubat, aşa-zisul „mahăr” din Kabul.

Abdul îl rugase pe Zamir ca măcar să-l sune el şi să-l anunţe unde suntem, dar Zamir spusese că asta nu e treaba lui, după care îi zisese lui Abdul să nu-l mai sune niciodată şi îi închisese telefonul în nas.

Am încercat şi la Malik, primul intermediar la costum din Turcia, cel care ne pusese să stăm în coteţul găinilor. Dar numărul pe care îl aveam nu mai era alocat.

Cred că eram în închisoare de vreo două sau trei săptămâni – timpul trecea atât de greu, încât era dificil să calculez exact – când a venit din nou tipul de la ambasadă.

Ne-a explicat că acei dintre noi care nu îşi permiteau să-şi plătească biletul de avion urmau să fie deportaţi a doua zi în Iran, cu autocarul.

În ziua următoare, chiar după micul dejun, au venit gardienii

să ne ia.

— Voi plecaţi cu autobuzul în Iran. Pregătiţi-vă. Aveţi două minute.

Am sărit panicat, ca şi cum aş fi avut o grămadă de împachetat. Apoi mi-am amintit că aveam doar geanta mică, în care erau toate lucrurile mele.

— Eu sunt gata.

Înainte să plecăm, eu, Mehran şi Abdul am încercat să-i întrebăm pe gardieni despre Baryalai, spunând că nu vrem să plecăm fără el.

— Tăceţi, le veţi trezi bănuieli. Va fi şi mai rău pentru el, ne-a avertizat un alt deţinut.

Era oribil că plecam fără el, fără să ştim dacă mai era undeva prin altă închisoare sau dacă fusese deja deportat. Dar aveam de ales? Eram nevoiţi să plecăm.

Din nou mă întorceam pe această tablă de joc întortocheată care devenise viaţa mea – dar mă şi bucuram în sinea mea, pentru că măcar ieşeam din închisoare. Începeam să-mi pierd minţile între zidurile acelea.

Capitolul 14

După patru zile începeam să-mi doresc să fiu înapoi la închisoare. Vreo 50 dintre noi am fost înghesuiţi într-un autocar mare, câte doi pe fiecare scaun îngust, transpirând şi respirând laolaltă. Eu stăteam lângă Mehran. O dată la şase ore opream ca să mergem la toaletă. Ne dădeau foarte puţină apă, aşa că era greu.

Îmi pierdusem orice speranţă. Mă întorceam la război, în Afganistan – unde mă aşteptau talibanii.

Unii au început să murmure.

— Ei sunt doar patru, iar noi suntem cincizeci. Le putem veni uşor de hac.

— La următoarea oprire, câte cinci dintre noi pot să-l înşface pe câte unul – alţi cinci pe şofer.

Poate că genul ăsta de disidenţă era ceva obişnuit în acest punct al călătoriei, deoarece gardienii, care erau agenţi de la serviciul de imigrare în civil şi cu arme la ei, păreau să ştie ce se întâmplă.

Un gardian s-a dus în spatele autobuzului, cu o faţă neliniştită.

— Aproape am ajuns. Să nu vă vină vreo idee. Lucrurile se pot înrăutăţi oricând.

Nici măcar nu s-a obosit să-şi ţină mâna pe armă. Nici nu avea de ce. Cu toţii auziserăm poveştile altor deţinuţi. Se spunea că uneori grănicerii turci vindeau migranţi bandelor criminale kurde. Aceste bande, pe care toată lumea le numea „mafia”, te închideau undeva şi apoi te forţau să iei legătura cu familia ta ca

să ceri să plătească o răscumpărare. Ni s-a spus că cereau întotdeauna o sumă ridicol de mare, cum ar fi cinci mii de dolari, şi trebuia să încerci să te tocmeşti ca să mai reducă din sumă. Dacă nu cooperai şi refuzai să-ţi suni familia, te puneau să mergi desculţ în creierii munţilor, unde te băteau. În cazuri extreme, auzisem că unora li se tăiaseră nasul sau urechile deoarece rudele lor ori nu au putut, ori nu au vrut să plătească. Ca de obicei, răscumpărările îi erau achitate unui intermediar cu cont în bancă undeva în Europa sau Iran. Nimic nu putea face legătura în mod direct cu răpitorii.

Cel puţin pentru mine, asta însemna să mă port foarte frumos cu agenţii de la serviciul de imigrare. Nu voiam să fiu vândut în felul ăla. În afară de Lupul Negru, până acum experienţele mele cu călăuzele şi infractorii kurzi nu fuseseră pozitive.

În a patra zi, când eram foarte aproape de graniţă, ni s-a ordonat să coborâm din autobuz şi să aşteptăm câteva ore în nişte foste clădiri militare abandonate. Întreaga zonă era acoperită cu pietriş mărunt şi ascuţit. Era prea obositor să stai în picioare toată după-amiaza, dar dacă te aşezai, te durea, iar eu stăteam ca pe jar, tot foindu-mă din cauza pietrişului care îmi înţepa fesele şi coapsele.

Când am urcat în autobuz, la numărătoare a ieşit cu unul mai puţin.

— Cine lipseşte?

Cumva, unul dintre noi reuşise să se facă nevăzut. M-am uitat în jur, dar era greu să-ţi dai seama cine lipsea.

Gardienii au rămas cu noi în autobuzul care acum staţiona, dar au anunţat poliţia din zonă.

Trei ore mai târziu, poliţia s-a întors cu un tip pe nume Zabi. Şi el era pashtun, din oraşul Kandahar, doar cu vreo doi ani mai mare decât mine. Era plin de sânge şi de vânătăi, însă tot nu se lăsa:

— Daţi-mi drumul, nenorociţilor!

Poliţiştii locali care îl prinseseră l-au izbit tare de partea laterală a autobuzului.

— Tâmpitule! Chiar ai crezut că poţi să fugi de noi?

El a continuat să-i înjure, aşa că unul dintre ei s-a considerat îndreptăţit să-i dea un pumn în burtă.

Satisfăcuţi, au dat mâna cu gardienii noştri şi au plecat cu Hiluxul lor albastru cu alb.

Zabi ne-a povestit:

— Când m-am dus să mă piş, pur şi simplu am fugit. Am mers în neştire. Se uitau oamenii la mine, dar eu mergeam mai departe. Încercam să găsesc staţia de autobuz.

Toată lumea voia să-l întrebe câte ceva.

— Aveai bani?

— De ce nu mi-ai spus şi mie? Aş fi fugit cu tine.

— Prostule! Din cauza ta, acum riscăm toţi. Or să se enerveze şi or să ne vândă mafiei.

Gardienii nu erau deloc încântaţi.

— Gura! Nu vorbiţi cu el.

Era târziu când am ajuns efectiv la graniţă. Nu ne-au dus la unul dintre punctele principale de trecere a frontierei; acesta era doar un soi de punct de control militar. Nu era trafic – a trecut doar un tip pe motocicletă, bâzâind ca o muscă. În afară de cei şase soldaţi turci nu mai era nimeni acolo.

Gardienii s-au apropiat de autobuz, cărând o cutie mare cu *zaatar* – lipii turceşti fierbinţi presărate cu cimbru proaspăt. Mirosea delicios.

— Putem să vă dăm astea acum sau puteţi să le mâncaţi înainte să treceţi graniţa. E alegerea voastră, dar noi vă sugerăm să le mâncaţi mai târziu.

În lumea mea, „mai târziu” putea să însemne orice, dar părerea generală a fost să ţinem cont de sfatul gardienilor.

Proastă idee, deoarece nu am mai apucat să le mâncăm.

Am fost urcaţi în nişte jeepuri militare şi duşi pe un drum mărginit pe o parte de un gard electric de sârmă ghimpată, foarte înalt. Din loc în loc, de-a lungul lui erau turnuri de veghe în care stăteau nişte soldaţi plictisiţi. Ni s-a spus să coborâm din jeepuri şi să aşteptăm lângă gard. Deodată, prin staţiile gardienilor s-au auzit vorbe precipitate şi tot felul de alte sunete, iar soldaţii care conduseseră jeepurile s-au grăbit către sârme, tăind o secţiune lungă din gardul electric. Ne-au spus să aşteptăm, dar să fim pregătiţi.

Deja se înnoptase şi părea şi mai întuneric din cauza unor nori grei care acopereau stelele şi luna. Apoi soldaţii au stins farurile jeepurilor, făcând ca totul să pară şi mai înspăimântător.

Mehran s-a întors către mine şi Abdul.

— De ce ar face asta? Credeţi că iranienii ştiu că venim?

Abdul era tăcut şi sumbru.

— Poate ştiu că acolo e mafia.

Era în autobuz un tip care vorbea fluent turca, un pakistanez bătrân din Peshawar. Aproape tot drumul trăncănise vesel cu agenţii de la imigrare. Era clar că le plăcea de el şi bănuiesc că le era şi milă de el. Când ne pregăteam să plecăm, unul dintre ei i-a dat un cuţit mare, într-o legătură din piele.

— Uite, ia asta. Ai grijă.

A fost un gest frumos, dar pe noi, ceilalţi, nu ne-a făcut să ne simţim mai bine. Ştiau în mod clar că ne trimit într-un loc periculos.

— Hai! Hai! Hai!

Când a venit ordinul să pornim, Mehran m-a oprit.

— Nu trece tu primul.

Câţiva deja începuseră să treacă în Iran prin gaura din sârma ghimpată.

Habar nu aveam ce ne aştepta acolo, în întuneric. Parcă nu mă

mai ţineau picioarele.

— Hai! Mişcă!

Era tot ce puteam face ca să-mi mişc picioarele. Mehran m-a luat de o mână şi Abdul de cealaltă. M-am mai liniştit puţin când am văzut că bătrânul pakistanez cu cuţitul era chiar lângă noi trei.

Toată lumea pornise la drum. Ne deplasam în grupuri mici, dar într-un şir orizontal disciplinat, ca nişte soldaţi ieşind din tranşee în Primul Război Mondial, în *no man's land*.

La început, oamenii mergeau încet, precauţi, cu mare atenţie. Apoi, brusc, au luat-o la fugă, împrăştiindu-se în toate direcţiile.

Am rupt-o şi noi la fugă cu ei.

Apoi am văzut nişte poliţişti care ne făceau cu mâna.

— Veniţi pe aici. Aici.

Erau opt, toţi cu cravaşe.

Am început să alergăm spre ei, dar apoi am auzit alte voci care strigau la noi.

— Nu! Nu pe-acolo! Noi suntem poliţia. Veniţi aici! Aici!

— E mafia! a strigat o voce înspăimântată. Kurzii. Sunt în uniforme de poliţie. Fugiţi!

— Încotro?

Gâfâiam de frică şi de efort – după săptămânile petrecute în închisoare, eram extenuat şi slăbit.

Cum toată lumea alerga panicată, în învălmăşeală, m-am pierdut de ceilalţi care mă ţineau de mână, fiind despărţiţi de turma aceea înspăimântată. Terenul era dur şi stâncos şi am crezut că voi cădea şi voi fi călcat în picioare. Mă durea atât de tare în piept, încât nici nu mai puteam respira.

Au apărut nişte faruri, iar apoi câţiva bărbaţi în uniformă, cu lanterne, s-au îndreptat spre noi. Deodată s-au ivit şi mai multe maşini, camioane, motociclete. Tipii cu cravaşe erau în urma noastră, biciuind trupurile celor care fugeau. Au reuşit să

înconjure într-un semicerc cam jumătate dintre noi.

— Am fost informaţi că veniţi. Staţi liniştiţi. Nu mişcaţi!

Unii au încercat să scape. S-a auzit un pocnet de bici.

— Nu fugiţi! Nu fugiţi!

Nu aveam idee cine erau oamenii aceia, dar speram din tot sufletul că erau într-adevăr de la poliţie. Una dintre motociclete se învârtea în spatele nostru, iar cei şase tipi cu bice ne-au ordonat să o luăm înainte.

Pe drum, a început să se crape de ziuă – se mai distingea câte ceva. În faţă am desluşit o clădire cu un singur nivel. Pe ea flutura un steag iranian, iar afară erau nişte soldaţi.

Respiraţia mea a început să revină la normal. Nimeriserăm bine.

Abia în timp ce ne apropiam de clădire mi-am dat seama cât era de frig. Stătuserăm zile întregi într-un autobuz înăbuşitor, dar acum tremuram pe câmpia asta întinsă şi stâncoasă, cu mărăcini şi şiruri de munţi la orizont. În mod clar era iarnă, poate deja februarie. Ori chiar martie. Habar nu aveam.

Clădirea cu un singur nivel părea să fie primul punct de control iranian pe această parte a frontierei de sârmă ghimpată. De o parte şi de alta erau turnuri de pază. Încă nu se luminase bine, iar în jurul unui neon de deasupra intrării zburau bezmetic nişte fluturi de noapte. Când am ajuns, au mai ieşit trei ofiţeri de poliţie.

— Alinierea! Acum! Mâinile pe cap! Faţa la perete!

Ne-am lipit palmele de faţada clădirii.

— Întoarceţi-vă uşor. Goliţi-vă buzunarele, scoateţi tot.

Ne vorbeau în farsi, dar cu un puternic accent kurd. Am presupus că trecuserăm frontiera înapoi într-o zonă dominată de kurzi.

Unii nu cooperau şi nu au vrut să-şi golească buzunarele. Din cauza asta, ni s-a ordonat să ne dezbrăcăm la bustul gol, chiar

dacă era ger.

Bătrânul pakistanez încercase să-şi ascundă cuţitul, dar l-au prins.

— De unde ai asta?

— Din Turcia. Poliţiştii mi l-au dat.

— Minţi!

Palma s-a auzit limpede în aerul îngheţat.

De ce oare, de fiecare dată când credeam că voi fi în siguranţă, se întâmpla exact pe dos?

Eu mai aveam 250 de dolari: 50 în geantă; 100 ascunşi în chiloţi; şi încă 80 în şosete.

Din buzunar am scos o bancnotă de 20 de dolari.

Un poliţist s-a uitat la ea, a luat-o, m-a împins şi apoi şi-a băgat-o în buzunar.

Prietenul lui a început să-mi cotrobăie prin geantă.

— Ai ceva droguri sau arme pe aici?

Poliţistul care luase cei 20 de dolari a râs.

— Nu ştii că e frumos să aduci daruri când vii în vizită?

Eram furios. Dacă ne-ar fi prins criminalii, era tot aia.

— Ia te uită! a exclamat prietenul lui. Ce avem noi aici! Verdele e culoarea mea preferată.

Am simţit o strângere de inimă.

A mototolit bancnota de 50 de dolari ca pe o frunză uscată. Era aceeaşi bancnotă care mi se furase în închisoare, bancnota care îmi fusese înapoiată doar pentru că Marrion congolezul îl bătuse pe alt om.

Ştiam că nu am s-o mai văd înapoi, dar de data asta nu îmi păsa. Acum mi se părea otrăvită. Poate că aşa mă pedepsea Dumnezeu pentru ceea ce se întâmplase.

Şi măcar cei 200 de dolari ascunşi în pantaloni şi în şosete erau în siguranţă.

Eram tot acolo, tremurând, pe jumătate dezbrăcaţi, când au

venit nişte maşini care au parcat lângă intrare. Din ele au sărit mai mulţi indivizi. Poliţiştii s-au dus către ei ca şi cum ar fi fost vechi prieteni. Toţi stăteau lângă maşini şi vorbeau repezit în kurdă, parcă sfădindu-se şi tocmindu-se.

— Nenorociţii ăştia vor să ne vândă. Ăştia sunt mafioţi, a şoptit cineva.

Acum ştiam kurdă suficient de bine încât să mai înţeleg câteva cuvinte cumplite pe ici, pe colo.

— …depinde cât…

— Lasă-i să putrezească în…

— …risc…

— Familiile plătesc…

— Partea ta…

Am simţit gheara fricii.

— Nu se poate, încerca Mehran să mă liniştească. Dacă voiau să ne vândă, de ce s-au mai obosit să vină să ne salveze?

— Pentru bani, a spus Abdul. De ce face cineva ceva pentru noi? Nu suntem decât o sursă de dolari pentru indivizii ăştia.

Voiam să fug:

— Trebuie să evadăm.

Dar, în momentul când am spus asta, ştiam că nu era cale de scăpare. Toţi aveau puşti, iar eu eram prea slăbit ca să risc vreo prostie. Nu mai mâncasem aproape nimic de zile întregi.

Abdul mi-a citit gândurile:

— Cum? Chiar dacă putem scăpa de aici, ce facem, fugim în munţi? Fără apă, fără mâncare? Am fi morţi în două zile – chiar dacă nu ne-ar mai prinde ăştia.

Fix în acel moment s-a auzit huruitul slab al unui vehicul care se apropia. Vocile de la intrare s-au schimbat, devenind mai agitate.

M-am încordat. Nu-mi mirosea a bine.

Un tânăr cu epoleţi a coborât din maşină. Părea un şef, ceva.

Uniforma lui elegantă de ofiţer i s-a întins pe burtă când s-a apucat să strige la ceilalţi poliţişti.

Vorbea în farsi:

— Credeţi că nu ştiu ce faceţi aici? Vă întâlniţi cu prietenii voştri, gangsterii, în toiul nopţii. Ăştia – şi a arătat spre noi –sunt ca găinile scoase la vânzare pe tarabă.

Au început să-mi tremure picioarele de uşurare.

— Spuneţi-le şi celorlalţi prieteni ai voştri să plece. Dacă îi mai prind pe aici, îi bag şi pe ei la puşcărie. Clar?

Spunând asta, a intrat în clădire. Indivizii din maşini au plecat, însă doar după ce şi-au strâns mâinile, s-au îmbrăţişat şi au schimbat priviri complice cu prietenii lor poliţişti.

Am aşteptat în picioare, lângă perete, în frig, mai bine de o oră, dar cel puţin ne-au lăsat să ne îmbrăcăm.

Cred că şeful o fi chemat nişte oameni pe care îi cunoştea personal să vină să ne ia, deoarece au sosit tot felul de maşini. Nu de poliţie – mie îmi semănau a localnici care se duceau la piaţă. Ni s-a ordonat să urcăm în ele. Vreo doi dintre ofiţerii de poliţie ne-au însoţit.

Pe bancheta din spate a maşinii în care am urcat eu era o capră cu picioarele legate. A behăit rugătoare către mine în timp ce plecam. Ştiam exact cum se simte.

Capitolul 15

Munţii.

După o vreme încep să arate ca nişte oase. Curburi crestate, lipsite de carne.

Mă simţeam de parcă aş fi fost golit de viaţă.

Îmi simţeam faţa ca de granit, ascuţită şi dură – spălată de furtuni la rând. Am încercat să dorm – mă simţeam extenuat, dar, ca de obicei, eram cel mai mic dintr-o maşină supraaglomerată.

De la frontieră fuseserăm duşi într-un oraş iranian numit Maku, unde ne-am petrecut noaptea într-o secţie locală de poliţie. Tot nu mâncaserăm, iar eu eram leşinat de foame.

Dimineaţă am fost urcaţi în maşini de poliţie şi ni s-a spus că mergem la tribunal.

Terenul din jurul oraşului Maku era brăzdat cu livezi de caişi şi vii, udate printr-o reţea de canale de irigaţie.

— Totul este foarte vechi aici, a spus ofiţerul de poliţie din spate. Este foarte frumos, nu credeţi?

Mie nu-mi păsa. L-am ignorat.

Am trecut printr-o poartă dintr-un perete înalt de piatră.

— Priviţi! a spus şoferul. Uitaţi-vă la turnul ăsta.

Era un turn cu şapte laturi, rezistent şi cu ornamente; poate un cavou pentru o întreagă dinastie.

— Maku este faimos pentru arhitectura sa, după cum veţi vedea.

Apoi şoferul s-a pus pe râs până a început să tuşească.

Ne-au condus la o clădire a tribunalului colorată într-un maro-

auriu – m-a dus cu gândul la pâine. În timp ce intram înăuntru, simţeam că-mi tremură genunchii. Nu credeam c-am să mai pot face faţă unui alt interogatoriu ca acela din Turcia.

Mulţi dintre oficialii de la tribunal şi de la poliţia locală vorbeau doar în kurdă, nu în farsi. Ni s-au dat să citim documente în farsi, dar limbajul era atât de complicat, încât nu reuşeam să-l desluşesc. Tocmai voiam să-l rog pe Abdul să încerce să-mi explice, când ni s-a spus să ne ridicăm şi să mergem la un ghişeu. Acolo am fost puşi să ne scriem numele, vârsta şi ţara de origine într-un registru mare, albastru.

Mi-am scris vârsta, doisprezece, cu litere mari, clare. Am sperat că vor ţine cont de asta.

Întregul proces s-a terminat în câteva minute. Escortaţi de poliţie, de acolo am fost duşi la o închisoare din apropiere, unde poliţia a făcut un fel de predare oficială către reprezentanţii închisorii, arătându-le documentele de la tribunal. Abdul a spus că el credea că documentele de la tribunal reprezentau permisiunea de a ne reţine. Mă rugam să observe cineva câţi ani aveam şi să mă ajute cumva.

Închisoarea era constituită din nişte vechi barăci militare din lut şi piatră. Acum am înţeles de ce şoferul izbucnise în râs. Barăcile erau într-adevăr vechi, fără apă curentă. A trebuit să trecem pe sub o arcadă cioplită în piatră şi să coborâm o mică treaptă pentru a intra în celulele ca nişte carcere. Pe frontieră fusese foarte frig, însă acum părea îngrozitor de cald în celula fără aer pe care trebuia să o împart cu alţi zece. Nu erau paturi, doar nişte saltele pe podea atât de înghesuite, încât trebuia să păşeşti peste ele ca să ajungi la cele de lângă cel mai îndepărtat perete.

Deja erau cam douăzeci şi cinci de prizonieri, toţi migranţi.

— Bine aţi venit la hotelul de lux!

De acum ştiam povestea: ne-au spus că, dacă nu îţi permiteai

să-ţi plăteşti deportarea, vei putrezi în închisoare. Unii dintre ei erau acolo de câteva săptămâni, alţii de câteva luni.

Comandantul închisorii era un tip gras într-o uniformă ce părea gata-gata să plesnească la orice mişcare. Ca să mă amuz, mi-am imaginat cât de distractiv ar fi fost să se întâmple chestia asta, cu nasturii sărind care încotro.

Ne-a înşirat instrucţiunile:

— În timpul zilei veţi sta afară, făcând mişcare sau odihnindu-vă în curte. Noaptea veţi sta în celule. Dacă vreţi să ieşiţi de aici, puteţi plăti un transport cu autobuzul către oraşul Zahedan, de la graniţa cu Afganistanul. Autorităţile vă vor ajuta să ajungeţi în mâinile guvernului vostru. Aceia dintre voi care sunteţi pakistanezi puteţi pleca acasă de acolo.

Asta a provocat consternare printre pakistanezii din grup. Afganistanul nu era un loc sigur pentru ei, mai ales dacă nu aveau documente.

— Aici nu este mâncare pentru voi. Dacă vă e foame, ne daţi bani, iar gardienii vor merge şi vă vor aduce de-ale gurii.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să adunăm nişte bani şi să trimitem după nişte pui şi orez. Eram încântat că în sfârşit puteam mânca ceva.

În fiecare dimineaţă, gardienii ne scoteau în curte. Nu era umbră, iar situaţia era înrăutăţită de sutele de ţânţari care ne asaltau şi care umpleau spaţiile mizere unde soarele nu putea ajunge.

Gardienii stăteau şi, de la umbra turnurilor lor de veghe, se uitau la noi cum ne coacem. Ne umileau punându-ne la nesfârşit să sărim ca broasca, cu mâinile pe cap. Capul mi-era înfierbântat. Fiecare respiraţie îmi ardea plămânii atât de dureros, încât simţeam că tot corpul meu avea să izbucnească în flăcări. Braţele şi coapsele îmi zvâcneau de durere, însă continuau să ne oblige să sărim iar şi iar, până când eram pe punctul de a ne prăbuşi. Doar

atunci ne lăsau să ne odihnim.

În săptămâna în care am stat acolo am avut puţină mâncare. Aveam bani, la fel şi Mehran şi Abdul, dar nu ne puteam permite să-i cheltuim pe toţi pentru a cumpăra mâncare tuturor. Şi cum ne simţeam vinovaţi să mâncăm în faţa unor oameni înfometaţi, în mare parte stăteam şi noi flămânzi. Într-o după-amiază, după exerciţiile obligatorii, un gardian a aruncat în curte o coajă de pâine – resturile prânzului său. Doi oameni disperaţi au sărit pe ea.

Ştiam că trebuie să ies de acolo cât mai repede. Eram hotărât să încerc să găsesc suficienţi oameni cu bani care să ajute la plata unui transport cu autobuzul către Zahedan. Comandantul spusese foarte clar că autobuzul spre libertate era disponibil doar dacă era plin; călătoria spre Zahedan era lungă şi trebuia să fim însoţiţi de gardieni. Spunea că ne va costa 20 de dolari de persoană.

Un bărbat pe nume Raheem şi cu mine am început să negociem cu el. În cele din urmă, comandantul a acceptat 10 dolari de persoană.

Cum eram 52 în total, asta însemna 520 de dolari pentru el, exceptând, desigur, taxa de autobuz. Dar cu o condiţie:

— Îi luaţi pe toţi. Nu mai suport să aud tot felul de plângeri.

Cu ajutorul lui Raheem, am devenit organizatorul. Copil fiind, oamenii aveau mai multă încredere în mine. M-am plimbat prin curte, încercând să adun bani. Unii erau într-adevăr lefteri, implorându-mă să-i ajut; alţii aveau bani, dar nu voiau să recunoască. Unii erau dispuşi să plătească doar pentru ei şi pentru un prieten. Alţii refuzau pur şi simplu să plătească.

A trebuit să-mi folosesc toată puterea de convingere.

În final îmi mai trebuiau 50 de dolari ca să obţin cei 520 de care aveam nevoie. Pusesem la bătaie banii mei, aşa încât mai rămăsesem cu doar 150 de dolari.

Totuşi a meritat, în momentul în care ne-am urcat în autobuz.

Din Maku, autobuzul s-a îndreptat spre oraşul Shiraz, de unde urma să-şi continue drumul spre Zahedan, la graniţa cu Afganistanul, iar de aici aveam să fim deportaţi.

Era un drum foarte lung, dar nu-mi păsa; cel puţin ieşisem din închisoarea aceea. Autobuzul era vechi, extrem de înfierbântat, fără aer condiţionat, însă geamurile se deschideau şi cea mai mare parte din timp eram la umbră. Doi gardieni fuseseră desemnaţi să ne însoţească.

— Dacă vă purtaţi frumos şi cooperaţi, vă vom trata cu respect! ne-au spus ei tăios.

Din când în când ne opream în câte un orăşel de-a lungul drumului, pentru mâncare şi pauze de toaletă. Un gardian aduna banii, întorcându-se repede cu ceai şi pâine pentru toţi. Am fost impresionat când, la o oprire, unul dintre ei ne-a plătit mâncarea din banii lui.

De obicei ne lăsau să coborâm din autobuz când mâncau. Cred că le era ruşine să mănânce în faţa noastră, deoarece aveau mâncare mai bună decât noi şi ştiau că eram flămânzi.

Ne opriserăm să ne odihnim într-o mică grădină publică. Ne-am întins la umbra unui copăcel şi am mâncat cu poftă. Ca de obicei, stăteam împreună cu Mehran şi Abdul.

În timp ce mestecam în tăcere, ne-am uitat dintr-odată unii la alţii. Ne fulgerase acelaşi gând, nerostit: evadarea.

— Dacă ne hotărâm s-o facem, atunci s-o facem cum trebuie, am spus eu, ştiind că eşecul ar fi însemnat probabil să fim împuşcaţi de poliţie.

— E o nebunie! a spus Abdul. Nu fi atât de prost încât să încerci!

M-am uitat la Mehran.

— Merg cu tine, a spus el dând din cap

Nu-mi amintesc de când eram pe drum; cred că de trei zile şi

două nopţi. Aveam sentimentul că ar putea fi ultima noastră oprire înainte să ajungem la Shiraz, aşa încât era cea mai bună ocazie.

— Raheem vorbeşte foarte bine farsi. Ne poate ajuta să traversăm Iranul.

M-am uitat la Raheem, care a dat din cap afirmativ.

— N-am de gând să vă ajut să muriţi, a spus Abdul.

— Haide, omule! Să rămânem împreună! a încercat Mehran să-l convingă.

— Nici eu, a spus bătrânul pakistanez, cel care primise cuţitul în Turcia. Sunt prea bolnav să alerg. Dar pot să le distrag atenţia gardienilor.

— Dar tocmai asta e ideea: nu se aşteaptă să fugim. Ei cred că suntem mult prea obosiţi şi înfometaţi, a spus Raheem.

— Şi tocmai de aceea, am spus eu, trebuie să fugim. Trebuie să fugim acum!

Capitolul 16

Mai tare decât poliţia şi armele lor mă speriau mama şi chipul ei dezamăgit. Pentru prima dată de când pornisem în această călătorie ştiam exact ce trebuie să fac.

Chiar nu voiam să fiu deportat, dar simţeam că ceilalţi erau nesiguri. La urma urmei, eram un băiat de 12 ani care încerca să convingă nişte oameni în toată firea să fugă cu el dintr-un autobuz al închisorii.

Ştiam că trebuie să încerc să-i conving că era un risc pe care trebuia să ni-l asumăm; am încercat să ating cea mai sensibilă coardă a bărbaţilor afgani, punându-le la îndoială vitejia.

— Dacă eu nu sunt speriat, voi de ce sunteţi? Nu e mai bine să încerci decât să regreţi?

Mehran a dat din cap entuziasmat. Era la fel de nerăbdător ca şi mine.

Ceilalţi n-au scos un cuvânt. Câţiva şi-au lăsat privirile în jos.

Abdul se opunea în continuare.

— Eşti nebun? Ai să fii împuşcat!

Mehran a stat tăcut câteva clipe, după care şi-a cântărit opţiunile:

— Dacă mă trimit acasă în Afganistan, sunt mort. Dacă mă ţin flămând într-una din închisorile lor, sunt mort. Europa este singura mea şansă.

Momeala noastră, bătrânul pakistanez, s-a ridicat în picioare, scuturându-şi pantalonii.

— Allah fie cu voi! Sunteţi gata, băieţi?

— Eşti sigur? l-am întrebat eu.

Cu toţii ştiam că risca să fie pedepsit din cauza noastră.

— Da. Voi încerca să mă asigur că aveţi un avans.

— Cum vom şti?

— Nu vă faceţi griji! Veţi şti. Doar fugiţi de îndată ce ajung la autobuz.

S-a îndreptat spre autobuzul parcat, ascuns de ochii noştri de un grup înalt de arbuşti. Gardienii erau de partea cealaltă, mâncând. Cu toţii ne comportaserăm atât de bine în ultimele zile, încât începuseră să se relaxeze şi să lase garda jos mai mult decât ar fi trebuit.

Şi apoi s-a întâmplat.

— Gardieni! a strigat bătrânul nostru prieten. Un câine tocmai mi-a furat pâinea. A încercat să mă atace.

— Ce tot vorbeşti, bătrâne?

— Cred că ar putea fi turbat, domnule.

— Turbat? făcu ofiţerul. Arată-mi încotro s-a dus.

Şi bătrânul pakistanez i-a îndreptat pe gardieni în cealaltă direcţie.

Am profitat de ocazie.

M-am uitat în jur la feţele agitate. Abdul a dat din cap. Raheem s-a ridicat.

— Să mergem!

Mehran şi cu mine am sărit în picioare şi am fugit prin parc, cu Raheem chiar în urma noastră. Am zbughit-o de acolo pe o stradă lăturalnică îngustă.

Singurul meu regret este că totul s-a întâmplat prea repede ca să-mi mai pot lua rămas-bun de la Abdul; nici în ultima clipă nu cred că era convins că aveam de gând să plecăm.

Nici eu nu am fost sigur până în momentul în care am luat-o la fugă.

Am alergat pe nişte alei înguste cu case înghesuite, încercând

să evităm străzile principale, unde era mai mult trafic, iar un grup de bărbaţi alergând speriaţi, mai să-şi dea duhul, ar fi atras imediat atenţia.

Nu era un oraş mare, însă nu prea ştiam încotro s-o luăm. Oraşul era înconjurat de câmpuri pe care le văzuserăm de la geamul autobuzului, dar nu aveam idee cum să ajungem acolo. Mai că mă aşteptam ca în orice moment să simt un glonţ în spate.

Eram aproape sigur că gardienii nu aveau să ne urmărească, deoarece trebuiau să stea cu restul grupului, dar ştiam că anunţaseră poliţia locală, care ne putea aştepta la orice colţ. Deodată mi-am dat seama că în locul caselor apăreau magazine şi în jur erau mai mulţi oameni.

Ne îndreptam spre centrul oraşului, în loc să ne îndepărtăm de el.

— Am greşit direcţia! a spus Mehran cu respiraţia tăiată şi cu ochii mari. Încotro acum?

— Purtaţi-vă firesc! ne-a şoptit Raheem amândurora.

Am încetinit pasul, ca într-o plimbare, încercând să părem cât mai relaxaţi, dar era greu şi inima îmi bătea repede de frică. Era evident că aveam probleme, eram murdari şi speriaţi – arătam ca nişte deţinuţi evadaţi, cum şi eram, de altfel.

Gândind repede, Raheem l-a întrebat pe un trecător de unde am putea lua un taxi. Din fericire, am găsit unul aproape imediat şi, spre bucuria noastră, şoferul era un imigrant afgan.

— Vă rugăm să ne duceţi la Shiraz!

Cred că şi-a dat seama că ceva nu era în regulă, poate chiar că eram migranţi ilegali. Însă ne-a liniştit imediat:

— Înţeleg. Aveţi noroc că m-aţi găsit pe mine.

Spre Shiraz se îndrepta şi autobuzul închisorii, urmând să oprească acolo peste noapte. Dar ştiam că era un oraş mare, cu mulţi ne-iranieni, în special afgani. Ar fi fost uşor să ne amestecăm printre ei şi să evităm să fim depistaţi, ceea ce ne era

imposibil în oraşul în care ne aflam. Trebuia să plecăm cât mai repede dacă voiam să profităm de şansa noastră.

Am răsuflat uşurat în timp ce mă aşezam cu Mehran pe bancheta din spate a taxiului, acoperită cu vinil negru.

Raheem a urcat în faţă şi i-a spus şoferului:

— *Kaka*, nu avem bani iranieni. Doar dolari americani.

Şoferul părea uşor încurcat, dar era în continuare drăguţ:

— Daţi-mi dolarii. Vi-i schimb eu.

Raheem i-a dat 250 de dolari.

În staţia de autobuz din Shiraz, şoferul a schimbat banii lui Raheem la un mic chioşc. La plecare ne-a dat un sfat bun:

— Să nu vă rătăciţi din nou. A doua oară s-ar putea să nu mai fiţi la fel de norocoşi.

Staţia fremăta de lume. Am reuşit să ne relaxăm puţin, deoarece peste tot erau numai migranţi. Shiraz aduce puţin cu o versiune iraniană a Dubaiului, cu mulţi oameni care vin acolo din ţări învecinate, la muncă.

Nu prea ştiam ce să facem în continuare.

— Cunoşti pe cineva în Iran? l-am întrebat pe Raheem.

— Nu pe cineva la care să pot apela. Voi?

— Nu.

— Ba da, ştim! a spus Mehran. Ce zici de locul ăla în care am stat când am venit prima oară în Teheran? Unde i-am cunoscut pe Shah şi Faizal. Locul era condus de un tip morocănos – cel care ne-a luat paşapoartele.

— De ce l-am suna pe el? am întrebat eu, având încă amintiri neplăcute legate de acea casă de oaspeţi care duhnea a carne fiartă.

În mod surprinzător, Mehran avea numărul de telefon: păstrase cu meticulozitate, într-un carneţel din rucsac, toate numerele de telefon ale diferiţilor intermediari. Eram uimit: el era bufonul găştii noastre, niciodată nu mi se păruse deosebit de

organizat, nici măcar prea inteligent.

Nu am crezut nicio clipă că va funcţiona. Stătuserăm acolo în urmă cu câteva luni, la sfârşitul lui octombrie 2006. Acum eram în 2007, la sfârşitul primăverii. Nici nu mă gândeam că bărbatul şi-ar putea aminti de noi.

Mai era un singur loc în care stătuserăm în această ţară, în afară de închisoarea de la Maku: hotelul cochet din Mashhad, unde ajunseserăm prima dată din Afganistan, în octombrie trecut. Mehran îşi notase şi numărul de telefon al hotelului, dar nu şi numele lui. În plus, faţă de Shiraz, Mashhad era în celălalt capăt al Iranului. Dacă voiam să evităm deportarea şi să ajungem în Europa, trebuia să ne îndepărtăm de oraşele de frontieră şi să ne îndreptăm spre nordul Iranului, către Teheran.

Am stat de şase împreună cu Raheem, în timp ce Mehran a sunat de la o cabină telefonică. A vorbit cât a putut de tare pentru a se face înţeles, acoperind zgomotul străzii.

— Suntem oameni de-ai lui Qubat!

În timp ce vorbea, îşi rotea agitat privirea.

— Trei dintre noi. Scăpaţi din autobuzul închisorii. Avem nevoie de ajutor.

Mă fâţâiam agitat de colo colo, căutând din priviri, de-a lungul străzii, eventuali poliţişti sau pe oricine ar fi putut să ne urmărească. Era oră de vârf, seara devreme, iar navetiştii obosiţi erau grăbiţi să ajungă acasă de la muncă sau alergau către autobuze. Din fericire, nimeni nu ne-a observat.

După ce Mehran a închis, am mers într-un colţ liniştit unde ne-a relatat conversaţia:

— A spus că avem două opţiuni. Dacă mergem acolo, va trimite un prieten să ne ia. Spune că e prea ocupat ca să ne ajute el însuşi. Sau, a mai zis el, cunoaşte pe cineva în Shiraz la care am putea sta, dar a spus că ar fi mai riscant.

— Nu cred nimic din ce spune! am zis eu.

Îl uram pe omul ăla.

— Nici eu, dar asta-i tot ce avem, a continuat Mehran. Partea bună este că mi-a zis că va suna la Kabul şi-i va transmite lui Qubat vestea proastă că suntem înapoi în Iran. A spus că Qubat va decide care va fi următorul plan. Dacă Qubat acceptă să-l plătească, ne poate ajuta chiar el şi putem merge să stăm iarăşi la el.

— Abia aştept! am spus eu sarcastic. Poate ne recuperăm paşapoartele.

— Prietene, cred că au fost vândute de mult, pentru un profit bunicel.

Ziua lăsa rapid loc unei nopţi calde şi sufocante. Am folosit o parte din banii iranieni proaspăt schimbaţi ai lui Raheem pentru a cumpăra bilete la o cursă de noapte, într-un autocar de dormit spre Teheran. Avea să plece abia la miezul nopţii, peste şase ore.

Eram absolut mizerabili. Stătuserăm o săptămână în închisoarea de la Maku, plus trei zile în autobuzul încins şi jegos, îmbrăcaţi în aceleaşi haine. Mi-am dat seama că nu făcusem duş tocmai din închisoarea din Istanbul, cu aproape cincisprezece zile în urmă.

Raheem era îngrijorat că starea în care eram ar putea crea suspiciuni. L-am înţeles. Mehran şi cu mine ne-am aşezat pe o bancă şi am aşteptat, în timp ce Raheem a trecut strada către un mic mall. S-a întors cu trei tricouri noi şi pantaloni pentru toţi, precum şi şosete şi lenjerie. Cu o privire triumfătoare, a scos apoi o sticluţă dintr-o pungă de plastic.

— Nu putem face duş, în schimb am adus nişte colonie. Ar putea să ne ajute.

Am reuşit să ne spălăm rapid în timp ce ne schimbam într-o toaletă publică. Colonia, un parfum ieftin de santal moscat, probabil că ne-a făcut să mirosim mai puternic, dar cu siguranţă nu mai bine. Eu însă mă simţeam destul de matur uitându-mă în

oglindă şi imitându-l pe Raheem, care-şi dădea cu colonie pe gât şi pe după urechi. Eu nu mai folosisem niciodată colonie sau aftershave.

Ne-am aruncat la gunoi hainele vechi. Era atât de bine să porţi haine noi, numai că Raheem reuşise să-mi aducă nişte blugi cu un număr mai mare. Nu aveam curea, aşa încât trebuia să-i tot ridic în timp ce mergeam.

— Arătaţi ca nişte staruri de la Bollywood, mai cu seamă tu, Gulwali, a spus Mehran dansând caraghios, aşa cum văzusem pe DVD-urile indiene pe care le cumpăraserăm.

Simţeam că-mi arde faţa. Eram puţin ruşinat că urmărisem şi îmi plăcuseră filmele din Istanbul. Pentru mine încă era *haram*, interzis. Amintindu-mi de filme, am început să mă gândesc şi la Baryalai, pe care-l lăsaserăm în urmă într-o închisoare turcească, acuzat că ar fi intermediar.

Simţindu-ne mai în siguranţă în noile noastre haine, ne-am aventurat în afara staţiei de autobuz, încercând să găsim un restaurant. Ultima dată când mâncasem ca lumea fusese la Istanbul, înainte să ajung la închisoarea de acolo, adică în urmă cu mai bine de o lună. În perioada aceea fusesem în două închisori diferite din două ţări diferite şi reuşisem să supravieţuiesc cu mici cantităţi de hrană sau chiar cu nimic.

Spre încântarea noastră, am găsit un mic restaurant afgan ascuns în spatele staţiei. Arăta exact ca restaurantele din Jalalabad: mese din plastic Formica, scaune metalice, vaze cu trandafiri de plastic şi bucăţi de faianţă aranjate pe pereţi în modele unghiulare. Pentru prima oară de când plecaserăm de acasă am mâncat mâncare afgană propriu-zisă: *pilau* ca în Kabul (orez prăjit cu ceapă şi stafide); chebap şi *bolani* (un fel de pateu prăjit); toate acestea cu *naan* proaspăt copt, spălat cu *lassi* (iaurt) sărat cu castravete şi mentă.

Aroma mâncării delicios gătite îmi aducea aminte de casă. Era

felul pe care mama îl pregătea foarte bine.

Îmi doream atât de mult să mă bucur de această rară trataţie, însă stomacul meu se micşorase şi mă durea din cauză că până atunci răbdasem de foame. A trebuit să mă forţez la fiecare îmbucătură, ceea ce îmi dădea imediat o senzaţie de balonare. Eram foarte dezamăgit, şi nu după mult timp m-au luat nişte dureri îngrozitoare. Am împachetat în şerveţele o parte din chebap, pentru a-l lua cu noi în călătorie.

Călătoria cu autobuzul din Shiraz până în Teheran a durat cam opt ore. Nu mai călătorisem până atunci într-un autocar atât de luxos. Am descoperit entuziasmaţi că era un autocar de dormit în toată regula, cu aer condiţionat şi scaune ce puteau fi transformate în paturi. Era chiar şi un ecran deasupra scaunului şoferului, unde puteam vedea filme. Pentru mine era ca un minihotel pe roţi.

Am dormit adânc, trezindu-mă doar când am oprit în Isfahan pentru micul dejun. Isfahanul este renumit pentru arhitectura sa, are multe palate frumoase, poduri acoperite, moschei şi minarete. Există şi o zicală celebră în acest sens: *Esfahan nesf-e jahan ast* („Isfahanul este jumătate din lume”). Îl văzusem în cărţi cu poze pe când eram copil, şi chiar dacă eram speriat că aş putea fi arestat în orice clipă, tot mă bucuram să văd acest loc minunat.

Când am ajuns în Teheran, am sunat la numărul pe care îl primise Mehran, căutându-l pe bărbatul care trebuia să vină să ne ia. Eram foarte speriat la gândul că numărul ar putea fi fals şi că omul acela nici nu există. Din fericire însă, a apărut un bărbat.

Era afgan şi spunea că lucra legal în Teheran, la un depozit. Am avut senzaţia că nu obişnuia să se implice în astfel de afaceri cu migranţi; cred că fusese cooptat de proprietarul casei de oaspeţi, să ne ajute.

Ne-a dus la metrou. Era cu adevărat captivant: nu mai văzusem niciodată aşa o minune. Vagonul era făcut din sticlă, iar

eu eram uimit că noi stăteam pe loc, însă vagonul se mişca. Era frumos.

După o jumătate de oră, timp în care am schimbat două trenuri, am ajuns în celălalt capăt al Teheranului. Bărbatul a mers cu noi într-un parc din zonă, unde ne-a lăsat şi ne-a spus să ne petrecem ziua acolo. A spus că trebuie să meargă la muncă şi că va veni să ne ia spre seară.

Ne-am petrecut ziua încercând să ne relaxăm, dar nu a fost uşor. Eram agitaţi de fiecare dată când trecea cineva pe lângă noi, deoarece credeam că ne priveşte. Mă simţeam de parcă pe fruntea mea aş fi avut tatuate cuvintele „Deţinut evadat". Din fericire, Raheem încă mai avea nişte bani iranieni, aşa că am putut să ne cumpărăm băuturi şi gustări ca să rezistăm. Totuşi stomacul meu încă nu era obişnuit cu mâncarea normală.

Când s-a întors spre seară, după cum ne promisese, bărbatul ne-a dus la el acasă. Era o baracă obişnuită cu o cameră de la o fermă amărâtă aflată la periferia oraşului. Ne-a spus că ferma îi aparţinea unui prieten de-al său iranian şi că avea voie să stea acolo; în schimb, supraveghea locul în absenţa proprietarului.

Am mâncat şi am dormit pe acoperişul plat al barăcii. Era singurul loc unde încăpeau patru persoane, dar avea şi avantajul că ne oferea o bună perspectivă pentru cazul în care ar fi venit maşini de poliţie să ne caute.

După cum bănuiserăm, binefăcătorul nostru nu era nici traficant plătit, nici intermediar: el ne ajuta pentru a-i face o favoare prietenului său. Nu ştiu dacă fusese forţat să facă asta, dar se purta foarte bine şi îi eram recunoscători pentru că îşi asuma nişte riscuri ca să ne adăpostească.

Ne-a spus că majoritatea afganilor care locuiau acolo, chiar şi cei cărora li se permisese să lucreze legal, trăiau în sărăcie şi se zbăteau să supravieţuiască.

— Este greu, dar e mai bine decât acasă. Cel puţin aici am

scăpat de bombe.

Dimineaţă, prietenul său, cel care se ocupa de casa de oaspeţi, l-a sunat şi l-a rugat să ne lase să mai stăm câteva zile. Se pare că îl contactase pe Qubat, care a refuzat să-l plătească pentru intervenţie sau să-l angajeze pentru a ne muta din nou. Qubat voia să mergem la un alt intermediar de-al său – mai eficient, bănuiam noi. Însă individul refuza să ne lase să plecăm. Insista că, de vreme ce îl sunaserăm din Shiraz, acum eram practic „ai lui" cât timp stăteam în Teheran. Iar Qubat îi datora bani, spunea el, cel puţin pentru ajutorul pe care ni-l dăduse până atunci.

Dacă cineva merita bani, gândeam noi, atunci acela era bărbatul în a cărui baracă stăteam, şi nu proprietarul casei de oaspeţi. Dar, desigur, gazda noastră nu avea legătură directă cu Qubat, era doar un biet afgan prins în toată afacerea asta.

Totul a devenit şi mai confuz când au apărut alţi doi migranţi. Tocmai plecaseră din Afganistan, iar aceasta era prima etapă a călătoriei lor spre Europa. Jawad, la vreo 40 de ani, era din Nangarhar, aceeaşi provincie de unde ne trăgeam eu şi Mehran. Din această cauză l-am poreclit „vărul".

Jawad era foarte trist. De obicei, oamenii nu povesteau prea multe despre viaţa lor sau despre motivele personale care i-au determinat să plece, iar el nu ne-a dat toate amănuntele. Însă vorbea deseori despre băieţelul său de numai 6 ani. Îi era un dor nebun de el şi de soţia lui.

— Oare am să-i mai văd? întreba. Nu mai pot suporta.

Celălalt se numea Tamim. Era foarte tânăr, dar îşi pierduse tot părul din cauza stresului, deşi îi plăcea să spună, în glumă, că era din cauză că „gândea prea mult". Fusese croitor în Jalalabad. Cumva, el şi Mehran şi-au dat seama că erau rude îndepărtate, prin căsătorie, aşa încât au decis şi ei să-şi spună unul altuia „văr", ceea ce însemna că, peste noapte, Mehran şi cu mine aveam dintr-odată nu una, ci două rude noi.

Tamim ne-a spus că fusese ameninţat de talibani şi că de aceea plecase. Alte amănunte nu ştiu.

În a patra zi se părea că disputa cu Qubat fusese rezolvată, deoarece gazda noastră a primit instrucţiuni ca în noaptea aceea, după lăsarea întunericului, să ne ducă într-o parte a câmpului de lângă fermă. Se făcuse o înţelegere cu un şofer de autobuz care avea să oprească să ne ia.

Cum nu eram într-o staţie de autobuz adevărată, am presupus că autobuzul avea să fie gol, dar când a ajuns era plin cu localnici. Eram furioşi la culme. Ni se părea evident că era o preluare riscantă. Eram siguri că vom fi prinşi.

Raheem nu a venit cu noi. Gazda noastră îl asigurase că ar putea munci în Iran şi fără documente. El ştia suficient despre ţară şi cunoştea atât de bine limba, încât s-a gândit că ar fi mai bine să încerce să supravieţuiască acolo decât să rişte totul pentru a ajunge în Europa. M-a întristat să-l lăsăm acolo, dar i-am înţeles motivele.

În noul grup de patru – eu şi Mehran, plus Jawad şi Tamim –, am călătorit toată noaptea cu autobuzul, până am rămas ultimii pasageri aflaţi la bord. Nu aveam idee încotro mergem, ci doar că ne îndepărtăm de Teheran. Speram, mă rugam ca autobuzul să meargă undeva în direcţia frontierei turceşti, căci asta trebuia să facem pentru a merge înainte.

Dacă reuşeam, ar fi fost a treia oară când treceam graniţa în Turcia.

Capitolul 17

— Coborâţi!

Era ora 10 dimineaţa. Şoferul tocmai oprise autobuzul, pe neaşteptate.

— Ce? Unde suntem?

Ne lăsa în drum, în mijlocul pustietăţii.

— Coborâţi!

Am făcut cum ni s-a spus.

— Acum ce facem?

Jawad şi Tamim s-au uitat la Mehran în timp ce autobuzul pleca.

El a ridicat din umeri.

— Ai vreun plan?

S-au întors spre mine.

— Nu.

— A, minunat! s-a răstit Jawad.

Ăştia doi erau novici. Încă nu pricepuseră că era ceva normal.

Să nu ştiu unde sunt, încotro să merg sau când voi ajunge – toate astea erau ceva obişnuit pentru mine de-acum. Confruntarea cu nesiguranţa constantă nu era doar deprimantă, ci îmi crea şi o stare permanentă de nelinişte alimentată de adrenalină.

Stăteam la marginea drumului, neştiind ce să facem. După nici cinci minute, o maşină s-a apropiat de noi.

Era cea mai grozavă maşină pe care o văzusem vreodată. Era argintie, cu geamuri fumurii, şi arăta ca o maşină de curse, cum

nu mai văzusem decât în poze. Când şoferul a tras pe dreapta, maşina a rămas ghemuită pe solul denivelat, ca un animal sălbatic pregătit să atace.

A deschis portiera un tânăr proaspăt ras, cu blugi, sacou gri în stil occidental şi cămaşă roşie. Părea foarte agitat în timp ce vorbea:

— Oamenii lui Qubat?

Nu mi-am putut stăpâni zâmbetul. Rânjeam cu gura până la urechi, de am crezut că o să mi se crape faţa: oricât eram de flămând, de obosit şi de speriat, maşina aia îmi plăcea la nebunie. Dacă m-ar fi văzut prietenii mei de acasă! Cum era să conduci aşa ceva pe străzile din Jalalabad?

— La ce te hlizeşti aşa? a întrebat tipul, ştergându-şi sudoarea de pe frunte cu o batistă.

— A, nimic, am răspuns eu, înghiţindu-mi zâmbetul.

Părea de-a dreptul iritat.

— De ce sunteţi patru? Trebuia să fiţi doar trei. Nu pot lua patru.

Avea dreptate. Maşina avea doar un scaun pentru pasageri şi o banchetă foarte mică în spate. A arătat spre Tamim.

— Tu aştepţi aici. Mă întorc să te iau după aia.

— Nici nu mă gândesc. Nu rămân aici.

Ne-am uitat la Tamim, cu musca pe căciulă. L-am privit rugător pe bărbat:

— Putem încerca.

Două minute mai târziu, eu şi Mehran eram striviţi pe bancheta din spate, Jawad, care era cel mai mare, stătea în faţă – chiar şi în aceste împrejurări ciudate îi respectam întotdeauna pe cei mai în vârstă –, iar Tamim era în portbagaj.

În mod clar, tipului nu îi convenea deloc – acum îi curgea sudoarea pe tâmple. Nu ne-a dus foarte departe: am străbătut câteva străduţe sinuoase şi am intrat într-un mic cătun, oprind în

curtea unei case de cărămidă. În faţa casei era o femeie care mătura cu o mătură de nuiele cum avea şi mama mea.

Individul ne-a ordonat să coborâm din maşină.

— Asta este casa părinţilor mei. Tu – a arătat spre Tamim – rămâi aici, o să mă întorc după tine.

Tamim a început să vocifereze:

— Da' de ce eu? Lasă-l pe altul.

Îmi părea rău, dar nu eram dispus să renunţ la locul meu pentru el. Eram pe drumuri de mai mult de jumătate de an; Tamim plecase de mai puţin de o săptămână.

Eu şi Mehran am urcat din nou pe mica banchetă din spate.

Motorul a prins viaţă şi am pornit-o pe nişte drumuşoare de ţară sinuoase, dar netede. Tamim, abandonat în curte, se uita după noi. În timp ce ne îndepărtam, eu şi Mehran am rânjit tăcuţi unul la altul.

După vreo oră, şoferul a tras din nou pe dreapta.

— Ne apropiem de un loc unde poliţia face multe verificări şi controale, a spus el. Trebuie să-mi iau nişte măsuri de precauţie.

Am coborât toţi, iar şoferul a deschis portbagajul. Jawad şi Mehran s-au uitat la mine, aşteptând. M-am apropiat de portbagaj: fiind mereu cel mai mic, acceptam să fiu tratat astfel.

— Nu, a spus şoferul. Băiatul merge cu mine în faţă. Voi doi, în portbagaj.

Prietenii mei s-au holbat şocaţi la spaţiul acela strâmt.

— Doar câţiva kilometri. Apoi puteţi ieşi.

Niciunul nu s-a clintit.

— Uite cum stă treaba, băiatul poate trece drept fratele meu mai mic. Voi doi arătaţi ca nişte migranţi ilegali, ceea ce şi sunteţi, de altfel. Aşadar, aveţi altă sugestie?

Eu mă chinuiam din răsputeri să nu izbucnesc în râs.

Jawad şi-a băgat mai întâi picioarele, lipindu-se cu fundul de bancheta din spate. Mehran l-a urmat; Jawad era nevoit să-l ţină,

cuprinzându-l cu braţele, încât să stea lipiţi unul de altul. Nu ştiu cum au încăput acolo doi bărbaţi în toată firea; nu părea deloc confortabil.

Şoferul a rânjit.

— Ce cuplu drăguţ!

Greu m-am abţinut când am auzit asta; mi-am muşcat tare buza şi am inspirat adânc pe nas.

Mehran s-a uitat la mine, cu faţa roşie de disconfort şi de umilinţă.

— Dacă mai râzi o dată, Gulwali, o să plăteşti pentru asta când ies de-aici.

— Aveţi grijă la cap, a spus şoferul, închizând portbagajul.

Nereuşind să-mi ascund amuzamentul, m-am aşezat pe locul din dreapta.

— Pune-ţi centura, a lătrat la mine şoferul. Suntem rude. Aşa că, dacă e nevoie, trebuie să-mi spui „frate”.

— Da, am spus, copleşit de vinovăţie, furie şi durere, cu gândul la Hazrat.

Habar nu aveam dacă mă apropiam sau mă îndepărtam de fratele meu. Puteam doar să sper că era în faţa mea şi că îl voi găsi la următoarea destinaţie.

Şoferul a scos o pereche de ochelari de soare şi o revistă din torpedou.

— Pune-ţi ochelarii ăştia.

Nu mai purtasem niciodată ochelari de soare. Mi se păreau haioşi. Şi îmi plăcea că nu mai trebuia să-mi mijesc ochii în lumina după-amiezii.

— Citeşte revista şi nu băga în seamă ce se întâmplă în jurul tău.

— Dar nu prea ştiu să citesc în farsi, am spus, fără să înţeleg pe moment ce rol trebuia să joace revista.

— Nu contează. Este o revistă despre maşini – uită-te la poze şi

zâmbeşte-le poliţiştilor.

— Ăă, OK, am spus eu, începând să cred că în portbagaj era mai simplu.

— *Salam aleykom*, a spus el cu un puternic accent farsi. Acum spune şi tu.

Bineînţeles că ştiam să zic asta. Orice musulman cunoaşte urarea în arabă, „Pacea fie cu tine”. Majoritatea musulmanilor din lume folosesc varianta mai simplă, scurtată, *Salaam*, „pace”, ca formulă de salut.

— *Aasalam alaikum*, am răspuns eu.

Am încercat s-o spun cu cea mai bună pronunţie în farsi de care eram în stare, dar în mod evident mi-a ieşit cu accent pashtu, cu accentuarea altor silabe.

El a oftat.

— Dacă o spui aşa, sigur o să fim arestaţi. Încearcă să nu pronunţi ca un ţăran, ci mai degrabă ca şi cum ai fi din Iran şi ai avea ce să cauţi în maşina asta.

M-am zburlit auzind asta.

— *Asalam aleykom.*

— Aşa e mai bine. Nu chiar ca un iranian, dar mai bine. Te rog, doar zâmbeşte şi uită-te în revistă. Nu spune nimic decât dacă eşti obligat.

Când am ajuns la punctul de control, tremuram atât de tare, încât nici nu mai puteam să-mi ţin revista nemişcată. Nu mai era atât de palpitant să fiu în maşina aia; nu îmi doream decât să se termine odată.

Am văzut cum un camion plin de muncitori migranţi era controlat în faţa noastră. Mi-am dat seama că sunt afgani. Aveau acte, pe care poliţiştii le-au studiat în detaliu. Poliţiştii îi bruscau şi se purtau dur cu ei. Eram îngrozit de tratamentul de care cu siguranţă urma să avem parte.

— Nu uita ce ţi-am spus, băiete! a spus şoferul, din colţul gurii.

Grănicerul s-a apropiat de geamul lui.

— *Salam aleykom.*

Ofiţerul cu faţă glacială a ignorat salutul şoferului.

— Ce treabă aveţi?

— Azi eu şi fratele meu mergem în vizită la nişte rude.

— A, da? a făcut poliţistul, ca şi cum nu prea îi venea să creadă.

Am simţit ochii poliţistului măsurându-mă. Am lăsat revista în jos.

— *Salaam*, am spus, pe un ton cât mai vesel, sperând că mi-a ieşit ca la iranieni.

Tremuram tot, îngrozit. Încercam să-mi controlez mâinile ca să ţin revista nemişcată.

— Mama lui vrea să negociez o căsătorie pentru el, cu verişoara mea. Ajunge deja la o vârstă. Acolo mergem.

— Care e maşina ta preferată, băiete? a întrebat poliţistul.

Am arătat spre un Land Cruiser negru al poliţiei, parcat lângă poartă.

A mormăit aprobator.

— Ehe, dacă ar fi la fel de uşor să-ţi alegi şi nevasta…

Cei doi au râs.

— OK, a spus poliţistul, făcându-ne semn cu mâna. Puteţi pleca.

La scurt timp după ce am ajuns la o distanţă sigură de punctul de control al poliţiei, şoferul a sunat pe cineva care ne aştepta. Am mai mers vreo 15 minute, până ce am dat de o camionetă albastră, care era parcată la marginea drumului, aşteptându-ne. Era cel mai comun vehicul folosit în regiunile muntoase locuite de kurzi. Am presupus că asta însemna că ne întorceam în teritoriul kurd.

— Hai! Sus! ne-a zorit şoferul noului vehicul.

Eu am urcat primul, ghemuindu-mă pe bancheta din spate.

Mehran şi Jawad se chinuiau să iasă din portbagajul primei maşini, dar şoferul a trântit din nou hayonul când a apărut altă maşină de după colţ. Din ascunzătoarea mea, eu priveam îngrozit, convins că tocmai îi retezase mâinile prietenului meu.

Maşina a trecut mai departe şi el a deschis din nou portbagajul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, coborâţi naibii din maşina mea!

Furios, Mehran s-a răţoit la el.

— Păi tocmai asta încercam şi noi să facem când mi-ai trântit uşa portbagajului în cap!

Uşurat, am izbucnit în râs. Dacă putea să dea din gură, însemna că era în regulă.

Mehran şi Jawad au urcat lângă mine, văicărindu-se amândoi că îi doare spatele şi că le-au amorţit picioarele.

— Dacă înainte mi-era teamă de sicrie, acum am şi motive, a spus Mehran, masându-şi şalele. A fost cumplit.

Eu am început să chicotesc.

Mi-a aruncat o privire furioasă şi m-a ameninţat cu pumnul.

— Vorbesc serios, Gulwali. Dacă mai râzi o dată de mine…

Am fost întrerupţi de zgomotul maşinii argintii a tânărului bădăran, care dispărea în depărtare. Sunetul motorului încă îmi dădea fiori, chiar şi după ce maşina a dispărut la o curbă.

Instalaţi confortabil în noul nostru vehicul, am urcat încet, vreo câteva ore, pe nişte serpentine, apoi şoferul maşinii albastre ne-a lăsat într-o vale abruptă, printre versanţi accidentaţi presăraţi ici-colo cu mărăcini. Un şir de sălcii de un verde crud marca albia unui pârâu care curgea la picioarele noastre.

— Hei!

S-a auzit o voce străbătând văzduhul rece.

— Hei! Aici!

Fără niciun cuvânt, şoferul ne-a făcut semn să coborâm din

maşină şi s-o luăm în direcţia de unde se auzea vocea. Am coborât un rambleu pietros către un pârâu învolburat; pe mal stătea proprietarul vocii, un bărbat cu geacă de piele.

— Hai! Veniţi după mine.

Unul dintre cele mai bizare lucruri în această călătorie era că, de fiecare dată când o călăuză sau un şofer ne dădea vreo instrucţiune, noi pur şi simplu ne supuneam. Indiferent dacă era „Urcaţi în maşină”, „Ţineţi-vă gura”, „Veniţi după mine”, „Mâncaţi asta”, „Bărbieriţi-vă”, „Daţi-mi paşapoartele”, noi pur şi simplu executam ordinele. Fără să punem întrebări şi fără să ne gândim, ne puneam viaţa în mâinile unor străini, în mod repetat. Nu aveam de ales. Când ne spuneau să venim, noi, mioarele rătăcite, trebuia să-i urmăm.

Este foarte greu de explicat sentimentul pe care-l ai când îţi pui viaţa în mod repetat în mâinile unor străini care te văd ca pe un bun. De fiecare dată când făceam ceea ce-mi cerea unul dintre oamenii ăia eram pe deplin conştient că putea fi ultima instrucţiune pe care aveam s-o urmez vreodată. Fiecare dintre ei avea puterea ca în orice moment să ne ducă spre moarte.

Dar ştiam că Allah era întotdeauna cu mine. Deseori mă rugam, vorbeam cu Dumnezeu, găseam linişte în credinţa mea. Nici măcar nu ştiu dacă era o alegere pe care o făcusem în mod conştient. Pur şi simplu trebuia să fac aşa. Credinţa era tot ce-mi rămăsese.

Ne-a dus câteva sute de metri către o bifurcaţie a râului, unde, sub o salcie pletoasă, era coliba mică a unui cioban. Uşa noduroasă de lemn era larg deschisă, atârnând de o singură balama.

— Aşteptaţi aici, a spus el arătând spre colibă. Mă întorc curând.

Temători, am intrat în coliba întunecoasă. Podeaua murdară era denivelată şi plină cu frunze şi resturi de mucuri de ţigară,

rămase de mult fără urmă de tutun. În colţuri zăceau câteva grămezi de haine care fuseseră folosite drept perne şi se vedeau urme vechi de foc în soba dărăpănată.

Era mult mai frig în această vale muntoasă. Îmi simţeam tricoul de parcă ar fi fost din mătase subţire şi mi-am frecat umerii să mă încălzesc.

Mehran a scurmat pe jos, încercând să găsească un muc de ţigară care să mai aibă ceva tutun. Mi-am frecat şi mi-am masat gambele, ştiind că în curând vom pleca din nou la drum. În mod clar eram tot în Iran, dar nu ştiam exact unde.

Am petrecut câteva ore acolo, până la lăsarea serii. Tocmai încercam să ne încălzim înghesuindu-ne unii în alţii, când doi bărbaţi cu nişte staţii de emisie-recepţie ce cârâiau au năvălit pe uşa stricată. Unul dintre ei a început să turuie instrucţiuni în farsi, dar vorbea cu un accent puternic pe care l-am recunoscut ca fiind kurd.

— În curând plecăm! Adunaţi-vă lucrurile. Dar în linişte. În linişte foarte mare. Mulţi soldaţi şi poliţişti.

Al doilea bărbat a vorbit în staţie, însă şuieratul şi electricitatea statică îl făceau imposibil de auzit. Suna ca şi cum ar fi vorbit codat.

— Păsărelele sunt în cuib. Când îşi vor lua zborul?

Am părăsit coliba şi ne-am aşezat într-o mică coloană. Din nou am urmat ordine, fără să întrebăm, pregătindu-ne pentru noul chin.

Cei doi traficanţi au avut o discuţie între patru ochi, după care al doilea a dispărut în întuneric.

— Aşteptăm, a spus cel rămas netezindu-şi mustaţa şi aprinzându-şi o ţigară.

Nu după mult timp, staţia lui a cârâit de două ori.

— Să mergem, a spus el strivindu-şi ţigara cu piciorul. Fără să scoateţi o vorbă, faceţi ce fac şi eu. Sunt mulţi poliţişti pe urmele

voastre. Nu vorbiţi, nu fumaţi, nu trageţi vânturi. Dacă faceţi vreun zgomot, ajungeţi la închisoare.

Am dat din cap cu gravitate.

— Urmaţi-mă. Pe unde merg eu, mergeţi şi voi. Când mă opresc, vă opriţi şi voi.

Am dat din nou din cap.

— Să mergem.

Se mişca mult mai repede decât ne-am fi aşteptat după vârsta şi înfăţişarea lui. Devenisem extraordinar de neliniştit: dacă individul ăsta se grăbea deoarece exista riscul să fim prinşi, atunci, m-am gândit eu, înseamnă că eram cu adevărat în pericol. Nu voiam să mă întorc în închisoare, oricare ar fi fost ea, dar în special într-o închisoare iraniană.

Ne-am strecurat de-a lungul unei poteci înguste pentru oi, care urma cursul apei. Printre nori se zărea semiluna, oferind suficientă lumină încât să zăresc în faţă, la câteva sute de metri, pe o ridicătură de pământ, silueta celui de-al doilea traficant. Scruta orizontul dincolo de noi, dând instrucţiuni prin staţie bărbatului care ne însoţea. Părea o operaţiune militară bine organizată.

În timp ce mergeam, nu auzeam decât zgomotul uşor al paşilor precauţi pe noroiul întărit şi, din când în când, crenguţele care pocneau sub picioare. Dacă ghidul se pitea, ne piteam şi noi; dacă alerga, alergam şi noi; când s-a oprit să se ascundă, la fel am făcut şi noi, iar când a încetinit pasul am făcut şi noi la fel, oftând uşuraţi. Îl imitam ca şi cum am fi jucat „Urmează liderul”. Dacă nu am fi fost atât de speriaţi, ar fi putut fi amuzant.

Ghidul s-a oprit brusc, făcându-mă să mă izbesc de Mehran, mai să-l dau jos.

— Gulwali! Ai grijă!

— Linişte, idioţilor!

Undeva în faţă, în întuneric, s-a auzit o staţie de emisie-

recepţie.

— Staţi jos şi ţineţi-vă gura! a şoptit ghidul.

Am căzut la pământ, lovindu-mă tare la mână, într-o piatră. Abia rezistam să nu ţip de durere. Stăteam întins în iarba neagră şi, având în urechi doar sunetul propriei mele respiraţii, mă uitam în sus la lună. Mă întrebam dacă mama putea să vadă, exact în clipa aceea, aceeaşi lună. Un moment am vrut să o strig, să-i spun că n-ar fi trebuit să mă trimită niciodată de acasă.

— În picioare. Mişcaţi-vă!

Ghidul părea să devină tot mai agitat în timp ce staţia lui cârâia noi instrucţiuni.

Am continuat în acelaşi fel, alergând şi ghemuindu-ne ca nişte infanterişti care intră pe teritoriul inamic. În cele din urmă, ghidul ne-a scos la marginea traseului, sub nişte copaci.

Nu-mi credeam ochilor. Sub un copac erau patru tineri iranieni. Am intrat în panică: o clipă am crezut că ar putea fi din poliţia secretă. Apoi mi-am dat seama că păreau la fel de speriaţi ca şi noi, poate chiar mai tare.

— Sunteţi oamenii lui Ralph, nu? li s-a adresat ghidul nostru.

Au dat din cap afirmativ.

— Da, dar tu cine eşti?

— Nu contează cine sunt eu. Trebuie să vă ridicaţi şi să ne urmaţi.

S-au uitat unii la alţii, ezitând.

— Grăbiţi-vă. N-am de gând să vă aştept, s-a răţoit ghidul. Staţi dacă vreţi să staţi, dar drumul vostru este pe aici.

Ne-au urmat. Acum eram opt oameni: ghidul, Jawad, Mehran, eu şi cei patru tineri iranieni aparţinând unui intermediar pe nume Ralph.

Poteca îngustă pe care merseserăm s-a deschis într-o vale mai largă, fertilă. Tocmai începuserăm traversarea ei, croindu-ne drum direct prin mijloc, când deodată s-au auzit focuri de armă

pe dealurile de deasupra noastră.

— Jos! Poliţia! Poliţia!

Era haos: noi ne-am întins la pământ, însă iranienii au fugit înapoi lângă copaci, să se ascundă. Din nou s-au auzit focuri de armă. Era imposibil să-ţi dai seama dacă trăgeau direct în noi sau peste vale, unii în alţii.

— Ridicaţi-vă! Repede! Fugiţi!

Am fugit atât de mult prin valea aceea, încât am crezut că îmi va pocni pieptul şi că îmi vor exploda rinichii. Fiecare tendon, fibră şi muşchi din corpul meu fremăta de durere. Îmi doream cu disperare să mă opresc şi să mă odihnesc, dar ştiam că, dacă aş fi încercat să fac asta chiar şi o secundă, ghidul m-ar fi lăsat la mila oricui era acolo sus trăgând la nimereală. Alergam ca unul dintre acei iepuri sălbatici înspăimântaţi care îşi făceau vizuini de-a lungul potecii din vale – nu ştiam încotro alergam, ci doar că trebuia să mă îndepărtez de pericolul iminent. Eram absolut sigur că nu voiam să mor – nu aici, nu în felul ăsta. Să fug să-mi salvez viaţa devenise singura mea obsesie.

Nici măcar acum nu conştientizez întru totul traseele pe care am mers; de multe ori, amintirile mele sunt doar un amestec de chipuri, peisaje, gânduri abia conturate şi momente agăţate în mintea mea pentru totdeauna. Sunt lucruri pe care ştiu că nu le voi uita niciodată. Iar unul dintre ele este fuga aceea de-a lungul văii, în miezul nopţii, în încercarea de a-mi salva viaţa.

Chiar în clipa când credeam că nu mai pot alerga, că voi rămâne în urmă, voi fi împuşcat şi voi muri singur pe acea potecă, am ajuns la capătul văii, pe un drum unde ne aştepta acelaşi vehicul albastru în care fuseserăm în dimineaţa aceea. Abia mai puteam respira după atâta alergătură. Îmi simţeam plămânii fierbinţi şi îndesaţi aidoma cuptoarelor de cărămidă risipite în zona din jurul casei mele din Nangarhar.

— Urcaţi în maşină! s-a auzit o voce.

Am alergat cu toţii, îngrămădind cât mai repede şapte trupuri înăuntru.

Capitolul 18

Din câte îmi puteam da seama la lumina lunii, în timp ce priveam pe geamul maşinii, peisajul era foarte diferit de terenurile pe care le văzusem când am ajuns prima dată în Iran din Afganistan şi m-am dus la ferma Lupului Negru. Era mai puţin populat, cu clădiri mai simple şi mult mai arid. Am presupus că ne apropiam de frontiera turcă, de data aceasta printr-o regiune diferită.

Am petrecut o noapte confortabilă la o familie care deţinea o fermă pomicolă. Proprietarul ne-a spus că era afgan la origine, dar că familia lui trăia de generaţii în Iran. Poate că ai lui erau în Iran de mult timp, dar ţineau încă la tradiţii: ne-au făcut omletă cu ceapă în stil afgan, servită cu o delicioasă pâine de casă şi salată de castraveţi cu roşii. Era una dintre cele mai proaspete şi mai bune mâncăruri pe care le mâncasem de săptămâni.

Stomacul meu se recupera uşor în urma raţiilor insuficiente din închisoare, astfel că acum am reuşit să înfulec totul cu poftă. Fermierul era binevoitor şi politicos, tratându-ne ca pe nişte musafiri – ne-a dat câteva portocale delicioase din copacii lui. După atâta alergătură eram foarte însetat, încât era o bucurie să simt feliile zemoase explodându-mi de-a lungul limbii.

Era ceva ireal. În urmă cu o clipă se trăgea în mine, iar în următoarea mâncam ouă şi portocale.

Nu înceta să mă uimească felul în care aveam parte de momente ca acestea sau cum, de-a lungul drumului, mulţi oameni şi multe familii aparent obişnuite erau implicate în operaţiunile

de călăuzire, oferindu-şi casele ca adăpost sau pentru o trecere sigură. Nu ştiu dacă fermierul era plătit să ne găzduiască sau dacă o făcea deoarece era rudă sau prieten cu unul dintre traficanţi – nu erau întrebări pe care să le putem pune.

Am descoperit mai multe despre noii noştri asociaţi iranieni. Ne-au spus că erau studenţi şi că fugeau din Iran din cauza situaţiei politice de acolo. În mod evident erau foarte speriaţi, cu atât mai mult cu cât se trăsese în ei. Au spus că vor putea să se relaxeze cât de cât după ce vor ieşi din ţara lor şi vor trece graniţa în Turcia. Şi eu simţeam la fel.

Am reuşit să dormim destul de bine într-o anticameră confortabilă din spatele casei fermierului, iar a doua zi, pe la jumătatea după-amiezii, am plecat din nou la drum.

Tot restul zilei am urcat cu maşina pe drumuri în serpentină. Vedeam pe geam oameni care lucrau terenurile irigate ce se întindeau cât vedeai cu ochii. Umbrele alungite îmi indicau că se lăsa înserarea, acel moment al zilei când soarele binecuvântează pământul cu o salutare aurie înainte de a se retrage la odihnă peste noapte. Familii întregi munceau pe câmpuri, femeile purtând baticuri viu colorate. Copiii se jucau printre recolte, în timp ce părinţii îşi continuau munca. Un bătrân şi un băieţel mânau o turmă de oi la marginea unui câmp. Văzându-i, mi s-a pus un nod în gât, ca atunci când ai o piatră pe suflet. În altă viaţă, aşa am fi fost eu şi bunicul meu.

Cu un fior de vină, m-am gândit la mama. În acele ultime şi cumplite douăzeci şi patru de ore, când alergam să-mi salvez viaţa, o blestemasem, întrebându-mă iar şi iar de ce mă obligase să plec. Acum îmi aminteam că o făcuse pentru mine, pentru siguranţa mea. Supravieţuisem încă o dată, Dumnezeu avusese grijă de mine. Probabil se întâmplase cu un motiv. Nu puteam să o dezamăgesc acum. Această călătorie *trebuia* să însemne ceva. În plus, fratele meu Hazrat era încă undeva în lume, iar eu trebuia

să-l găsesc. Nu puteam să mă întorc până nu dădeam de el.

În timp ce soarele îşi înclina coroana aurie într-un amurg extraordinar de frumos, am continuat să urcăm abruptele drumuri muntoase cu pietriş, până când, cocoţat undeva sus, am dat de un cătun foarte mic şi drăguţ, cu căsuţe din piatră săpate în stâncă.

Grupul nostru de şapte a fost condus într-o casă unde o aromă delicioasă de mâncare ne-a trezit apetitul. Şi, după o minunată masă cu pui fript, orez şi *naan* – a doua noastră masă extraordinară în mai puţin de douăzeci şi patru de ore –, am început să mă simt mult mai bine. Aveam sentimentul că familia aceasta era formată din oameni blânzi, ceea ce mi-a devenit şi mai clar atunci când, după masă, au început să vorbească cu noi.

Ne-au spus că ne aflam într-un sat mai sus de Maku, în munţii îndepărtaţi ce se înalţă în jurul oraşului. Era o veste care nu mă bucura: Maku era locul unde fusesem închis. Nu mă aşteptasem să mă întorc acolo, nu după acea evadare dramatică. Dar m-am gândit că, dacă era locul unde fusesem deportat înapoi în Iran din Turcia, atunci era şi locul de unde mă puteam întoarce peste aceeaşi graniţă în Europa.

Familia era alcătuită dintr-un cuplu tânăr cu doi copilaşi şi mama în vârstă a bărbatului. În timp ce ni se servea masa, o observasem pe bătrâna doamnă cum îmi arunca priviri îngrijorate. Vorbea doar kurdă, cu un accent puternic, şi nu o puteam înţelege; nu vorbea deloc farsi, însă fiul ei, care vorbea farsi, mi-a tradus.

— Eşti atât de tânăr. Încotro mergi de aici? a întrebat ea.

Am rămas descumpănit. Fugeam de atâta vreme, încât nu mai ştiam. Încetasem să gândesc în perspectivă, limitându-mă la minutul imediat următor.

— Nu ştiu.

I-a spus ceva fiului ei, care a dat din cap cu tristeţe. Apoi şi-a

strâns hainele şi a ieşit din încăpere, în timp ce băiatul ei îmi traducea:

— Mama spune că nu ar trebui să călătoreşti singur. Nu e potrivit pentru un copil.

Rămăsesem fără cuvinte. Avea dreptate, dar cum aş fi putut să-i explic? Bărbatul ne-a spus că-l cheamă Serbest, ceea ce în kurdă, a zis el râzând, înseamnă „regalitate”. Serbest ne-a zis că mamei nu-i plăcea ocupaţia lui, care, după părerea ei, era foarte periculoasă pentru el. Nu doar că risca să fie arestat de autorităţi pentru că adăpostea migranţi ilegali, dar şi trăia cu teama de puternicii intermediari locali, de diferiţii traficanţi din partea locului şi şoferii care lucrau pentru ei. Deşi traficanţii locali erau cei care îi aduceau transporturile, ştia că aceştia lucrau pentru indivizi mai puternici, bogaţi – oameni care, dacă ar fi vrut, i-ar fi putut face rău cu uşurinţă.

Spunea că traficanţii au încercat adeseori să-l înşele, plătind pentru doi oaspeţi şi aducând în schimb zece, condiţii în care nu avea altă variantă decât să hrănească gurile în plus. Mama lui nu i-ar fi permis să facă altfel.

Onestitatea şi vulnerabilitatea lui Serbest ni l-au făcut tuturor simpatic. Şi noi ştiam cum era să fii păcălit de mincinoşii care-ţi zâmbeau, îmbrăcaţi în haine de piele şi cu Land Cruisere. Mi-am amintit de primul nostru intermediar turc, Malik, mincinosul în costum cochet implicat şi în traficul de femei sortite să ajungă în bordeluri. Mi-am amintit de coteţul îngrozitor în care ne ţinuse închişi. M-am gândit şi la familia care trăia acolo: drăguţa doamnă în vârstă care se purtase atât de frumos cu mine şi fiul ei inutil şi beţiv. Atât bătrâna doamnă şi fiul ei, cât şi Serbest şi familia lui îşi câştigau existenţa din adăpostirea migranţilor disperaţi, dar erau cumva diferiţi de intermediarii pe care îi întâlnirăm. Cu siguranţă nu se îmbogăţeau din asta. Erau nişte oameni sărmani care aveau nevoie de lucru şi de bani. Oare erau

chiar atât de diferiţi de noi?

Serbest ne-a explicat că nu avea altă opţiune. În timpul recoltatului se găsea ceva de lucru la ferme, însă doar ocazional, şi nu câştiga suficient pentru ca el şi familia sa să se descurce de-a lungul iernilor lungi şi friguroase. Dacă o familie nu avea suficiente rezerve de lemne, cereale şi orez, membrii săi riscau să moară de foame şi de frig.

Aceasta m-a făcut să-mi dau seama că viaţa din zonele izolate ale Iranului sau Turciei locuite de kurzi nu era diferită de cea din zonele rurale ale Afganistanului. Da, existau oameni răi, criminali şi răpitori, însă majoritatea erau cumsecade. Ducând aceeaşi viaţă precară, puneau pe primul loc familia, moralitatea şi datoria. Şi aşa supravieţuiau.

Cu toţii ne-am spus rugăciunile de seară împreună, după care Serbest ne-a zis să ne odihnim, deoarece vom pleca într-o oră.

„Vai, nu mai vreau o altă călătorie pe întuneric", am spus în sinea mea. Fiind prea agitat ca să mă odihnesc cum trebuie, m-am gândit la oamenii pe care îi cunoscusem în ultimele luni şi la tot ce văzusem – brutalitatea, nedreptatea, sărăcia, bunătatea, scopurile complexe ale oamenilor. Băiatul fundamentalist din sătucul afgan văzuse şi auzise atât de multe, încât era imposibil să nu se fi schimbat.

Faptul că am întâlnit oameni ca Serbest m-a ajutat să-mi deschid mintea, la fel ca multe alte lucruri în această călătorie, de la rugăciunea împreună cu musulmanii şiiţi până la poveştile despre sărăcia din Africa, viaţa în oraşele moderne şi contactul cu alte culturi. Băiatul care obişnuia să se distreze făcând pe şeful cu mătuşile lui dispăruse de mult.

În acel moment, dintr-un motiv pe care nu mi-l pot explica, mi-a apărut în minte chipul bunicului din partea mamei, care era imam. I-am auzit vocea atât de tare şi de limpede, de parcă ar fi fost lângă mine. Era ceva neliniştitor, dar nu înspăimântător. Aş

putea să jur că l-am auzit spunându-mi:

— Viaţa este o formă de educaţie, Gulwali. Şi orice viaţă trebuie să aibă un scop.

Când bătrâna doamnă a venit să ne trezească, afară vântul şuiera printre copaci. Ea şi soţia lui Serbest ţineau un Coran deasupra capetelor noastre, iar noi treceam pe sub el în timp ce femeile spuneau rugăciuni, implorându-l pe Dumnezeu să aibă grijă de noi, să ne întoarcem cu bine. Bunica mea spusese rugăciuni asemănătoare, o tradiţie pentru călători, înainte ca Hazrat şi cu mine să plecăm de acasă spre Waziristan şi să ne începem călătoria – atunci credeam că voiajul meu era doar o vacanţă şi că în scurt timp mă voi întoarce acasă. Amintirea era sfâşietoare, însă am fost foarte înduioşat că aceşti oameni buni s-au deranjat să se roage pentru nişte străini ca noi.

Bătrâna şi-a pus pe obrazul meu mâna înăsprită de muncă, uscăţivă, uitându-se la mine cu lacrimi în ochi. Am auzit sunetul de copite şi un nechezat.

Serbest a zâmbit:

— Acesta va fi darul pentru tine, a spus el strecurându-se în întuneric.

Câteva minute mai târziu a venit călare pe un cal sur, ţinând de dârlogi un al doilea cal, roib, robust, ce venea în urma lui. Ambii cai aveau câte un căpăstru brodat care mi-a amintit de cortul *kuchi* „ţigănesc” al bunicilor mei.

— E pentru tine, mi-a zâmbit el. Eşti prea tânăr, nu vei reuşi să faci drumul ăsta.

— Nu se poate.

— Te va ajuta. Ai încredere în mine. Dar îmi pare rău, nu ţi-l pot plăti. Te va costa 25 de dolari.

— Nu. Uită de bani. Uită de cal.

Încă aveam dolarii, aşa că puteam plăti, dar nu voiam nicidecum să o fac: în copilărie avusesem mereu în preajmă

măgari şi cai, dar niciodată nu-mi plăcuseră. Mă speriau.

Toţi râdeau de mine, iar în timp ce mă îndepărtam mă făcusem roşu la faţă de ruşine.

— Nu! Nu! Nu!

Mehran zâmbea, abia abţinându-se să nu râdă.

Serbest mi-a întins din nou dârlogii.

— Hai, te ajut să urci.

O oră mai târziu eram pe cal, plin de recunoştinţă atât faţă de Serbest, cât şi faţă de animal.

Călătoria era cumplită.

Din sat am plecat la drum, traversând zona. Văile irigate şi câmpurile făcuseră loc pietrelor tăioase şi traseelor abrupte pentru măgari pe care abia se putea merge pe jos. Copitele sigure ale calului meu erau mult mai stabile decât ar fi putut fi vreodată ghetele mele, aşa-zişii mei prieteni.

— Dă-te puţin jos, Gulwali! Trebuie să fac o tură.

M-am întors către Mehran.

— Sigur.

Am făcut un drum de numai câteva ore până am ajuns la locul de întâlnire indicat de Serbest.

Părea scena unei bătălii antice sau mai degrabă scena pregătirii unei bătălii. Sute de oameni, bărbaţi şi femei, erau adunaţi într-o poiană. Unii se odihneau sub copaci, cu hainele adunate sub cap; alţii se pregăteau legându-şi bocancii şi punându-şi haine călduroase.

Era aproape miezul nopţii, însă luna strălucea cu putere şi puteam să-mi dau seama că toţi aceşti oameni aveau aceleaşi expresii obosite şi confuze ca şi mine. Erau migranţi. Am încercat să ghicesc de unde ar putea proveni. De data aceasta nu mai erau africani, ci mulţi arabi şi asiatici – afgani, pakistanezi, irakieni şi, după câte se părea, mai mulţi iranieni. Ghizii lor locali stăteau în preajma lor adăpând caii, pregătind şeile şi pachetele pentru

călătoria ce urma. Se părea că eram singurul refugiat călare.

Am aşteptat acolo mai bine de o oră, aşa încât am avut timp să-mi întipăresc în minte întreaga scenă. Tot mai mulţi oameni începeau să sosească pe jos, câţiva pe măgari. Poiana era complet inaccesibilă cu maşina.

Nu înţelegeam cum se puteau aduna acolo atâţia oameni fără să-i vadă cineva; era atâta hărmălaie, încât eram convins că ne aude întregul oraş Maku, situat undeva sub noi. Eram foarte speriat că în orice clipă ar putea apărea poliţişti cu cravaşe sau, mai rău, răpitori.

De asemenea, mi-am amintit cum trecusem prima dată din Kurdistanul iranian în Turcia. Atunci trecusem frontiera pe o veche rută comercială. De data aceasta nu erau comercianţi veseli care să cânte, vânzându-şi marfa. Mi-am amintit cum nepotul Lupului Negru lovea teatral în toba sa în timp ce stătea pe cal asemenea unui comandant din secolul al X-lea. Totuşi, de data aceasta starea se potrivea peisajului arid. Părea sumbru, aproape blestemat.

Nu ştiu cine a stabilit momentul plecării, dar se părea că cineva era la conducere, deoarece atunci când ne-am pus în mişcare am plecat cu toţii – un şir lung de trupuri, catâri şi cai unduindu-se pe drumuri şi peste râuri. Eram aproape în faţa grupului, iar când m-am uitat în urmă am zărit un lung şir de oameni extenuaţi.

Serbest era un ghid bun şi generos. Mergea călare aproape de noi şi voia mereu să vadă dacă sunt bine.

— Bravo, băiete! Îţi mulţumesc, băiete! spuneam eu mângâindu-mi calul.

Fără el nu sunt sigur că aş fi reuşit. Uneori trecătorile erau atât de abrupte, încât oamenii trebuiau să se ţină de mâini ca să nu cadă pe stâncile de dedesubt. Mehran, Jawad şi cu mine ne-am folosit de cal cu rândul; cine nu îl călărea se ţinea de coada lui,

pentru mai multă siguranţă.

Călătoria a durat aproape toată noaptea, urmând trasee sinuoase care ne duceau din ce în ce mai sus, unde aerul era atât de rece, încât era greu de respirat. De necrezut, dar la un moment din noapte am traversat două drumuri aglomerate cu maşini venind din ambele direcţii. Cum se putea ca aceste sute de oameni lipsiţi de speranţă şi înfometaţi să nu fie remarcaţi?

— Duceţi-vă înapoi! se auzi dintr-odată, în întuneric, o voce înspăimântată. Înapoi! Mergeţi cu toţii înapoi!

Nu ne puteam întoarce decât pe poteca îngustă, calea pe care veniserăm. În spate nu vedeam decât o mulţime de oameni. Era o zăpăceală totală, căci în bezna aceea nimeni nu reuşea să se orienteze şi să urmeze ordinul, deşi toţi se străduiau să se întoarcă din drum. În mod miraculos, calul s-a tras într-o parte, în spatele unor pietre unde ne-am adăpostit amândoi.

Pe cât de repede venise ordinul să ne întoarcem, un nou ordin ne-a spus să ne continuăm drumul. Sunt absolut sigur că, în zăpăceala aceea, unii au rămas în urmă.

După încă vreo treizeci de minute de mers s-a auzit o împuşcătură.

— Adăpostiţi-vă! La adăpost!

Majoritatea au reuşit să se ascundă în spatele unor bolovani. Din fericire, calul a rămas calm – am bănuit că nu era prima dată când auzea focuri de armă. În timp ce încercam să ne adăpostim, unii spuneau că împuşcăturile veneau destul de departe, din cealaltă parte a stâncilor, de pe teritoriul iranian.

Nu reuşeam să înţeleg: armata noastră de disperaţi pleca în mod evident din Iran în Turcia, ce rost avea să tragi în nişte oameni care pleacă?

În haosul acela l-am pierdut pe Serbest. Încercând să trag de dârlogi şi căutându-l din priviri, am intrat în panică.

— Serbest! Unde eşti? Ajută-mă!

Când calul lui ne-a ajuns din urmă, era palid la faţă de îngrijorare.

— Micuţule, slavă cerului că eşti bine; mama nu m-ar fi iertat niciodată. Ţine-ţi calul în spatele meu şi ai grijă să nu cazi.

În timp ce soarele se trezea pentru o nouă zi, mijind prin vălul de întuneric, am văzut că eram aproape de vârful unui lanţ muntos.

— Aici este Turcia, aici Iranul, a spus Serbest arătând mai întâi spre est, apoi spre vest.

Tot ce puteam vedea erau munţi şi iar munţi. Ne-a zis că eram la doar câţiva kilometri de Turcia. Europa era încă o dată la o aruncătură de băţ.

Serbest a tras de dârlogii calului meu, oprindu-l. A descălecat de pe al lui şi a început să dea mâna, pe rând, cu cei şapte oameni pe care-i avusese în grijă.

— Aici ne luăm rămas-bun. Mergeţi cu bine, fraţii mei. Dumnezeu să vă apere. Mult succes. Mai cu seamă ţie, a adăugat întorcându-se spre mine. Mergi cu bine, micuţule. Mergi cu bine.

M-a întristat să-mi iau rămas-bun de la noul nostru prieten; într-adevăr, îmi plăcuse foarte mult de Serbest. Dar, spre surprinderea mea, am fost şi mai trist când m-am despărţit de calul meu.

Calul acela, pe care mă enervasem că trebuie să-l încalec, fusese salvatorul meu în acea noapte lungă. Era foarte blând cu mine şi sigur pe el, iar în spatele lui mă simţisem în siguranţă, aşa cum nu mă mai simţisem de multă vreme. Îmi amintea de frumoasa iapă castanie din complexul Lupului Negru. Acel scurt moment de calm şi confort de când luasem micul dejun cu familia lui părea acum foarte departe. Nu suportam să văd calul plecând şi mă enerva că încercam să-mi reţin lacrimile.

„Nu fi copil, Gulwali, e doar un animal”, îmi spuneam în sinea mea.

Am stat şi ne-am uitat cum diferiţi intermediari, traficanţi şi tâlhari se întorceau înapoi în Iran. Serbest s-a oprit şi s-a întors să ne facă voios din mână, după care el şi calul au dispărut din faţa ochilor noştri.

Aceia dintre noi rămaşi în urmă am făcut o pauză pentru a ne odihni un pic mai mult înainte de a ne continua drumul spre Turcia. Dar tot nu reuşeam să înţeleg cum de atât de mulţi oameni puteau intra nedepistaţi direct în Turcia.

În faţă se întindea o privelişte foarte diferită de cea pe care o văzusem prima dată când stătusem în acel *no-man's land* dintre Turcia şi Iran. Apoi, la doar câteva săptămâni de la începutul călătoriei mele, până când încă fiind un copil speriat, rămăsesem perplex când m-am uitat într-o parte a orizontului şi am văzut că era noapte, iar pe partea cealaltă zi. De data asta peisajul stâncos arăta la fel şi era imposibil să-ţi dai seama unde era Turcia şi unde Iranul.

Însă aveam o senzaţie nouă, ca şi cum m-aş fi aflat între două lumi – cea veche şi cea nouă.

Vechea *mea* lume şi noua *mea* lume.

Am calculat că trecuseră aproape şapte luni de când îmi părăsisem casa şi familia. Încă nu aveam mai multe speranţe să-l găsesc pe Hazrat şi nu ştiam unde se va încheia călătoria mea. Dar eram cu siguranţă transformat: nu mai eram un simplu băieţel. Pe când stăteam acolo, cu Iranul de o parte şi Turcia, Europa, la mică distanţă de partea cealaltă, mi-am spus că nu era un loc unde să-mi doresc să mă aflu pentru a treia oară.

„De data asta, Gulwali, vei reuşi! *Chiar* vei reuşi!"

Capitolul 19

Abia după plecarea ghizilor şi a traficanţilor iranieni am avut ocazia să văd cine rămăsese cu noi.

Mai erau vreo două sute de oameni, majoritatea adunaţi în grupuri mici, asemenea nouă, Jawad, Mehran şi cu mine, sau iranienilor. Erau şi tineri, şi bătrâni, iar după chipurile lor se vedea că erau din multe locuri. Până acum înţelesesem că oamenii plecau din diverse motive: unii din cauza conflictelor, alţii din cauza sărăciei.

Mulţi purtau mici genţi de umăr şi cutii, pline, fără îndoială, cu lucruri adunate o viaţă întreagă. Alţii nu aveau decât hainele de pe ei, ca şi cum şi-ar fi părăsit casele în dimineaţa aceea, iar acum erau blocaţi în Turcia. Unii aveau bocanci rezistenţi ca ai mei, pe care îi dăduseră jos pentru ca picioarele lor ude, pline de băşici să respire. Alţii aveau sandale din plastic – nu ştiu cum reuşiseră să ajungă până acolo încălţaţi astfel.

Cei mai mulţi bărbaţi aveau bărbi. Râsul era o activitate rară, pentru majoritatea neconstituind o prioritate.

M-am întristat când am văzut câteva femei cu copii mici. Copiii erau murdari, le curgea nasul şi aveau părul încâlcit. O fetiţă purta o pălărie albastră, dar în picioruşele îngheţate avea doar o pereche de sandale. Mi s-a strâns inima când am văzut-o aşa. Am vrut să merg să vorbesc cu ea, să o liniştesc, dar m-am oprit când am văzut cu câtă ferocitate o proteja mama ei, aruncându-le bărbaţilor din jur priviri reci. Ca o leoaică apărându-şi puii, stătea şi privea, căutând orice semn de pericol.

M-am gândit că era mai bine să respect intimitatea familiei.

Imediat a devenit foarte clar că nimeni dintre noi nu ştia care avea să fie următorul pas. Ghizii iranieni arătaseră pur şi simplu în jos, de-a lungul versanţilor, şi ne spuseseră să ne continuăm drumul spre Turcia.

— Ţi-e cunoscut? a întrebat Jawad uitându-se spre mine, ca şi cum eu ar fi trebuit să ştiu unde ne aflam.

— De unde să ştiu? Nu seamănă cu nimic din ceea ce am văzut ultima dată când am fost în Turcia.

— Cum dăm de intermediari? a insistat el.

— De ce mă tot întrebi pe mine? Ţi se pare că aş şti ceva?

Înţelegeam că voia răspunsuri, dar mă călca pe nervi.

Vreo două grupuri s-au ridicat şi au început să se îndepărteze. În lipsa oricăror informaţii, contează şi aparenţa unor cunoştinţe. Nu-mi amintesc ca altcineva să fi spus mai multe, însă turma amestecată s-a aşezat în rând şi le-a urmat.

Nu după mult timp, am văzut nişte indivizi în uniforme cafenii apropiindu-se de noi, călare. Erau înarmaţi.

Am intrat în panică. Uniformele lor nu semănau cu nimic din ceea ce văzusem înainte – nu-mi era cunoscut niciunul dintre detaliile lor vestimentare.

Mehran şi cu mine eram chiar în fruntea coloanei. Am început să dăm înapoi, pregătindu-ne să fugim către copaci dacă lucrurile luau o întorsătură urâtă.

Călăreţii ne-au făcut semn cu mâna să ne apropiem.

M-am retras: răpitori ai mafiei, eram sigur de asta.

Nu s-au prezentat. N-au scos un cuvânt, nici măcar pentru a vedea câţi eram sau dacă totul era în regulă. Nici măcar nu au aşteptat să vadă dacă îi urmam; în schimb, şi-au întors caii şi au pornit-o la vale.

Voiam să fug. Cum să avem încredere în ei?

Jawad s-a uitat la Mehran şi la mine, urmându-i pe cei din faţă.

— Opreşte-te, am spus. Sunt răpitori. Să ne întoarcem.

— Nu cred, a spus el oprindu-se. Totul e mult prea organizat.

— Nu risca. Hai să ne întoarcem. Vino, am mai zis agăţându-mă de mâna lui, încercând să-l trag.

— Cred că e OK, Gulwali. Ar fi fost mai mulţi dacă ar fi fost răpitori.

— Nu e OK. Ne vor omorî. Vrei să-ţi taie urechile? Vino, să mergem.

Când mă pregăteam să plec, Mehran mi-a înşfăcat braţul, trăgându-mă spre el. Întotdeauna era iute la mânie:

— Să mergem înapoi unde, Gulwali? a strigat el roşu la faţă.

Avea dreptate.

— Vrei să mergi înapoi în Iran? Să treci iarăşi muntele? Acum nu mai ai niciun cal. Tocmai am mers o noapte întreagă, numai Dumnezeu ştie de unde. Iar tu sugerezi să ne întoarcem la Dumnezeu ştie unde?

— Ai dreptate, dar dacă ne răpesc…

Nu-mi plăcea că eram considerat răspunzător pentru această decizie. Adevărul era că habar n-aveam dacă era bine să-i urmăm sau nu.

Pe măsură ce ceilaţi oameni treceau încet pe lângă noi, am intrat ezitant în rând, în spatele lor. Am continuat să coborâm muntele ca mieii duşi la tăiere.

În următoarele două ore, două sute de oameni extenuaţi au mers în spatele bărbaţilor în uniforme false. Noaptea fusese foarte rece, însă acum lumina aspră a munţilor începea să-mi înţepe ochii. Eram îngrijorat că autorităţile vor vedea atât de mulţi oameni în plină zi şi ne vor aresta, însă cei care ne conduceau nu păreau să fie preocupaţi.

Am mers în continuare până am ajuns la câteva camioane mizerabile pentru vite. Şoferii care aşteptau ne-au ghidat pe rampe, urcându-ne în spate. Ne-au împins şi ne-au înghesuit până

când nu mai puteai sta altfel decât în picioare. Abia mai puteam respira şi mă dureau coastele de cât de înghesuiţi stăteam.

Eram de foarte multe naţionalităţi, sutele de oameni fiind rezultatul acţiunii colective a diferiţi intermediari: fiecare avea micuţa lui turmă. Din câte ştiam, Qubat, ajuns înapoi în Kabul, era în continuare principalul nostru intermediar – eram identificaţi fie după numele lui Qubat, fie după numele principalului său reprezentant dintr-o ţară, cum ar fi Malik. Un lucru era clar: exista o infrastructură bine organizată. În ciuda numărului mare de oameni aflaţi în mişcare şi a distanţelor uriaşe pe care le străbăteam, sistemul era destul de eficient. Eram într-o permanentă stare de incertitudine, dar cel mai nesigur mă simţeam în mâinile diferiţilor şoferi, deoarece majoritatea cred că erau recrutaţi pe plan local şi habar nu aveau pentru cine lucrau, sau la punctele de predare, când nu ştiam cui vom fi transferaţi.

În scurt timp, călătoria cu camioanele a devenit insuportabilă. Nu avuseserăm mâncare sau apă curată pe timpul nopţii; băuserăm o singură dată, din izvoarele de munte. Nu mâncaserăm cum trebuie de la ultima noastră masă în casa lui Serbest, din Iran, adică de aproape douăzeci şi patru de ore.

Convoiul nostru a înaintat şerpuind prin trecători şi văi montane. După vreo două ore am tras pe dreapta, după care ni s-a ordonat să coborâm. Mulţi dintre pasageri erau atât de slăbiţi, încât abia mai stăteau în picioare, darămite să mai şi sară din camionul ăla împuţit.

Afganii, care formau majoritatea mulţimii, au fost separaţi de şoferi de restul grupului, în timp ce kurzii, iranienii, irakienii şi pakistanezii, împreună cu cele câteva familii tinere, au fost urcaţi imediat înapoi într-unul dintre camioane şi duşi mai departe. Am zărit-o doar în fugă pe fetiţa cu pălărie albastră: faţa ei murdară, udă de lacrimi mi-a frânt inima.

Celelalte două camioane au plecat goale.

Puţin mai departe de-a lungul drumului am văzut vreo douăzeci de afgani stând jos, cu picioarele încrucişate.

Unul dintre migranţi a strigat înspre noi în pashtu:

— Fraţilor, mare ghinion aveţi că v-au lăsat aici. Suntem aici de câteva zile. Ghinion.

Grupul părea deprimat şi foarte înfometat.

Ne-am aşezat lângă ei.

Nici ei nu ştiau unde ne aflam. Ne-au spus că erau acolo de câteva zile, stând afară în timpul zilei, fără mâncare sau apă. În timpul nopţii, un bătrân venise călare şi-i dusese în vale, la ferma lui. Acolo, într-un grajd plin cu bălegar, dormiseră pe pături zdrenţuite şi primiseră doar o mică porţie din ceea ce descriau a fi „o mâncare atât de scârboasă, încât ţi se făcea rău doar cât te uitai la ea”.

Mi-a fost milă de ei. Dar eram şi iritat. Nici nouă nu ne fusese tocmai bine, iar lor li se părea că ar fi trebuit să ştim ce se întâmplă.

— Cine este responsabil? Cum putem scăpa de-aici?

— Noi tocmai am trecut munţii, am izbucnit eu. De unde să ştim?

M-am dus la râu şi m-am spălat pe picioare. Trebuia să mă rog. Nu ştiam cum sau când voi pleca din nou la drum, dar sunt convins că credinţa oarbă m-a ajutat să merg înainte. Aveam un simţ crescând al sorţii, al credinţei că Dumnezeu avea cu mine un plan. Apa era rece ca gheaţa şi curată. Am băut până m-am săturat, apoi m-am spălat. M-am simţit mai bine.

În momentul acela am ştiut ce trebuie să fac. M-am îndreptat spre grup şi le-am vorbit cât am putut de calm:

— Fraţilor, cine va conduce rugăciunea?

Nu s-a oferit nimeni. Primul grup m-a privit cu indiferenţă. De ce întreba un copil lucrul ăsta?

— Te rog, Jawad, poţi tu?

Jawad a dat din cap, s-a ridicat şi a început să conducă *jamaat*, rugăciunea congregaţională. De obicei, pentru acest tip de rugăciune îţi trebuie un covoraş pentru prosternare, ca să-ţi pui fruntea pe pământ, dar cum nu aveam, ne-am folosit hainele sau genţile. L-am implorat pe Dumnezeu, toţi cu mâinile întinse.

Îmi place să cred că o parte din disperarea lor s-a risipit după rugăciune. Ne-am adunat în cerc, gândindu-ne la un plan. Au fost multe discuţii despre ce să facem. Aproape că era un fel de *jirga* – adunarea tradiţională a bătrânilor şi a bărbaţilor respectaţi, pentru rezolvarea unor dispute sau pentru judecată. În vremuri mai bune, văzusem multe *jirga* la noi acasă şi-i ascultasem pe bărbaţi cum vorbeau şi dezbăteau probleme comunitare sau politice. Oricând se adună un grup de afgani, poţi fi sigur că nu vor ajunge la nicio înţelegere. Nu putem să nu ne certăm unii cu alţii. Cred că asta-i firea noastră.

— Trebuie să plecăm de-aici cât mai repede, a spus unul din primul grup.

— Şi cum am putea face asta? a întrebat Mehran dându-şi ochii peste cap.

— În curând va veni bătrânul. Vă va cere bani, căci întotdeauna face aşa. Credeţi-mă, nu vreţi să vă certaţi cu el. Veţi fi bătuţi.

— Oamenii lui ne bat când nu suntem de acord, a intervenit prietenul său dând aprobator din cap. Să staţi acolo pe timpul nopţii e cel mai rău lucru care vi se poate întâmpla.

— Doar daţi-i banii şi nu vă certaţi cu el. Orice-ar fi, trebuie să-l plătiţi.

Mehran, Jawad şi cu mine începeam să înţelegem de ce oamenii aceia păreau atât de necăjiţi. Era o situaţie pe care nici noi nu ne-o doream. Dar, fiind calm în urma rugăciunilor, devenisem ceva mai hotărât. Exact ca în curtea închisorii din

Maku, când simţisem că era de datoria mea să negociez plecarea noastră şi să iau oamenii fără bani cu mine, credeam că noi trei – Mehra, Jawad şi cu mine – ajunseserăm aici cu un scop: să-i salvăm pe oamenii ăştia şi să-i luăm cu noi.

În această călătorie, fiecare era pe cont propriu, în parte pentru că oamenii erau atât de neajutoraţi şi neputincioşi. Nimeni nu credea că ar fi avut puterea să schimbe ceva sau să-i influenţeze pe traficanţi. Am simţit că, acţionând ca un grup, am putea reuşi. Dacă, în loc de ţipete, plânsete şi rugăminţi, i-am fi arătat bătrânului un front unit, am fi putut scăpa de acolo. Voiam ca bătrânul să ştie că nu mai aveam nimic de pierdut. Voiam să-l privesc în ochi şi să-l fac să înţeleagă lucrul ăsta.

Moţăiam, când am auzit pe drum zgomot de copite: un cal sur cu un bărbat cu părul alb călare. Părea bătrân, dar puternic ca un războinic cu experienţă. Era însoţit de trei-patru bărbaţi mai tineri, călărind şi ei nişte cai voinici.

Bătrânul a descălecat şi a scos din desagi câteva pâini şi vreo două cepe crude. S-a întors, gata să ne arunce mâncarea. Se aştepta să sărim la ea ca animalele.

— *Salaam*, unchiule, am spus eu.

În cultura mea, „unchiule” este un termen respectuos folosit în cazul unui bărbat mai în vârstă.

S-a uitat surprins la mine.

— Vă rog să-mi daţi mâncarea, am spus. O împart eu.

— Eşti nou pe-aici, mi-a răspuns el într-un amestec de kurdă şi farsi. Se pare că nu cunoşti regulile.

M-am uitat în jur: ceilalţi aveau privirile în pământ. Simţeam cum bătrânul se încordează de furie. Eram cu adevărat speriat, dar am continuat:

— Îmi cer scuze, unchiule. Am vrut doar să te ajut.

S-a încruntat, după care mi-a dat pâinea.

Le-am dat-o lui Mehran şi Jawad, care au început să o rupă în

bucăţi şi să o împartă celorlalţi.

Bătrânul a continuat să se uite înspre mine, iar la un moment dat a spus cu o voce tunătoare:

— Voi, ăştia noi. Trebuie să-mi daţi bani pentru mâncare şi adăpost.

— Care adăpost? a izbucnit Mehran. Şi numeşti asta mâncare?

Bătrânul s-a uitat la Mehran, renunţând pe moment la privirea dispreţuitoare.

— Cinci dolari de om. Nu plătiţi, nu aveţi protecţie.

În ciuda avertismentelor primite din partea primului grup, cei mai mulţi din grupul nostru au început imediat să strige:

— Ai fost deja plătit de intermediarul nostru.

— De ce ne-ai lăsat aici?

— Ce şmecherie mai e şi asta?

— Nu primeşti niciun ban!

Bătrânul se uita complet uluit. Oamenii lui stăteau alături, încordaţi ca nişte câini sălbatici.

— Nu plătiţi, nu aveţi protecţie, a repetat el cu o ameninţare calmă în glas.

Jawad a reacţionat inteligent pentru a detensiona situaţia:

— OK, unchiule, a spus el. Am să strâng eu banii pentru tine.

Şi trei dintre noi am mers să adunăm bani de la nou-sosiţi.

Unii s-au uitat la noi ca şi cum ar fi fost trădaţi. Nimeni nu voia să plătească, dar ceva în sinea mea îmi spunea că procedam corect şi că în felul ăsta o puteam scoate la capăt. Ştiam că nu vom reuşi să plecăm de acolo certându-ne, dar trebuia să ieşim din acea situaţie. Am simţit doar un calm hotărât pe măsură ce mă lăsam în voia instinctului. Jawad şi Mehran nu ştiau cu adevărat ce era în mintea mea, dar simţeam că au încredere în judecata mea.

Bărbatul cu păr alb ne privea în linişte, aproape amuzat de scenă.

Jawad şi cu mine am mers la el cu banii adunaţi.

— Ţine, unchiule – şi, zâmbindu-i, i-am mulţumit în farsi pentru protecţie şi pentru că ne-a adus mâncare.

Bătrânul m-a privit suspicios: un asemenea comportament slugarnic era în mod clar ceva neobişnuit.

Am tras adânc aer în piept şi m-am rugat ca planul meu să funcţioneze.

— Unchiule, cu tot respectul, noi am vrea să plecăm de aici. Ai putea să ne aranjezi un transport?

S-a uitat la mine câteva clipe, după care s-a întors spre oamenii lui. Mă aşteptam în orice moment la o ploaie de lovituri, dar în schimb a izbucnit în râs:

— Ei bine, e o chestie… În toate zilele astea nu am văzut animalele purtându-se atât de calm şi fiind atât de ascultătoare. Nu ştiu cum ai făcut asta, copile, a mai spus el uitându-se la mine.

S-a întors apoi spre oamenii săi, care, la râsul lui, au izbucnit şi ei în hohote. Am priceput că toţi, chiar şi oamenii lui, erau speriaţi de bătrân.

— De fapt, a continuat el, plănuisem ca mâine să vă trimit pe toţi mai departe. Dar cum băiatul m-a rugat atât de frumos, vă dau voie să plecaţi astăzi.

Acestea fiind spuse, el şi oamenii lui s-au urcat înapoi pe cai, îndepărtându-se în galop uşor.

Când nu i-am mai auzit, m-am întors spre ceilalţi, aşteptându-mă la ropote de aplauze.

— Prost mai eşti, băiete! Acum, că ne-a luat şi banii, nici n-o să se mai întoarcă.

— L-ai supărat. Acum cine ştie cui ne va vinde.

— Sunteţi atât de proşti încât să-i credeţi minciunile?

M-am aşezat, complet descurajat. Făcusem tot ce putusem ca să-i ajut. Nu înţelegeau lucrul ăsta?

Pe măsură ce orele treceau, mi se aruncau tot mai multe vorbe

de ocară.

— Unde ţi-e camionul, Gulwali?

— Sunt convins că l-ai enervat atât de tare, încât la noapte n-o să ne dea voie nici măcar să stăm în grajdul lui.

Începea să mă afecteze. Mi-am ascuns faţa în braţe, să-mi ascund lacrimile. Nu ştiam de ce mă purtasem aşa cu bătrânul şi, privind retrospectiv, poate că dădusem dovadă de naivitate. Dar în momentul acela păruse cel mai bun lucru de făcut. Totuşi, ar fi trebuit să ştiu mai bine. Speranţa, cel puţin de-a lungul acestor drumuri, era o amintire. Ceva periculos – şi greu – de întreţinut.

Soarele cobora spre asfinţit, când în depărtare se auzi zgomot de motoare.

Camioane!

În timp ce se apropiau de noi, câţiva s-au ridicat în picioare şi au strigat de bucurie. Eu am rămas ghemuit, tăcut şi calm.

Cu un scrâşnet, două tiruri au tras în faţa noastră.

Capitolul 20

Ne-am cățărat în camioanele mari şi am pornit spre munţi.

Recunosc că mă simţeam mândru de mine, dar încercam din răsputeri să-mi păstrez smerenia.

Mehran bâzâia entuziasmat de reuşita noastră. Mi-a dat o palmă pe spate.

— Învăţăm repede jocul ăsta, frăţioare.

Am ridicat din umeri. Ştiam că nu acţionasem după vreun plan măreţ; nu făcusem decât să-mi urmez instinctul. Şi ştiam că nu voiam să stau în grajdul descris de ceilalţi. Prea semăna cu acel coteţ îngrozitor din Van. Iar faptul că eram din nou la drum, într-un timp atât de scurt, l-am simţit ca pe o victorie a voinţei mele asupra traficanţilor.

Însă Mehran avea dreptate într-o privinţă: învăţam tot mai multe. De data aceasta am ştiut unde să ne aşezăm în camion – chiar în faţă, aproape de scaunul şoferului. Când şoferul arunca mâncare şi apă în spate, eram primii care le prindeam. De multe ori nu era destul pentru toată lumea, iar dacă nu le prindeai suficient de repede, rămâneai fără. Chiar şi în asemenea situaţii oamenii se purtau de obicei decent şi se împărţea totul, ceea ce era însă imposibil dacă resursele erau limitate.

Mehran a început să-i distreze pe unii cu poveşti despre îndrăzneaţa noastră evadare din închisoare:

— Poliţia era peste tot. Şi cu toate astea am continuat să fugim. Da, ne era teamă, dar ştiţi şi voi, uneori trebuie pur şi simplu să-ţi asumi riscul ca un bărbat.

M-am uitat cu drag la prietenul meu. Exagera, uitând complet să menţioneze cât de îngroziţi fuseserăm de fapt. Dar după evenimentele din ultimele zile merita acest moment de relaxare. Cu toţii meritam.

Totuşi, ca să fiu sincer, eu nu puteam. Da, ne mişcam. Da, bătrânul adusese camioanele, aşa cum promisese… dar e greu de descris senzaţia de a fi lipsit de libertate şi îngrijorat în timp ce eşti urcat într-un vehicul, încuiat înăuntru de un străin, înfometat, însetat şi nu ai nici cea mai mică idee unde eşti dus sau pentru cât timp s-ar putea să fii închis.

Şi ştiam, de asemenea, că dacă ceva ar fi mers rău în această călătorie, eu aş fi fost cel învinovăţit. Unii din acel grup erau atât de furioşi pe soarta lor, încât mă temeam că la cel mai mic pas greşit aş fi fost făcut bucăţi. De asemenea, mă rugam ca în cele din urmă să ies din Turcia teafăr şi nevătămat. Fiind pe drum de aproape şapte luni şi aflându-mă în continuare la marginea Europei, nu puteam să nu-mi aduc aminte că primul traficant, bărbatul care mă dusese în Peshawar, îi promisese mamei că va dura doar câteva săptămâni. Acum ştiam că poate dura luni, dacă nu chiar ani.

Asta dacă reuşeam.

În următoarele trei-patru zile, camionul ne-a devenit casă. Acolo dormeam, mâncam şi vorbeam. Zilele erau atât de fierbinţi, încât era o uşurare că pe drumuri liniştite de ţară, şoferul, simţindu-se mai în apele lui, dădea jos prelata, aşa încât puteam respira în voie, admirând în acelaşi timp peisajul rural. Doar pe drumurile mai aglomerate ne punea să tragem prelata, ca să nu fim văzuţi.

Pe măsură ce înaintam, aveam o vagă idee despre ce se întâmpla şi încotro mergeam: eram tot mai sigur că ne îndreptam spre Van – oraşul de lângă frontieră, unde fusesem dus în prima mea călătorie în Turcia. Acea senzaţie s-a intensificat când ne-am

întors la cunoscuta rutină: mers noaptea pe jos, iar ziua cu maşina. Jucasem jocul ăsta prima dată când fusesem în Turcia, pentru a evita punctele de control militare sau ale poliţiei. Ziua mergeam cât mai mult cu maşina fără să dăm peste vreun punct de control. Când ajungeam în apropierea unui punct de control, camionul se oprea, iar dacă aveam ghinion trebuia să stăm nemişcaţi şi să nu facem gălăgie până la căderea întunericului. Alteori, indivizi care erau probabil mână în mână cu şoferul ne duceau pe jos la clădiri aparţinând unor ferme pentru a ne petrece acolo restul zilei. Erau de preferat astfel de situaţii, deoarece puteam să folosim toaleta şi să ne odihnim. După care, la adăpostul întunericului, porneam pe jos spre dealuri şi urmam trasee semicirculare pentru a ocoli punctele de control. Odată trecuţi în siguranţă de ele, tot pe întuneric, ne întorceam în zonele mai joase, unde ne aştepta camionul şi ne continuam drumul. Într-o noapte epuizantă, am făcut de trei ori această deplasare alternativă: oprire şi pornire, mers pe jos şi cu maşina.

Deşi tehnica era aceeaşi, zona rurală era diferită. Terenul era stâncos, cu pante alunecoase şi poteci mult mai lungi, aparent interminabile.

Cred că dacă ar fi fost prima dată când aş fi făcut asta, m-aş fi chinuit cu adevărat; ştiind la ce să mă aştept, am reuşit să-mi controlez mintea pentru a-mi forţa trupul. Şi, la fel ca Baryalai înainte, Jawad mi-a fost de un real ajutor, ţinându-mă de mână şi trăgându-mă când eram prea obosit ca să mai pot păşi.

Singurul moment cu adevărat riscant a fost chiar lângă Van, oraşul spre care ne îndreptam, după cum intuisem. La câţiva kilometri în afara oraşului, şoferul a strigat să stăm cât de jos putem şi să tragem prelata peste capetele noastre. Era dimineaţa devreme, la o oră de vârf.

Ascunşi sub prelata groasă şi grea, eram transpiraţi, agitaţi, cu o senzaţie de claustrofobie. Nu vedeam nimic, dar puteam auzi

zgomotul traficului, aşa că ştiam că ne aflam pe nişte drumuri aglomerate.

Când camionul s-a oprit brusc la ceea ce părea a fi un sens giratoriu, nu mi-a venit să cred.

— E o nebunie! am spus eu. Ce face?

— Poate că este o problemă, a răspuns Jawad.

— De ce nu încerci să te uiţi, Gulwali?

— Nici nu mă gândesc. N-am de gând să mă întorc în închisoare.

— Pregăteşte-te să fugim din nou, a spus Mehran.

Nu-mi venea să cred ce se întâmpla. Am auzit prelata agitându-se şi a apărut chipul şoferului. Era alb, la fel de speriat ca şi noi.

— Faceţi linişte! S-a stricat maşina.

Şoptit, mesajul s-a răspândit prin camion. Toţi şi-au ţinut respiraţia.

Am auzit poliţia sosind şi vorbind cu şoferul. Câţiva din grupul nostru vorbeau turca, dar prelata grea estompa vocile, aşa încât nu se înţelegea nimic. Cu toţii ştiam că, dacă poliţiştii ar fi vrut să verifice maşina, am fi fost descoperiţi.

Spre surprinderea noastră, nici măcar nu au venit în spatele camionului. A fost o minune că nu am fost prinşi.

În cele din urmă ne-am pus din nou în mişcare şi am plecat la drum.

În a treia zi, viaţa în interiorul camionului devenea tot mai insuportabilă. După acel incident, şoferul a insistat să ţinem tot timpul prelata trasă. Era sufocant, iar mirosul înţepător de transpiraţie şi urină îmbiba puţinul aer pe care îl aveam. Singurul moment când puteam merge la toaletă era noaptea, când ne deplasam pe jos, dar chiar şi atunci trebuia să ne grăbim, ca să nu ne pierdem sau să rămânem în urmă.

În ultimele douăzeci şi patru de ore nu am mai mers deloc pe

jos: şoferul n-a mai oprit. Îmi era foarte sete, dar nu puteam bea o picătură, căci vezica mi-era plină. Era îngrozitor.

Tocmai când simţeam că nu mai rezist, am ajuns la destinaţie: o mică suburbie de la periferia unui alt oraş, pe care din nou îl ghicisem corect ca fiind Istanbulul. Am fost duşi într-un complex imens şi întins de clădiri industriale din apropierea unui drum principal aglomerat. Indiferent ce activitate industrială s-ar fi desfăşurat cândva în aceste clădiri, fusese de mult înlocuită de o nouă formă de comerţ, trupurile noastre luând locul bunurilor păstrate în depozite. Cam optzeci de bărbaţi, femei şi copii erau deja înăuntru, stând pe un covor murdar şi umed, toţi cu priviri obosite. Majoritatea păreau irakieni. În momentul acela – primăvara lui 2007 –, conflictul atinsese punctul culminant, în urma invaziei irakiene din 2003. Sute de mii de familii irakiene refugiate erau în mişcare, în căutarea unor zone mai sigure.

Era a doua oară în câteva zile când întâlneam copii. Să văd copii era ceva rar, deoarece de obicei intermediarii şi traficanţii care lucrau pentru ei îi ţineau separaţi de bărbaţi. Deşi eu însumi eram doar un copil, nu eram perceput în felul ăsta de traficanţi, probabil deoarece nu călătoream cu familia. Nu eram cu mult mai mare decât unii dintre copiii de acolo, dar după ororile călătoriei şi în special după cele trei şederi în închisoare în Iran, Bulgaria şi Turcia nu mă mai simţeam copil. Totuşi îmi era milă de ceilalţi copii, pentru inocenţa lor pierdută.

Duhneam. Eram îmbibat de transpiraţie. Nu mă mai spălasem de când plecasem din Iran, adică de aproape o săptămână: o noapte şi o zi pentru a trece frontiera, o zi pe marginea drumului cu bătrânul exact după ce intraserăm în Turcia, iar apoi trei zile în camion. În tot acest timp urcasem munţi, căzusem în noroi, călărisem un cal timp de câteva ore şi dormisem lângă alte o sută de trupuri nespălate – şi toate astea în condiţiile în care purtasem acelaşi rând de haine. Nici nu era de mirare că miroseam atât de

urât încât mi s-a făcut greaţă.

Pentru musulmani e o mare ruşine să fii murdar. Motivul pentru care facem abluţiuni înaintea celor cinci rugăciuni zilnice este ca să apărem curaţi dinaintea Creatorului. Faptul că nu mă puteam spăla mă întrista foarte tare, după cum sunt sigur că la fel simţeau toţi ceilalţi oameni ţinuţi ca nişte vite în acea încăpere imensă şi umedă.

În acel moment nu mă simţeam câtuşi de puţin om.

Voiam să fug cât mai repede din locul ăla. M-am gândit la varianta asta deoarece atunci deja ştiam să mă descurc prin Istanbul şi mi-am zis că aş putea face faţă. Cred că i-aş fi convins pe Mehran şi Jawad să fugă împreună cu mine, dar uşile erau blocate de gărzi masive, înarmate. Nu puteam decât să stau jos şi să aştept.

Toată viaţa a trebuit fie să fug, fie să aştept.

Stomacul meu era încă în agonie. Mă simţeam balonat şi aveam dureri. Deşi trecuseră câteva zile de când fusesem la baie, încă nu puteam urina. Un bătrân – kurd irakian – mi-a sugerat să mănânc iaurt, deoarece s-ar putea să mă ajute. S-a oferit să-i roage pe gardieni (care erau în mod clar kurzi turci) să-mi aducă nişte iaurt.

L-am urmărit cu privirea în timp ce s-a apropiat de ei.

— Scuzaţi-mă. Băiatul este bolnav. Are dureri mari. Puteţi, vă rog, să-i aduceţi nişte iaurt?

— Ăsta nu-i magazin.

— Vă rog! Are nevoie de ajutor. E doar un copil.

— Stai jos, bătrâne. Veţi pleca în curând cu toţii.

Fuseserăm în jur de o sută treizeci de oameni în cele două camioane, iar cu cei optzeci care deja se aflau în depozit eram din nou mai bine de două sute de persoane. Nu ni s-a dat nimic de mâncare, dar erau trei toalete şi un duş – pentru noi toţi. Cu atât de mulţi oameni care încercau să folosească toaletele, acestea

deveniseră peste măsură de mizerabile. Voiam să încerc să-mi pun vezica în funcţiune, dar chiar nu reuşeam să-mi înving repulsia şi să intru acolo. În plus, era o coadă imensă şi nu eram sigur că cineva ar fi lăsat un băiat singur să se bage în faţă.

Puţin câte puţin, şoferii diferiţilor intermediari au venit să-şi preia marfa, identificându-i pe oameni cu aceeaşi veche întrebare: cine sunt oamenii lui X şi Y? Cred că am auzit opt sau nouă nume diferite de intermediari. După câteva ore, aproape toată lumea fusese preluată, inclusiv familiile şi bărbaţii din camionul nostru. La miezul nopţii mai rămăseserăm doar Mehran, Jawad şi cu mine.

Gardienii abia aşteptau să scape de noi. Gardianul responsabil ne-a vorbit în turcă, în timp ce unul dintre oamenii lui ne-a tradus:

— Persoana răspunzătoare de voi a luat legătura cu noi. Spune că nu poate veni în noaptea asta. Va trebui să mai staţi aici.

Aveam dureri atât de mari, încât nu suportam gândul de a dormi pe podeaua rece. Aveam mare nevoie de apă şi mâncare. Oricare ar fi fost următoarea locaţie, trebuia să sper că era mai bună decât cea de aici.

Nu ştiu ce m-a apucat, dar m-am ridicat şi m-am aşezat în faţa lui. Am dat din cap ferm şi mi-am dus mâna la ureche cu degetul mic şi cel mare întinse, ca şi cum aş fi vorbit la telefon.

— Sună-l, i-am spus gardianului. Vreau să vorbesc cu el.

Şi, surprinzător, a făcut-o. S-a întors cu un telefon mobil pe care mi l-a întins.

Tipul de la telefon era afgan.

— Sunteţi oamenii lui Qubat? a întrebat.

Puteam să-mi dau seama după vocea lui că era beat.

— Da, am răspuns. Şi aş putea şti şi eu cine eşti?

— Sunteţi patru?

Întrebarea m-a lăsat perplex. Apoi mi-am amintit de Tamim.

— Nu, trei. Unul a rămas în Iran.

— Nu am bani să vin să vă iau în noaptea asta. E departe, am nevoie de un taxi.

— Ce spui? Trebuie să plecăm de-aici! Dă-ne adresa şi venim singuri la tine.

— Qubat nu m-a plătit.

— Asta e problema ta, nu a noastră. Familiile noastre l-au plătit. Plecăm de aici în noaptea asta. Spune-mi unde să vin.

— Ai răbdare, a mormăit el ameţit. Vin mâine după voi. Lasă-mă să vorbesc cu Qubat.

— Nu, nu mă interesează ce faci. Vreau să vin acolo în noaptea asta.

— Dar e miezul nopţii, a bolborosit el. Du-te şi te culcă.

În cele din urmă a promis să trimită un taxi să ne ia dacă eram de acord să-l plătim noi.

Pentru asta am folosit o parte din suta de dolari pe care o primiserăm la Teheran. Amabil, şoferul a schimbat restul nostru în lire turceşti, şi ne-am oprit la o cafenea non-stop pentru a lua ceva de mâncare. În final am reuşit să merg la toaletă, dar durerea de stomac nu-mi trecuse.

Făcusem bine că am cerut să plecăm. Am fost uşurat să văd că *musafir khanna* (casa de oaspeţi) a intermediarului beat era un apartament de două camere curat şi ordonat de la etajul patru, dintr-o altă suburbie întinsă a Istanbulului. Când am intrat, i-am trezit pe ceilalţi refugiaţi aflaţi acolo, care nu au fost prea bucuroşi să ne vadă.

În dimineaţa următoare am stat de vorbă cu ei – erau cinci tineri afgani.

Intermediarul, duhnind a ţigări şi a marijuana, a sosit la puţin timp după ce ne treziserăm cu toţii.

— Mă numesc Amiri. Voi sunteţi ăia nerăbdători. Aţi fost foarte nepoliticoşi noaptea trecută.

Ne-a spus să fim discreţi, să nu facem gălăgie şi să fim mereu în alertă. Ne-a dat voie să ieşim, însă numai dacă era neapărată nevoie.

— Mai bine staţi înăuntru, e mai sigur pentru voi.

Eram bucuros că apartamentul nu era supraaglomerat. Am putut să gătim şi să mâncăm destul de bine. Jawad era un bucătar grozav şi am folosit restul banilor primiţi pentru a cumpăra provizii simple, dar gustoase.

Totuşi, Amiri era un coşmar: ne vizita zilnic, plângându-se de Qubat şi amenințându-ne:

— Tot nu m-a plătit. Nu vă las să plecaţi de-aici până nu-mi primesc banii!

Amiri ne sperria pe toţi, însă mie mi se părea deosebit de neliniştitor. Ori de câte ori se plângea se uita direct la mine, de parcă ar fi fost cumva vina mea.

— Şi ce putem noi să facem? a încercat Jawad să se înţeleagă cu el. Nici măcar nu ştim cine-i individul ăsta. E o problemă între tine şi el.

Într-un final, Amiri s-a hotărât să ne mute pe toţi într-o altă locaţie, deoarece era mai ieftin. Eu eram îngrijorat, dar nu pot spune că eram surprins. Era a doua oară când mă aflam în Istanbul şi mi-am amintit clar sistemul de călăuzire folosit aici. Presupunea numeroase amenințări şi deplasări dintr-un loc în altul.

Amiri ne-a dus într-un apartament de la subsol situat într-un cartier rău famat, unde stăteau înghesuiţi în jur de cincisprezece alţi bărbaţi, aşteptând următoarea mutare. Erau cu toţii din nordul Afganistanului, vorbitori de dari. Erau nervoşi pentru că, deşi spaţiul era deja supraaglomerat, mai veneam şi noi opt: eu, Jawad, Mehran şi cei cinci tineri afgani vorbitori de pashtu ca şi noi. Primul grup era nemulţumit şi de faptul că noi obţinuserăm permisiunea să mergem la cumpărături şi că Amiri îi dăduse lui

Jawad o cheie şi un telefon mobil. Telefonul avea puţin credit şi nu putea fi folosit decât pentru a lua legătura cu el în cazul în care se întâmpla ceva. Ceilalţi aveau un alt intermediar, prieten de-al lui Amiri, al cărui nume nu l-am aflat, dar care se pare că îi ţinuse încuiaţi. Amiri ne-a instruit să nu încălcăm regulile celuilalt intermediar şi să nu le permitem să iasă cu noi. Îmi dau seama cât de frustrant era pentru ei, dar şi noi eram la fel de speriaţi de Amiri cum erau şi ei de intermediarul lor.

Furia a luat amploare în cadrul unor dispute despre rivalitate şi etnie.

— Voi, pashtunii, sunteţi reprezentanţii regimului taliban! strigau ei. Din cauza voastră a trebuit să plecăm din Afganistan!

Pashtunii sunt conducătorii tradiţionali al Afganistanului şi este adevărat că cei mai mulţi dintre talibani erau pashtuni. Conducătorii Alianţei Nordice, un grup de triburi non-pashtune din nord, s-au opus talibanilor, ajutând Statele Unite să-i răstoarne de la putere.

Oamenii aceia vedeau micul apartament ca pe o continuare a războiului:

— De ce aţi plecat din ţară? Pentru voi viaţa era perfectă.

Părerea mea era că toţi afganii, indiferent de grupul etnic din care făceau parte, suferiseră în urma lungilor ani de război civil şi a invaziei americane ce a urmat.

Apartamentul se încinsese foarte mult, iar tensiunea sporea. Era ca o oală sub presiune gata să explodeze.

Am încercat tot ce am putut ca să menţin pacea:

— Uitaţi-vă, suntem exact ca voi. Cu toţii ne-am părăsit casele. Şi toţi suntem afgani. Credeţi că eu am plecat fără niciun motiv?

— Las-o baltă, Gulwali, a spus Jawad. Alianţa Nordică este acum la putere. Şi ei ştiu lucrul ăsta.

Certurile au durat ore întregi. Toţi ţipau şi îşi aruncau insulte. Au refuzat să-şi împartă hrana cu noi, aşa încât ne-am gătit

mâncarea la o butelie cu gaz. Era ridicol – faptul că ambele grupuri găteau separat făcea ca apartamentul să se încingă şi mai tare.

Cum atmosfera din apartament devenea din ce în ce mai insuportabilă, nu am mai rezistat. Intermediarul lor era prieten cu al nostru, aşa încât în mod sigur ar fi putut rezolva problema. În cele din urmă Jawad l-a sunat pe Amiri. Atât el, cât şi intermediarul lor – care, deloc surprinzător, era tot afgan – au venit să încerce să rezolve situaţia. Nu erau deloc bucuroşi.

Ne-au spus să ne abţinem şi să tăcem.

— Aici nu suntem în Afganistan. Nu vreau să mai aud prostiile astea, a mârâit Amiri.

Amiri, care era hazar, avea absolută dreptate. Ne aflam aici, toţi fugind ca să ne salvăm vieţile, şi ne certam în continuare pe tema limbii şi a diviziunilor etnice care ne distruseseră ţara şi ne forţaseră să plecăm.

Şi totuşi, în ciuda aparentei lui înţelepciuni, nu puteam avea încredere în Amiri. Ori de câte ori grupul nostru mergea la cumpărături, ne gândeam cum să fugim.

— Nemernicul ăsta e un papagal, se plângea Jawad. Nu doar că avem de-a face cu nordicii ăştia, dar nici nu cred că are de gând să ne ducă în Grecia.

— Dacă nu a putut plăti nici măcar un taxi în prima noapte, la ce altceva ne-am putea aştepta din partea lui? a încuviinţat Mehran.

— Dar nu vrea să ne lase să plecăm, am spus eu. A cheltuit bani cu noi.

Cu toţii ştiam că era o regulă nescrisă: dacă fugi de sub controlul unui intermediar, ceilalţi vor refuza să te primească. Se pare că se cunoşteau între ei şi că erau cumva în legătură.

Ca întotdeauna, Jawad s-a uitat la mine, aşteptând să fac un plan:

— Deci, Gulwali, ce spui să facem?

Nu aveam nicio idee.

În următoarele zile ne-am simţit din ce în ce mai neajutoraţi, însă apoi mi-a venit o idee. Mi-am amintit de negustorul amabil din Istanbul, de la magazinul cu DVD-uri. Ar fi putut să ne ajute.

Ne-am dus să-l vedem. A fost drăguţ şi ne-a ajutat, dându-ne date de contact ale altor afgani, oameni despre care credea că ar putea cunoaşte sau ar putea avea legături cu diferiţi traficanţi din oraş. Oriunde în lume, afganii au o comunitate strâns unită. După câteva apeluri şi pasări de contacte, în cele din urmă am dat de cineva care părea să fie cu adevărat în temă. Însă ne-a explicat că nu ne poate ajuta fără un acord prealabil din partea lui Amiri. A spus că niciun intermediar nu ar face altfel, deoarece toţi lucrează pe baza unei înţelegeri de a nu-şi fura unii altora oamenii.

În final l-am convins pe un individ – pe nume Shir Aga – să ne ajute. Pashtun din Nangarhar, Shir Aga era un tip calm şi apreciat, înduioşat de situaţia noastră. S-a oferit să vorbească cu Qubat în numele nostru şi să-l convingă să-i dea lui banii, şi nu lui Amiri. Dar ne-a avertizat că Amiri ar putea să se răzbune.

— Dacă vă preiau, vă fac o mare favoare, căci nu aşa procedăm în Istanbul. Înţelegeţi riscul pe care mi-l asum ca să vă iau?

Cred că Shir Aga ştia că nu se putea conta pe Amiri, pentru că, după câteva clipe de ezitare, a oftat adânc şi a acceptat să ne ia. Aveam noroc. Shir Aga ne-a spus să mergem la o adresă din celălalt capăt al oraşului.

În timp ce ne îndreptam într-acolo, Amiri ne suna în permanenţă pe mobilul pe care ni-l dăduse. Am încercat să închidem aparatul, dar de fiecare dată când îl deschideam suna din nou. În cele din urmă am aruncat cartela, dar am păstrat telefonul.

Adresa era a unuia dintre prietenii lui Shir Aga, un afgan de treabă pe nume Nour. Ca şi Amiri, Nour era hazar, muzician şi artist şi trăia de ani buni în Istanbul. Totuşi, spre deosebire de Amiri, era prima dată când adăpostea refugiaţi. Ne-a spus foarte clar că era singura dată când făcea aşa ceva, ca o favoare pentru Shir Aga, dar părea relaxat în privinţa asta. S-a purtat cu noi ca şi cum am fi fost vechi prieteni.

Apartamentul lui Nour era mic – doar un dormitor, o cameră de zi, baie şi bucătărie. Dar avea televizor şi era confortabil, de departe cel mai bun loc din întreaga noastră călătorie.

Am stat acolo o săptămână. Apoi a venit Shir Aga. Ne-a amintit din nou de riscul pe care şi-l asuma permiţându-ne să-l părăsim pe Amiri. Însă ne-am liniştit când am aflat că Qubat fusese de acord cu învoiala şi că îl plătise pentru şederea noastră în Istanbul, precum şi pentru următoarea etapă a călătoriei în Grecia.

— Am să mă gândesc la un plan, ne-a promis el. Un plan sigur. *Insha'Allah!*

Oare de ce de fiecare dată când un intermediar spunea că ceva era sigur ştiam că ceva urma să meargă prost?

Capitolul 21

Într-o seară stăteam pe jos, uitându-ne la un film, când deodată a apărut Shir Aga cu un zâmbet larg.

— Veşti bune! Suntem gata pentru Grecia.

— Cum?

— Vă spun pe drum.

În timp ce ne ridicam toţi trei să ne strângem lucrurile, el a arătat spre Jawad.

— Tu rămâi aici. Deocamdată doar ăştia doi.

— Vin şi eu! a sărit Jawad furios. Nu mă veţi lăsa aici.

— Uite, barca e deja supraaglomerată, iar ei au fost de acord să ia doar doi, pe cei mai mici. Dar dacă ajung în siguranţă, fără discuţie vei merge cu următorul transport.

Jawad tot nu era mulţumit.

— Nu! Vreau să vin!

S-a uitat la noi cu o privire rugătoare.

— Nu mă lăsaţi singur! Vreau să stau cu voi!

L-am privit vinovat pe Jawad. Îmi plăcea de el şi nici eu nu voiam să-l las aici, dar în astfel de situaţii supravieţuirea era mai presus de prietenie. Jocul spunea că, dacă un jucător primea şansa de a merge înainte, atunci trebuia să profite de ea.

Mi-am amintit de bietul Tamim, pe care îl lăsaserăm în Iran cu părinţii traficantului cu maşină sport. Oare mai era şi acum acolo?

— Ai să mergi data viitoare. Shir Aga îţi garantează lucrul ăsta, îi spuneam eu, deşi ştiam cât de aiurea sunau cuvintele mele.

Mehran şi cu mine ne-am dus cu Shir Aga la maşina lui, un BMW mare parcat în stradă.

Încă nu văzusem vreun intermediar regional care să nu aibă o maşină frumoasă.

Ne-am întors în oraş şi am mers într-o altă zonă industrială, unde am fost conduşi în clădirea unei fabrici. În interior erau şiruri de mese cu maşini de cusut. La mese stăteau migranţi, majoritatea bărbaţi şi femei afgane, care coseau rochii în stil occidental.

Dintr-odată nu mai eram convins că Shir Aga ne spunea adevărul cu privire la plecarea în Grecia.

— Shir Aga, eşti cinstit cu noi? Chiar mergem pe vas?

— Aveţi încredere în mine, a spus el, fără să pară enervat de îndoielile mele. Şi fratele meu merge cu transportul ăsta în Grecia. Doar nu credeţi că mi-aş trăda propriul frate, nu?

Aceste veşti m-au liniştit. Dar, la drept vorbind, încă nu auzisem să aibă vreun frate.

Înainte să-mi dau seama, un alt bărbat ne zorea să urcăm în spatele unei dubiţe albe, în care erau deja alţi zece bărbaţi.

— Gulwali!

În timp ce căutam să văd cine mă strigă, inima mi-a tresăltat de bucurie când am văzut o faţă cunoscută: vechiul nostru prieten Baryalai. Nu-mi venea să cred!

— Gulwali! a spus el uitându-se la noi cu tristeţe, dând din cap. M-aţi lăsat în închisoare! Ce fel de prieteni sunteţi voi? Din cauza voastră am avut probleme mari. Tot întrebam ce s-a întâmplat cu voi şi din cauza asta au bănuit că aş fi intermediarul vostru. M-au condamnat la şase luni în închisoarea aia blestemată.

— O, nu, îmi pare rău!

Mi-era milă de el.

— Ştiu că i-aţi spus ofiţerului de poliţie că sunt intermediarul vostru, a continuat el.

Văzând că neg, a ridicat o mână:

— Nu minţi, mi-a spus poliţistul! Voi doi m-aţi dezamăgit.

Mehran şi cu mine eram uimiţi că putea crede una ca asta.

— Nu, nu, n-am făcut aşa ceva! Pe cuvânt!

— Nu minţiţi!

— N-am făcut, pe cuvânt că n-am făcut aşa ceva!

La care Baryalai nu s-a mai putut abţine: a izbucnit în râs, îmbrăţişându-ne cu drag.

— Ştiu că n-aţi făcut-o. Vă necăjeam. Sunt foarte mândru de voi doi. Tamim mi-a povestit totul despre evadarea din închisoare.

— Tamim? Cum de…?

— Voi, mici trădători ce sunteţi, m-aţi lăsat şi pe mine, se auzi o voce din întunecimea dubiţei.

Şi Tamim era acolo. Nu-mi venea să cred. Doi dintre prietenii mei erau chiar acolo, în dubiţă.

Înainte să apuc să-l salut pe Tamim, Mehran a şi început să-l ia la întrebări:

— Cum ai ajuns în Turcia? De ce eşti cu Baryalai?

— Am mers, a răspuns Tamim expeditiv. Dar gata cu întrebările voastre. Unde-i Jawad? Şi pe el l-aţi lăsat, nu?

— Păi, da, am spus uitându-mă la el cu vinovăţie.

Tamim şi-a dat ochii peste cap, scuturând din cap şi prefăcându-se dezgustat:

— Nu mai există pic de loialitate.

Dar ochii îi zâmbeau – cu toţii ştiam cum merg lucrurile.

Ca de obicei, nu aveam idee unde ne ducea dubiţa, dar în momentul ăla nu-mi păsa câtuşi de puţin. Mă bucuram nespus de mult să-i revăd pe Baryalai şi Tamim. Căci rareori găseai prieteni în această călătorie.

Următoarea oprire în turul pe care îl făceam prin Istanbul a fost la un adăpost deschis, ascuns în pădure. Era oribil. Nu

departe se afla o toaletă în stil afgan. Judecând după miros, mii de oameni trecuseră pe acolo fără ca latrina aceea mizerabilă să fie vreodată astupată sau curăţată. Duhoarea era insuportabilă.

Punându-i la socoteală şi pe cei doisprezece din dubiţă, eram în jur de o sută treizeci – majoritatea afgani, dar şi câţiva pakistanezi şi irakieni. Baryalai ne-a făcut cunoştinţă cu câţiva dintre oamenii din dubiţă: Inginerul era un tip isteţ, genul de tocilar, la vreo douăzeci de ani; Ahmad, pe care ceilalţi îl necăjeau deoarece avea un fel de boală de piele şi pete pe mâini, era poreclit *Gerasim*, „germeni”. Mai era şi Hamid, un tânăr foarte carismatic, chipeş.

Nimeni nu era bucuros că se află în adăpostul acela: părea mult prea expus şi, aşa cum se întâmpla adesea, nu existau hrană sau apă. Nu avea niciun sens. Shir Aga ne promisese că vom merge pe vas, de ce ne aflam încă la periferia Istanbulului, într-un alt adăpost mizerabil? Şi unde era fratele lui Shir Aga?

Ne păzeau doi pakistanezi, care ne-au spus că în curând va veni şi şeful lor.

Acest nou intermediar s-a recomandat drept Yassir. Instinctiv, niciunui afgan nu îi plăcea să fie controlat de un pakistanez; ţările noastre se duşmăneau de multă vreme, având o istorie dificilă.

Mehran nu-şi putea ascunde nemulţumirea.

— De ce ne-ar preda un afgan unui mâncător de *daal*?

Mă simţeam umilit.

Yassir a făcut tot posibilul ca să ne convingă şi a fost politicos.

— Vă înţeleg îngrijorarea. Locul ăsta nu-i deloc potrivit pentru o şedere îndelungată. Trebuia să plecăm în noaptea asta, dar a apărut o problemă şi trebuie să mai stăm o zi. Voi, afganii, sunteţi mereu pe fugă – oameni nerăbdători. Dar vă rog să mă credeţi că nu aveţi motive de îngrijorare. Mă gândesc doar la interesul vostru.

A fost întrerupt, cu toţii începând să vorbească în acelaşi timp. A ridicat o mână şi ne-a spus să numim o persoană care să vorbească în numele nostru.

— Baryalai, am şoptit eu, du-te tu.

Baryalai tocmai se pregătea să se ridice şi să spună ceva, când Hamid a început să vorbească cu individul într-o engleză cursivă:

— Ni s-a promis că vom merge direct la Izmir. Vrem să plecăm la noapte.

Intermediarul şi Hamid au vorbit o vreme în engleză. Eu eram foarte enervat – Baryalai era putătorul nostru de cuvânt; tipul ăla, Hamid, avea jumătate din vârsta lui, nefiind cu mult mai mare decât mine. Cine se credea el, de vorbea aşa? Şi, în plus, lăudându-se cu cunoştinţele lui de engleză.

După ce a terminat, Baryalai a mai adăugat câteva lucruri.

Răspunsul lui Yassir a fost scurt:

— Veţi pleca atunci când voi crede eu de cuviinţă. De ce sunteţi voi, afganii, atât de nervoşi? V-am dat cuvântul meu, nu?

Câţiva au continuat să se plângă.

— Bine, a spus Yassir în cele din urmă. Dacă vreunul dintre voi vrea să plece, n-are decât. Să plece. Oricum sunt prea mulţi oameni aici, ceea ce mă pune în pericol.

S-a uitat în jur, privindu-ne exasperat.

— Sau aţi putea să daţi dovadă de înţelepciune şi să aşteptaţi până dimineaţă, când, vă garantez, veţi pleca spre Izmir.

Altă zi, altă asigurare din partea unui intermediar.

Dar de data asta cel puţin nu minţise. După o noapte de nesomn, fără mâncare, afganii au fost încărcaţi în patru dubiţe diferite, câte treizeci în fiecare. Eu am fost înghesuit într-un colţ din spate, trupul fiindu-mi presat de caroserie. Cei aproximativ zece irakieni şi pakistanezi au rămas în urmă. Am presupus că au fost transportaţi separat.

În cea mai mare parte a zilei am călătorit în cel mai întunecat,

mai încins şi mai limitat spaţiu imaginabil. Era un iad şi atât de greu să respiri, încât chiar am crezut că o să mor sufocat. La un moment dat am fost daţi jos într-o vale, unde ne-am odihnit câteva ore.

Seara au sosit alţi patru bărbaţi. Unul dintre ei, un individ cu părul negru, cu o privire dementă şi o mustaţă stufoasă, a spus că era noul nostru intermediar. Ceilalţi trei lucrau pentru el. Cu toţii erau kurzi. Împreună, ne-au condus printre copaci, pe vârful unei stânci.

De acolo puteam vedea marea.

Eram epuizaţi şi însetaţi, nefiind în stare să mergem ore în şir. Mai rău, soarele tocmai apusese, iar noi trebuia să ne strecurăm printr-o pădure în care era întuneric beznă. Dar nu aveam încotro.

În timp ce mergeam, încercam să mă apuc de crengi, să nu cad, dar spinii mi-au zgâriat mâinile, până am început să sângerez.

Era în jur de trei dimineaţa când am ajuns în sfârşit la marginea pădurii şi am început să coborâm pe o potecă îngustă, şerpuitoare, ce ducea la Marea Egee. Ieşind în spaţiu deschis, m-am liniştit văzând semiluna strălucind pe un cer senin. În timp ce ne odihneam câteva minute, m-am uitat în sus, întrebându-mă, ca de atâtea ori, dacă familia mea vedea aceeaşi lună în noaptea aceea. Oare şi ei se gândeau la mine? Şi ce-o fi cu Hazrat? O fi mers şi el pe drumul ăsta, admirând aceeaşi lună exact din acest loc?

Ochii mi s-au umplut de lacrimi. În ultimele câteva săptămâni, de când mă întorsesem în Turcia, fusesem copleşit. Mersesem atât de mult, încât nu eram sigur că mai pot continua.

„Opreşte-te, Gulwali! Nu te lăsa!”, m-am muştruluit eu. Dar nu reuşeam să-mi alung tristeţea apăsătoare: fiecare particulă din fiinţa mea îşi dorea să fiu acasă, lângă vatră, mâncare şi confort.

Eram obosit, la fel ca şi ceilalţi.

Pe măsură ce ne apropiam de ţărm, distingeam când şi când forma vaselor ancorate plutind pe apa întunecată, ca de cerneală, a cărei întindere mă înspăimânta.

Hamid, care vorbea cu intermediarul cu păr negru, ne-a spus că trebuie să coborâm spre mare, să ne dăm jos cămăşile şi, la momentul potrivit, să intrăm în apă.

Am coborât pe o plajă mică. Am aşteptat acolo trei-patru ore, timp în care am văzut o barcă de patrulare a poliţiei. Am stat în ascunzătoarea mea întunecoasă, privind cum luminile de navigare roşii şi verzi trec de noi. Un reflector de la proră a cercetat atent linia ţărmului, în căutarea unor semne de viaţă.

Am ascultat îngrozit cum valurile se loveau de ţărm.

Chiar şi în întuneric, Hamid îşi dădea seama că îmi era frică să intru în apă.

— Relaxează-te, m-a liniştit el, te iau în spate. Sunt un bun înotător.

Chiar în clipa când începeam să mă simt mai bine, luminile unei maşini de poliţie au pâlpâit în depărtare.

— Jos! a strigat cineva.

Intermediarul părea îngrijorat. Ne-am ghemuit cu toţii în spatele unui perete. Maşina a încetinit, dar şi-a continuat drumul. Un bărbat de lângă mine a şoptit că ar trebui să mergem în aceeaşi direcţie ca şi maşina şi să nu riscăm să intrăm în apă.

— Tăceţi şi faceţi cum vă spun! a şuierat intermediarul.

Ochii lui turbaţi păreau să pătrundă întunericul.

Nu a apărut niciun vas în noaptea aceea. Înainte de ivirea zorilor ne-am întors în punctul nostru ferit de copaci, înfrigurați, înfometaţi şi epuizaţi de nesomn şi de adrenalină. Nimeni nu ştia când va trebui să repetăm mişcarea.

Capitolul 22

Un aspect al vieţii pe fugă este că, exact când te gândeşti că eşti mai nenorocit ca oricând, viaţa îţi arată că se poate şi mai rău, râzându-ţi şi mai tare în faţă.

Mi-am mutat puţin capul pe piatra pe care o foloseam drept pernă – era o pierdere de timp să încerc să mă aşez confortabil, dar era mai bine decât pe pământ, unde puteau să-mi intre gângănii în urechi. O rădăcină de copac mă împungea în şale. Mi-am înghiţit frustrarea şi am încercat să mă întorc pe partea cealaltă, dar m-am atins din greşeală de unul dintre trupurile adormite de lângă mine.

Haina mea subţire şi blugii nu mă protejau deloc de pământul umed şi lipicios, în ciuda faptului că era o după-amiază însorită. Am băgat mâna în gentuţă şi am scos un tricou, acoperindu-mi faţa ca să-mi feresc ochii de lumină.

— Nu te mai foi atâta, Gulwali. O să trezeşti pe toată lumea.

— Scuze, i-am şoptit lui Baryalai. Mi-e frig.

— Ştiu. Încearcă să te odihneşti. Nu-i enerva pe tipii ăştia, OK?

Avea dreptate să mă prevină. Nervii tuturor erau întinşi la maximum. Eram cu toţii disperaţi, flămânzi şi tot mai nervoşi. Cel mai rău era noaptea. Întotdeauna somnul era chinuitor. Dar, indiferent cât mi-ar fi fost de frică de copaci şi de peisajul necunoscut, de ceilalţi mă temeam şi mai tare.

De când ne-am întors de pe ţărm, kurzii pur şi simplu se făcuseră nevăzuţi, lăsându-ne baltă trei zile şi trei nopţi chinuitoare. Oamenii erau înfriguraţi şi rupţi de oboseală, astfel

că le putea sări ţandăra din orice. Chiar dacă cineva vorbea frumos, ceilalţi îl desfiinţau. Ne îngrămădeam toţi într-o poieniţă şi se iscau multe certuri pentru cel mai moale petic de pământ.

În timpul zilei dormeam direct pe pământ, având doar copacii drept adăpost; în timpul nopţii era prea frig pentru a încerca să dormim, aşa că jucam cărţi. Eu, Tamim, Mehran şi Baryalai ne îngrămădeam unul în altul ca să ne mai încălzim. Singura alinare pe care o mai aveam acum era că mă reîntâlnisem cu prietenii mei, în special cu Baryalai, care avusese întotdeauna grijă de mine.

De când am vorbit cu Hamid în noaptea aceea, la mare, ajunsese să-mi placă mult de el şi-mi câştigase încrederea. El, Ahmad şi Inginerul aveau o relaţie strânsă, cam la fel cu grupuleţul meu, dar am devenit cu toţii un fel de aliaţi.

Eram prea amărâţi ca să trăncănim, dar mai aflam câte ceva unii despre alţii. S-a dovedit că Tamim, Ahmad şi Inginerul fuseseră răpiţi pentru scurt timp de vechiul nostru duşman, beţivul de Amiri. Aproape că am rupt prietenia când ne-am dat seama că ei plătiseră pentru că fugiserăm: aparent, Qubat refuzase să-i dea bani şi să-i mai trimită alţi migranţi. Drept răzbunare, îi ţinuse ostatici pe cei trei câteva săptămâni.

Lui Tamim nu i se părea deloc amuzant.

— Rahaţi cu ochi ce sunteţi! Nu numai că m-aţi lăsat la graniţă, dar din cauza voastră am ajuns şi să fiu răpit. Dacă nu vă omoară talibanii, jur pe Dumnezeu că vă omor eu cu mâna mea.

Lui Mehran şi mie ni se părea extrem de amuzant.

— Noi am avut noroc, l-a necăjit Mehran pe Tamim. Stai şi tu pe lângă noi data viitoare şi o să avem grijă de tine.

Nu m-am putut abţine să mă bag şi eu în vorbă:

— Voi ne purtaţi ghinion. Din cauza voastră suntem izolaţi aici. Oricât de mult ne-ar plăcea de voi, ce ne iese nouă din toată treaba asta?

Era iunie 2007. Plecasem de acasă cu un an înainte, în octombrie, ceea ce însemna că eram un refugiat fără acte, un migrant ilegal, de aproape opt luni. Abia acum mă apropiam de Europa de Vest.

În niciun moment din această călătorie nu avusesem idee cum să cer azil politic, chiar dacă aş fi vrut. În niciuna dintre cele trei ţări în care fusesem ţinut în loc în ultima jumătate de an – Turcia, Iran sau Bulgaria – nu mă simţisem în siguranţă suficient de mult încât să-mi doresc să rămân. Şi în mod clar nu eram bine-venit în acele ţări. Tot ce-mi puteau oferi era închisoarea sau deportarea. Ştiam că trebuie să merg mai departe, să nu mă opresc – şi să sper că tărâmul mult visat al făgăduinţei avea să-mi ofere cu adevărat siguranţă şi protecţie.

Mă bucuram că mama mea nu va şti niciodată de momentele în care mă simţisem atât de singur sau plânsesem aşa de tare şi aşa de des, încât mă dureau ochii – zile întregi de lacrimi şi dureri de cap, întristare şi deşertăciune. Dar cred că, pe acel vârf de stâncă, chiar înconjurat de prieteni, am început să mă simt mai trist şi mai singur ca oricând. În timp ce mă chinuiam să dorm pe pământul tare, cu maţele chiorăindu-mi de foame, nu puteam să nu mă las năpădit de amintiri – amintiri pe care încercam de obicei să le alung. Visam că eram acasă, necăjindu-i pe verişorii mei sau ascultând-o pe mama, care fredona un cântecel în timp ce împăturea rufele, cu casa plină de lumina dimineţii şi mirosind a pâine naan proaspătă – însă mă trezeam tot înfrigurat şi înfometat, cu un cer întunecat deasupra coronamentului pădurii.

Ce mă speria cel mai mult atunci era că stăteam acolo de trei zile. Intermediarul kurd cu ochi de nebun şi cei trei complici ai lui nu se mai întorseseră. Intermediarul avea mâinile acoperite de un păr negru şi des, la fel ca părul de pe cap şi micile smocuri care îi ieşeau din urechi. Cu părul şi mustaţa lui şi cu ochii aceia, îmi amintea de un păianjen.

Eu şi Mehran am decis să aflăm dacă fratele lui Shir Aga chiar era printre noi. Mai întâi am încercat să vedem dacă semăna cineva cu el – nimeni. Dar ne era aşa de foame, încât oricum vedeam ca prin ceaţă.

Oamenii tindeau să formeze bisericuţe. Fiind copil, îmi era mai uşor să merg şi să vorbesc cu alţii:

— Mă scuzaţi, îl caut pe fratele lui Shir Aga.

Nimeni nu părea să-l cunoască.

Mai târziu, vorbeam cu Mehran când un tânăr cu ochi verzi şi părul roşcat s-a apropiat de noi.

— De ce-l căutaţi pe fratele lui Shir Aga? Ce treabă aveţi voi cu el?

Vorbea pe un ton dur.

Baryalai a observat asta şi s-a burzuluit.

— Puştiule, e vreo problemă?

Mi-am dat seama că acesta era omul nostru.

— Nu e nicio problemă. Îl cunosc pe omul ăsta.

Baryalai părea în continuare suspicios.

— Atunci stai jos, prietene, stai lângă noi. Orice prieten al lui Gulwali este şi prietenul meu.

Tânărul s-a aşezat şi a şoptit precipitat:

— Uite ce e, nu mai întreba de mine. Dacă unii dintre indivizii ăştia află cine sunt, o să intru în mare bucluc.

Era adevărat. Nervii tuturor erau atât de întinşi, încât, dacă ceilalţi ar fi făcut legătura, cu siguranţă l-ar fi luat la bătaie.

M-am folosit de asta ca să-l ameninţ:

— Dacă nu faci ce-ţi spun, o să le zic la toţi în gura mare. Trebuie să iei legătura cu fratele tău şi să afli ce se întâmplă.

Am observat că Baryalai îmi aruncă o privire surprinsă, dar uşor admirativă. Crescusem mult de când nu ne mai văzuserăm.

Tânărul părea disperat.

— Nu am telefon.

— Atunci fă rost.

Fuseserăm avertizaţi de pakistanezul Yassir să nu avem telefoane mobile la noi deoarece poliţia putea da de urma noastră cu ajutorul lor. Singura dată când avusesem un mobil în posesia mea a fost pentru scurt timp în Istanbul – cel pe care ni-l dăduse Amiri. Dar i-l lăsaserăm lui Jawad, în apartamentul lui Nour.

Cumva, tânărul a reuşit să găsească unul şi să-l sune pe Shir Aga. S-a întors cu un aer uşor arogant:

— Fratele meu spune să staţi liniştiţi. Se ţine de plan. Garantat. A găsit altă ambarcaţiune, negociază cu căpitanul chiar în clipa asta.

Am sperat că spune adevărul, deoarece, de a doua zi, oamenii începeau să creadă că fuseserăm lăsaţi baltă. Se vorbea de plecare şi toţi se certau. Unii voiau să meargă până dădeau de un drum şi să ceară ajutor; alţii le spuneau să nu rişte să fie văzuţi şi arestaţi.

Eu ştiam cu siguranţă că ar fi o mare greşeală să ne predăm:

— Vreţi să ajungeţi la închisoare? Unii dintre noi au fost. Nu e de glumă.

Un om mai în vârstă m-a ameninţat cu pumnul.

— Tu habar n-ai ce vorbeşti, băiete. Ia mai taci. Copiii nu deschid gura când vorbesc oamenii mari.

Ştiam că cei care nu mă cunosc personal nu m-ar asculta, deoarece mă considerau doar un copil. Aşa că m-am gândit că era mai bine să-i las pe prietenii mei mai mari să-i lămurească. Ştiam că Hamid şi Baryalai vor lua decizii bune în numele micului nostru grup: mă mândream cu faptul că ştiu să mă împrietenesc cu oameni deştepţi. Dar cred că, în sinea noastră, ne dădeam seama cu toţii că, în cazul în care kurdul brunet care semăna cu un păianjen nu se întorcea până în a patra sau a cincea zi, am fi avut de ales – muream de foame sau ne predam la poliţie. Cu fiecare oră ce trecea, mă rugam şi speram că se va întoarce, în

timp ce încercam să-mi potolesc chiorăitul dureros din stomac şi să-mi înăbuş teama care mă sugruma. În a treia zi, pe la 8 dimineaţa, stăteam tăcuţi şi deznădăjduiţi, aşteptând să se întâmple o minune, când s-au întors intermediarul şi oamenii lui. Cărau nişte lăzi cu roşii, mai multe pâini şi două bidoane de zece litri cu apă.

Îmi era atât de foame, încât eu singur aş fi putut înfuleca pe nerăsuflate câteva pâini. Or fi părut lăzile de roşii că sunt multe, dar, după ce au fost împărţite, a ajuns doar câte una de om. Deşi a fost cea mai bună roşie pe care o gustasem vreodată, nu a potolit chiorăitul stomacului meu înfometat – parcă aş fi aruncat o pietricică într-un puţ gol.

Intermediarul brunet ne-a privit dezgustat cum mâncam. Murdari şi înfometaţi, mârâiam şi scheunam ca o haită de animale sălbatice. Pentru el nu era nimic nou; probabil fusese martor la astfel de scene în fiecare săptămână, aducând o nouă serie de oameni murdari, înfometaţi, disperaţi – în mintea lui, nişte gunoaie. Dar noi eram gunoaiele care aveau să-l facă pe el bogat.

Într-un final, după ce am cules şi ultimele firimituri de sub unghiile murdare, ne-a dat vestea pe care o aşteptam.

Plecam spre Grecia.

Când am ajuns la marginea apei, era aproape de miezul nopţii. Călăuzele kurde au început să-i împingă pe oameni către o mică barcă cu motor.

Hamid îi traducea călăuzei, arătând spre o barcă ce plutea la orizont.

— Urcaţi-vă în barca mică şi ne va duce la barca aia mare!

Nu ştiam eu prea multe despre bărci, însă chiar şi eu vedeam că ceea ce Hamid numea barcă „mare” nu era mare deloc – cu siguranţă, nu suficient de mare încât să încapă o sută douăzeci de oameni.

Niciunul dintre noi nu voia să intre în apa aia sau să urce în barca cu motor ori în aşa-zisa „barcă mare” de mai încolo. Pe întuneric, era imposibil să-ţi dai seama cât de adâncă era apa sau ce pericole pândeau sub suprafaţă. Totuşi, curând, barca cu motor a început să transporte oameni – cât de mulţi se puteau înghesui odată – către cealaltă barcă.

Cei şapte prieteni din noul meu grup au rămas laolaltă, dar cumva, în îngrămădeală, au reuşit să se îmbarce toţi în afară de mine şi de Mehran. Am început să mă panichez, crezând că vom fi lăsaţi acolo. Dar barca cu motor s-a întors. Era rândul meu.

— Urcă! a strigat Mehran, încercând să acopere zgomotul motorului. Trebuie să urcăm şi noi. Hai, Gulwali!

De teamă, nici nu îmi mai puteam mişca picioarele. Nu puteam intra în apa aia.

Mehran m-a tras efectiv după el în mare şi practic m-a aruncat în barcă. În timp ce barca cu motor prindea viaţă, aproape că îmi venea să vomit din cauza acelei senzaţii ciudate. Eram absolut îngrozit, dar ştiam că, dacă puteam să trec şi peste asta, eram cu un pas mai aproape de Europa de Vest.

Dincolo de această apă oribilă se afla Grecia.

„Fii tare, Gulwali, fii tare!”

Încercam să-mi stăpânesc emoţiile îmbărbătându-mă singur.

Când barca cu motor a ajuns lângă barca cealaltă, m-am bucurat imediat că fuseserăm printre ultimii care ne-am îmbarcat. Primii sosiţi fuseseră înghesuiţi sub punte, pe când ceilalţi stăteau pe o bancă din lemn care înconjura puntea principală, şi ea ticsită de oameni. L-am văzut pe Hamid aşezat aproape de cârmă. Lângă el, în picioare, se afla un mustăcios care am presupus că era căpitanul.

Eu şi Mehran nu ştiam unde să ne ducem: nu mai era loc nicăieri. Deodată, un tânăr membru al echipajului, un adolescent palid cu cercei în urechi şi un tricou strâmt, ne-a înşfăcat pe

amândoi.

— Tu! a ordonat el arătându-i lui Mehran treptele care duceau spre cambuză. Jos.

Am dat să-l urmez.

— Nu. Tu, ăsta mic, rămâi sus.

Am reuşit să mă strecor printre trupuri ca să ajung în locul unde stătea Hamid.

Pe măsură ce urcau la bord şi ultimii oameni, înghesuiala creştea, până când nu am mai putut să-mi mişc braţele. Mi s-a făcut rău de la mirosul de ceapă al celor din jur şi am avut nevoie de toată stăpânirea de sine ca să nu vomit pe ghete.

Căpitanul, un tip musculos, solid, stătea la cârmă, aproape de mine şi de Hamid. Avea o faţă încrâncenată şi ţipa la kurd în turcă. Hamid îmi traducea în şoaptă, strâmbându-se la înjurături:

— Mi-ai spus că în noaptea asta avem şaizeci! De ce mi-ai trimis aşa mulţi? Nu putem să-i luăm pe toţi. La naiba, asta-i o ambarcaţiune de agrement, nu feribot.

— Du-te dracului! Vrei banii? Asta e încărcătura. Dacă vrei, bine, dacă nu, nu.

Kurdul s-a ciondănit o grămadă cu căpitanul, care a cerut să coboare jumătate dintre oameni. Mulţi de pe punte păreau că vor să coboare. Căpitanul a închis tambuchiul, iar cei de sub punte, printre care şi Baryalai, Mehran, Tamim, Ahmad şi Inginerul, au început să strige, cerând să fie lăsaţi să iasă.

Dar kurdul nici nu voia să audă. A scos un teanc de bani şi i-a întins căpitanului încruntat, care stătea înghesuit în adolescentul ce făcea parte din echipaj.

După ce kurdul s-a îndepărtat în viteză spre mal, căpitanul a pornit motorul bărcii sale, care s-a trezit la viaţă tuşind şi scuipând un nor înecăcios de fum. Îmi era rău de la îngrămădeala de trupuri, mirosul de motorină, balansul bărcii, care părea să se răstoarne dintr-o clipă în alta.

M-am rugat în gând, implorându-l pe Allah să-mi cruţe viaţa.

Tocmai când barca a început să înainteze, iar noi ne obişnuiam treptat cu gândul acestei călătorii, s-a dezlănţuit haosul. Barca s-a încurcat deodată într-un obstacol plutitor. Era un fel de plasă de pescuit făcută din sârmă ghimpată. Greutatea bărcii declanşase probabil vreun mecanism ascuns în adâncul apei.

Orice ar fi fost, a alertat paza de coastă: în depărtare, am văzut lumini care pâlpâiau şi am auzit nişte sirene.

Căpitanul a rotit cârma, împingând barca înainte şi înapoi, iar celălalt striga la noi să ne băgăm capul la cutie.

Cumva, în întunericul acela, căpitanul a reuşit să scape din învălmăşeala de sârme şi, acoperite de huruitul asurzitor al motorului, sirenele au început să se audă tot mai slab.

Eram în mijlocul mării.

Căpitanul stinsese toate luminile de pe ambarcaţiune ca să nu fim detectaţi. Nu distingeam nimic în întunecimea aceea fără sfârşit. Auzeam doar înfiorătorul freamăt al valurilor care se spărgeau de ambarcaţiunea noastră supraîncărcată şi trăgeau de ea. Nu era nicio bucurie în evadarea noastră, nu mă simţeam însufleţit de noi speranţe. Era cumplit – ca şi cum aş fi aterizat pe o planetă necunoscută.

Oamenii de sub punte au început să bată din nou în tambuchi. Încercau să se mişte, strigând că barca ia apă. Căpitanul a scos o armă şi a tras în aer, ceea ce a amuţit protestele. Am spus, din nou, o rugăciune în gând, de data aceasta ca să mulţumesc că nu mă aflu şi eu printre cei de sub punte. Dar m-am rugat şi pentru prietenii mei care erau închişi acolo.

După vreo două ore, în lumina ceţoasă a zorilor a început să se vadă pământ la orizont. Sigur era Grecia. Mă uitam cu ochii înceţoşaţi, că nu mai dormisem ca lumea de mai multe zile, privind licărirea uscatului şi ascultând conversaţiile şoptite ale

celor din jur.

Căpitanul a îndreptat barca spre o mică plajă pietroasă.

Cineva a strigat către cei de sub punte:

— Grecia! Am ajuns în Grecia!

I-am auzit cum îi mulţumeau lui Allah.

Mi-am făcut loc prin mulţime către bordul bărcii. Unii săreau deja de pe punte, croindu-şi drum peste pietre, către ţărm. Adolescentul descuiase tambuchiul şi încerca să potolească panica, în timp ce oamenii urcau scările şi săreau în apă.

Baryalai a ajuns pe puntea superioară şi m-a prins de braţ.

— Pregăteşte-te să sari, puştiule. Nu te îndepărta de mine.

Pe celălalt braţ am simţit mâna lui Hamid.

— Ceva nu e în regulă, a spus el. Aşteptaţi puţin.

Era imposibil să-ţi dai seama ce se întâmpla sau ce să faci. Oamenii se împingeau şi săreau, iar barca începea să se clatine.

Pe măsură ce oamenii tot săreau din barcă, adolescentul a început să-i împingă pe toţi înapoi pe scări, sub punte.

— Lasă-ne să coborâm!

— Ce faci? Am ajuns în Grecia.

Căpitanul a pornit din nou motorul, ducând iarăşi barca în larg. Toată lumea a început să strige:

— Lasă-ne să coborâm! Lasă-ne să coborâm!

Panicat, un bărbat încerca să sară peste bord, dar căpitanul l-a pocnit cu arma, după care a scuturat-o ameninţător spre noi.

— Staţi jos! ne-a avertizat el.

Eram îngrozit, dar am fost şi mai şocat când am văzut că, în îmbulzeală, Baryalai reuşise cumva să coboare din barcă – fără mine.

Hamid şi-a pus palma pe mâna mea.

— O să fie bine, Gulwali.

— Vreau să rămân cu Baryalai, am spus eu.

— Termină, Gulwali. O să ne ajungă din urmă. Se descurcă el.

La fel şi noi. Serios.

Pe măsură ce ieşeam în larg, mi se frângea inima. M-am uitat furios la Hamid.

— Ţi-am spus eu că ceva nu era în regulă, Gulwali. Nu cred că aia era Grecia.

— De ce nu l-ai avertizat şi pe Baryalai? De ce l-ai lăsat să coboare?

— Nu puteam să-l opresc. Nu eram foarte sigur. Îmi pare rău, Gulwali.

Mi se umpluseră ochii de lacrimi. După ce îl regăsisem pe Baryalai, nu îmi venea să cred că îl pierdusem din nou. Era protectorul meu de atâta vreme!

Nu numai că îl pierdusem pe Baryalai, dar nici nu ştiam dacă Mehran şi Tamim mai erau la bord sau dacă săriseră şi ei pe ţărm.

Am plutit două zile, aparent în derivă, fără nicio ţintă, deşi ni se spusese că drumul va dura doar câteva ore. Mă durea tot corpul din cauza lipsei de somn şi a poziţiei incomode în care stăteam.

Mă durea stomacul. Nu mai mâncasem din prima zi, când căpitanul ne dăduse câteva bucăţi de pâine.

Acum eram sigur că o să mor. Toată lumea se aştepta să ne arunce căpitanul peste bord. Aveam să mă înec în apa asta tulbure; o să mor îngheţat, rece, singur – departe de căldura mamei, de forţa tatălui meu şi de dragostea familiei mele.

Călătoria aceasta ar fi trebuit să fie începutul vieţii mele, nu sfârşitul ei.

— Ajutaţi-ne! Aici! Ajutaţi-ne!

Am început să aud şi alte voci care le acopereau pe ale noastre. Am îndrăznit să ridic privirea şi nu mi-a venit să cred. Patru ambarcaţiuni ale pazei de coastă dădeau ocol bărcii noastre chinuite. Oamenii chiuiau, strigând:

— Aici! Aici!

Prima mea reacţie trecătoare a fost de dezamăgire. Nu voiam să fiu arestat şi trimis înapoi, mai ales nu în Turcia – din nou. Dar acest gând s-a risipit în câteva secunde – acum eram doar recunoscător că nu voi muri.

O voce a tunat către noi, prin megafon, nişte cuvinte pe care nu le-am înţeles. Poliţiştii de pe cea mai apropiată ambarcaţiune făceau gesturi frenetice. Toţi ţipau la ei. Unii au sărit în apă, făcând barca să se clatine şi mai periculos.

Eu am ezitat. Nu ştiam dacă nu cumva şi aceşti oameni ne minţeau: dacă ne vor ajuta sau ne vor lăsa să murim. Dar barca se scufunda rapid. Dacă săream, puteam să mă înec; dar dacă nu săream, cu siguranţă aveam să mă înec.

Pregătindu-mă să sar, mi-am ţinut respiraţia şi am închis ochii. Valurile erau foarte mari. M-am întrebat cât de mult m-aş putea ţine la suprafaţă dând din picioare. Apoi a căzut ceva lângă mine; era o parâmă. Cei de la paza de coastă ne aruncau parâme. Mâini disperate le prindeau de tacheţii de pe punte, iar cei de la paza de coastă au reuşit să-şi lege ambarcaţiunile de a noastră, ca să nu ne scufundăm.

Cei de la paza de coastă au început să pescuiască oameni din apă, aruncându-le veste de salvare acelora dintre noi care încă se aflau la bord. Eu habar nu aveam cum funcţionează o vestă de salvare, dar mi-am tras-o peste cap, prinzându-mi-o la piept. Şi atunci mi-am dat seama, pentru prima oară după atâtea zile, că mă simţeam în siguranţă. Tremuram incontrolabil din tot corpul şi au început să mă lase picioarele din cauza şocului. În timp ce barca noastră era tractată la mal, şocul părea să se răspândească prin mulţime ca un virus. Bărbaţi în toată firea plângeau necontrolat şi tremurau, uşuraţi, mulţumindu-i lui Allah, strigând de bucurie şi chiuind, bucurându-se că suntem în viaţă. Hamid m-a îmbrăţişat, din cale-afară de bucuros.

Poliţiştii au legat barca noastră de un inel mare, metalic, fixat în piatra solidă a digului. Ni s-a spus să rămânem la bord şi să nu ne mişcăm. Eu îmi doream atât de mult să cobor, dar m-am consolat cu ideea că măcar barca încă plutea, dar stătea pe loc.

Au urcat la bord câteva persoane, printre care şi o femeie îmbrăcată elegant, cu păr lung, şaten-deschis. A venit la mine şi mi-a pus o pătură pe umeri, apoi mi-a întins o sticlă cu apă. Avea tenul măsliniu, translucid, şi nişte ochi albaştri, rotunzi. Era îmbrăcată cu un pulover alb, pufos – în starea mea de delir, mi se părea că seamănă cu un înger. Nu făcea parte din poliţie sau din paza de coastă, ci venise împreună cu un grup de oameni din oraş care auziseră că fuseserăm aduşi la mal. Nu-mi venea să cred. Era primul gest de omenie la care fusesem martor de săptămâni bune. În timp ce femeia se tot agita pe lângă mine, spunând vorbe pe care nu le înţelegeam, am început să plâng: toată durerea, frica şi singurătatea din ultimele trei zile au răbufnit în nişte suspine de ţi se rupea inima.

Faţa femeii s-a strâns într-o grimasă compătimitoare şi i-a făcut semn unui prieten, care a adus nişte peşte cu legume şi un baton de ciocolată. Mi-a zâmbit cu ochii ei mari şi buni şi a continuat să-mi vorbească pe un ton blând. Mă uitam la ea cu lacrimile curgându-mi pe obraji, înfulecând ca apucatul. Eram atât de deshidratat, încât nici nu puteam să înghit. Dar, după ce m-am chinuit să înghit mâncarea, stomacul meu, care se strânsese, nu a fost în stare să facă faţă şi am simţit instantaneu nevoia să merg la toaletă. Am strigat la cei din paza de coastă, încercând să-i fac să înţeleagă că trebuie să merg – *chiar în clipa aceea*. Doi oameni m-au escortat până la un grup sanitar din cărămidă. Dar au stat de pază, vigilenţi, deşi, din fericire, au fost suficient de decenţi încât să aştepte puţin mai încolo în timp ce eu îmi deşertam maţele.

Când m-am întors de la toaletă, m-am simţit şi mai uşurat când

am văzut că Mehran, Tamim şi Ahmad erau şi ei acolo, în siguranţă, deşi la fel de şocaţi şi de bulversaţi ca şi mine.

În următoarele douăzeci şi patru de ore, paza de coastă a înregistrat numele, vârsta şi ţara de origine ale tuturor. Hamid, punându-şi din nou la bătaie cunoştinţele de limbi străine, ne-a tradus cererile lor şi le-a comunicat în engleză răspunsurile noastre. După ce toată lumea a fost verificată, am fost îmbarcaţi pe un feribot şi duşi în partea cealaltă a portului, unde două autocare aşteptau să ne ducă la Atena.

Capitolul 23

Aveam impresia că intram într-o fortăreaţă. Erau gărzi cu arme şi câini fioroşi, în spatele unui gard din plasă de oţel de trei metri înălţime, având deasupra sârmă ghimpată; mai erau şi alte gărzi la diferite bariere de securitate de care a trebuit să trecem. Pentru a patra oară în şase luni, ne aflam iarăşi în spatele gratiilor.

Ni s-au luat amprentele, iar poliţiştii au adus un medic care mi-a dat nişte medicamente pentru stomac. Un afgan vorbitor de pashtu care lucra la centru a servit drept interpret în timpul interogatoriilor poliţiei. Ne-au întrebat cum ne cheamă, ce vârstă avem. Au întrebat de nenumărate ori dacă nu ştim unde este căpitanul. Eu am răspuns mereu la fel:

— Nu ştiu.

Câteva zile mai târziu, am aflat că fusese arestat de autorităţi. Când barca a început să se scufunde, cineva îi dăduse să se îmbrace cu nişte *shalwar kameez*, ca să se poată amesteca printre noi. Dar, desigur, nu şi-a putut ascunde etnia în timpul interogatoriului. Un ofiţer de poliţie mi-a spus că ar putea primi douăzeci şi cinci de ani de închisoare. E foarte greu de spus ce am simţit când am auzit asta. I se dăduseră o grămadă de bani ca să ne ducă în Grecia şi, acceptând să-şi încarce barca excesiv de mult, a fost cât pe ce să ne omoare. Dar eu l-am iertat deoarece am scăpat cu viaţă, şi cel puţin acesta era un motiv de recunoştinţă. Dar îmi părea rău pentru familia lui, care avea să-i ducă dorul pentru că intra la închisoare.

I-am spus traducătorului despre Baryalai şi despre ceilalţi lăsaţi în urmă. Ne-a promis că se va face o anchetă şi că, dacă fuseseră lăsaţi pe o insulă grecească din apropierea Turciei, probabil au fost deportaţi înapoi în Turcia.

M-am simţit groaznic. Baryalai îmi fusese alături de atâtea ori, luându-mi mereu apărarea, protejându-mă tot timpul, întorcându-se după mine, încurajându-mă să merg mai departe, liniştindu-mă cu vorbele lui înţelepte. Dacă am avut un prieten adevărat în toată această călătorie groaznică, el fusese acela.

Dar, oricât de dur ar părea, am ales să merg mai departe şi să-l uit. Nu aveam de ales. Acestea erau regulile jocului: mergi mai departe, nu privi înapoi.

Auzisem de la alţi migranţi zvonul că vom fi deportaţi înapoi în Turcia.

Eram îngrozit că aş putea fi trimis înapoi în orice moment. Ar fi fost o lovitură grea. Reuşisem în sfârşit să ajung în Europa de Vest şi nu voiam să fiu trimis înapoi. Eu trăiam în continuare ca-ntr-un joc de „Piticot". Aşa era viaţa mea acum – acceptam capcanele şi pericolele, dar asta nu le făcea mai uşor de îndurat.

Ca întotdeauna, obţinerea unor informaţii despre situaţia noastră din punct de vedere juridic era o sursă constantă de stres şi confuzie. Câţiva funcţionari de la centrul pentru imigranţi ne-au dat nişte documente cu detalii despre cazul nostru, dar ce să facem noi cu ele din moment ce erau scrise în greacă?

Am fost interogaţi de nenumărate ori.

Deoarece Hamid vorbea engleza cel mai bine dintre noi, poliţia l-a făcut interpretul grupului nostru.

La un moment dat, poliţiştii l-au interogat pe un bătrân plăpând. Era slăbit şi tremura tot şi nu ştiu cât de mult înţelegea din ceea ce i se întâmpla. Cu siguranţă, răspunsurile lui l-au băgat pe Hamid în bucluc. Poliţiştii îi puneau întrebări bătrânului. Hamid îi traducea bătrânului întrebările, apoi traducea

răspunsurile acestuia pentru ofiţeri, cărora nu le plăcea ceea ce le spunea Hamid.

— Câţi ani ai? i-a tradus Hamid bătrânului.

— 23, a răspuns el.

— Care este destinaţia ta finală?

— Europa.

— În ce ţară vrei să ceri azil?

— Europa.

Omul era în mod evident confuz şi habar nu avea unde se află, dar ofiţerul mai mărunţel a crezut că Hamid le răspunde obraznic. La al treilea răspuns, i-a şters o palmă lui Hamid.

Noi ne-am ridicat în picioare, şocaţi. Celălalt ofiţer a strigat mânios la colegul său.

În noaptea aceea, gardienii ne-au dus într-o celulă mare. Era o înghesuială incredibilă şi noi eram toţi murdari; puţea îngrozitor. Ne-au dat să mâncăm, deşi mâncarea era călâie, servită pe tăvi din plastic. Când ne-am întins să dormim, ne-am sprijinit unii de alţii, corpul fiecăruia devenind pernă pentru altul. Eu am dormit cu capul pe picioarele lui Hamid.

În dimineaţa următoare, gardienii au venit şi i-au separat pe unsprezece dintre noi: eu, Hamid, Ahmad şi Inginerul făceam parte din grupul mai mic. Am presupus că urma să fim interogaţi din nou, aşa că nu m-am obosit să-mi iau rămas-bun de la Mehran şi Tamim. Dar, în loc să ne conducă de-a lungul deja cunoscutului coridor către sala de interogatoriu, am fost duşi în altă aripă a clădirii, unde ne-au dat haine noi. Am primit şi prosoape şi articole de toaletă şi ni s-a permis în sfârşit să facem un duş fierbinte.

L-am întrebat pe unul dintre funcţionari despre Mehran şi am reuşit să aflu câte ceva cu engleza mea de baltă. Se părea că fuseserăm separaţi în funcţie de vârstă. Dar asta nu prea avea sens pentru mine, deoarece Mehran era mai tânăr decât Hamid.

Mehran era înalt pentru vârsta lui, aşa că poate acest lucru le influenţase decizia.

Baryalai nu mai era şi acum am rămas şi fără Mehran. Fuseserăm împreună încă din acele prime zile în Mashhad, Iran. Mă făcea să râd şi întotdeauna mă puteam baza pe el că îmi va ridica moralul atunci când aveam nevoie să mă mai înveselesc. Era greu să mă bazez pe aceşti prieteni în atât de multe situaţii şi chiar mai greu să rămân fără ei.

Şi, desigur, şi fratele meu era pe undeva prin lume. Când mă gândeam la el, pe unde o fi sau prin ce greutăţi trecea, parcă aveam o rană deschisă căscată în suflet. Dar cel puţin îmi mai rămăsese sprijinul celor trei noi prieteni pe care mi-i făcusem – Hamid, Ahmad şi Inginerul.

Când am ajuns în aripa cealaltă a clădirii, am fost puşi în celule separate, dar după o zi, dovedind că ne purtăm frumos, gardienii s-au mai relaxat şi ne-au lăsat să stăm şi să mâncăm împreună. Eu şi Hamid am devenit colegi de celulă, iar Ahmad şi Inginerul erau puţin mai încolo.

Când călătoreşti, viaţa se rezumă la supravieţuire. Zilele şi datele nu prea mai contează atunci când hrana, adăpostul şi siguranţa personală sunt priorităţile zilnice. Dar, într-o dimineaţă, ne-am dat seama că era 12 septembrie – prima zi a Ramadanului, luna sfântă a islamului. Directorul închisorii a fost de acord să ne lase să ţinem post în timpul zilei, după cum e regula în timpul Ramadanului, şi ni s-a permis să luăm masa în timpul nopţii, când avem voie să mâncăm.

Am fost profund mişcat de acest lucru. Grecia nu este o ţară musulmană, şi deşi eram într-un centru de detenţie, personalul făcea totul ca să ne simţim confortabil. Au fost foarte de treabă.

În secţia noastră erau închişi şi un grup de tineri albanezi. Vorbeau tare şi erau gălăgioşi, iar lor nu li se dădea voie să mănânce împreună. Gardienii păreau să aibă mare grijă să-i ţină

închişi. Lor nu le convenea deloc nu numai că nouă ni se permitea să mâncăm împreună, dar nici că aveam parte şi de privilegii speciale. Cred că îi şi trezeam când mâncam în toiul nopţii. De fiecare dată când treceam pe lângă celula lor, se apucau de răcnit şi aruncau cu papuci în noi sau se repezeau în direcţia noastră dacă treceam prea aproape. Eu cred că pur şi simplu se plictiseau – li se părea foarte distractiv să caute ceartă şi să-i intimideze pe afgani. Un gardian pe nume Dimitri şi-a asumat rolul de a ne lua apărarea: le spunea să-şi ţină gura şi îi ameninţa că îi trimite în aripa pentru adulţi. Cred că îi era cu adevărat milă de noi – ca şi cum ne-ar fi înţeles suferinţa şi chiar îşi făcea griji.

A devenit un element obişnuit şi bine-venit al vieţii noastre de zi cu zi. Dimitri ştia bine engleză, astfel că, mulţumită lui Hamid, am putut să-i împărtăşim poveşti despre viaţa pe care o lăsasem în urmă în Afganistan. Chiar îl interesau. Într-o zi stăteam de vorbă şi eu i-am povestit întâmplările care au dus la călătoria mea. Nu m-am putut stăpâni să devin foarte tulburat şi să plâng, în timp ce el asculta cu atenţie, pe faţă citindu-i-se tristeţea. Mi-a făcut bine să vorbesc cu cineva despre toate prin câte trecusem.

I-am arătat documentele cazului pe care le primiserăm, ca să ni le explice.

— O să fim deportaţi în Turcia? a întrebat Hamid.

Aceasta era întrebarea arzătoare.

Dimitri s-a uitat o vreme pe foile acelea, apoi a făcut cu mâinile a lehamite şi a scos un sunet de exasperare.

Hamid a tradus.

— Birocraţia. E prostească, a spus el.

— Dar ce spune? am zis eu, disperat să pricep ce e cu hârţoagele alea.

Dimitri zicea iarăşi ceva.

— Spune că ăsta este un permis care ne dă dreptul să

rămânem în Grecia o lună. După aceea trebuie să plecaţi din ţară sau veţi fi deportaţi, a tradus Hamid.

Am ridicat din umeri. Ar fi putut fi şi mai rău.

Când a ieşit din celulă, Dimitri a promis să ne verifice dosarele, ca să vadă dacă mai putea face ceva. Data următoare când a fost de serviciu, am citit pe faţa lui că nu ne aducea veşti prea bune.

— Zice că suntem condamnaţi la trei luni de închisoare, a spus Hamid.

— Dar nu am fost judecaţi, am protestat eu.

— Se pare că am fost condamnaţi oricum. Spune că tribunalul ne-a găsit vinovaţi de intrare ilegală în Grecia şi trebuie să rămânem aici pentru protecţia noastră, deoarece suntem mici.

— Protecţie? Faţă de ce? De albanezii ăia nebuni care vor să ne bată cu prima ocazie? m-am enervat eu. Şi după trei luni ce? Putem să rămânem în ţară?

Hamid şi Dimitri au început iar să discute. Era frustrant să procedăm în felul acesta. Eu mă concentram să văd dacă mai pricep câte ceva în engleză.

— Spune că nu ştie. Că trebuie să vorbim cu un avocat despre asta.

Acum chiar că m-am enervat.

— Ai tu un avocat? Altcineva? Un avocat în plus? Ia caută sub patul meu, cred că mi-a mai rămas unul acolo.

Hamid era mai puţin impulsiv.

— Chestia asta nu se leagă. Trei luni în închisoare, dar cealaltă hârtie spune că trebuie să părăsim Grecia într-o lună.

Dimitri a spus ceva.

— Ce a zis? am întrebat eu.

Mă mai calmasem puţin – mintea mea începea să se concentreze asupra problemei pe care o aveam.

— Zice că nu se leagă.

— Ştiu asta. De ce îmi spui ceva ce ştiu deja?

Ne învârteam în jurul cozii.

Nu stăteam deloc bine cu sănătatea. Mi se umflase burta din cauza malnutriţiei, iar tot corpul îmi era acoperit de bubiţe. Noaptea aveam un somn chinuit de vise cumplite şi flashbackuri. Visam că mă înec sau că rătăcesc prin munţi. Uneori mă trezeam în momentul în care retrăiam acea săritură cumplită din trenul care gonea în Bulgaria. Noapte de noapte mă trezeam tremurând, ţipând, neştiind unde mă aflu. Toată lumea ştia că am coşmaruri: îi trezeam pe toţi cu ţipetele mele, aşa că am fost dus la un psihiatru.

Era o femeie cu voce blândă, spre patruzeci de ani. Altădată aş fi fost îngrozit să stau în aceeaşi încăpere şi să vorbesc cu o femeie cu capul descoperit. Dar mă schimbasem. Pur şi simplu unele lucruri nu mai erau chiar atât de importante pentru mine. Iar coşmarurile se dovedeau atât de cumplite, încât mi-am dat seama că am nevoie de ajutorul ei.

Hamid m-a însoţit, ca să traducă.

— Spune să-i povesteşti despre visele tale.

— Ei bine, am zis eu adresându-mă lui Hamid.

Asta mi s-a părut ciudat, ca şi cum el ar fi fost psihiatrul, aşa că m-am întors spre ea.

— Am coşmaruri aproape în fiecare noapte. Visele se termină la fel – mă trezesc şi cred că sunt acasă, dar o strig pe mama.

A dat din cap tot timpul cât am povestit, deşi eu vorbeam în limba mea maternă, pashtu. M-a ascultat cam o oră. Sunt sigur că era la fel de frustrant pentru ea ca şi pentru mine. Hamid făcea tot ce putea, dar este foarte greu să vorbeşti liber şi deschis într-o astfel de situaţie. Nu că aş fi avut cine ştie ce aşteptări de la ea: eram un băiat afgan de 12 ani – în cultura mea, noi nu mergem la psihiatru. Dacă se întâmpla aşa ceva, ori nu spuneai nimănui, ori mergeai să vorbeşti cu un cleric.

La final mi-a prescris nişte somnifere. Acestea m-au ajutat să dorm mai bine, dar tot simţeam demonii din capul meu. Câteva pastile nu puteau să-i reducă la tăcere ca prin minune.

Dimitri a aranjat să ne mai vadă un doctor pentru problemele de sănătate fizică. Boala de piele a bietului Ahmad chiar era gravă – ziceai că or să-i cadă mâinile. Doctorul mi-a dat un unguent pentru bubele mele şi nu ştiu ce alt medicament pentru stomac. Noi aveam uniforme de deţinuţi, care erau ca nişte treninguri, dar doctorul ne-a dat şi nişte haine second-hand pe care să le purtăm când aveam să ieşim din închisoare. Am fost foarte impresionat.

Totuşi, cel mai bun leac era să stau de vorbă cu Dimitri. Deşi Hamid trebuia să traducă, Dimitri avea întotdeauna răbdare să asculte. Mi-am dat seama că pot să mă exprim liber în faţa lui, iar pe el nu îl deranja dacă mai şi plângeam uneori. Câteodată mă maimuţărea, frecându-se la ochi, ca şi cum plângea. Nu mă supăram; dimpotrivă, mă făcea să mă simt şi mai în largul meu.

— Măi băieţi, eu v-aş lua la mine acasă dacă aş putea, îi plăcea lui să spună.

Asta mă făcea să plâng şi mai abitir.

La zece zile de la arestarea noastră, Dimitri a intrat foarte mulţumit. S-a apucat imediat să-i zică nu ştiu ce lui Hamid.

— Veşti bune, a tradus Hamid. Spune că doctorii au convins pe cineva cu o funcţie mai înaltă să ne lase să mergem într-o tabără de refugiaţi a Naţiunilor Unite. Dimitri spune că acolo au şi teren de fotbal şi că este mult mai bine decât aici.

Avea şi nu avea dreptate. Un reprezentant al Naţiunilor Unite a venit să ne preia de la închisoare. În timp ce stăteam în parcare cu genţile şi hainele noastre noi, funcţionarul de la ONU ne-a măsurat pe toţi din cap până-n picioare, cercetător. Apoi s-a întors către Dimitri şi un alt gardian, care erau cu noi, şi a arătat spre unul din grup, un băiat pe nume Aman.

— Pe ăsta nu-l iau. E prea mare.

Aman părea şocat; toţi eram şocaţi. Am început cu toţii să protestăm, încercând să spunem că nu plecăm fără el.

Dimitri se chinuia să ne potolească.

— A fost greu să-i convingem pe oamenii ăştia să vă ia. Voi, ceilalţi, trebuie să plecaţi. El trebuie să rămână aici. Îmi pare rău.

Fără nicio tragere de inimă, noi, ceilalţi zece, am plecat. L-am îmbrăţişat pe Dimitri, care ne-a promis că va încerca să ne viziteze.

Tabăra era într-o zonă rurală, la vreo 45 de minute de Atena. Erau nişte clădiri comune mari, cu o bucătărie şi nişte birouri, apoi şiruri nesfârşite de containere transformate în dormitoare, precum şi duşuri şi toalete. Noi patru am fost lăsaţi să stăm în aceeaşi baracă.

Mă simţeam bine, deşi eram conştient că nu făcuserăm decât să schimbăm gratiile de oţel cu plasa de sârmă. Funcţionarul ne spusese că nu avem voie să părăsim tabăra fără permisiunea lui şi ne-a zis foarte clar că Dimitri garantase că ne vom purta frumos.

Deoarece încă posteam de Ramadan, ne-au pus să alegem: ori primeam mâncare gătită, ori o raţie zilnică de ingrediente pe care să ni le gătim singuri într-o bucătărie comună. Noi am ales a doua variantă şi am împărţit sarcinile între noi.

Unii dintre rezidenţi – în mare parte arabi şi afgani – locuiau în tabără de luni sau chiar de ani întregi, aşteptând să li se rezolve documentele. Unii încercau să ceară azil în Grecia, în timp ce alţii încercau să ceară azil în ţări europene unde aveau rude. Ne-au avertizat că, dacă începem procesul acolo, ar putea dura foarte mult.

Deşi ştiam că aş putea să primesc consiliere juridică din partea ONU sau să cer azil în Grecia, nu voiam să rămân închis nicăieri. Trebuia să-l găsesc pe Hazrat. Nici ceilalţi nu doreau să rămână

acolo. Şi toţi erau îngrijoraţi de documentele care precizau că trebuia să părăsim Grecia în decurs de o lună. Am hotărât că nu puteam risca să fim trimişi înapoi în Turcia. În plus, nu ne întrebase nimeni dacă vrem să cerem azil şi nu ştiam dacă putem sau nu să facem asta. Fără această siguranţă, niciunul dintre noi nu avea să se încreadă în sistem. Văzuserăm destule ca să ştim că ceea ce li se întâmpla refugiaţilor nu prea avea nicio logică şi nici nu îţi spunea nimeni nimic.

Eram în tabără de două zile când a venit Dimitri în vizită, cu soţia.

Mi-a făcut bine să-l văd, măcar puţin. A stat cu noi în baracă, părând cu adevărat preocupat de bunăstarea noastră. I-am mărturisit că vrem să plecăm. Dimitri a încercat să ne convingă să nu facem asta, asigurându-ne că ONU va rezolva orice probleme. Eu nu credeam asta, dar la sfârşitul vizitei sale i-am promis că nu vom pleca.

În timp ce îl conduceam, a spus că va veni curând să ne vadă din nou. Dar, după expresia lui tristă, ştia, bănuiesc, că promisiunea noastră de a nu încerca să plecăm era o minciună spusă doar aşa, ca să nu-l supărăm.

Aveam un plan de evadare. Ne duceam în cea mai apropiată staţie de autobuz, de unde urma să ne întoarcem în Atena şi apoi să mergem mai departe, la Patras, un port unde camioanele şi tirurile se îmbarcă spre Italia.

În acea după-amiază ne-am dus până la terenul de volei din celălalt capăt al taberei, în apropiere de poarta exterioară. După ce ne-am prostit puţin pe teren, am sărit peste barierele de sârmă – nu erau foarte înalte – şi am luat-o la fugă printre copaci. Nu a încercat nimeni să ne oprească.

Am reuşit să ajungem în Atena. Un membru al grupului nostru avea o rudă acolo şi reuşise s-o sune din tabără. Ruda ne spusese unde să mergem în Atena – o anumită piaţă în care se adunau

migranţii nou-sosiţi şi de unde erau preluaţi de intermediari. Odată ajunşi acolo, trebuia s-o contactăm.

Cred că îmi mai rămăseseră cam 150 de dolari, dar bănuiam că n-o să ajung prea departe cu banii ăştia; într-adevăr, când mi-am schimbat banii rămaşi în euro, câteva zile mai târziu, am descoperit cu groază că în noua monedă păreau mult mai puţini.

În Atena, am reuşit să găsim piaţa despre care ni se spusese; erau atât de mulţi afgani adunaţi acolo, încât aproape că aveai impresia că te afli pe o stradă din Jalalabad. Prietenul nostru a contactat-o pe ruda lui, care ne-a spus să aşteptăm acolo câteva ore. Probabil se vedea de la o poştă că suntem nou-veniţi, căci ne-au abordat tot felul de indivizi, oferindu-ne sfaturi şi ajutor – de exemplu, să ne aranjeze transportul până la Patras. Nu aveam încredere în nimeni. Întreaga scenă părea extrem de bizară. Şi mai îngrijorător era faptul că unii dintre oamenii ăia păreau să deţină informaţii despre noi, întrebându-ne dacă eram cei de pe ambarcaţiunea care fusese interceptată sau băieţii ce plecaseră din închisoare. Cineva ştia chiar, după cum ne-a spus, că tocmai veniserăm din tabăra ONU. Nu pricepeam de unde ştiau nişte străini atât de multe lucruri despre noi. Era de-a dreptul îngrijorător. Dar nu ştiu de ce am fost aşa de surprins, ştiind cât de bine funcţionează aceste reţele.

Un individ a venit la mine şi m-a luat deoparte. Discret, Hamid a rămas puţin mai încolo, dar fără să mă scape din ochi.

— Eşti unul dintre oamenii lui Qubat?

Nu îmi venea să cred. M-am speriat.

— Nu. Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Atunci nu cunoşti numele „Shir Aga”?

Auzind asta, m-am alarmat şi mai tare. De unde naiba ştia el toate astea? Tăceam mâlc.

El tot vorbea:

— Sunt aici ca să te ajut. Vin din partea lui Qubat. Sunt rudă cu

Shir Aga. Fratele lui, pe care cred că îl cunoşti, locuieşte la mine.

Parcă începea să aibă un pic mai multă logică, dar tot eram precaut.

— Ce s-a întâmplat cu ceilalţi cu care erai în barcă?

— Nu ştiu. Erau în închisoare.

— Unii dintre oamenii ăştia nu i-au plătit banii lui Qubat. Familiile lor vor confirmarea că au ajuns în siguranţă înainte să plătească următoarea tranşă. Vreau să iei legătura cu ei şi să le spui să-şi informeze familiile să plătească.

Mă întrebam de ce trebuie să fac eu asta.

— Nu pot. Sunt în închisoare. Ce pot eu să fac? Abia am ajuns aici. Te rog, lasă-mă în pace.

Avea un ton ameninţător. Mi-a spus că trebuie să ne întâlnim din nou acolo, în două zile, altfel vine el după mine.

În timp ce mă întorceam la Hamid, mi-am dat seama că îmi tremură mâinile.

Din fericire, a venit ruda prietenului nostru şi ne-a dus pe toţi într-un apartament din apropiere. Acolo am mâncat şi am băut ceai. Ruda sa a rămas cu el, iar noi, ceilalţi, a trebuit să ne vedem de drum. Omul ne-a ajutat pe mine, pe Hamid, pe Ahmad şi pe Inginer să găsim o pensiune ieftină a unui afgan. Era plină de muncitori afgani. Aveau o viaţă foarte grea. Încă nu se terminase Ramadanul şi, imediat după ce mâncau *sahoo*r-ul, înainte să se crape de ziuă, ieşeau din clădire şi se duceau să aştepte pe marginea unui drum să fie tocmiţi de localnici care aveau nevoie de zilieri ieftini, de obicei pe şantiere. Se întorceau abia noaptea târziu, rupţi de oboseală şi murdari. Câştigau doar vreo câţiva euro pe zi, care abia dacă le ajungeau pentru mâncare şi chirie. Uneori era şi mai rău, se întorceau la doar câteva ore după ce plecaseră, dezamăgiţi, pentru că nu îi luase nimeni la lucru.

Pentru prima oară în această călătorie nu mai eram un migrant ilegal: mai aveam la dispoziţie două săptămâni, conform

documentului care îmi permitea să rămân în ţara aceea o lună, aşa că puteam umbla prin Atena nestingherit, fără teamă. Pentru prima dată puteam să mă relaxez şi să mă port ca un turist. Hamid a sugerat să mergem toţi patru să ne tundem ca lumea şi să ne bărbierim – eu nu aveam niciun fir de păr pe faţă, spre deosebire de el, Ahmad şi Inginer, şi nu voiam să rămân de căruţă, aşa că am insistat că vreau şi eu. Am vizitat toate obiectivele faimoase şi îmi amintesc clar că am mers în Chinatown. Nu mai văzusem niciodată aşa ceva. Pentru prima oară în viaţa mea am gustat mâncare chinezească. Am găsit nişte magazine cu haine ieftine şi ne-am cumpărat îmbrăcăminte şi încălţări noi. Ghetele mele – prietenele mele credincioase – mă slujiseră cu credinţă în ultimele zece luni, dar până la urmă îşi dăduseră duhul.

Două zile mai târziu, deşi eram foarte speriat, m-am întors în piaţă ca să mă întâlnesc cu individul care mă ameninţase. Încerca să-mi bage în cap să fac cum îmi spunea el:

— Uite ce-i, băiete, de-acum nu-ţi mai bate capul cu ăilalţi. Tu ce planuri ai?

A arătat cu degetul către Hamid şi ceilalţi.

— Ăia sunt prietenii tăi?

— Nu ştiu. Dar asta e treaba lor, nu a ta.

Voiam să-i ţin piept acestui individ.

Mi-a spus că fusese instruit de Qubat şi de Shir Aga să se întâlnească cu mine şi să-mi explice cam ce opţiuni aveam acum.

— Familia ta a plătit 8.000 de dolari ca să-ţi aranjăm trecerea în Italia, cu tot cu cheltuieli.

Asta era o noutate pentru mine. Până în momentul acela nu avusesem habar câţi bani fuseseră plătiţi sau pentru ce. Acum mi-am dat seama de ce unii intermediari îmi dăduseră bani pe parcurs.

Familia mea plătise totul în avans. Era o sumă enormă. Dar

singurul lucru la care mă puteam gândi în clipa aceea era să vorbesc cu ei.

— Poţi să mă ajuţi să iau legătura cu familia mea?

— Ai un număr de telefon?

— Dacă aveam, îţi mai ceream să mă ajuţi?

— Nu fi obraznic, băiete.

M-am controlat şi am încercat să fiu un pic mai politicos, dar tot nu-mi plăcea de individul ăla.

— Cum rămâne cu fratele meu? El trebuia să mă însoţească. Ştiu că familia mea îşi dorea asta. El unde este acum?

— Nu ştiu nimic despre fratele tău. Eu am fost informat doar despre tine.

Mi-a mai spus că, deoarece familia mea plătise până în Italia, avea să-mi aranjeze să ajung la Patras, iar apoi în Italia.

— Poţi să pleci mâine. Vei ieşi din ţară garantat într-un camion şi pe o navă. Ajungi în Italia cât ai zice peşte.

Iar cuvântul ăla: *garantat*. Chestia asta mă făcea să fiu foarte precaut. Iar ideea de a urca din nou pe un vas mă îngrozea atât de mult, că nici nu voiam să mă gândesc la asta.

— Mai am şi altă opţiune?

— Da, băiete. Pot să-ţi dau nişte bani înapoi şi n-ai decât să te descurci singur, dar sunt sigur că o să-ţi pară rău.

Eu mă cam îndoiam. Cu siguranţă preferam să rămân cu prietenii mei, nu să merg cu fiinţa asta.

— Merg cu prietenii mei, mulţumesc.

— Treaba ta.

Şi-a supt obrajii, a cotrobăit prin buzunar şi mi-a dat 300 de euro.

Eram şocat.

— Ce-i asta? Nu e destul ca să ajung în Italia. E un tip mai încolo care cere o mie de dolari. Tocmai mi-ai spus că familia mea ţi-a dat deja banii. Dă-mi înapoi ce ţi-au plătit.

Auzind asta, s-a enervat foarte tare.

— Eu am venit aici din generozitate. Shir Aga a spus că eşti un copil şi că trebuie să am grijă de tine, dar tu eşti chiar nesimţit. Dacă vrei să-i iei, bine – dacă nu, treaba ta.

— Dar ai spus că familia mea a plătit. Eu vreau înapoi banii lor.

Hamid, care stătuse iarăşi cu ochii pe noi, vedea că situaţia devenea tensionată. S-a apropiat.

— Dă-mi banii. Familia mea l-a plătit pe Qubat. Eu vreau banii lor!

Începeam să devin isteric.

— Dispari din faţa mea, băiete.

Hamid ajunsese lângă mine.

— E vreo problemă?

— Nu. Plodul ăsta prost crede că poate să ia banii lui Qubat. Noi îi dăm înapoi cu toată generozitatea 300 de euro, dar se pare că nu-i vrea.

— Dar sunt banii familiei mele, am insistat eu.

Hamid m-a apucat de braţ şi s-a întors către tip.

— Am eu grijă de el. Mulţumesc, domnule.

Spunând asta, a luat bancnotele şi m-a tras după el. Când ne-am îndepărtat suficient de mult, s-a răstit la mine:

— Am crezut că până acum ţi-a mai venit mintea la cap. Cu ăştia nu te cerţi. El a venit să se întâlnească cu tine, să-ţi dea nişte bani şi tu te cerţi cu el? Hai să plecăm de-aici.

În seara aceea am luat un tren către Patras, dar, când am ajuns, ni s-a părut groaznic. Era un noian de migranţi care trăiau pe străzi, învelindu-se cu folii de plastic sau adăpostindu-se în corturi făcute din crengi. Făceau mâncare pe stradă. Nu exista nicăieri apă potabilă, iar apă de spălat nici atâta. În noaptea în care am ajuns ploua şi era noroi peste tot, chiar şi în locurile unde oamenii încercau să doarmă.

Era a cincisprezecea zi a Ramadanului, la jumătatea postului de o lună. Chiar îmi dorisem să postesc în continuare, dar era imposibil în aceste condiţii. Se găsea greu de mâncare, iar dacă găseam trebuia să mâncăm pe loc.

Nu-mi venea să cred că aceasta era Europa. Nu aveam idee cum va arăta, dar ni s-a frânt inima când am văzut migranţi, cu hainele şi feţele complet negre de mizerie, încercând să se urce pe camioane sau să se bage sub ele, fără să se mai ascundă. Cu toţii fuseserăm foarte încântaţi de noile noastre haine elegante şi de ochelarii de soare fiţoşi aşezaţi pe vârful capului. Cât de ridicoli şi de naivi ne permiseserăm să fim în acele două zile petrecute în Atena! Acum chiar ne părea rău că am plecat din tabăra ONU. Mi-am pierdut orice speranţă văzându-i pe ceilalţi refugiaţi sărind pe camioane ca nişte maimuţe flămânde. În noaptea aceea am dormit pe podeaua de ciment a unei clădiri neterminate şi părăsite. Ceilalţi ne-au povestit prin ce au trecut.

— Eu sunt de un an aici.

— Aici e plin de misiţi. Toţi nişte mincinoşi.

— Să nu ai încredere în nimeni.

— Poliţiştii au bastoane. Te bat şi te lovesc cu picioarele.

— Poliţiştii l-au băgat în spital pe prietenul meu.

— Suntem aproape de ţărmurile Italiei. M-am lămurit cu Europa.

Era o noapte rece, oribilă. Vizavi de clădire se afla un gard de sârmă care separa intrarea pe docuri de şosea. Acea zonă era numită de migranţi pur şi simplu „Gardul”. Toată noaptea am auzit strigătele şi ţipetele migranţilor care erau prinşi şi aruncaţi din camioane.

În Atena, Ahmad şi Inginerul aflaseră despre un presupus intermediar local de încredere pe nume Borat, care opera în Patras. A fost uşor să-l găsim: era foarte înalt şi ras în cap, aşa că ieşea în evidenţă de la o poştă. Ni se spusese că, pentru o sumă

frumuşică, putea să ne urce într-un camion şi să ne treacă în Italia. El controla o secţiune a parcării unde aşteptau camioanele îmbarcarea, iar acolo îşi urca oamenii la bord. Susţinea că nu era multă pază, iar paznicii oricum nu erau vigilenţi.

— Este cam haotic, dar îmi fac treaba, a spus el mândru. Unii încearcă şi şase luni sau mai mult să treacă graniţa, dar cu mine nu durează atâta.

A spus că ne putea face cea mai bună ofertă din zonă:

— Cinci sute de euro de căciulă. Pot accepta un OK din Kabul sau din Europa.

Se referea la ceva ce eu deja aflasem despre felul în care funcţiona sistemul:

— Familia ta va ţine banii la un terţ acceptat de ambele părţi. Banii vor ajunge la mine doar după ce ai trecut graniţa în siguranţă. Dacă eu dau greş, familia ta nu mai plăteşte nimic.

Niciunul dintre noi nu avea atâţia bani şi, în plus, eu nu aveam nicio modalitate de a-mi contacta familia, dar nu i-am spus asta. I-am zis că o să ne mai gândim. Pe când ne pregăteam să plecăm în căutarea unui loc unde să dormim în noaptea aceea, Borat s-a uitat la mine.

— Tu. Parcă te ştiu de undeva, a spus el.

— Nu cred, i-am răspuns, ferm convins că mi-aş fi amintit de el dacă l-aş mai fi văzut înainte.

— De unde eşti? Eşti cam mic ca să faci această călătorie.

— Nangarhar, am spus, dându-i numele provinciei în care m-am născut.

— Ia stai puţin. Am cunoscut un tip de acolo. De fapt, la el mă gândeam. Cum îl chema? Semeni cu el. Îl chema Hazrat.

— Hazrat e fratele meu.

Nu îmi venea să cred.

— Unde l-ai văzut? Când? Era bine? Unde-i acum?

— Ooo, încetişor, a spus Borat, râzând de entuziasmul meu.

Stai o ţâră.

Mi-a spus că Hazrat locuise la el mai multe luni, cam cu o jumătate de an în urmă.

— Eşti sigur că era fratele meu?

— Sută la sută, a spus el. Avea o poză cu tine şi chiar semănaţi. L-am trimis în Italia. Călătorea cu un prieten al meu pe nume Hodja. Au ajuns tocmai până la Calais. Nu ştiu pe unde este Hazrat acum, dar Hodja locuieşte la Roma.

După ce a aflat că sunt fratele lui Hazrat, totul s-a schimbat.

— De dragul fratelui tău, o să vă ajut. Odihniţi-vă. Veniţi la zona B a gardului mâine-dimineaţă şi o să vă arăt cum se procedează. Apoi poate veţi avea încredere în mine şi o să putem face afaceri.

În dimineaţa următoare mă uitam cum se adunau oamenii în jurul Gardului. Ni se explicase că fiecare intermediar controla o anumită secţiune. Alergau în toate părţile, chiar şi după camioane care se opriseră să alimenteze, căţărându-se şi agăţându-se pe dedesubt. Nu îmi venea să cred. Eram sigur că tirul îi va zdrobi.

Borat ne-a făcut cu mâna, chemându-ne la el pe mine, pe Hamid, pe Inginer şi pe Ahmad. Stătea alături de un grup de alţi refugiaţi cu feţe îngrijorate.

— OK, deci astăzi vă voi arăta cum procedez, ca să înţelegeţi metodele pe care le folosesc. Mâine vom face împreună afaceri pe bune şi curând după aceea o să mă asigur că ajungeţi în Italia. Ar trebui să vă ia numai câteva zile ca să învăţaţi asta.

A arătat spre mine:

— Tu, fratele lui Hazrat, hai încoace.

Printr-o gaură din gard, m-a condus unde erau parcate toate camioanele. A deschis uşile din spate ale unui camion, care era plin cu mobilă, ne-a băgat înăuntru pe mine şi pe alţi trei, după care a închis uşile. În scurt timp, camionul s-a pus în mişcare. S-a oprit aproape imediat.

Nişte poliţişti au deschis uşile.

— Jos!

Ceilalţi tipi au rupt-o la fugă; m-am luat şi eu după ei. Poliţiştii ne urmăreau. Nu ştiam cum să ies din zona împrejmuită de gard, aşa că alergam dintr-o parte în alta, încercând să scap de poliţişti. Hamid rămăsese la capătul gardului, lângă gaura prin care intrasem. A strigat la mine să fug spre el.

Borat mă aştepta.

— E ceva normal. Nu te aştepta să ajungi în Italia din prima. O să dureze vreo câteva zile. Dar acum ştii cum se face.

— Eu nu mai fac asta niciodată. E prea periculos.

A început să râdă.

— OK, dacă nu vrei să intri în camion, încearcă cealaltă metodă.

Un camion tocmai parcase în afara gardului, la benzinărie, iar şoferul intrase. Borat m-a tras lângă camion şi mi-a arătat cu degetul sub el.

— Este un mic spaţiu lângă roţi. Bagă-te dedesubt şi caută-l.

— Nici nu mă gândesc. Nu vreau să mor. Nu fac asta.

— Treaba ta.

Până să mă dezmeticesc, un alt refugiat se vârâse sub camion şi se îndrepta spre locşorul la care tocmai renunţasem.

Borat s-a uitat la mine dezamăgit.

— Fratele tău era mai curajos, Gulwali. Dacă nu exersezi, nu înveţi şi n-o să reuşeşti niciodată.

Câteva minute mai târziu m-a chemat din nou. Eu deja mă simţeam obosit şi mă cam săturasem de toate astea. M-a dus la alt camion şi mi-a arătat spaţiul dintre cabina şoferului şi remorcă. Acolo era o bucată de metal care lega cele două părţi.

— OK, încearcă aşa. Aşază-te pe aia.

M-am uitat cu scârbă la el. Dar ceea ce îmi spusese mai devreme, că fratele meu a fost mai curajos, nu îmi dădea pace –

pashtunii sunt un neam foarte mândru. M-am înghesuit în locşorul ăla. Metalul era insuportabil de fierbinte, aşa că mi-am pus geanta sub picioare, să nu mă frig.

Cred că erau alţii şi în remorcă. Nişte ofiţeri de poliţie sau soldaţi strigau. Am auzit frânturi de pashtu şi uşi trântindu-se. Nu s-a apropiat nimeni de ascunzătoarea mea.

Camionul s-a pus în mişcare. Au început să mă usture gâtul şi ochii din cauza gazelor fierbinţi de la motor. În timp ce ne deplasam, zgomotul cauciucurilor s-a modificat; am auzit nişte plăci de metal clămpănind sub roţile camionului.

Motorul s-a oprit şi am auzit vocile unor europeni.

Eram pe vas. Borat îmi spusese că în acest punct puteam să cobor şi să mă odihnesc. Dar, în ciuda unui miros tentant de mâncare caldă, nu am îndrăznit. Am încercat să adorm. Cel puţin ascunzătoarea mea se răcorea pe minut ce trecea.

Două ore mai târziu, camionul mă ducea în Italia. Nu îmi venea să cred că reuşisem. Poveştile pe care le auzisem fuseseră atât de descurajatoare, dar uite că eu am ajuns – mulţumită lui Borat, care se ţinuse de cuvânt. Eram trist la gândul că îi lăsasem în urmă pe toţi prietenii mei, dar aveam de ales?

Acum ne deplasam destul de repede; motorul frigea ca naiba. Am scos o piatră din geantă, care începea de-acum să miroase a ars, şi am izbit-o cu putere de cutia motorului, iar şi iar. Camionul a încetinit şi apoi s-a oprit.

Am ieşit din ascunzătoarea mea tocmai când şoferul cobora din cabină. Expresia şocată de pe faţa lui când a dat nas în nas cu un copil murdar spunea totul.

Eu eram buimac, nu puteam gândi limpede – poate din cauza căldurii şi a gazelor. În loc să fug, am luat-o la pas pe marginea drumului, uitându-mă la fermele, păşunile întinse şi rândurile ordonate de viţă-de-vie din depărtare.

Curând au venit nişte poliţişti care m-au condus la maşina lor.

M-au dus la o secţie de poliţie. Au fost de treabă şi s-au purtat frumos cu mine. Au reuşit să-mi pună câteva întrebări de bază: cum mă numesc? De unde sunt?

Ştiau că am venit din Grecia, dar nu aveau nicio dovadă în acest sens. Altfel m-ar fi deportat înapoi.

Unul dintre ofiţeri a făcut nişte gesturi care sugerau mâncatul. Am dat din cap că da. Ne-am urcat înapoi în maşină şi am mers undeva în apropierea portului. Am crezut că mă vor trimite înapoi cu un feribot, dar, câteva clipe mai târziu, am oprit în faţa unei cafenele, unde mi-au cumpărat biscuiţi, croasanţi şi lapte.

Capitolul 24

Bucuroşi că mâncasem pe săturate la cafenea, poliţiştii aceia italieni de treabă mi-au făcut semn să mă întorc în maşină. Am răsuflat uşurat când am văzut că ne îndepărtăm de port.

Nu după mult timp am lăsat în urmă periferia de la malul mării, ajungând la un parc industrial recent construit. Acolo erau nişte depozite cenuşii şi cel mai mare supermarket pe care îl văzusem vreodată.

Văzusem o grămadă de deşerturi până atunci – nişte întinderi pustii –, dar acesta părea cu totul diferit. Era plin de urme ale civilizaţiei, dar în acelaşi timp lipsit de viaţă.

Mă făcea să mă simt foarte singur.

Într-un final, maşina poliţiei a oprit în faţa altei clădiri anoste. Înăuntru am fost întâmpinaţi de două femei. Una era puţin mai în vârstă. A zâmbit şi s-a împuns cu degetul în piept.

— Eu sunt Sabine.

Cealaltă era puţin mai tânără şi m-a întâmpinat cu un zâmbet larg. Era drăguţă, cu părul negru prins în coadă. După ce toată copilăria mea văzusem că femeile îşi acoperă capul, încă mi se părea puţin ciudat felul în care europencele îşi lasă părul liber, dar nu mă mai enerva.

— Ciao, Gulwali, a spus ea întinzându-mi mâna. Alexandria.

Am zâmbit şi mi-am apăsat palma de a ei.

Era prima femeie cu care dădeam mâna.

Sabine m-a dus într-o încăpere mare şi bej, cu canapele maro, confortabile, şi un televizor în colţ; la televizor era nu ştiu ce

emisiune-concurs ciudată. A zâmbit, făcând gesturi largi cu braţele ca să-mi dea de înţeles să mă simt ca acasă. Era foarte expresivă, gesticulând, dacă tot nu puteam vorbi.

— *Thank-you*, Sabine! am încercat eu să-i transmit folosind cele câteva cuvinte în engleză pe care le ştiam atunci.

Zâmbindu-mi încă o dată, m-a poftit în holul larg. Erau uşi de o parte şi de alta, iar printr-un luminator pătrundea lumina zilei.

Un râs ascuţit s-a revărsat pe hol în momentul în care s-a deschis o uşă, iţindu-se o blondă slăbuţă, cu doar câţiva ani mai mare decât mine.

— Katia, a spus Sabine. Gulwali.

Ne-a privit pe amândoi.

— Katia, Russki. Gulwali, Afganistan.

Am ridicat palma.

În uşă a mai apărut un chip, mai măsliniu şi mai rotunjor.

— Ciao, Gabriella. *Permette che mi presenti Gulwali.*

Dintr-odată am simţit că nu vreau să dau mâna cu fata aia. Nu voiam să mi se facă cunoştinţă cu nimeni. Eram deprimat că rămăsesem singur şi că îmi pierdusem toţi tovarăşii de drum. Încă nu se terminase Ramadanul şi voiam să postesc. De fapt, îmi doream să fiu înapoi în închisoarea din Grecia. Pur şi simplu nu voiam să fiu acolo fără niciunul dintre prietenii mei.

Cele două fete au intrat înapoi, râzând, şi au închis uşa. De fapt, au trântit-o.

Sabine a zâmbit şi mi-a făcut semn să vin.

Am mers până la capătul coridorului, după care am intrat într-o baie. Sabine a mai făcut nişte gesturi, arătându-mi toaleta şi duşurile.

Întorcându-ne în hol, am intrat într-un dormitor – am presupus că era asemănător cu cel la care trântiseră fetele uşa. Mic, tot bej, cu o fereastră care dădea spre o parcare. Era un singur pat, cu două prosoape albe, împăturite, aşezate la un

capăt. În colţ se afla un dulap, iar lângă el un scaun pe care erau aranjate frumos nişte şerveţele, o periuţă de dinţi, pastă de dinţi, săpun şi deodorant.

— OK? a făcut ea.

Am dat din cap că da, iar ea s-a întors ca să iasă din cameră, oprindu-se doar ca să mă întrebe, prin gesturi, dacă prefer uşa deschisă sau închisă.

I-am răspuns tot cu un gest – închisă.

După ce s-a închis cu zgomot înfundat, m-am uitat încă o dată prin cameră. În dulap nu erau decât vreo câteva umeraşe din plastic. Pentru mine nu conta, deoarece nu aveam decât hainele de pe mine şi vreo două tricouri în rucsac.

Am luat săpunul şi l-am mirosit. Mirosea greţos de dulce. Aruncând prosoapele pe scaun, am căzut pe pat şi m-am adâncit într-un somn deprimat.

M-am trezit brusc şi foarte dezorientat în semiîntuneric. Mi-a luat câteva clipe să-mi dau seama unde mă aflu. Am bănuit că se însera.

Holul era pustiu, dar auzeam televizorul dat tare. Podeaua rece nu putea să-mi strice plăcerea toaletei şi duşului curate, unde puteam să mă încui pe dinăuntru. Deşi reuşisem să mă spăl pe faţă la secţia de poliţie, încă eram plin de unsoare de la camion. Duşul fierbinte a fost minunat – mi-a spălat murdăria, dar nu şi suferinţa.

Îmi era foarte foame, însă mă liniştea ideea de a merge în salonul comun. Intrând precaut, le-am găsit acolo pe Katia şi două adolescente tolănite pe mobile. Erau îmbrăcate cu blugi mulaţi şi tricouri scurte.

Nici nu m-au băgat în seamă. Erau absorbite de un grup de tineri care dansau şi cântau tare pe ecranul televizorului. Muzica aceea îmi părea străină şi mă simţeam ciudat de dezumanizat, intrând şi ieşind din cameră ca şi cum aş fi fost invizibil.

Simţeam miros de mâncare şi speram că poate o voi găsi pe Sabine sau pe Alexandria.

M-am luat după miros şi am ajuns într-un fel de sală de mese cu bucătărie deschisă. La o masă mare de lemn stătea un bărbat cărunt, citind un ziar. S-a ridicat de pe scaun şi mi-a întins o mână grea.

— Ciao, Gulwali. Eu sunt Davide.

Conducându-mă la masă, s-a întors cu o farfurie cu paste, pui şi salată. Am dat din cap în semn de mulţumire, apoi m-am uitat la pui. Folosindu-mă de puţinele cuvinte englezeşti pe care le ştiam, am încercat să-i explic că nu pot să mănânc carnea aceea dacă nu este *halal.*

— Sunt musulman.

A înţeles şi mi-a făcut semn să mănânc doar pastele şi salata.

După ce le-am înfulecat, Davide a luat farfuria şi s-a întors cu o portocală tăiată şi un bol cu îngheţată de vanilie. Şi astea s-au topit în câteva secunde.

După ce am terminat de mâncat, Davide a încercat să intre în vorbă cu mine. Evident, nu ştiam italiană, dar el a insistat, încercând în engleză. Cum însă nu ştiam decât vreo câteva cuvinte, nu am înţeles nimic din ce spunea.

O vreme am stat şi ne-am uitat unul la altul. Din încăperea cealaltă se auzea în continuare muzica de la televizor. Aveam burta plină, iar curând au început să mi se îngreuneze şi pleoapele.

M-am trezit în camera mea, ţipând. Alexandria m-a găsit pe podea. Eram chircit, plângând şi tremurând.

— Gulwali! O, nu!

A aprins lumina, dar nu îndrăzneam să mă uit la ea. M-am întins înapoi în pat şi m-am întors cu spatele.

O simţeam că e tot acolo; a mai rămas câteva minute, uitându-se la mine, până ce am început să respir mai calm. A stins lumina

şi a ieşit tăcută din cameră.

În ziua următoare, Sabine – cred că ea era şefa – mi-a adus nişte haine noi: blugi, un tricou, mai mulţi chiloţi şi o pereche de tenişi cu două numere mai mari. M-am îmbrăcat, dar am preferat să rămân cu încălţările mele din Atena. Au adus şi nişte pijamale. Mi s-au părut cam ciudate – ideea unui rând separat de haine doar pentru dormit nu prea avea sens pentru mine.

Eram în siguranţă, curat, îmbrăcat şi bine hrănit. Era clar că oamenii ăştia încercau să mă ajute, dar eu mă simţeam la fel de confuz şi de neliniştit. Nimeni nu putea să-mi explice ce se întâmplă sau cât voi sta acolo. Şi nu puteam să nu îmi fac griji pentru Hazrat. De când aflasem că trăieşte, nu mă puteam gândi decât cum să-l găsesc pe Hodja, tipul din Roma despre care îmi spusese Borat că fusese tovarăşul de drum al fratelui meu. Dacă reuşeam să-l găsesc pe omul ăsta, poate că mi-ar fi spus unde este Hazrat.

Din cauza barierei lingvistice, nu puteam să le explic nimic din toate acestea, aşa încât, ceea ce ar fi trebuit să fie un fel de sanctuar mie mi se părea o închisoare. Tristul adevăr este că, în mintea mea, din cauza lipsei de informaţii, mă simţeam cam la fel ca atunci când eram cu călăuzele – deşi ştiu că ei chiar au încercat să facă tot ce puteau pentru mine.

Alexandria era în camera de zi, stând de vorbă cu doi adolescenţi, când am năvălit înăuntru şi am început s-o bombardez cu întrebări în pashtu:

— Ce caut eu aici? Cât mai stau aici? O să mă deportaţi? Eu vreau să merg la Roma. Trebuie să-l găsesc pe fratele meu.

Alexandria a clipit, uluită de atacul meu violent în pashtu. Probabil că a priceput anxietatea şi frustrarea mea, care se transformau rapid în furie. Însă cei doi băieţi rânjeau, fără să încerce să-şi ascundă amuzamentul.

Le-a făcut semn să iasă din încăpere. I-am auzit cum râdeau în

hohote pe hol.

Simţeam că mi se umplu ochii de lacrimi. Eram cu nervii întinşi la maximum din cauză că nu înţelegeam ce se întâmplă – ştiam că era un loc sigur, dar nu mă puteam relaxa. Nu voiam să rămân acolo.

Alexandria mi-a zâmbit cu blândeţe şi mi-a făcut semn să mă aşez. A dat televizorul pe Al Jazeera în arabă şi mi-a făcut semn că ar trebui să mă uit şi să aştept cât dă ea un telefon. Probabil credea că înţeleg araba, dar în afară de Coran nu ştiam deloc araba. Însă m-am uitat la imagini.

S-a întors şi s-a aplecat către mine.

— Gulwali? Farsi?

Am zâmbit. Oare asta însemna că aduceau pe cineva să vorbească cu mine?

— Pashtu?

M-am uitat la ea cu speranţă.

Ea a dat din cap că nu.

Am încercat din nou.

— Dari?

M-am împuns cu degetul în piept.

— Gulwali. Pashtu. Dari.

Încercam să-i spun că vorbesc pashtu şi dari.

Ea a zâmbit trist şi a dat iar din cap că nu.

— Nu. Farsi.

Am aprobat din cap, apoi am făcut un gest cu mâna, ca şi cum aş fi spus: „OK, puţin”.

A zâmbit şi a ieşit din încăpere. S-a întors curând, mimând un volan. Era timpul să mergem undeva cu maşina.

— Unde mă duci?

Alexandria doar a zâmbit. Simţeam cum mă umplu iar de frustrare.

La scurt timp după aceea stăteam pe un scaun, în alt birou bej

dintr-o clădire a administraţiei locale, cu Sabine lângă mine. La biroul din faţa noastră se afla o femeie cu o expresie severă, îmbrăcată într-un taior. Mi se părea atât de elegantă şi de importantă, încât m-am gândit că o fi primăriţa. Ea şi Sabine vorbeau într-o italiană săltăreaţă, ritmată.

— Eu sunt Fabiana, mi-a spus. Bună, Gulwali!

Vorbea engleză, aşa că am reuşit să înţeleg puţin din ce spunea. Îmi plăcea de ea, dar asta nu mi-a potolit teama şi furia crescânde. Din punct de vedere fizic, eram mult mai bine decât în ultimele luni; emoţional, făceam implozie.

Fabiana a ridicat receptorul telefonului şi a format un număr. A pus telefonul pe *speaker*, ca să auzim toţi cum sună.

A urmat o altă conversaţie în italiană, apoi vocea de la celălalt capăt al firului a dat-o pe farsi.

— *Salaam*, Gulwali!

M-am îndreptat de spate, tresărind de surpriză.

Atât cât m-am priceput eu în farsi, l-am salutat şi eu. I-am spus că vorbesc pashtu, dar că înţeleg puţin şi farsi. Dar l-am întrebat: dacă nu ştia pashtu, ar putea să încerce să-mi vorbească în dari – versiunea afgană a limbii farsi?

Interlocutorul meu a spus că nu ştie deloc pashtu, dar mi-a sugerat să încerc să-i explic în dari, iar el îmi va răspunde în farsi.

De-a lungul călătoriei mele şi în perioada petrecută în Iran, pronunţia mea în farsi se îmbunătăţise considerabil, dar pe drum mă obişnuisem cu călăuzele şi intermediarii care vorbeau o farsi stricată amestecată cu kurdă. Amestecam toate limbile pe care le ştiam. Turuind în dari, farsi şi kurdă, cu accentul meu de vorbitor de pashtu, încercam să-i povestesc totul. Că îmi pierdusem fratele şi încercam să-l găsesc; că voiam să ştiu cât trebuia să mai rămân în căminul acela; că voiam să ştiu ce se va întâmpla cu mine; şi de cât timp eram pe drumuri.

Deloc surprinzător, el se chinuia să mă înţeleagă.

— Calmează-te. Vorbeşte mai rar. Calmează-te.

Toată treaba era cu atât mai frustrantă cu cât vorbea farsi cu un accent italian atât de puternic, încât nici eu nu prea puteam să-l urmăresc.

Îmi plesnea capul de întrebări şi aveam o nevoie disperată de răspunsuri pentru a stăvili tumultul din interiorul meu, dar nu prea erau şanse să le obţin. Am mai încercat o vreme, dar curând a devenit clar că nu prea făceam progrese.

La începutul convorbirii, Sabine şi Fabiana păruseră încrezătoare; cred că expresia mea abătută le-a dat de înţeles cum stau lucrurile de fapt. După ce le-am înmânat receptorul, bărbatul de la capătul celălalt al firului le-a spus ceva în italiană, probabil confirmându-le că nu făcuserăm mare brânză.

— Îmi pare rău, Gulwali, a spus Fabiana.

Îmi părea rău pentru ele. Ştiu că voiau să mă ajute, dar, dacă nu puteam comunica, cum aveau să-mi explice procedurile?

Când ne-am întors la casa de copii, Davide se agita prin bucătărie. Ceilalţi copii stăteau în jurul mesei. S-au uitat fix la mine când m-am aşezat lângă ei.

Davide a pus un platou mare cu spaghete şi sos de carne în mijlocul mesei. S-a întors cu un coş de pâine şi a pus în faţa mea un castron plin cu paste şi legume.

— *Halal*, a spus el triumfător.

Cele trei fete care mă ignoraseră în salonul comun sporovăiau în italiană. Rusoaica se uita în farfuria ei. Eu am mâncat în tăcere. În seara aceea m-am retras în cămăruţa mea. În ciuda oboselii, am adormit greu. În peregrinările mele, suferisem de frică, de foame, de sete, îndurasem brutalităţi, chiar şi cruzimi, dar nu fusesem niciodată singur. Mă aflasem mereu într-un grup de bărbaţi şi întotdeauna avusese cineva grijă de mine. Acasă dormeam în cameră cu bunicii mei.

Era prima oară când aveam o cameră doar a mea. Nu îmi

plăcea.

Zilele treceau, în mare, cam la fel. Mă învârteam prin încăperi ca un animal în cuşcă. Fusesem permanent plin de adrenalină, mereu în mişcare, de atât de mult timp, încât nu mai suportam să stau locului sau să nu fiu lăsat să ies. Toată trauma şi durerea provocate de faptul că mi-am părăsit familia se revărsau şi nu-mi puteam opri amintirile să mă copleşească. În fiecare noapte mă trezeau aceleaşi coşmaruri.

Aveam impresia că mă aflu acolo de foarte mult timp. Am început să fiu recalcitrant. M-au dus iar la doamna în taior elegant, Fabiana, în biroul ei – asta m-a înfuriat şi mai tare, deoarece era absolut evident că, deşi încerca să mă liniştească, nu funcţiona.

Persoana de care mă simţeam cel mai ataşat era Alexandria. Obişnuiam să stau în balconul de la etajul al treilea privind parcarea de jos şi aşteptând-o să vină la serviciu. Când o vedeam, mă simţeam oarecum mai uşurat şi mai mângâiat, dar de obicei îmi manifestam doar sentimentele de furie. Ea purta povara frustrării mele.

— Sunt aici de o lună, am reuşit să-i spun în engleză. O lună. De ce?

A dat din cap răbdătoare şi mi-a făcut semn să intru în bucătărie. Acolo mi-a turnat un pahar de suc şi mi-a făcut semn să mă aşez. A luat calendarul de pe perete şi şi-a tras un scaun lângă mine.

— Gulwali. Nu. De zece zile eşti aici. Zece. Doar zece.

Mi-a arătat zece degete, iar apoi a indicat data din calendar.

— Vezi? Ai venit în ziua asta. Azi este ziua asta.

M-am uitat la ea neîncrezător. Oare să fi trecut doar zece zile?

În după-amiaza următoare, Sabine ne-a condus pe toţi la un microbuz care ne aştepta. Ceilalţi păreau foarte bucuroşi şi entuziasmaţi, dar tot nu mă băgau în seamă. Sabine şi-a făcut

numărul ei de mimă, de data aceasta ridicându-şi şi coborându-şi mâinile şi scoţând un soi de bolboroseli. Apoi şi-a fluturat mâna în aer, ţipând strident, încât toţi ceilalţi au izbucnit în râs.

Eu am zâmbit şi am dat din cap aprobator, ca şi cum am înţeles.

Când am parcat pe malul mării, mi-am dat seama că Sabine încercase să mimeze pentru mine o scenă de plajă. Ajunseserăm într-un orăşel învecinat de pe litoral.

Plaja era stâncoasă, cu bolovani mari. Era început de octombrie şi vântul bătea cu putere. Valurile erau mari. Flashbackuri de pe barcă m-au făcut să încremenesc de frică. Nici nu voiam să mă apropii de apă. Ceilalţi au început să alerge de-a lungul plajei, fugărindu-se. Nu îmi mai amintesc decât că voiam să plec de acolo. Voiam să fug. Să plec cât mai departe.

Mai târziu, sus, pe promenadă, în apropierea unor magazine, Alexandria m-a oprit în faţa unui magazin de haine şi a ales un hanorac roşu.

— *Bella?* a făcut ea accentuând în mod voit intonaţia, ca să înţeleg că este o întrebare.

Am dat din cap că da.

Cei doi băieţi italieni stăteau puţin mai încolo, râzând şi imitându-mi toate mişcările. M-am uitat la ei jenat.

Era o grămadă de lume la plimbare, cu câini în lesă. Mă uitam şi la terasele de pe trotuar, unde stăteau oameni care beau cafea. În piaţa centrală, nişte adolescenţi treceau în viteză pe lângă noi pe skateboarduri. Nu mai văzusem niciodată aşa ceva şi mă aşteptam ca vreunul dintre ele să mă lovească sau să-mi reteze picioarele.

Ar fi trebuit să fie o după-amiază plăcută şi interesantă, dar pentru mine a fost o excursie plină de groază, confuzie şi singurătate.

Am început să-mi fac planuri. Hotărâsem să fug.

Sabine s-a întors cu fetele şi cu nişte îngheţate. A mea era de fistic – era delicioasă. În Jalalabad, oraşul nu departe de care se afla casa în care am copilărit, bunicul ne ducea la o gelaterie unde se făcea cea mai bună îngheţată de casă. Gustul îngheţatei din Italia mi-a amintit cât eram de fericit când aveam 6 ani.

Ne-am întors pe jos până la locul unde era parcat microbuzul, lângă plajă.

Eu am rămas puţin mai în urmă. Îmi atrăsese atenţia un autobuz. M-am gândit să încerc să urc în el. Şoferul era afară la o ţigară, trăncănind cu nişte localnici.

Aş fi putut foarte uşor să mă strecor înăuntru neobservat. Aveam la mine mai mulţi bani decât oricând, mulţumită intermediarului care îmi înapoiase în Grecia cei 300 de euro plătiţi de familia mea.

Şovăiam. Oricât eram de disperat să scap de acolo, practic nu aveam un plan şi nici nu voiam să le fac probleme Alexandriei, lui Sabine sau celorlalţi angajaţi. Dacă fugeam, cu siguranţă că ar fi fost învinovăţiţi.

Ne-am întors acasă şi am făcut un duş. Alexandria îşi pusese în cap să mă înveţe să mă spăl în fiecare zi. La început crezusem că e nebună: iarna, în Afganistan, dacă mă spălam pe tot corpul o dată pe săptămână. La noi iernile erau atât de geroase, încât niciunul dintre copii nu prea voia să se spele; iar mamei şi mătuşilor mele le lua o grămadă să încălzească apa la foc. Vara, înotam şi mă scăldam o dată la câteva zile în vreunul dintre numeroasele râuri care traversau regiunea noastră. Pentru mine, duşul zilnic mi se părea o mare risipă de apă.

— Dar sunt curat, îi spuneam Alexandriei cât mă pricepeam eu mai bine în engleză.

Ea dezaproba din cap şi arăta cu degetul către uşa băii. Îmi plăcea atât de mult de ea, încât în astfel de momente reuşea să-mi mai potolească într-o anumită măsură furia aceea care clocotea

în mine. Cred că a reuşit chiar să mă convingă să râd.

Insista atât de mult, încât aproape că a început să-mi placă acest ritual zilnic. Şi, cu cât deveneam mai retras, simţindu-mă prins în capcană, am descoperit că în duş pot şi să mă descarc prin plâns. Îmi venea să sfâşii lumea în bucăţi, ca să vadă şi ea cum mă simt eu.

Au mai trecut câteva zile. Măsuram timpul socotind când postisem ultima dată: în Grecia fusese Ramadanul, ceea ce însemna că nu mai era mult până la Eid, sărbătoarea care marchează încheierea unei luni de post – este ca un fel de Crăciun al musulmanilor.

În copilăria mea, tot anul aşteptam cu nerăbdare Eidul. În ziua aceea primeam în dar haine noi şi bani, iar toţi din familie se îmbrăcau frumos şi mergeam la picnic. Eidul se număra printre cele mai fericite şi mai grozave momente din copilăria mea. Mă năpădeau amintiri dulci-amare când mă gândeam cum ciocneam ouă cu fraţii mei. Două persoane ciocnesc ouă fierte, iar oul spart trebuie dat partenerului, care îl mănâncă. De fiecare dată, Noor şi Hazrat se pricepeau să aleagă ouăle cu coaja mai tare şi câştigau. Îmi amintesc cum mă uitam la ei în timp ce înfulecau fără ruşine ouăle fierte câştigate de la mine. Odată m-am enervat aşa de tare pe Hazrat, încât l-am îmbrâncit, iar tata ne-a certat pe toţi. Atunci l-am urât pe fratele meu. Acum nu mă puteam gândi decât cum să-l găsesc.

Am luat micul dejun ca de obicei, dar inima îmi bătea nebuneşte. Mă pregăteam. Eram stresat, dar îmi ziceam că, dacă am reuşit să fug de poliţia iraniană, aş putea evada cu uşurinţă dintr-o casă de copii.

Întors în camera mea, mi-am făcut bagajul, punându-mi cu grijă în geantă toate hainele noi şi articolele de toaletă. Apoi am deschis larg fereastra şi am coborât cu picioarele pe o margine de sub ea.

Trebuia să fac asta. Orice, numai să nu mă mai simt ca şi cum aş fi închis în cuşcă.

Am tras adânc aer în piept, am spus o rugăciune şi am sărit în parcare de la etajul al treilea.

Am aterizat cu o bufnitură. Corpul meu pompa atâta adrenalină, încât nu am simţit nicio durere. M-am uitat în sus, spre fereastra mea, puţin şocat de ceea ce tocmai făcusem. Totuşi, după câteva secunde, a început să mă doară: partea din spate a călcâiului îmi zvâcnea. Dar nu aveam timp – trebuia să fug.

Am ieşit din parcare – drumul din faţa mea se ramifica în trei direcţii diferite. Habar nu aveam încotro s-o iau; ştiam doar că trebuie să încerc să găsesc o staţie de autobuz sau o gară, ceva. Am luat-o la fugă orbeşte pe unul dintre drumuri.

După ce m-am îndepărtat suficient de casa de copii, am încetinit şi am încercat să mă port normal. Am reuşit să mă fac înţeles folosind câteva cuvinte în engleză:

— *Excuse me. Where is station?*

Un bătrân m-a îndrumat spre stânga.

Am văzut nişte şine de tren şi am ştiut că mă îndrept în direcţia bună. Evadarea era iminentă. După ce am trecut de un sens giratoriu, am văzut clădirea gării chiar în faţa mea.

Exact în momentul acela a apărut Alexandria într-o maşină, cu roţile scârţâind, ţipând de la geam:

— Gulwali! Ce faci?!

A sărit din maşină şi m-a apucat de umeri, strigând la mine un potop de vorbe în italiană. Tremura şi îi curgeau lacrimi pe obraji – mi-am dat seama că nu era doar supărată, ci îşi făcuse şi griji pentru mine. Îmi tot pipăia umerii şi braţele, să vadă dacă nu cumva sunt rănit.

În cele cincisprezece zile cât am stat acolo prinsesem un pic de italiană, aşa că pricepeam oarecum sensul cuvintelor precipitate cu care mă mitralia. Eram un copil, nu aveam unde să mă duc. Ce

m-aş fi făcut de unul singur?

Mă simţeam foarte vinovat, dar tot am încercat să mă opun când m-a pus să urc în maşină.

— Nu. Eu plec.

Auzind aceasta, s-a enervat foarte tare, făcând un gest ce sugera un telefon dus la ureche.

— *Polizia*, Gulwali. O să sun la poliţie.

Am urcat în maşină. Ea încă plângea, iar lacrimile ei m-au stârnit şi pe mine. Am plâns amândoi tot drumul până la centru. Tremura atât de tare, încât a pierdut controlul volanului şi era cât pe ce să facem accident, ciocnindu-ne de altă maşină.

Când am intrat înapoi în clădire, am trecut printr-o mare de feţe şocate, palide. Mă simţeam de parcă intram în bârlogul leilor. Toţi mă judecau, dar niciunul nu îmi înţelegea durerea.

M-am întors în camera mea, de unde nici măcar mâncarea lui Davide nu m-a mai putut scoate. Stăteam întins în pat, încercând să mă calmez, dar furia mea nu voia să dispară. Mă simţeam umilit. Acum eram şi mai hotărât să plec. O auzeam pe Alexandria vorbind la telefon. Avea un ton aproape isteric. Am bănuit că discuta cu Sabine sau cu Fabiana despre tentativa mea de evadare. Mă simţeam foarte vinovat că am făcut-o să treacă prin toate astea, dar mă şi temeam că nu o să-i mai placă de mine. Acum probabil că îmi pierdusem şi singurul prieten pe care îl aveam acolo.

Trebuia să plec.

Am ieşit din camera mea şi m-am dus în camera de zi. Simţeam cum creşte curajul în mine. Ceilalţi copii erau acolo, se uitau la televizor.

— Eu plec! am strigat în pashtu.

Toate fetele s-au uitat la mine de parcă eram nebun. Cei doi băieţi păreau puţin speriaţi, ceea ce m-a bucurat.

— Eu plec. La revedere.

Eram atât de pornit, încât nu am rezistat să adaug şi ceva în italiană.

— Ciao.

Am descuiat uşa principală şi am ieşit ca o furtună.

Eram în parcare când am auzit-o pe Alexandria strigând de la balconul de deasupra:

— Gulwali! Gulwali! Opreşte-te!

I-am aruncat o privire rugătoare. Voiam să mă lase să plec. Încercam să-i poruncesc cu puterea minţii să nu vină să mă caute.

Ştiam că va veni după mine dintr-o clipă în alta, aşa că am rupt-o la fugă.

Acum ştiam unde este gara.

Cred că mă aşteptasem să văd maşini pline de poliţişti aşteptând să mă aresteze pe mine, copilul care fusese ţinut închis şi care a evadat. Dar gara era aproape goală – doar câţiva pensionari şi o femeie cu doi copii mici.

Cu sufletul la gură, am vorbit cu bărbatul de la casa de bilete, amestecând engleza mea de baltă cu cele câteva cuvinte în italiană pe care le prinsesem la casa de copii:

— Roma, vă rog. Vreau să merg la Roma.

Era locul unde ştiam că fusese Hazrat – puteam să încep de acolo.

Mi-a scos la imprimantă un orar şi, în timp ce încercam să-mi calmez respiraţia panicată, a reuşit să-mi explice că trebuie să iau o legătură până într-un oraş pe nume Bari, de unde puteam lua un tren direct către Roma.

S-a uitat ciudat la mine când i-am dat o bancnotă de 50 de euro pentru un bilet până la Bari care costa cinci euro. M-am temut că va încerca să mă oprească.

Trenul trăgea în dreptul peronului. Am luat-o la fugă şi am sărit într-un vagon.

În tren m-am cuibărit pe banchetă. În timp ce peisajele Italiei

goneau prin faţa geamului, mă simţeam uşurat să sunt liber, dar în adâncul sufletului îmi făceam griji pentru mine. Ştiam cumva că făcusem o prostie – aceşti oameni avuseseră grijă de mine, de ce nu puteam accepta asta? De ce fugeam din primul loc cu adevărat sigur pe care-l cunoscusem? Mă simţeam ciudat de bulversat, ca un animal sălbatic care nu are încredere în nimeni.

Cred că ar fi fost mai uşor dacă mi-ar fi explicat ce se întâmpla şi ce avea să se întâmple cu mine.

Nu a durat mult până am ajuns la Bari. Acolo, am reuşit să-mi cumpăr un bilet până la Roma, care m-a costat 40 de euro. Mi-am luat şi un sandvici, nişte ciocolată şi un suc. Această mică excursie mă costase deja 50 de euro, aşa că îmi mai rămâneau doar 250.

Mai aveam de aşteptat vreo câteva ore până pleca trenul de Roma. M-am ghemuit pe o bancă de pe peron, aşteptându-mă să fiu împresurat de poliţişti dintr-o clipă în alta.

Am regretat că am ajuns la Roma aproape din primul moment. Era târziu, se întunecase. Gara era enormă şi înspăimântătoare. O grămadă de oameni mergeau în toate direcţiile; îmi doream cu disperare să cer ajutorul cuiva, dar nu îndrăzneam.

În Grecia mi se spusese că la Roma trebuia să găsesc parcul unde erau toţi migranţii. Când plecam din gară, am văzut câţiva – cred că erau est-europeni, dar nu puteam să bag mâna-n foc – care cerşeau la marginea drumului. M-am apropiat de ei şi am observat un grup de bărbaţi care păreau afgani mergând pe o stradă laterală. M-am luat după ei. Opreau trecătorii şi le arătau o hârtie, încercând să afle cum pot ajunge în locul notat pe foaie. Am bănuit că şi ei căutau parcul. O doamnă i-a îndrumat spre o anumită staţie de autobuz. Când au urcat în autobuz, am urcat şi eu.

Era prima dată când mergeam cu autobuzul în Italia, aşa că habar nu aveam cum să plătesc pentru bilet. Bani aveam, nu era o problemă, dar nu ştiam cum să procedez. Italienii păreau că au

deja bilete – le compostau într-un aparat de lângă uşă. Aparatul înghiţea biletul şi apoi îl scuipa înapoi afară.

Ceilalţi afgani au traversat pur şi simplu autobuzul şi s-au dus în spate. Şoferul nu părea să controleze biletele, aşa că am făcut şi eu la fel.

Peste zece minute, au coborât din autobuz în dreptul unui parc mare – i-am urmat fără să fiu observat. Scena era incredibilă.

Parcul era înconjurat de nişte clădiri istorice frumoase care m-au lăsat cu gura căscată, dar în rest numai trupuri. Erau oameni întinşi pe cartoane, pe alei, pe marginea drumului, lângă monumentele sculptate în marmură, în tot parcul, pe sub copaci – era un bidonville în mijlocul Romei.

Am avut din nou acel sentiment că jumătate dintre feţele din lumea asta erau reprezentate aici. Am recunoscut etiopieni, eritreeni, sudanezi, congolezi, somalezi, irakieni şi afgani. Probabil că mai erau multe alte naţii pe care nu le-am recunoscut, însă majoritatea covârşitoare erau afgani sau irakieni.

Se vedea de la o poştă că eram ca picat din cer.

— Ce-ai păţit, băiete? m-a întrebat în pashtu un bărbat cu faţa îngustă.

M-am simţit foarte uşurat că înţeleg vorbele care mi se adresează, dar mi-am dat seama că nu îi pot spune totul unui străin.

— Abia am ajuns, *kaka.*

— Ai grijă, băiete. Locul ăsta este periculos şi sunt şi oameni răi pe aici. Fereşte-te de poliţişti. Ăştia vin în toiul nopţii.

— A!

Chiar nu voiam să dau nas în nas cu poliţia.

Mi-a arătat cu degetul o străduţă laterală.

— Acolo este un internet café afgan, de unde poţi suna acasă. Sunt multe locuri cu mâncare. Dacă vrei să dormi, întoarce-te

aici.

— Mulţumesc, *kaka.*

— Unde te duci, băiete?

— Anglia.

— Bun. Nu te opri. Ăştia nu prea ne suportă aici, la Roma. Vezi-ţi de drum şi nu te opri până nu ajungi unde ţi-ai propus.

Îndreptându-mă spre locul pe care mi-l arătase, eram extrem de furios pe mine. De ce plecasem din casa aceea frumoasă, unde eram în siguranţă? Ce-o fi fost în capul meu? Biata Alexandria probabil că o încurcase. Îmi doream s-o pot vedea şi să-i spun că-mi pare rău. O mare parte din mine nu înţelegea de ce fugisem. Ei încercau să aibă grijă de mine. De ce nu am putut accepta asta? De ce m-am purtat ca o sălbăticiune, când ei fuseseră aşa de buni cu mine? Apoi mi-a apărut în minte chipul lui Hazrat şi am simţit din nou acea linişte copleşitoare, acelaşi calm pe care îl simţeam după rugăciune. Trebuia să cred că soarta mă ducea în altă parte.

Am găsit internet café-ul din apropiere. Acolo erau nişte mici cabine cu telefoane publice, iar omul din spatele tejghelei părea să asigure modalităţi de transport şi să vândă şi bilete de tren. În mod evident era afgan. A părut surprins să vadă intrând un tânăr afgan curat şi bine îmbrăcat.

Am intrat în vorbă.

— Locuieşti aici?

— Nu, tocmai am ajuns la Roma. Mi-e foame şi nu am unde să stau. Ce ar trebui să fac?

— Cunoşti pe cineva în Roma?

Am ezitat, dar apoi i-am spus.

— Da, prietenul fratelui meu este aici. Nu am datele lui de contact, dar numele său este Hodja şi e din Nangarhar.

Nu mi-a venit să cred când l-am auzit rostind următoarele cuvinte.

— Îl cunosc pe Hodja. Dacă el este, atunci e un bun prieten al

meu.

Mi-a spus că îl cheamă Marouf. A arătat către telefoane.

— Vrei să-ţi suni familia?

Am dat din cap că nu. Încă nu aveam datele de contact ale familiei mele, dar nu voiam să-i spun asta.

— O să-i sun mai târziu.

El era ocupat cu clienţii, aşa că mi-a sugerat să mă duc să mănânc undeva. Mi-a promis că între timp va încerca să-l contacteze pe Hodja pentru mine.

M-am dus la o cafenea turcească. Nu am înţeles ce scria pe meniul de deasupra tejghelei, aşa că i-am mimat tipului să-mi facă ceva bun. S-a întors cu o doză de cola şi un sandvici fierbinte cu ou, pui, cartofi prăjiţi şi brânză. A fost delicios.

Când m-am întors la internet café, noul meu prieten zâmbea. Deja vorbise cu Hodja, dar l-a sunat din nou ca să vorbesc şi eu cu el, să mă asigur că era omul pe care îl căutam.

— *Salaam.* Tu eşti Hodja?

— Da. Tu eşti Gulwali? Eşti fiul doctorului?

Am fost atât de fericit când am auzit asta! Am ştiut că el era cel pe care îl căutam.

Am mai vorbit puţin. M-a asigurat că Hazrat e bine, dar că îmi va spune tot ce ştie când ne vom întâlni faţă în faţă. Îl rugase deja pe Marouf să mă cazeze în noaptea aceea şi avea să se întâlnească cu mine a doua zi.

I-am mulţumit din tot sufletul.

Se făcuse foarte târziu. Marouf mi-a spus să mă duc în parc şi să mă întorc la ora închiderii, pe la miezul nopţii.

În timp ce colindam prin parc în seara aceea rece de la sfârşitul lui octombrie, mă uitam în jur la oamenii ăia nenorociţi. Eram uşurat că nu voi dormi acolo, dar şi îngrijorat că voi sta la un străin.

Când m-am întors la magazin, totul era încuiat, iar luminile

stinse. Am bătut cu pumnii în uşă.

A deschis Marouf.

— Sst.

Eram speriat – nu mă simţeam deloc în largul meu. Abia îl ştiam pe omul ăla, de două ore.

Mă gândisem că o fi având un apartament deasupra prăvăliei sau nişte camere în spate. Însă el mi-a arătat o salteluţă din spumă de după tejghea.

— Trebuie să dormim aici în noaptea asta.

Îmi venea s-o iau la fugă. De ce l-ar ajuta omul ăsta pe un copil? Eram extrem de suspicios.

— Iertare, Gulwali. Casa mea e departe de aici. Mâine este Eidul. Vom merge împreună la moschee pentru rugăciunea de Eid şi ne vedem cu Hodja acolo.

Asta nu m-a liniştit prea tare. Tot mi se părea ciudat că mă lasă să dorm acolo, şi nu în frig, printre sutele de migranţi disperaţi din parc.

Ştiam că unii bărbaţi foloseau băieţi ca mine drept *bacha* – fusesem deja avertizat în legătură cu asta. *Bacha*, în mod tradiţional, sunt băieţi afgani care dansează, deşi le asigură o gamă mult mai largă de plăceri stăpânilor lor, fiind în mare parte forţaţi.

Mi-am spus că, dacă este prieten cu Hodja, poate am noroc.

Am scos un pulover din geantă ca să-l folosesc pe post de pernă şi am încercat să adorm, ceea ce nu a fost deloc uşor, având în vedere câte griji îmi făceam. Încercând să mă liniştesc, mi-am dat seama că ştiusem că se apropie Eidul, dar nu îmi dădusem seama că era chiar a doua zi. În timp ce aţipeam, am încercat să mă bucur măcar de asta.

Când ne-am trezit, încă nu se luminase de ziuă. Am mers la un supermarket din apropiere, despre care gazda mea a spus că era al unui prieten. Acolo am făcut duş şi am luat micul dejun. Gazda

mea avea într-o geantă hainele sale noi pentru Eid: un frumos *shalwar kameez* afgan, cu broderii. Asta m-a întristat şi mai tare. Era primul meu Eid departe de familie: Eid al-Fitr – sărbătoarea musulmană care marchează sfârşitul lunii de post.

Acest gând m-a făcut să realizez brusc că eram pe drumuri de un an întreg. Asta însemna că acum aveam 13 ani. Uitasem complet de ziua mea – mi-am dat seama că marcasem fără să vreau intrarea mea în adolescenţă sărind de la fereastra centrului pentru tineri din Italia cu aproape douăzeci şi patru de ore în urmă.

Nu prea îmi păsa de ziua mea – până la urmă, era o dată ca oricare alta –, dar m-a făcut să mă simt şi mai singur şi mai izolat. „Hai, curaj", mi-am spus. „Acum eşti bărbat."

Marouf m-a dus la Marea Moschee din Roma. Era magică – moscheea cea mai mare pe care o văzusem vreodată în afară de cea de la Istanbul. Ploua, dar asta nu afecta cu nimic atmosfera Eidului: pe afară se zbenguiau copii în haine noi şi erau standuri cu mâncare unde se vindeau tot felul de chebapuri aromate, dulciuri şi orez, ce miroseau delicios.

În interiorul moscheii am fost încântat de diversitatea musulmanilor – de toate culorile, rasele şi vârstele. Am avut un sentiment puternic de unitate şi fraternitate, ceea ce mi-a mai alinat suferinţa că nu sunt cu familia mea.

După rugăciuni, am ieşit din moschee, printre nişte copaci şi straturi de flori. Marouf s-a apropiat de o bancă şi mi-a făcut cunoştinţă cu un bărbos.

Am rămas cu gura căscată – Hodja îmi amintea foarte mult de unchiul Lala.

M-a îmbrăţişat.

— Bine ai venit, Gulwali. Tinere, fratele tău mi-a povestit foarte multe despre tine!

S-a uitat curios la mine.

— Dar nu pari a fi băieţelul despre care îmi povestea fratele tău.

Pentru mine, sosirea la Roma, la moschee, îmbrăţişarea, faptul că îl cunoştea pe fratele meu – totul părea o minune de Eid.

— Hai să mâncăm şi vom sta de vorbă după aceea!

După ce ne-am ghiftuit cu bunătăţuri de la tarabe, care ofereau o gamă de mâncăruri la fel de variată ca şi naţiile oamenilor din moschee – africane, arabe, asiatice –, ne-am aşezat ca să stăm de vorbă.

În sfârşit am aflat veştile pe care fusesem atât de disperat să le aud.

Hodja mi-a spus că fusese cu Hazrat cu câteva luni în urmă. Călătoriseră împreună din Turcia până la Calais, în Franţa. El avusese grijă de Hazrat.

— Tot timpul se gândea la tine. Vorbea mereu despre tine şi se întreba dacă ai reuşit să te descurci. Îi întreba pe toţi intermediarii şi traficanţii dacă nu te-au văzut sau îi ruga să te caute. Avea o poză mică cu tine şi o arăta tuturor pe care îi întâlnea. Era hotărât să te găsească.

Când am auzit asta, am simţit o strângere de inimă. Mi-a explicat apoi că, după câteva săptămâni în Calais, Hazrat reuşise să se urce într-un camion care se îndrepta spre Anglia.

— Era atât de curajos! Oraşul Calais e un iad. Eu am mai rămas acolo doar pentru că mă tot încuraja să nu renunţ. După ce el a reuşit, am dat numai rateuri. Este un loc îngrozitor. Până la urmă, nu am mai rezistat, aşa că m-am dat bătut şi m-am întors în Italia.

— Aşadar, Hazrat sigur este în Anglia? am întrebat eu.

— Da. Nişte băieţi aveau un telefon mobil, în Calais. Ne-a sunat să ne spună că a ajuns cu bine, dar de atunci nu am mai avut cum să iau legătura cu el.

Auzind toate acestea, aveam sentimente contradictorii. Pe de o parte, eram foarte bucuros că Hazrat era în siguranţă în Marea

Britanie; pe de altă parte, mă simţeam deprimat că eu eram încă pe drum, nevoit să fac faţă de unul singur tuturor acestor greutăţi şi provocări. M-am bucurat foarte mult auzind că Hazrat îşi făcuse la fel de multe griji pentru mine cum îmi făcusem eu pentru el, dacă nu chiar mai multe, dar mă întrebam cum aveam să-l găsesc, dacă reuşeam să ajung în Anglia.

Ceea ce ştiam sigur era că singura speranţă de a-mi mai vedea vreodată fratele era să merg în Anglia.

Pentru prima oară de când sărisem de la fereastra aceea, mă bucuram că fugisem de la casa de copii. Încă mă mai simţeam foarte vinovat pentru că îi dezamăgisem pe Alexandria, pe Sabine şi pe ceilalţi membri ai personalului, dar speram că, dacă ar şti povestea mea, nu ar mai fi supăraţi pe mine şi poate chiar ar înţelege de ce am fugit.

Marouf a trebuit să se întoarcă la prăvălia lui, dar l-a pus pe Hodja să-i promită că mă va aduce să ne luăm rămas-bun înainte să plec. I-am mulţumit din inimă pentru că m-a lăsat să dorm la el în noaptea aceea. M-am simţit vinovat că fusesem atât de suspicios în legătură cu motivele pentru care s-a purtat aşa frumos cu mine.

După moschee, Hodja m-a dus la casa lui, pe care o împărţea cu alţi doi afgani. Am dormit acolo două nopţi. Ziua, Hodja lucra – făcea nu ştiu ce muncă manuală. A insistat să-mi cumpere nişte haine noi: o geacă de schi galben-aprins, foarte călduroasă, şi nişte blugi. Apoi a mers cu mine la gară ca să mă ajute să-mi cumpăr bilet până la graniţa cu Franţa.

Mi-a explicat că trebuia să iau un tren de la Roma până la Genova, iar de acolo către Ventimiglia, la graniţa dintre Italia şi Franţa. Mi-a plătit el biletul până acolo, dar mi-a explicat că de la graniţă va trebui să-mi cumpăr alte bilete în cel mai apropiat oraş francez, care era Cannes. Şi de acolo la Paris.

— În Paris, mai vorbeşte cu nişte afgani şi ia o decizie

înţeleaptă, m-a sfătuit el. Oraşul Calais este foarte periculos. Te rog, încearcă să nu te duci singur acolo.

Când mi-a întins biletele, mi-a dat şi 150 de euro.

— Nu, nu-i pot lua. Ai făcut deja atâtea pentru mine! Este prea mult.

A insistat:

— Vei avea nevoie de banii ăştia la Calais, Gulwali. Eu am fost acolo. Crede-mă.

— Nu, am bani. Mai am nişte dolari şi 200 de euro. Am o grămadă de bani.

A râs.

— Poate că par o grămadă pentru un copil, dar în Franţa biletele de tren te vor costa mai mult de 100 de euro. Şi mulţi vor încerca să te uşureze de bani în Calais. Acolo va trebui să supravieţuieşti.

Şi m-a sfătuit ce să fac când voi ajunge în sfârşit în Calais.

Hodja a spus că cel mai înţelept ar fi să îmi găsesc un intermediar bun şi demn de încredere – mă rog, cât se putea. Eu trebuia să-i dau banii, dar să mă asigur că pricepe că asta este tot ce am şi că nu îi voi mai da alţii mai târziu.

La sfârşit, Hodja mi-a spus că, dacă reuşeam să-l conving, ar putea să-mi garanteze că mă va trece graniţa mai repede. A zis că trecerea frauduloasă a frontierei dintre Marea Britanie şi Franţa era foarte bine organizată, cu reţele peste tot. Singurul punct în care sistemul avea lipsuri era în cazul călăuzelor din Calais, care de multe ori nu aveau bani gheaţă, iar dacă cineva le flutura pe sub nas o bancnotă nouă de 100 de euro, putea să aibă noroc.

A încheiat cu un avertisment:

— E mai riscant să-ţi laşi banii pe mâna altuia. Un intermediar care nu este de încredere ar putea fugi cu ei – cunosc oameni cărora li s-a întâmplat asta. Acesta este motivul pentru care oamenii preferă sistemul obişnuit, care este garantat.

Garantat. Iar cuvântul ăsta. Din experienţa mea, nimic din această călătorie nu era vreodată garantat.

Mai rămăseseră vreo două ore până la plecarea trenului, aşa că ne-am dus la internet café ca să ne luăm rămas-bun de la Marouf.

A fost încântat să ne vadă. Dar următoarea lui întrebare m-a debusolat:

— Poţi face ceva pentru mine, Gulwali? Aş vrea să călătoreşti împreună cu prietenul meu, Shafique.

A arătat spre un adolescent care stătea în spatele lui şi care părea la fel de confuz ca şi mine.

— Ce?

— Shafique trebuie să meargă în Franţa. Călătoriţi împreună şi veţi fi amândoi mai în siguranţă.

— Nici nu mă gândesc. Eu nu sunt intermediar. De ce mă luaţi drept traficant?

A intervenit Hodja.

— Nimeni nu-ţi cere să-l treci graniţa, Gulwali. Este o idee bună. Nu ar trebui să fii singur – şi nici el.

Mie nu îmi convenea deloc – nici de mine nu eram în stare să am grijă, darămite de altcineva. Dar Shafique părea atât de îngrijorat, încât mi s-a făcut milă de el. Oameni precum Baryalai avuseseră grijă de mine, aşa că de ce nu puteam să ajut şi eu pe cineva, dacă tot fusesem rugat? De asemenea, mă simţeam dator lui Hodja şi Marouf pentru că fuseseră atât de buni cu mine.

Aşa că am acceptat.

În noaptea aceea, eu şi Shafique ne-am îmbarcat într-un tren către Genova. În tren erau o mulţime de afgani, dintre care mulţi insistau să-l întrebe în mod repetat pe conductor cât mai este până la Genova. Le-am spus să nu-l mai întrebe. Eram foarte îngrijorat că asta va bate la ochi şi că până la urmă vom fi reţinuţi.

În tren, eu şi Shafique am ajuns să ne cunoaştem puţin mai bine. Avea 16 ani şi era din Kabul. Motivele pentru care fugise de acolo nu erau foarte diferite de ale mele. Fratele lui fusese ucis în timp ce lupta cu talibanii împotriva Alianţei Nordice. El era în Italia de o lună, dormind în parc alături de ceilalţi refugiaţi. Mai încercase o dată să ajungă în Franţa, dar i se vânduse un bilet greşit şi ajunsese la Milano.

Mi-a explicat că, dacă arăţi ca un migrant ilegal, angajaţii de la căile ferate italiene de obicei nu îţi vând bilet până la graniţă decât dacă le arăţi o carte de identitate sau un paşaport. Pentru majoritatea oamenilor care ajung la Roma este prima oară când trebuie să se descurce fără un intermediar. La fel ca şi familia mea, majoritatea familiilor plătesc transportul doar până în Grecia, aşa că ei sunt foarte vulnerabili şi nici măcar nu ştiu cum să-şi cumpere un bilet. Shafique mi-a spus că vânzarea de bilete refugiaţilor şi migranţilor era o mare afacere la Roma. El fusese păcălit să dea bani pentru ceea ce i s-a spus că ar fi un bilet cu reducere până în Franţa, când de fapt era până la Milano. După aceea, reuşise cumva să se întoarcă la Roma. Cu o zi înainte se dusese la internet café ca să cumpăre un bilet de la Marouf – biletele dubioase numărându-se printre numeroasele lui afaceri. Marouf îi povestise despre mine şi îi sugerase să mergem împreună.

După recalcitranţa mea iniţială, acum chiar mă bucuram că am un nou prieten. Din nou, eram recunoscător pentru norocul care mi-l scosese în cale.

Când am ajuns în gara din Genova, noaptea târziu, eu şi Shafique am coborât repede din tren. Ceilalţi afgani scandalagii adormiseră. Nu aveam timp să-i trezim.

Gara era mult mai mare decât m-am aşteptat; habar nu aveam cum să găsim legătura către Ventimiglia. Ne-am uitat la cuvintele care clipeau pe lista de plecări, dar nu am priceput nimic. Am tras

adânc aer în piept şi m-am apropiat de un conductor, care a avut răbdarea să se uite pe biletul meu şi să-mi indice peronul corect. S-a uitat la ceas şi ne-a făcut semn să ne grăbim.

I-am zâmbit, i-am făcut cu mâna şi am luat-o la fugă. Nu am nimerit pe unde ne explicase el, dar vedeam peronul dincolo de linie. Nu mai era timp. Şi atunci am făcut probabil unul dintre cele mai prosteşti lucruri din viaţa mea: am sărit pe şine şi am traversat de-a dreptul.

— Shafique! Hai!

Era târziu, aşa că nu erau foarte mulţi oameni în jur, dar celor care m-au văzut nu le venea să creadă. A fost o mare prostie din partea mea, deoarece aşa aveam toate şansele să atrag atenţia şi să fiu arestat.

Shafique s-a luat după mine, dar când am ajuns cu chiu, cu vai pe partea cealaltă, pe peron, era furios.

— Pentru ce naiba ai făcut asta?

Cel mai rău a fost că ne-am dat seama că eram pe alt peron. Am alergat până la capăt, apoi am dat colţul şi am zărit un mecanic de locomotivă îndreptându-se spre un tren. Am alergat după el şi i-am arătat biletul meu. A zâmbit şi ne-a făcut semn să-l urmăm.

Am ajuns la Ventimiglia dimineaţă. Îndreptându-ne spre panoul cu plecările ca să încercăm să ne dăm seama cum să luăm trenul spre Cannes, ne-am străduit să păşim firesc şi relaxat, dar un ofiţer de poliţie italian tot s-a apropiat de Shafique şi de mine. A cerut să ne verifice biletul. După aceea, ne-a făcut cu degetul semn că nu e voie.

— *No France!* a spus el într-o engleză stricată. *No France! Go back or go outside!*

În timp ce ieşeam din clădirea gării fără prea mare tragere de inimă, m-am uitat înapoi şi mi-am dat seama cum fuseserăm dibuiţi. La mai puţin de 20 de metri în urma noastră erau cinci

afgani. Se ţinuseră după noi fără să ne dăm seama.

— De ce mergeaţi aşa aproape de noi?

Eram de-a dreptul furios.

— Din cauza voastră ne-a prins!

Poliţistul păşea în spatele lor, escortându-i afară. S-a întors şi s-a postat la intrarea pe peronul de unde pleca trenul spre Cannes şi Franţa. Nu aveam cum să trecem de el.

Ne-am învârtit toţi şapte pe străzi până când am găsit o cafenea, unde ne-am luat ceva de mâncare. Eu încă eram nervos pe tipii ăilalţi, mai ales că acum se ţineau ca scaiul de noi. Eu şi Shafique eram nişte copii, dar ei păreau că nu se descurcă deloc singuri.

În timp ce mâncam, s-a iscat o ceartă din cauza biletelor de tren. Era clar că trebuia să riscăm să trecem din Italia în Franţa fără paşapoarte, iar dacă în Italia nu era o mare problemă să cumpărăm bilete, în momentul în care încercam să trecem o graniţă, trebuia să prezentăm un paşaport sau o carte de identitate valabilă pentru a cumpăra un bilet. Niciunul dintre noi nu avea aşa ceva. În plus, niciunul nu voia să meargă la casa de bilete ca să încerce să cumpere bilete.

— Mă duc eu, am spus, încrezător în capacitatea mea de a atrage simpatia vânzătorilor de bilete. Deşi Shafique avea 16 ani, cu trei ani mai mult decât mine, îmi asumasem eu rolul de şef. Cred că, deoarece eram pe drumuri de mai mult timp decât el, mă consideram mai experimentat. Dar în niciun caz nu aveam s-o fac pe degeaba:

— Rezolv eu asta, dar voi trebuie să puneţi mână de la mână ca să-mi plătiţi biletul.

Am dat târcoale intrării gării, căutându-l din ochi pe poliţistul care mă oprise mai devreme. Nu l-am văzut, deşi mai erau alţi poliţişti care patrulau. Am trecut fără grabă pe lângă ei, cu ochii în pământ. În hainele mele noi şi cu geaca de schi galben-aprins

pe care mi le cumpărase Hodja, nu păream mai ameninţător decât un preadolescent italian îmbufnat.

M-am apropiat de o doamnă între două vârste care stătea în spatele unui geam de sticlă şi am schiţat un zâmbet larg, pe care m-am chinuit să-l fac deopotrivă fermecător şi vulnerabil. Femeile fuseseră bune cu mine până atunci şi speram că se va întâmpla la fel şi de data asta. Vocabularul meu în italiană era încă limitat, dar ştiam cele câteva expresii învăţate la casa de copii. Aveam şi harta feroviară pe care mi-o dăduse Hodja la Roma, ceea ce m-a ajutat să mă fac înţeles.

După multe eforturi, am reuşit s-o fac să înţeleagă că vreau să aflu cât costă un bilet până la Cannes.

La început nu a vrut să-mi spună nici măcar asta:

— Îmi pare rău, cartea de identitate, te rog.

Am încercat să-i explic prin gesturi că mă aşteaptă prietenii mei. Nu a fost foarte încântată, dar am continuat să-i afişez faţa mea rugătoare şi, într-un final, mi-a scris preţul pe o hârtie.

Am ieşit din gară şi m-am dus la ceilalţi.

— Uite cum stă treaba, am spus.

Se uitau toţi la mine. Simplul fapt de a cumpăra nişte bilete era foarte stresant pentru refugiaţi, iar eu ştiam că ei nu pot face asta fără mine.

— Costă 15 euro de căciulă pentru biletele voastre, plus costul biletului meu împărţit la voi cinci – fără Shafique –, deci câte trei euro. Gândiţi-vă că este ca o taxă de rezervare. În total 18 euro de fiecare.

Au fost ceva proteste, dar nu aveau de ales.

Ştiam că mica mea afacere era imorală. Am încercat s-o justific faţă de mine, deşi tot mă simţeam cu musca pe căciulă.

M-am întors la femeia de la ghişeu. Nu pot spune că s-a bucurat prea tare să mă vadă.

Nu ştiu sigur dacă datorită faptului că eram insistent sau

convingător – probabil că vârsta fragedă şi vulnerabilitatea mea i-au atins o coardă sensibilă –, dar încet-încet a început să se mai îmbuneze. Am intuit că mi-ar vinde un bilet, dar problema o reprezentau celelalte şase.

— De ce şase?

A dat din cap că nu.

— Prea mulţi.

Am ridicat din umeri şi am continuat să mă uit la ea cu ochi rugători, iar până la urmă, în mod surprinzător, mi-a vândut biletele. Deşi, dacă am înţeles eu bine italiana ei, m-a avertizat că era foarte probabil să fim arestaţi.

A împins biletele pe tejghea, uitându-se în jur cam stresată. Abia atunci mi-am dat seama că probabil îşi risca slujba ca să mă ajute pe mine. I-am zâmbit sincer. Părea speriată, dar în ochii ei se vedea emoţia. Începeam să-mi dau seama că existau şi oameni de treabă, care erau cu adevărat mişcaţi de situaţia disperată a refugiaţilor.

Ştiam că un grup de refugiaţi risca mai mult să atragă atenţia, aşa că am preluat controlul şi le-am ordonat tuturor să urce în tren câte doi, în vagoane diferite. Învăţasem câte ceva din zilele cât umblasem prin Istanbul în tot felul de *musafir khanna*.

Când a intrat conductorul în vagon, s-a oprit şi ne-a verificat biletele. Nu mi-a plăcut cum s-a uitat la noi, dar a plecat repede mai departe.

M-am speriat când au trecut prin vagon doi ofiţeri de poliţie.

— Shafique, poliţia!

Ne-am aplecat capetele. Shafique s-a prefăcut că doarme.

Eu mă uitam pe fereastră la peisajul rural, în acelaşi timp urmărindu-le cu atenţie reflexia din geam.

Au trecut pe lângă noi fără să ne mai arunce vreo privire.

Shafique a ridicat capul şi a rânjit.

Apoi în difuzoare a hârâit un anunţ. Nu prea i-am dat

importanţă – italiana mea era atât de limitată, încât nu înţelegeam decât vreo câteva cuvinte –, dar de data aceasta parcă era altfel.

— Shafique, cred că vorbeşte în franceză. Cred că suntem în Franţa.

Am stat şi am ascultat ritmul anunţului.

— Cred că îmi place la nebunie cum sună limba asta, a spus Shafique.

Am izbucnit în râs, uşuraţi.

Totuşi, încă nu scăpaserăm. Am fost atenţi la orice anunţ, să vedem dacă pomeneşte destinaţia noastră, Cannes, dar niciunul din noi nu înţelegea accentul.

Mă tot gândeam ce să fac, când a dat norocul peste noi – un bărbat a intrat în vagonul nostru. Era un tip tânăr, cu un rucsac aruncat pe un umăr. Nu-l cunoşteam, dar mi-am dat seama că era un hazara afgan.

— Bună, am spus eu în dari.

S-a întors.

— *Salaam.*

— Vorbiţi pashtu? am încercat eu.

— Da. Puţin.

I-am făcut semn să vină lângă noi.

S-a aşezat în faţa noastră, cu rucsacul în braţe. Ne-a spus că e student la Marsilia. Ne-a dat o grămadă de sfaturi, ţinându-ne un curs intensiv despre pronunţia în franceză şi unele expresii utile, spunându-ne la cât trebuia să ajungă trenul în Cannes şi la ce să ne aşteptăm în timpul călătoriei spre Paris. În timp ce intram uşor în Cannes, ultimul lui sfat mi-a rămas în minte:

— Aveţi grijă la poliţişti. Or să vă facă zile negre.

Voiam să aflu mai multe, dar mai erau doar câteva secunde până să coborâm.

— Ne bagă la închisoare sau ne deportează? am întrebat.

— Probabil că nu – chiar dacă veţi vrea. Baftă.

Asta m-a bulversat.

— Gulwali! m-a strigat Shafique de lângă uşa deschisă a trenului. Hai.

Şi ceilalţi tipi ajunseseră cu bine. Aproape că mă aşteptam să nu-i mai văd pe peronul din Cannes, dar m-am bucurat că erau acolo.

Gara era plină de poliţişti. Am ieşit din clădire şi am găsit o cafenea turcească sordidă în spatele gării.

— Am cunoscut un tip în tren care a spus că biletele până la Paris costă 100 de euro, am zis eu.

Ceilalţi s-au strâmbat când au auzit preţul. S-a iscat o ceartă, ridicând toţi glasul, încercând să se facă auziţi.

— Hei! Heeeei!

Ne-am întors cu toţii. Proprietarul – un turc masiv cu nişte sprâncene negre şi groase ca nişte omizi – s-a sprijinit de tejghea, agitând un cuţit lung de chebap.

— Gata cu gălăgia! Potoliţi-vă sau ieşiţi din restaurantul meu! a strigat el într-un amestec de engleză şi kurdă. Şi puteţi să mai luaţi şi voi ceva de mâncare. Ce credeţi că-i aici, pomană? Ai naibii migranţi, a bombănit el, îndreptându-şi din nou atenţia la proţapul rotitor pe care se frigea carnea.

Am început să ne sfădim în şoaptă.

Toţi voiau să pună bani la un loc, iar eu să cumpăr din nou biletele. Sperasem să mă aleg iarăşi cu un bilet gratis, dar la 100 de euro nimeni nu a fost de acord.

Noi aveam bani doar pentru patru bilete.

Asta era o problemă majoră – dar eu aveam un plan. Când am urcat toţi şapte în tren, în acea după-amiază, trei s-au ascuns în toaletă.

Eu şi Shafique stăteam lângă ceilalţi doi, încercând să părem inocenţi şi inofensivi. Un joc de-a şoarecele şi pisica cu

conductorul. Ne-am sucit locurile şi biletele de mai multe ori, cei din toaletă făcând schimb cu cei din vagon.

Am încercat să par încrezător şi relaxat când a trecut pe lângă mine conductorul, ştiind că, deşi îmi controlase deja biletul, acesta era acum în mâinile unuia dintre tovarăşii mei de călătorie, la două vagoane distanţă.

Totuşi, unul dintre tipi a fost prins. În timp ce plecam de lângă peronul unei gări din zona rurală, l-am văzut pe peron, teribil de abătut, cu un poliţist lângă el.

A fost o călătorie lungă.

Capitolul 25

Am deschis încet ochii. Călătoriserăm mai bine de jumătate de zi cu trenul ăsta, de când plecaserăm din Roma, în urmă cu aproximativ patruzeci şi opt de ore.

— Paris, rânji Shafique satisfăcut.

Vagonul se legăna uşor.

— De ce sunt scrise atât de multe pe pereţi? am întrebat eu ca şi cum Shafique ar fi putut şti ce însemnau desenele şi cuvintele pe care le zărisem de la geamul vagonului.

Eu mai văzusem tot felul de graffiti asemănătoare, deşi nu ştiam cum se numeau, în zonele mai sărace din Grecia, Turcia şi Italia, dar nu mă aşteptasem să le văd în Paris.

Dintr-un motiv anume, credeam că Parisul este cel mai rafinat şi mai frumos oraş din lume. Nu-mi amintesc de la cine auzisem chestia asta – poate de la unul dintre profesorii mei de la şcoală –, dar, copil fiind în Afganistan, ni se spusese că în fiecare dimineaţă un avion pulveriza o ploaie fină de parfum peste oraş, pentru ca aerul să fie întotdeauna proaspăt şi să miroasă frumos.

Pe măsură ce trenul încetinea în apropierea gării, m-a fulgerat gândul că era o minciună. Am oprit în cea mai mare gară pe care o văzusem vreodată – un imens hangar de oţel, cu oameni agitându-se încolo şi încoace.

În timp ce ne croiam drum în afara gării şi spre străzile Parisului, mă uitam în jur cu uimire. Străzile aglomerate erau pline cu clădiri din piatră deschise la culoare, cu magazine cu faţade strălucitoare. Peste tot erau restaurante şi cafenele, cu

oameni îmbrăcaţi cochet care erau atât de grăbiţi, încât părea o chestiune de viaţă şi de moarte. Maşinile mergeau bară la bară, în timp ce motocicletele zbârnâiau pe lângă ele ca nişte viespi.

— Trebuie să găsim parcul, am spus eu, neştiind prea bine cum anume vom reuşi să facem asta.

Hodja ne sfătuise, ca atunci când vom ajunge la Paris, de la Gare du Nord să mergem într-un parc unde, ca şi la Roma, se adună migranţii. Speram să luăm legătura cu diverşi oameni, poate chiar cu intermediari, care să ne ajute să ajungem la Calais.

Eu aveam de gând să întreb un trecător. Speram să reuşesc să comunic printr-un amestec de semne şi engleză. Însă parizienii care treceau pe lângă noi ne aruncau nişte priviri de parcă am fi fost ceva neplăcut ce trebuia evitat – un miros urât care polua aerul parizian, parfumat sau nu.

Un bărbat mai în vârstă, cu trăsăturile uşor de recunoscut ale unei vieţi petrecute în climatul afgan, stătea ghemuit lângă una dintre intrările în gară, zornăind un pahar de cafea din hârtie către navetiştii grăbiţi.

— *Salaam, kaka!* am spus eu în pashtu. Încotro este parcul, vă rog?

— Într-acolo, a zis el arătând spre o intersecţie aglomerată. Şapte străzi mai departe. Dar nu vă aşteptaţi la cine ştie ce ajutor, băieţi. Fiecare se descurcă singur.

M-a alungat scuturându-şi paharul, după care şi-a înfăşurat şi mai strâns o pătură în jurul umerilor. Era frig, iar acum începeam şi eu să tremur; îi eram recunoscător lui Hodja pentru geaca pe care mi-o cumpărase. Cerul cenuşiu era apăsător din cauza norilor imenşi.

— Haide, a spus Shafique. Se apropie ninsoarea.

Mă temeam că avea dreptate, în timp ce băteam din picioare pentru a-mi pune sângele în mişcare în degetele reci. Mă simţeam jalnic – epuizat şi înfometat. După douăsprezece luni de călătorie,

aceasta era realitatea existenţei mele, iar disconfortul continuu nu o făcea mai uşoară. În memoria mea recentă zăbovea încă amintirea zilelor petrecute în casa de copii, unde fusesem curat, mâncasem şi dormisem într-un pat cald. Amintirea părea să-şi bată joc de mine.

În timp ce ne îndreptam în direcţia indicată, mici fulgi au început să cadă din cer, ceva între ploaie şi zăpadă. Ar fi trebuit să fiu entuziasmat: Parisul însemna că Marea Britanie era incredibil de aproape. Încă puţin şi aveam să fiu acolo.

Încă nu eram sigur ce anume însemna de fapt „acolo", dar tot ce conta era că Hazrat se afla acolo şi că eu nu aveam să mai fug.

— Gulwali, uite!

Am urmărit privirea lui Shafique.

Alţi trei indivizi care păreau afgani făcuseră colţul chiar în faţa noastră.

— Fraţilor! a strigat Shafique de peste drum. Unde este parcul?

— Imediat după colţ şi aţi ajuns, a strigat unul încercând să acopere zgomotul traficului. Dar ar trebui să vă grăbiţi, oamenii de la organizaţia de caritate servesc masa doar până la şase.

Mâncare. Am rupt-o la fugă. Nu prea mâncaserăm în tren, iar în cafeneaua turcească luaserăm doar nişte gustări.

Am ajuns exact la timp, pe când strângeau totul. Câteva minute mai târziu îmi scăldam faţa într-un abur frumos mirositor. Aroma de fasole albă şi pui mă făcea să salivez.

Shafique aproape că-şi terminase tocăniţa.

— E prea fierbinte ca s-o pot mânca. Cred că ai un stomac de fier.

— E prea bună ca să n-o mănânci, a răspuns Shafique ştergându-şi zeama de pe buze. *Très bien, monsieur*[1].

— Frumoasă franceză!

Prin parc erau împrăştiate mici grupuri de migranţi. Câţiva au ieşit din adăpostul de tablă ce servea drept cantină.

— Tu termină-ţi mâncarea, a spus Shafique aruncându-şi castronul gol din plastic într-un coş de gunoi. Eu mă duc să văd unde vom dormi.

Auziserăm de un adăpost unde migranţii erau lăsaţi să stea peste noapte. Hodja spusese că, fiind atât de tineri, s-ar putea să avem noroc.

Când s-a întors, eu ştergeam ultima picătură de zeamă cu o bucată de pâine.

— Veşti proaste.

— Ce?

— Adăpostul este închis.

Pentru noi a fost o lovitură.

— Şi atunci ce facem?

— Nu sunt sigur, a spus Shafique. Dintre ceilalţi, unii dorm împreună la capătul parcului. Putem merge să ne alăturăm lor.

— În zăpadă? am făcut eu gemând în sinea mea.

— Nu-i chiar atât de frig, a spus Shafique. Uite, aproape că nu mai ninge.

Începuse să-mi placă de Shafique pentru optimismul lui, ceea ce ştiam că era în folosul meu.

— E un copac acolo, a continuat el. Dedesubt este practic uscat, iar crengile ne vor ajuta să rezistăm.

Am încercat să ne aşezăm confortabil sub adăpostul nostru. Mirosea a cenuşă şi umezeală. Shafique avea dreptate: sub copac era aproape uscat, ceea ce nu ne-a încântat prea mult, căci temperatura a scăzut în orele următoare şi au început să cadă fulgi mari de zăpadă. Am stat spate în spate, încercând să ne încălzim.

Curând, Shafique a început să sforăie. Picam de somn, însă nu reuşeam să închid un ochi. Frigul şi sunetele ciudate ale oraşului mă ţineau treaz – zgomot de sirene şi de trafic, voci strigând în noapte, ca şi cum nimeni nu dormea şi marea masă a oamenilor

din oraş continua să-şi vadă de treabă în timp ce eu şi ceilalţi migranţi fără adăpost trăiam asemenea unei subspecii.

Avusesem aşteptări foarte mari de la Paris, oraşul unde parfumul ploua din cer. Şi totuşi nu văzusem altceva decât un oraş murdar, urât mirositor şi friguros, plin de oameni care fugeau de noi, oripilaţi.

M-am ridicat să mă duc la toaletă. Am presupus că era cam pe la miezul nopţii. Şoldurile şi umerii mă dureau de frig şi şchiopătam de durere în timp ce încercam să-mi pun sângele în mişcare.

Am căutat un loc unde să mă uşurez. Îmi făcea bine să mă mişc după ce stătusem pe pământul rece, aşa încât am început să cutreier fără o ţintă anume. O mulţime de corpuri erau adunate prin parc, majoritatea pe bănci, învelite în cartoane. În depărtare se zărea strălucirea palidă a unei cabine telefonice, iar fulgii se adunau în lumina ei ca nişte molii. Părea aproape călduroasă. Am lăsat uşa de sticlă să se închidă după mine, iar răsuflarea mea a început să încălzească interiorul.

M-am sprijinit de carcasa metalică a telefonului şi am închis ochii.

În scurt timp m-am imaginat folosind telefonul ca să sun pe cineva – poate pe mama. Dar mi-am dat seama că era o prostie. Nu avea telefon, iar eu nu reuşisem nici măcar o dată să iau legătura cu ea pe parcursul călătoriei.

Un grup de tineri francezi beţi au trecut pe lângă mine vorbind zgomotos şi fluturându-şi ţigările cu mişcări extravagante.

M-am făcut mic, încercând să mă ascund. Au trecut fără să mă vadă.

Am aţipit puţin. Mă mai încălzisem cât de cât, ghemuindu-mă în partea de jos a cabinei telefonice; deşi eram nevoit să stau chircit cu braţele la piept, a fost cea mai confortabilă poziţie în

care stătusem toată noaptea. M-a trezit un ghemotoc acoperit de zăpadă care venea spre mine pe stradă. Un bărbat într-o haină grea şi cu o pălărie trasă pe ochi înainta cu un cărucior de cumpărături, cu un căţel alergând pe lângă el. M-am uitat uimit la el. Nu părea a fi migrant. Mai văzusem astfel de oameni fără adăpost în călătoria mea, în special la Roma şi Atena. Nu reuşeam să înţeleg cum e posibil să vezi aşa ceva în capitalele europene.

Marginea de aluminiu a uşii m-a izbit dintr-odată în glezna dreaptă. Doi indivizi îmbrăcaţi în negru au năvălit peste mine, aţintind ţevile armelor asupra mea. O clipă am crezut că eram înapoi în Turcia sau Iran.

Poliţia.

N-am scos o vorbă, îngheţat în tăcere.

Cel mai scund m-a somat cu un deget înmănuşat, indicându-mi că ar trebui să ies.

Mi-am frecat umerii pentru a-i face să înţeleagă că îmi era frig şi că nu aveam unde să merg în altă parte.

— *Halas*, termină, a strigat cel înalt şi m-a împins în josul străzii. *Yallah*. Vino!

Erau cuvinte de bază în arabă, cuvinte pe care el credea că le-ar înţelege orice migrant.

M-a gonit ca pe un câine, scoţând un fel de ţistuit.

Mi-am unit încheieturile mâinilor şi le-am ridicat, încercând să le spun prin gesturi să mă aresteze. În acel moment preferam să stau într-o celulă călduroasă decât să mor de frig.

— Mergi! Mişcă!

M-am retras ca un animal gonit, cum de altfel mă şi simţeam, întorcându-mă la Shafique, pe urmele paşilor mei care dispăreau sub zăpadă. Încă dormea, dar tremura fără să se poată stăpâni. M-am întins lângă el şi am încercat să aţipesc.

Când m-am trezit, Shafique încă dormea. Am stat acolo, încercând să nu tremur. Am început să fac câteva mişcări ca să

mă încălzesc, apoi am traversat şi m-am dus la un fel de hidrant cu un robinet în partea de sus. Oamenii se spălau acolo pe faţă şi pe mâini. Am făcut şi eu la fel. Apa îngheţată mi-a tăiat respiraţia.

După aproximativ o oră cantina s-a deschis pentru micul dejun. Shafique şi cu mine ne-am alăturat cozii de zeci de oameni care tremurau şi se mişcau, încercând să se încălzească. Shafique încă tremura, clănţănind din dinţi. Nu ştiu cum de reuşise să doarmă.

La cantină, un francez cu păr blond-roşcat şi cu o barbă îngrijită mi-a dat un ceai fierbinte şi o baghetă cu brânză. Recunoscător, mi-am pus mâinile în jurul cănii cu ceai negru. Era amar şi fierbinte. Îl simţeam cum îşi face drum spre stomacul meu, încălzindu-mă. Mi-am pus zahăr în cană până când doamna din spatele tejghelei şi-a dres vocea. Shafique a rupt din bagheta lui.

— E bună, a spus el cu gura plină.

— Cum poţi fi atât de vesel? Aproape că am murit îngheţaţi.

— Da, dar n-am murit, nu?

Am luat o îmbucătură din pâinea mea.

— Hai să vedem ce putem face. Nu cred că mai rezist încă o noapte aici.

Ne-am dus într-un loc unde un grup de migranţi erau înghesuiţi pe nişte cutii. Bucăţile de carton erau întinse asemenea chilimurilor şi pernelor de acasă. Era cea mai însorită zonă a parcului şi cu toţii încercau să se încălzească la cele câteva raze ale dimineţii.

În timp ce stăteam acolo, cei care dormiseră în diferite colţuri ale parcului sau norocoşii din adăpost au venit să ni se alăture. În ciuda mizeriei, era o atmosferă cât de cât veselă ce-mi amintea de acasă, unde după micul dejun oamenii se adunau în bazar, sprijinindu-se cu spatele de pereţii magazinelor în timp ce aflau bârfele din zonă şi evenimentele politice ale zilei.

Shafique vorbea cu un afgan îmbrăcat într-o haină neagră de lână şi blugi. M-am alăturat şi eu lor.

— Gulwali, acesta este prietenul meu Jan. Am călătorit împreună din Grecia spre Italia. L-am pierdut la Roma şi uite-l aici.

— Mă bucur să te cunosc, Gulwali.

I-am strâns mâna caldă.

— Shafique mi-a povestit despre noaptea voastră.

— Da. Ce-a fost a fost, am spus eu dezmorţindu-mă.

— Ia o pătură, a zis Jan trăgând de sub el o bucată de pânză albă, murdară, din poliester.

— Îţi mulţumesc.

Jan s-a uitat la mine.

— Am senzaţia că te ştiu de undeva, Gulwali. Ca şi cum te-aş mai fi văzut la vreo nuntă sau mai ştiu eu ce. De unde eşti? Cine e bunicul tău?

Nu m-a surprins lucrul ăsta. Era firesc ca bărbaţii afgani să se intereseze de descendenţă – o făceam mereu în Afganistan. Aşa îi identificam noi pe oameni.

Am vorbit despre rudele noastre până când ne-am dat seama: bunicul meu şi tatăl lui erau veri.

Am râs: asta însemna că eram rude. Adunase alte câteva rude de-a lungul călătoriei. Dintr-odată m-am gândit la Jawad şi m-am întrebat dacă reuşise în cele din urmă să plece din Istanbul.

— Mă bucur să te cunosc. Şi ce vânt te aduce în Europa, vere? Afaceri sau plăcere? am glumit eu.

— Ha-ha! izbucni el într-un râs sănătos. Dar ar trebui să te întreb ce faci *tu* aici. Eşti foarte tânăr.

Auzind asta, mi-a dispărut veselia. M-am uitat în jos, în timp ce încercam să-mi găsesc cuvintele.

— Mama ne-a trimis pe mine şi pe fratele meu, Hazrat. Era prea periculos acasă. Tata şi multe rude de-ale noastre au murit,

uciși de americani.

— Am auzit. Îmi pare rău, am primit veştile pe când eram în Peshawar. Fie ca Allah să le odihnească sufletele în pace.

— Mulţumesc.

— Şi unde-i fratele tău? E cu tine?

— Nu ştiu. Cred că acum este în Marea Britanie. Vreau să ajung acolo, să fiu cu el, am spus eu cu durere în suflet.

Evenimentele din trecut îmi veneau în minte ca un vis ciudat. Cred că şi ceilalţi simţeau la fel, căci vreme de câteva minute n-a scos nimeni un cuvânt.

— Nu vă este foame? a zis Jan bătând din palme. Ştiu un loc bun, nu prea scump.

Ne-am dus toţi trei la o cafenea turcească, unde Jan ne-a plătit cina. Totul părea atât de firesc, încât nu ne mai uitam peste umăr, temându-ne că ar putea apărea poliţia. Localnicii şi-au văzut de treabă, fără să ne bage în seamă, iar patronul cafenelei ne-a servit cu amabilitate.

— Şi ce plan aveţi acum?

Shafique avea gura plină cu bucăţi de carne de pui, aşa că am răspuns în locul lui:

— Shafique nu s-a decis încă. Ar putea rămâne în Franţa…

— Dar tu, Gulwali?

Eu ştiam ce vreau să fac. Deşi familia mea îmi plătise doar drumul până în Grecia, învăţasem de la Hodja destul de mult încât să înţeleg că, dacă reuşeam să ajung pe cont propriu la Calais, de acolo aş fi putut să mă descurc mai departe.

— Am să iau un tren spre Calais.

— De unul singur? făcu Jan ridicând sprâncenele. Probabil ai auzit cât de periculos este la Calais, nu?

Ştiam, Hodja îmi spusese totul. Şi chiar în dimineaţa aceea, vorbind cu oamenii din parc, aflasem că unii dintre ei tocmai se întorseseră de acolo din cauza condiţiilor foarte proaste. Însă nu

vedeam vreo alternativă. Şi nu voiam ca Jan să creadă că eram doar un băieţel.

— Da. Şi ce dacă?

A ridicat o sprânceană, ceea ce m-a enervat.

— Am auzit poveştile. Şi ce dacă? Dacă trebuie, mă duc singur. Pot găsi ajutor când ajung acolo.

Din cauza nopţii precedente, eram mai hotărât ca oricând să-mi continui drumul cât mai repede. Acum, Anglia părea aproape. Eram norocos că nu mă aflam într-o închisoare din Paris, că poliţiştii din noaptea trecută nu făcuseră decât să mă alunge.

— Dar ce-ar fi să mergem împreună, vere? a sugerat Jan. Oricum voiam să plec peste câteva zile, dar din moment ce eşti aici aş putea veni cu tine. Nu mă încântă ideea că pleci singur.

Firea lui protectoare mă călca pe nervi, dar într-un fel eram mişcat. Mă considera un membru al familiei şi era de datoria lui să-mi fie alături.

Am încercat să-l convingem pe Shafique să vină şi el cu noi, dar a insistat că voia să mai stea o vreme în Paris. Auzise de un intermediar bun care putea aranja totul de acolo. Avusese de-a lungul călătoriei nişte experienţe urâte când încercase să se descurce fără intermediari şi nu voia să rişte din nou.

— Dar nu ai încredere în mine, Shafique? Te pot ajuta. Doar te-am adus în Paris, nu?

— Şi atunci de ce nu staţi în Paris, cu mine, şi poate că în câteva zile dibuim un intermediar şi putem pleca? În noaptea asta am putea găsi adăpost, un pat cald, a insistat el.

M-am gândit la asta, dar nu voiam. Oricât îmi plăcea de Shafique, îl consideram puţin naiv. Era pe drum doar de şase luni, jumătate din cât făcusem eu. El ajunsese la Paris mult mai repede decât mine, ceea ce însemna că nu învăţase la fel de multe ca mine. În dimineaţa aceea, vorbind cu ceilalţi, încercase să găsească intermediari. Eram îngrijorat că va fi jefuit sau păcălit.

Mai aveam cam 350 de euro: trebuise să cumpăr bilete şi mâncare pentru Shafique şi pentru mine. Hodja îmi dăduse 150, iar intermediarul îmi dăduse 300 în Grecia – presupusul rest din ceea ce familia mea plătise în avans. Mai aveam şi aproape 100 de dolari. Însă Hodja mă avertizase că la Calais totul ar putea fi foarte scump şi că voi avea nevoie de fiecare bănuţ. Nu voiam să risc să-i pierd aici cu vreun intermediar îndoielnic. Mai bine, gândeam eu, să ajung întâi acolo şi am să văd apoi cum stă treaba.

Shafique şi cu mine ne-am mai certat o vreme. El încerca în continuare să mă convingă să rămân, iar eu şi Jan încercam să-l convingem să vină cu noi la Calais.

Nu am ajuns la niciun rezultat.

Jan şi cu mine ne-am dus la gară să luăm două bilete. Următorul tren era după-amiaza devreme. Trenul spre Calais pleca din altă gară, dar nu aveam idee unde era, aşa încât am mers prin Paris încercând să găsim drumul.

În mod surprinzător, nu a fost chiar atât de greu – peste tot în oraş erau afgani care ne-au ajutat pe traseu.

1 „Foarte bine, domnule” (fr.) (n.tr.).

Capitolul 26

Când am găsit gara, trenul era pe punctul de a se pune în mişcare. Jan şi cu mine am alergat de-a lungul unui peron lucios. Acum mi-am dat seama cât de uşurat mă simţeam că era şi Jan cu mine – în ciuda fanfaronadei, în sinea mea nu-mi dorisem să merg singur. Am urcat şi am moţăit confortabil în timpul călătoriei care a durat nouăzeci de minute.

Am ajuns chiar după prânz. Nu eram singurele feţe străine din Calais: zeci de oameni ca noi îşi făceau loc prin busculada din gară. Peste tot erau migranţi. Trupuri murdare zăceau oriunde se putea; alţii erau strânşi în grupuri mici.

Jan s-a apropiat de un grup de oameni. Erau atât de murdari, încât nu prea ne dădeam seama de ce naţionalitate erau.

— Scuză-mă, prietene…, a început el.

— Voi ăştia, nou-veniţii, trebuie să mergeţi în Junglă, a spus un bărbat slab, cu părul grizonant.

Ne-a vorbit în pashtu, însă accentul lui părea puţin ciudat.

— Eşti din Afganistan, frate? a întrebat Jan.

— Pakistan. Waziristan, a spus el.

Acum că spusese, mi-am dat seama că de acolo era accentul lui.

— E atât de rău în Junglă? am întrebat eu plin de speranţă.

În Roma auzisem poveşti despre cât de groaznică era Jungla – numele dat portului din Calais, locul unde migranţii se adunau şi trăiau pentru a încerca să se îmbarce în tiruri spre Anglia. Însă bănuiam că s-ar putea să nu fie chiar atât de rău pe cât spunea

lumea; m-am gândit că poate detaliile erau exagerate pentru a-i descuraja pe oameni să vină aici.

Bărbatul s-a uitat la noi.

— Orice aţi auzit despre Junglă, în realitate e mai rău. Singurul lucru pe care trebuie să-l ştiţi este ăsta: nu suntem doriţi aici. Occidentul iubeşte câinii aproape la fel de mult pe cât iubeşte războiul. Bush şi Blair şi-au consumat invazia, iar noi suntem căţeii nedoriţi ai bombardamentelor lor. Nu vor să ne lase să ne încălzim la focul lor, dar nu au curajul să ne omoare. Aşa că iată-ne aici, lăsaţi afară în ploaie şi frig, luptându-ne pentru orice firimitură care cade de la masa lor.

— Ce vrei să spui? am întrebat eu.

— Oamenii de acolo sunt nişte gunoaie. Sunt hoţi şi mincinoşi. Iar poliţia franceză se poartă cu noi de parcă am fi animale, hăituindu-ne şi urmărindu-ne încontinuu, ca şi cum ar fi o partidă de vânătoare. De asta i se spune Jungla, băiete, a adăugat el cu un zâmbet amar.

— Atunci de ce mergem acolo?

— Pentru că, băiete, n-ai unde să mergi în altă parte. E acelaşi motiv pentru care se află aici toţi amărâţii ăştia. Au ajuns până aici, iar acum nu se pot opri.

— Tu de când eşti aici? a întrebat Jan.

— De şase săptămâni.

— Şi de ce nu te-ai urcat într-un camion?

— Ooo, m-am urcat într-o grămadă de camioane. În fiecare zi prind câte unul. Dar mai apoi şoferul, poliţiştii sau oamenii de la pază mă dibuiesc şi mă dau jos.

— Nu te arestează?

— Cum am spus, pentru ei este doar un joc. Dacă mă arestează, trebuie să mă bage într-o celulă călduroasă şi să-mi dea de mâncare. Nu, preferă să mă arunce pe marginea şoselei şi să mă facă să mă întorc în acest loc mizerabil. Cred că vor să-mi

dea o lecţie.

Pentru mine, nimic din ce-mi spunea el nu avea sens.

— Ce fel de lecţie?

— Nu ştiu. Poate vor să-mi demonstreze că a fost o prostie să fug de acasă. Că ar fi fost mai înţelept să rămân printre cei care luptă. Că e mai bine să-ţi vezi familia şi vecinii murind decât să mergi kilometri întregi de-a lungul unor drumuri îngheţate, cu stomacul gol.

— Niciodată nu mi-a plăcut şcoala, a spus Jan încercând să destindă atmosfera.

— Atunci ţi se va părea cumplit aici, a zis bărbatul.

Jan şi cu mine ne-am uitat unul la altul, apoi din nou la bărbat.

— În concluzie, a spus Jan, unde este Jungla? Nu-mi pot da seama în ce direcţie se află.

— Într-acolo, a zis bărbatul arătând în josul străzii. Ţineţi drumul ăla cam o oră. Vă veţi da seama după miros, continuă el cu un oftat. Aveţi vreun intermediar aici?

Amândoi am dat din cap.

— Nimeni nu are când ajunge aici. Eu nu mi-aş face griji. Banii vorbesc. Ascultaţi-mi sfatul şi întrebaţi de kurdul căruia i se spune „Le Grande Fromage”.

— Cum?

— Adică „Mare Brânză”, Gulwali, zise Jan izbucnind în râs.

Am început şi eu să râd. Mare Brânză – era cel mai ridicol nume pe care îl auzisem vreodată.

— Kurzii, a spus Jan. Nu te mai gândi la Bush. Încep să cred că de fapt lumea este condusă de kurzi.

Tocmai ne îndreptam în direcţia pe care ne-o indicase el, când am zărit două femei care, dintr-un recipient mare, serveau ceai unor imigranţi. Ne-am dus şi am luat câte un pahar. O femeie cu un fes de lână mi-a întins zâmbind un pahar aburind. Era plăcut să văd, fie şi pentru o clipă, o faţă prietenoasă.

Am văzut chipuri familiare din diferite ţări şi locuri pe unde trecusem de-a lungul călătoriei – nimeni cunoscut, doar feţe pe care le recunoşteam. Nu înceta să mă uimească faptul că, chiar dacă am fi străbătut jumătate de lume, afganii păreau să se întâlnească întotdeauna. Mă gândeam că nu era deloc surprinzător, având în vedere că, în definitiv, cu toţii ne îndreptam spre Marea Britanie.

Ştiam că pentru cei mai mulţi de acolo destinaţia era Marea Britanie, în ideea că, fiind locul unde se ajunge cel mai greu, acolo este cel mai bine, ultima oprire, capătul drumului.

Sfârşitul jocului.

Fireşte, nu este singurul motiv. Afganii au legături istorice şi culturale cu Marea Britanie, fie prin intermediul fostului imperiu, fie în urma războiului. Sau prin intermediul limbii. Mulţi au familiile deja acolo. De asemenea, Marea Britanie era considerată mai tolerantă şi mai corectă faţă de imigranţi, spre deosebire de unele ţări europene, precum Bulgaria, Ungaria şi Turcia.

Totuşi îmi era teamă să hoinăresc prin gară. Mă simţeam vulnerabil, expus.

— Hai să căutăm ceva de mâncare, am spus.

Indiferent ce ne aştepta, era mai bine să avem stomacul plin.

Alţi refugiaţi ne-au spus că la douăzeci de minute de mers pe jos era o cantină unde seara puteam mânca o supă. Ei se duceau în direcţia aceea. Se părea că poliţia franceză nu făcea arestări în apropierea diverselor puncte de distribuire a hranei ale unor organizaţii filantropice, aşa încât erau locuri sigure. De aceea refugiaţii tindeau să stea în astfel de zone. De asemenea, ne-au spus că se deplasau în grupuri mari. Dacă poliţia te zărea singur sau cu încă o persoană, riscai foarte mult să fii reţinut; într-un grup mai mare aveai toate şansele să scapi.

Rândul pentru cină se întindea pe câteva sute de metri. Jan şi cu mine am aşteptat tăcuţi la coadă aproape jumătate de oră, iar

eu am privit fluxul de oameni din jur. Puţinele femei de acolo stăteau aproape de partenerii lor. Am văzut cum erau privite de către ceilalţi bărbaţi şi m-a înfuriat lucrul ăsta. Bietele femei păreau destul de speriate şi fără ca bărbaţi străini să se zgâiască necuviincios la ele. Câteva aveau copii mici cu ele – nişte pici murdari, mucoşi, care tuşeau zgomotos. Mi s-a frânt inima văzându-i. Îşi ţineau privirile în jos, observând de cât de puţină demnitate puteau avea parte.

Ajuns acum în faţa rândului, am putut vedea patru franţuzoaice mai în vârstă amestecând în oalele enorme de care era nevoie pentru a hrăni atât de multe guri flămânde. Cred că acţiunea era organizată de o biserică din zonă. Femeile turnau în farfurii, pe rând, o pastă albă, groasă. Era orez, deşi nu părea câtuşi de puţin, iar lintea de deasupra nu avea niciun gust. Cu toate acestea, l-am mâncat cu recunoştinţă. În jurul meu, vreo două sute de oameni făceau la fel.

Câţiva refugiaţi afgani şi-au făcut loc prin mulţime, oferindu-se să ducă oameni în Anglia – bineînţeles, contra cost. Erau agenţi care lucrau pe bază de comision pentru intermediari; erau foarte abili în depistarea afganilor nou-sosiţi. Unul câte unul, s-au apropiat de mine şi de Jan.

— Sunteţi noi pe-aici.

— Pot să vă ajut, ştiu un intermediar bun.

— Eu ştiu un intermediar afgan bun; oamenii noştri sunt mai de încredere decât kurzii.

Îi suspectam pe toţi, aşa încât am hotărât să găsim un intermediar pe nume Karwan. Hodja îmi povestise despre el şi spusese că era cel mai bun în domeniu, deoarece avea o rată mare de reuşită. De asemenea, mă sfătuise să negociez dur.

Am întrebat în jur şi am găsit nişte migranţi care erau oamenii „lui”. Ne-au spus că ne vor duce la el.

Am mers cam o oră cu oamenii ăia, făcându-ne uşor drum

spre zona portului. Nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru ceea ce am văzut în drumul nostru. Parcă fusese trasă apa de la toaleta lumii, iar mizeria ajunsese aici. De-a lungul drumului, migranţi şi refugiaţi forfoteau pe şosele. Unii în grupuri mici, mergând spre o destinaţie necunoscută; alţii stăteau pur şi simplu, întinzându-se oriunde găseau un loc confortabil. Totul purta semnul necazului şi al suferinţei.

— Nu există scăpare, băiete! mi-a spus în pashtu o voce dintr-un sac de dormit ce părea că fusese cândva roşu, având acum doar o nuanţă bolnăvicioasă verde-maronie.

Nu i-am răspuns, dar mi-a dat sentimentul că, oricât de aproape aş fi fost de Marea Britanie, eram de fapt la o distanţă mult mai mare decât mi-aş fi putut închipui vreodată. Nu simţeam decât decăderea umană şi gazele de eşapament de la şirul de tiruri care se târau pe lângă noi.

Pe altă parte a şoselei se aflau şiruri de depozite făcute din tablă ondulată, cu fâşii aride de beton între ele, toate înconjurate de garduri enorme. Impenetrabile zone de vegetaţie marină aspră şi sălcii făceau ca locul să fie bulversant şi tulburător. Pungi din plastic negru foşneau agăţate în fiecare rămurică sau spin.

Locul era atât de vast şi derutant, încât nu era de mirare că i se spunea Jungla.

Capitolul 27

Pe măsură ce ne apropiam de Junglă, am început să observ peste tot prelate de un albastru închis, fiecare indicând o casă temporară sau un adăpost comun, legate între ele de un labirint de urme făcute în solul nisipos. Era un oraş temporar al rămăşiţelor umane disperate. Peste tot se aflau grămezi enorme de gunoaie şi deşeuri umane, aruncate în pungi negre de plastic şi clădite în mormane care ajunseseră de înălţimea unui stat de om. Bidoane de apă din plastic alb, saci de îngrăşământ, pahare din plastic, ambalaje de mâncare, sticle, haine aruncate şi pantofi uzaţi – o harababură adunată şi abandonată.

Am trecut pe lângă o căsuţă încropită dintr-o cârpeală de trei corturi stricate – negru, verde şi portocaliu. Un coş făcut din conducte de aer condiţionat aruncate la gunoi ieşea prin acoperiş. Trei bărbaţi sudanezi în geci lungi şi negre, cu glugile pe cap, stăteau în jurul unui mic foc, încercând să fiarbă nişte ouă într-o cratiţă stricată. Un fotoliu bej din piele, un scaun stricat de birou şi un cărucior de supermarket întors cu fundul în sus erau pe post de mobilă.

Jan şi cu mine am dat din cap, schiţând un salut, după care ne-am continuat drumul prin ceea ce era practic camera lor de zi, având grijă să păşim peste un mic canal săpat în pământ pentru scurgerea apei de ploaie şi a apei menajere.

Ghizii noştri ne-au dus la un grup de migranţi ghemuiţi în jurul unui foc. Un bătrân a aruncat o sticlă de plastic în flăcări, stârnind, pe măsură ce plasticul se topea, nori cu un iz dulceag de

substanţe chimice. Cel puţin pe moment era cald.

S-a arătat un bărbat musculos.

— Gulwali, acesta este Karwan.

Ne-am strâns mâinile. Vorbea farsi destul de bine încât să-l pot înţelege, dar cu un puternic accent kurd. Purta o geacă neagră de schi, lucioasă şi blugi decoloraţi. Pe cap avea nişte ochelari de soare ce fixau o bentiţă neagră.

— Sunteţi nou-veniţi. Mi s-a spus că vreţi să ajungeţi în Anglia.

— Da, am spus eu. Mâine.

Şi-a scărpinat barba neagră şi ţepoasă, neuniformă.

— Ei bine, a răspuns el, aţi lăsat cuiva ceva bani?

Ştiam ce voia să spună. Voia să ştie dacă lăsasem ceva bani unuia dintre „terţii" obscuri – cu alte cuvinte, dacă aveam credit de călătorie. Majoritatea migranţilor ajunşi în Junglă nu plăteau în avans, căci intermediarii naţionali din locuri precum Kabul şi Pakistan promiteau doar să te ducă până în Grecia sau poate la Paris, iar ei luau bani doar pentru atât. După aceea trebuia să apelezi la unul dintre intermediarii speciali din Calais, oameni precum Karwan, care să te treacă dincolo cu feribotul. Nu făceau decât să îmbarce oameni în trenuri şi camioane. Cei fără bani din Junglă obişnuiau să plătească pentru această parte a călătoriei printr-un terţ de undeva din Franţa sau Marea Britanie care să garanteze pentru ei. De obicei era cineva cunoscut de intermediar şi care, mai important, avea un cont într-o bancă europeană. Dacă aveai deja o familie sau prieteni în Europa, ei puteau stabili legăturile în numele tău. Chiar în parcul din Paris unii spuneau că ştiu terţi care te puteau ajuta în acest sens; dacă plăteai pentru asta în Paris (sau măcar depuneai banii), teoretic, când ajungeai la Calais, intermediarul specialist urma să te aştepte.

Shafique rămăsese în urmă la Paris, încercând să facă exact lucrul ăsta. Voise să plătească înainte şi să rezolve problema în avans, nu să se trezească aici fără niciun plan, cum făcuserăm eu

şi Jan.

Cealaltă opţiune în Calais era ca intermediarii să-ţi dea detalii despre cunoştinţele lor care aveau cont în bancă. Aceşti oameni îţi erau complet străini, dar erau dispuşi să garanteze pentru tine odată ce obţineau nişte detalii esenţiale: numele familiei tale şi locul unde trăia. Ideea era că, odată ce reuşeai să ajungi în Anglia, îi recompensai din plin. Bineînţeles că puteai să dispari pur şi simplu şi să nu-i plăteşti, dar în realitate rareori se întâmpla lucrul ăsta. Puternicele reţele tribale pe care le aveam acasă se întindeau şi în Europa, iar dacă nu plăteai, puteai fi sigur că intermediarul şi garantul lui te vor vâna pe tine şi familia ta.

Pare un sistem absurd, dar funcţionează – căci altfel nu ar exista.

Karwan s-a uitat la mine aşteptând.

— Am contacte în Marea Britanie care îţi pot oferi creditul. Pot să-ţi dau numărul lor şi un telefon ca să suni. Tu faci înţelegerea şi, după ce aranjaţi totul, voi avea grijă să ajungi în Marea Britanie. Garantat. 500 de euro de fiecare.

Şi-a scărpinat bărbia.

Am rămas tăcut, scărpinându-mi şi eu bărbia. *Garantat.*

— Avem bani lichizi.

— Dacă vreţi să-mi plătiţi în bani lichizi, îmi daţi câte 300 de euro fiecare.

— E prea mult. De unde să scoatem banii ăştia?

Nu a răspuns.

— Nu avem atâţia bani.

A continuat să-şi scarpine bărbia, de data asta cu un aer plictisit.

— Pot să-ţi dau 50 de euro, am spus eu scoţând o bancnotă mânjită din buzunar şi fluturându-i-o prin faţă.

Mai aveam o bancnotă de 50, dar eram hotărât să nu-l las să o vadă.

M-a privit cu răceală.

— Nu-mi irosi timpul cu 50 de euro.

— Te rog, Karwan. Trebuie să ne ajuţi!

L-am prins de încheietura mâinii şi m-am uitat în sus la el, forţându-mi ochii să se umple de lacrimi.

În condiţii normale, Karwan m-ar fi dat la o parte sau chiar m-ar fi lovit. Cred că voia să o facă. Îi simţeam încordarea din braţe, dar trebuia să-mi asum riscul.

— *Te rog*, Karwan, am spus eu uitându-mă din nou în ochii lui.

— Şi cum rămâne cu ceilalţi 50 de euro pe care îi ai ascunşi în buzunar?

Văzuse. I-am dat banii şovăind.

— Tu ce ai? a spus el uitându-se la Jan.

Jan i-a întins încă 50 de euro.

— Te rog, Karwan. Ia-ne!

— Bine, vă iau, a pufnit el ridicând din umerii săi largi şi fixându-mă cu o privire care mi-a spus că ştia ce făcusem. Dar dacă întreabă cineva, a sâsâit el apropiindu-se de mine, îi spuneţi că aţi plătit 500 de lire fiecare. Într-un cont dintr-o bancă britanică. Aţi înţeles? Dacă spuneţi cuiva adevărul, vă omor pe amândoi.

Stăteam cu faţa în jos în noroiul rece, chinuindu-mă să trec pe sub o gaură dintr-un gard din plasă de sârmă.

Karwan s-a încordat şi a ridicat plasa.

— Grăbeşte-te! m-a zorit el, cu neliniştea citindu-i-se pe faţă.

Jan, eu şi alţi patru afgani ne-am şters cât am putut de bine şi am privit în jur la parcarea mare, puternic luminată, plină de tiruri. Prin lapoviţă am putut distinge zeci de siluete roind în partea din spate a remorcilor înalte sau aplecându-se pe sub roţi parcă fără rost.

— Haideţi! a spus Karwan. Doar nu vreţi să rataţi cele mai bune locuri, nu?

Am alergat în urma lui. Grupuri de migranţi, majoritatea în grupuri etnice – asiatici, africani, arabi –, cutreierau parcarea în căutarea unei ocazii de a se îmbarca.

— Verificaţi dedesubt, a spus Karwan. Sunt locuri bune, în special pentru un tip micuţ ca tine, Gulwali.

Am încercat să mă uit sub o remorcă, dar o mână m-a prins de umăr. Era mâna unui pakistanez. Ochii lui negri se întrezăreau dintre cutele cagulei sale.

— Nu-l asculta, băiete, a spus el în pashtu. E prea frig ca să călătoreşti dedesubt. Dacă nu mori îngheţat, nu te vei mai putea ţine şi vei muri strivit. Mai bine urcă în spate.

În timp ce continuam căutările, devenea tot mai clar că erau pur şi simplu prea mulţi oameni pentru cele câteva ascunzători.

— Haide, a spus Karwan. Am un plan mai bun.

Două ore mai târziu, Jan şi cu mine stăteam spate în spate, tremurând sub podul de beton al unei autostrăzi. Era trecut de mult de miezul nopţii.

Karwan plecase mai departe pentru a face „alte aranjamente”. S-a întors în scurt timp fluturând un cleşte greu pentru tăiat sârma.

— Cheia către Anglia, domnilor, a spus el agitându-l în direcţia noastră.

Şi ne-a croit drum înspre zona de parcare a terminalului pentru feribot.

Spre deosebire de prima zonă de parcare, aceasta era plină cu şoferi de camion. Noi trei am stat întinşi la pământ, încercând să studiem problema. Mulţi şoferi verificau uşile de la remorci şi şasiurile. Alţii stăteau de vorbă, beau cafea şi fumau. Maşinile pline cu familii şi oameni de afaceri formau alte cozi ordonate în apropiere.

Noaptea făcea loc zilei, iar eu simţeam tot mai mult cum mă cuprinde disperarea. Karwan a strigat la noi să alergăm cu el de-a

lungul parcării deschise, în tot acest timp uitându-ne după poliţişti sau având grijă să evităm apariţia bruscă a unui şofer.

Ne-am ghemuit sub coada unui tir.

— Acolo, a spus Karwan arătând dintr-odată spre un break argintiu parcat într-o parte.

Portiera şoferului era deschisă şi puteam distinge o siluetă stând lângă gard şi aburi ridicându-se în jurul picioarelor sale în timp ce urina.

Ne-am apropiat încet, atenţi la zgomotul paşilor noştri. Jan a deschis în linişte portiera din spate. Scaunele pasagerilor erau pline de valize şi cutii, dar locurile pentru picioare erau goale. Inima îmi bătea nebuneşte. M-am strecurat în spaţiul îngust târându-mă în golul din spatele scaunului şoferului şi am încercat să-i fac loc lui Jan. El s-a înghesuit în spatele meu şi am auzit portiera închizându-se. Abia îndrăzneam să respir când l-am auzit pe şofer întorcându-se.

Stând înghesuit, picioarele începeau să-mi amorţească, dar în maşină era cald, lucru pentru care eram recunoscător. Nu după mult timp am început să înaintăm. Jan m-a bătut uşor pe gleznă în semn de felicitare: eram în drum spre Anglia.

Şoferul înainta câţiva metri şi se oprea, aprinzându-şi uneori o ţigară sau reglând radioul din maşină. Deodată m-am încordat, conştient de vocile din dreptul geamului şoferului. Lumini de lanternă au verificat interiorul maşinii. Un strigăt.

Şoferul s-a întors, urmărind raza de lumină a lanternei.

— Hei! a urlat el ieşind din maşină.

Portiera din dreptul capului meu s-a deschis şi o mână puternică m-a tras pe pământul rece. Poliţistul stătea deasupra mea, strigând.

Jan era pe partea cealaltă a maşinii.

— Lăsaţi-l în pace, e doar un copil!

Poliţistul a strigat din nou într-o franceză nervoasă. Şoferul,

care îşi mai revenise după descoperirea noastră, mi-a strigat în faţă şi m-a izbit de maşină înainte ca poliţiştii să apuce să-l oprească.

Poliţiştii ne-au dus pe mine şi pe Jan la capătul rândului de maşini, înapoi către intrarea principală, aproape de bariere.

— *Halas*, au spus ei expediindu-ne în noapte. *Allez.*

Ne-am furişat iarăşi în întuneric.

— De ce nu ne-au arestat, Jan?

— Nu ştiu. O celulă şi o masă caldă ar fi bine-venite acum, nu-i aşa? Poate că ăsta-i motivul.

Am găsit calea ferată şi am pornit pe drumul lung şi friguros înapoi spre Junglă. Acum ningea mai tare, iar vântul îngheţat mi-a lipit blugii uzi de corp, golindu-mi trupul de căldură. Stomacul meu – făcut ghem din cauza tensiunilor la care fusesem supus de atâta vreme – s-a relaxat puţin şi imediat a început să mă doară de foame.

Când am ajuns înapoi în Junglă eram extenuat. Ne-am întins pe nişte bucăţi de carton şi am încercat să dormim înainte să vină Karwan după noi la căderea serii, pentru a încerca din nou.

Iar asta a devenit rutina noastră în următoarele trei luni.

În curând am aflat că fiecare traficant avea zona lui – o porţiune dintr-o parcare sau linie ferată îi aparţinea exclusiv. Uneori vedeam mai multe grupuri de migranţi încercând să se îmbarce în vehicule, şi totuşi nimeni nu intra în zona altui traficant. În ciuda haosului, totul era foarte bine organizat.

Uneori, traficanţii îşi reglau conturile printr-o încăierare. Dar în cea mai mare parte a timpului eram pe fugă: fugeam de-a lungul parcărilor către vehicule care staţionau ori fugeam de poliţie sau de şoferi. Era destul de uşor să te urci pe, în sau sub un camion ori vehicul, însă era imposibil să treci fără să fii detectat de poliţie sau de grăniceri.

Aveau câini şi camere de supraveghere – şi ştiau şi ei care erau

cele mai bune locuri de ascuns. Ori de câte ori eram prinşi, poliţiştii ne dădeau drumul pur şi simplu, cu condiţia să fim la distanţă mare de Junglă. Dacă nu, aveau o plăcere bolnavă să ne ducă cu maşina până într-o locaţie îndepărtată şi să ne arunce pe marginea drumului. Nu voiau să ne ia libertatea; voiau doar timpul şi energia noastră preţioasă, astfel încât să renunţăm. În realitate însă, asta ne-a determinat să încercăm cu şi mai multă înverşunare.

Sub atenta îndrumare a lui Karwan, mica noastră turmă a dezvoltat o ierarhie economică. Jan şi cu mine eram întotdeauna ultimii la îmbarcare când venea vorba de schemele nocturne ale lui Karwan. Noi plătiserăm cel mai puţin, aşa încât pentru el nu eram o prioritate. În cele din urmă l-am şantajat.

— Nu ne mai pune ultimii, Karwan, m-am plâns eu. Ne dăm seama ce faci. Dacă nu, le spune celorlalţi cât am plătit.

Karwan clocotea, dar Jan a rămas ferm pe poziţii.

— Karwan, fă cum spune Gulwali.

Şi aşa a făcut.

Fiind „tipii lui Karwan”, cum ne consideram acum, ne-am format mica noastră tabără şi am început să ne acomodăm cât mai bine. Ne-am împrietenit cu un afgan tăcut şi grijuliu. L-am poreclit Qamandin – „liderul” sau „omul aflat la conducere”. Era doar un adolescent, însă avea o tărie de caracter care ne-a impresionat pe loc. Am încropit o căsuţă folosind o prelată şi nişte crengi de salcie; Jan şi Qamandin au găsit nişte paleţi pe un şantier de construcţii, într-o dimineaţă, după o lungă plimbare spre casă. Prelata am luat-o într-un mod asemănător. La fel şi o sticlă de gaz, găsită într-un şopron neîncuiat dintr-un cartier de lângă plajă. Furtul nu-mi pica bine, dar eram disperaţi; ori furam, ori muream.

Viaţa devenise un ciclu distrugător de suflete: evadare, capturare, furt şi construirea adăpostului. Un ciclu întrerupt doar

de necesităţile fizice: mâncatul la punctele de distribuire a hranei, spălarea ocazională şi somnul pe apucate.

Jungla era împărţită etnic în zone ad-hoc ale naţionalităţilor. Africanii păreau să fie cei mai săraci şi dormeau în apropierea gardului de la parcare. Nu păreau să aibă intermediari şi încercau să urce singuri în camioane. Mai erau şi chinezi care nu făceau decât să apară noaptea cu doze de bere pentru a sta de vorbă cu noi. Nu păreau a fi refugiaţi. Or fi fost migranţi care munceau şi locuiau în zonă – erau multe fabrici în apropierea portului.

Indiferent de naţionalitate sau intenţie, toată lumea încerca să-şi păstreze optimismul. Cineva a găsit pe un teren de joacă o minge de fotbal rufoasă, ceea ce a prilejuit câteva momente distractive.

În timpul zilei, poliţia organiza raiduri în Junglă, probabil deoarece ştia că ne odihneam. Era ceva obişnuit ca cineva să tragă de pe mine pătura primită de la organizaţia de caritate, în timp ce un ofiţer de poliţie urla în franceză. Obişnuiau să ne mute, bătându-i pe cei care opuneau rezistenţă. Apoi eram obligaţi să stăm tremurând în frig, iar ei ne întrebau tot felul de chestii la care ştiam că nu vor să audă răspunsuri. Bineînţeles că de fiecare dată aveam grijă să le spun că am doar 13 ani, dar nu le păsa.

Uneori în Junglă veneau activişti pentru a forma scuturi umane între poliţie şi noi. De obicei erau tineri, bărbaţi şi femei, englezi şi francezi, deşi se implicau şi câteva persoane mai în vârstă. Stăteau în faţa adăposturilor noastre, strigând la poliţişti, cerându-le să nu ne mai hărţuiască. Aveau megafoane pe care le foloseau pentru a-i încurca pe poliţişti, cerându-le să ne lase în pace.

Le eram recunoscători pentru sprijinul pe care ni-l acordau. Unele femei mă îmbrăţişau. Era bine când aveam parte de puţină

afecţiune. Uneori aduceau fructe sau alte alimente – asta era şi mai bine. Dar ştiam că nu vor fi mereu acolo. Iar poliţiştii ştia la fel de bine lucrul ăsta – că, mai devreme sau mai târziu, îşi vor atinge scopul.

De câteva ori am fost reţinut pentru douăzeci şi patru de ore. Nu-mi păsa – era cald, iar de obicei aveam ocazia să fiu consultat de un medic. Era o clinică de voluntari unde mă ajuta un tânăr medic francez de origine afgană. Faţa şi corpul îmi erau acoperite de coşuri – o consecinţă a igienei precare –, dar nu prea aveau ce să-mi facă. Clinica avea duşuri, deşi ţi se permitea să le foloseşti doar dacă aveai un motiv medical, însă doctorul era amabil şi mă lăsa întotdeauna să mă furişez ca să mă pot spăla.

Am stat îmbrăcat în aceleaşi haine săptămâni la rând. Le purtam până se făceau ca nişte cârpe murdare – sau până ajungeau să fie atât de infestate cu purici şi păduchi, încât nu mai puteam suporta. Din fericire, organizaţiile de caritate care conduceau cantinele împărţeau de multe ori haine la mâna a doua. Pentru mine, o zi bună însemna o masă caldă, ceva haine noi, o vizită la medic şi un duş pe ascuns, de unde ieşeam curat şi îmbrăcat. Uram mizeria. Simţeam o oarecare satisfacţie când îmi aruncam pe foc cârpele vechi şi mă uitam cum pocnesc gângăniile în flăcări.

Umilinţa era greu de suportat. Multe dintre feţele pe care le vedeam spuneau acelaşi lucru. În ţările lor de origine, mulţi dintre oamenii ăştia aveau putere, bucurându-se chiar de respectul comunităţii lor. Aici în Junglă abia dacă eram consideraţi fiinţe umane. Noi eram animalele care dădeau numele acestui loc.

M-am imaginat alergând către un oficial francez de rang înalt şi scuturându-l pentru a-i cere nişte răspunsuri. Nu era vina mea că nu mă născusem în Europa. Casa mea era zonă de război – oare asta mă făcea mai puţin om?

Petreceam mult timp doar cutreierând prin Junglă sau prin zona de distribuire a hranei din apropierea gării, ceea ce mă ajuta să-mi treacă ziua. Poliţiştii mă vedeau şi de multe ori bănuiau că ieşisem la furat din buzunare sau de prin magazine – şi, recunosc, uneori aveau dreptate. Obişnuiau să treacă încet pe lângă mine, privindu-mă insistent. Uneori, câte unui ofiţer i se făcea milă de mine – bănuiesc că unii dintre ei aveau copii sau rude de vârsta mea. Îmi dădea câţiva euro sau ceva de mâncare. Întotdeauna acceptam, cu un zâmbet.

Era o rutină în viaţa mea din Junglă, deşi mi-era silă să o accept. În fiecare noapte, oricât de inutile erau tentativele noastre, cu toţii încercam să ajungem în Anglia.

Într-o noapte, la două săptămâni după ce ajunsesem în Junglă, Karwan ne-a ales pe mine, Jan, Qamandin şi alţi douăzeci şi unu pentru un camion înalt. Şoferul părăsise cabina, ducându-se la toaletă.

— Am făcut deja o gaură în partea de sus, ne-a spus mândru Karwan în timp ce stăteam pe burtă în iarbă, tremurând din cauza pământului rece.

Când ne-am ridicat în cele din urmă, eram bucuros că ne mişcam. Dar când m-am apropiat de tir, nu mai eram atât de sigur.

— Ce sunt alea? am întrebat eu arătând spre semnele roşii cu cranii de pe partea laterală a tirului.

— Nu-ţi face griji, Gulwali, a spus Karwan. Pur şi simplu nu mânca nimic din ce găseşti înăuntru. Este *haram*. Întâi tu, micuţule, a mai spus el săltându-mă.

Am căzut cu capul înainte prin gaură, în întuneric, şi am aterizat cu toată greutatea pe ceea ce credeam că erau cereale sau fasole. Un nor de praf fin m-a izbit în faţă. Eram sigur că sunt produse agricole. M-am târât într-un colţ din spate şi am rămas nemişcat. Indiferent ce era, era foarte moale când te aşezai, ceea

ce schimba puţin lucrurile.

I-am auzit pe ceilalţi cum s-au urcat la bord şi şi-au găsit locurile. Toţi douăzeci şi patru am stat în camion toată noaptea, fără a scoate un sunet. Dimineaţă, şoferul a venit, iar camionul s-a pus în mişcare. Am simţit că se îndreaptă spre port – ajungi să poţi aproxima distanţele –, dar, la un moment dat, în loc să facă dreapta spre port, a mers drept înainte, jumătate de kilometru.

Iar când a deschis portiera am fugit, deoarece ştiam că nu era portul.

Şoferul striga la noi în engleză; am înţeles doar câteva cuvinte: „…nu alerga… ambulanţă, ambulanţă…”. Niciunul dintre noi nu ştia despre ce vorbea, aşa că am continuat să ne îndepărtăm cât mai repede.

Eu eram negru, acoperit cu un praf fin. Nu ştiu de ce, poate pentru că intrasem primul în camion, dar ieşisem mult mai murdar decât ceilalţi.

Am găsit o conductă de apă unde am dat jos de pe noi o parte din mizerie, iar eu m-am spălat pe faţă. Mă simţeam bine, eram din nou curat. Simţeam că… ard. Durerea s-a intensificat. Simţeam că mi-a luat foc faţa. Am strâns din ochi.

— Ajutor! Ajutor! Ajutor! am strigat eu încercând să dau cu mai multă apă.

Qamandin era acolo, stropindu-mă:

— Aşa, Gulwali, dă-o jos de pe tine!

— Dă-mi pe ochi! Clăteşte-mi ochii!

Arsura se înteţea, de parcă apa nu făcea decât să înrăutăţească lucrurile.

Am ţipat – nu mai simţisem nicicând aşa o durere, substanţa aceea îmi ardea pielea.

Qamandin a tras de mine ca de o capră moartă tot drumul până dincolo de punctele de distribuţie a hranei, la clinica medicală.

Pe drum am trecut de cantină. Slavă Domnului, doamna drăguţă cu fes era acolo. Când m-a văzut, a strigat îngrozită:

— Trebuie să-l ducem la spital! Repede!

Şi, înşfăcându-mă, m-a urcat în maşina ei chiar înainte să leşin de durere.

Când m-am trezit, totul era negru. Deşi nu-l puteam vedea, eram într-un pat adevărat. Aşternuturile erau moi la atingere şi miroseau a curat.

— Cum te simţi?

Era o voce de femeie. M-am gândit că poate am murit, dar avea un accent franţuzesc, aşa încât, dacă raiul nu era în Franţa, atunci, cel mai probabil, eram viu. Am simţit cum o mână s-a pus pe umărul meu, apoi s-a ridicat şi a început să-mi mângâie capul. Încet-încet am reuşit să văd lumina. Am simţit cum bucăţi de tifon îmi erau ridicate de pe ochi. O imagine înceţoşată era aplecată deasupra mea.

— Gulwali, a spus imaginea estompată.

O lumină puternică m-a orbit – prima dată în ochiul stâng, apoi în dreptul. Am clipit, iar imaginea a devenit din ce în ce mai clară. O femeie între două vârste stătea aplecată deasupra mea: păr blond, halat alb, faţă blândă.

Lângă ea era un afgan pe care nu l-am recunoscut. A făcut un pas înainte şi mi s-a adresat în dari:

— Eşti la Paris, într-un spital.

Doar am clipit.

— Doctorul spune că ochii o să fie bine. Îţi vor da nişte picături pentru ei şi cremă pentru piele, precum şi nişte analgezice.

Am zâmbit. Mă dureau buzele. Mi se păreau băşicate.

— Acum te vom externa. Te vom duce unde vrei tu.

Unde voiam să merg? Nu aveam unde, doar în casa mea temporară din Junglă.

Drumul înapoi a fost foarte ciudat. Stăteam întins în spatele

ambulanţei, cu toată faţa acoperită cu unguent. Afganul a mers cu mine, dar n-am stat de vorbă. Mă liniştisem în privinţa vederii, însă eram îngrijorat în legătură cu felul în care această nouă problemă mi-ar fi putut influenţa călătoria. De asemenea, eram furios pe Karwan că m-a făcut să urc în tir. Probabil ştia – sau cel puţin bănuia – că era periculos. Oare de asta m-a lăsat să urc primul?

Dar nu mai avea importanţă. Singurul lucru care conta era să ajung în Anglia – prin orice mijloace.

Când am revenit în Junglă, lucrurile se schimbaseră. Karwan dispăruse. Intermediarii erau foarte secretoşi. Poliţia ne întreba mereu cine sunt. Adevărul e că nu prea îi ştiam. Discreţia făcea parte din afacerea lor. Nu divulgau locul unde stăteau sau alte detalii despre ei. Nu aveam cum să-mi dau seama, dar, oricum, nu mă interesa din cale-afară. Îi plăteam ca să mă ducă în Anglia, nu ca să-mi fie prieteni.

Am găsit un nou intermediar, un individ pe nume Pustiwan. L-am rugat să ne ia şi pe noi. Nu aveam suficienţi bani, aşa că a trebuit să-l sunăm pe unul dintre oamenii lui din Marea Britanie pentru a garanta creditul.

Mi-am dat seama că, după arsurile suferite, oboseam foarte repede. Nici acum nu ştiu ce substanţă chimică o fi fost, doar că a avut un fel de reacţie în contact cu apa, în momentul în care m-am stropit pe faţă.

Jan şi Qamandin au fost drăguţi şi au avut grijă de mine, aducându-mi mâncare şi insistând să stau în pat, să mă odihnesc. Dar când am reluat încercările de a urca pe camioane, ceilalţi oameni aflaţi sub comanda lui Pustiwan s-au enervat foarte tare din cauza mea, acuzându-mă că sunt prea încet şi-i încurc. Acum mă considerau veriga slabă, ca şi cum ceea ce se întâmplase în noaptea aceea în camionul cu substanţe chimice fusese din vina mea.

Ceea ce mi-a accentuat disperarea. Eram acolo de atâta timp şi abia ştiam o persoană care reuşise să ajungă în Anglia. Mă rugam să primim veşti despre reuşita cuiva, doar ca să fim mai încrezători. Începeam să mă întreb dacă nu cumva aşa va arăta restul vieţii mele.

Când m-am simţit mai în putere, am încercat să sărim în trenurile care se îndreptau spre tunel. Dar era prea periculos – în primul rând, ştiam care erau riscurile, şi chiar dacă reuşeai să urci, era uşor pentru agenţii de pază să te găsească. Ceea ce însemna încă un drum lung înapoi la mormanul de cârpe împuţite căruia îi spuneam casă.

Cât am stat acolo, şi paza a devenit tot mai strictă. Unii indivizi erau reţinuţi şi închişi până la douăzeci de zile.

Primisem vorbă că Shafique era în Dunkerque – se gândise că ar fi mai uşor să traverseze pe acolo. Mă gândisem şi eu la treaba asta, dar la cât de rele erau lucrurile pe aici, nu prea îmi venea să cred că exista o variantă mai uşoară pe care o trecusem cu vederea. Eram într-o stare jalnică, peste măsură de stresat. Mă simţeam un ratat pentru că bătusem atâta drum doar ca să mă împiedic de o întindere de apă pe care, într-o zi liniştită, îmi imaginam că aş fi putut-o trece înot.

Într-o seară, ceilalţi au ieşit. Nu-mi amintesc prea bine ce au spus că vor să încerce. Mă simţeam rău şi obosit. Faţa mă durea în continuare incredibil de tare; era acoperită cu băşici, se înnegrise şi se cojea. Le-am urat noroc lui Jan şi Qamandin şi mi-am îngropat capul sub pătura mea murdară.

Nu s-au mai întors.

Voiam să mă bucur pentru ei, dar era cel mai cumplit lucru pe care mi-l puteam imagina. Singura mea şansă de a scăpa venise şi plecase deoarece fusesem prea obosit. Mi-am blestemat zilele; mi-am zis că fusesem un prost. Când am crezut că nu poate fi mai rău, plecarea lor m-a aruncat într-un loc foarte întunecat.

Eram prea speriat ca să dorm singur în colibă, dar cum întotdeauna erau nou-veniţi în căutarea unui loc de dormit, am găsit nişte afgani care păreau destul de cumsecade, iar ei s-au bucurat să vină acolo.

Pustiwan a încercat să ne convingă să călătorim sub alte camioane – din acelea care aveau suspensii pentru încărcături mari. Când tirul este gol, unele roţi se ridică pentru a diminua uzura cauciucului. Este un bun loc să te ascunzi. Dar când camionul este încărcat poţi fi strivit într-o clipă. Ştiam pe cineva care murise în felul ăsta şi nu voiam să-i împărtăşesc soarta: fusese făcut bucăţi, ca un *kofte* de miel.

Eu şi alţi câţiva am refuzat. Vreo doi cunoşteau riscurile, dar s-au dus oricum.

— Curajoşi, nu? a spus Pustiwan.

— Nişte nesăbuiţi, am spus eu atingându-mi obrazul.

În vinerea aceea, Pustiwan a apărut cu o scară sub braţ.

— Un nou plan, a strigat el mândru, frecându-şi burta.

Ne-am strecurat într-o parcare plină cu remorci, unele aşteptând să fie ataşate şi să plece la drum.

Pustiwan bombănea şi umbla de colo colo, făcând un spectacol grozav din a inspecta fiecare remorcă, până a găsit una care i s-a părut a fi numai bună.

— Frumos!

A sprijinit scara de cadrul pe care era montată pânza şi a urcat pe acoperiş. Cu o lamă, a făcut cu grijă o gaură suficient de mare cât să încapă un om. În timp ce făcea asta, faţa îmi zvâcnea – nu aveam de gând să mai intru primul.

— E bine aşa, a spus el. Veniţi repede!

Am urcat unul câte unul. Încărcătura era formată din cutii conţinând ceva greu. Am răsuflat uşurat.

— Două zile, a spus Pustiwan băgându-şi capul prin gaură. Două zile până în Anglia. Ha-ha-ha!

În zece minute a reparat deschizătura, după care a plecat fără să spună un cuvânt.

Eram cinci. Am stat două zile. Fără mâncare sau apă. Am stat tăcuţi, aşteptând şi aşteptând. Am moţăit puţin, însă aveam nişte vise ciudate şi tulburătoare: faţa mea băşicată atârna ruptă de roţile unui tir. Am încercat să stau nemişcat, pentru a-mi păstra energia şi puterea mentală. După cele două zile care mi-au pătrut o săptămână, remorca a început să se mişte – i se ataşa cabina.

Dintr-odată ne-am trezit cu toţii.

— E momentul, a sâsâit cineva în beznă.

Oricât mă simţeam de deprimat, furios şi epuizat, am avut un aflux de adrenalină. Poate că de data asta o să reuşesc. Am început să ne mişcăm. Eram în aşteptare: urma fie să facem lungul drum spre casă, fie să urcăm pe un feribot cu destinaţia Anglia.

Mă aşteptam să facă stânga la ieşirea din parcare, spre port. Făcusem de o mie de ori încercarea asta. Însă tirul a făcut la dreapta.

— Mergem în direcţia bună? am întrebat eu.

Nimeni nu era sigur. Puteam răbda de foame şi de sete câtă vreme credeam că ne îndreptăm în direcţia bună, ceea ce nu era cazul. S-a instalat panica. Cineva a început să facă zgomot în întuneric.

— Opreşte, opreşte! Lasă-ne să ieşim!

Am început să strigăm cu toţii. Am izbit cu pumnul într-o cutie – orice, numai să atragem atenţia şoferului. Poate că ne-a auzit, poate că nu. Am continuat să mergem, îndepărtându-ne tot mai mult de port.

După o jumătate de zi, camionul a încetinit şi s-a oprit. Am auzit voci afară. Am făcut linişte. Uşile s-au deschis larg, lumina zilei orbindu-ne.

— *Halas.*

Era poliţia. Am coborât pe marginea şoselei. Nu ştiam unde ne aflam. Niciunul dintre noi nu ştia.

— Anglia? s-a aventurat cineva.

— Belgia, a spus ofiţerul, după care a izbucnit în râs.

Poliţiştii au încercat să ne interogheze, dar bariera lingvistică a făcut imposibil lucrul ăsta. În cele din urmă au făcut un adevărat spectacol din a ne înregistra numele, arătând apoi spre cea mai apropiată intersecţie.

Avea să fie un drum lung.

Am mers douăzeci şi patru de ore. Am fost opriţi de mai mulţi poliţişti. Am încercat să le explicăm situaţia noastră, dar nu sunt sigur că înţelegeau sau că le-ar fi păsat cât de cât.

— Calais, au spus ei arătându-ne un drum alăturat.

Am continuat să mergem.

Nu ştiu cum de-am rezistat. Mă uitam numai la picioare: stângul, dreptul, stângul, dreptul. Credeam că nu se mai termină.

Când în sfârşit am intrat clătinându-ne în tabără, am simţit că Jungla era cel mai frumos loc pe care îl văzusem vreodată. M-am trântit pe patul meu din paleţi şi am adormit pe loc. Nu a fost niciun tir pentru noi în noaptea aceea.

La început am crezut că era mama, care mă trezea să mă duc la şcoală, însă poliţistul era mai insistent decât visele mele. Era raidul săptămânal. Puteam să mor. Nu voiam altceva decât să dorm. Oroarea vieţii de zi cu zi mi se infiltra în vise. Era o tortură. Poliţiştii francezi ştiau că nu avem nicio şansă reală – nu voiau decât să ne umilească, să ne ia şi bruma de demnitate care ne mai rămăsese. Voiau să plecăm – să nu mai fim problema lor –, aşa încât nu ne ofereau decât posibilitatea de a ne strădui în continuare să mergem în Marea Britanie.

De fiecare dată când eram prins, ironiile lor îmi răsunau în urechi:

— Nicio şansă de data asta, poate data viitoare!

Era un joc pervers, iar eu eram nevoit să-l joc iar şi iar – atât cât puteam merge mai departe. Era un joc fără sfârşit. Li se părea amuzant. În fiecare noapte era la fel: ne jucam de-a şoarecele şi pisica cu poliţia. Iar şi iar.

Viaţa nu are valoare decât atât timp cât crezi că merită trăită. Eu nu mai eram sigur de asta. Începusem să mă detaşez de ceea ce mă înconjura. Nimic nu mai conta. Instinctul de supravieţuire este puternic, dar când nu mai ai decât supravieţuirea, tot ce-ţi mai rămâne este întrebarea evidentă: „Ce rost mai are să continui?”.

Viaţa mea era un adevărat coşmar. În continuare încercam camioane. Aceeaşi rutină. Intram, eram prinşi, mergeam kilometri spre casă.

Într-o noapte, camionul în care eram a luat-o din nou la dreapta. Am mârâit în sinea mea. Deja nu mai aveam putere să lupt. Ceilalţi au făcut gălăgie şi au ţipat, apoi, din disperare, au început să taie partea din spate a remorcii ca să fugă. Atunci camionul a tras pe dreapta şi şoferul a deschis larg uşile, privindu-ne fix, cu o bâtă de baseball în mână.

Nu aveam nimic de pierdut.

Cei şase tipi cu care eram au sărit la şofer, lovindu-l şi bătându-l.

A scăpat bâta din mână şi s-a ghemuit la marginea şoselei.

— *Nein, nein. Halas… Bitte. Bitte.*

Voiam să-mi pară rău pentru el. Unei părţi din mine i-a fost milă. Detestam violenţa. Dar, în fond, nu-mi păsa. El avea casă, familie, o viaţă. Ce aveam eu? Nimic. Eu eram un mort viu.

Maşinile care treceau au claxonat. Ceilalţi au încetat să-l mai lovească şi au început să alerge. Am trecut în fugă pe lângă o benzinărie care avea şi o reprezentanţă auto. Steaguri Mercedes fluturau alături de altele în roşu, galben şi negru.

— *Deutschland*, a pufnit cineva. Suntem în Germania!

Eram bucuros că alergam atât de repede, pentru că, dacă aş fi rămas pe loc, cred că m-aş fi prăbuşit la pământ plângând. Nu că mi-aş fi dorit să merg înainte. Doar Jungla mă aştepta.

Am încetinit până am ajuns să alerg uşor pe marginea drumului, privind maşinile care treceau pe lângă mine. Ar fi fost atât de uşor să abandonez. Să renunţ la foame, la frică, la Junglă, la Anglia.

M-am gândit la mama. Am continuat să alerg.

În acel punct, micul nostru grup s-a despărţit. Eram extenuat şi, oricât aş fi încercat, nu puteam merge mai departe. Doi bărbaţi au fost de acord să rămână cu mine. Tăcuţi, ne-am mai târât câteva ore. Îmi epuizasem rezervele de putere mentală şi fizică. Voiam să mă întind în iarba moale de pe marginea drumului şi să dorm – şi, dacă aveam noroc, să nu mă mai trezesc niciodată. M-am luptat cu aceste gânduri, dar eram pur şi simplu prea slăbit.

Poate că m-aş fi dat bătut, dar în acel moment, din senin, un Sedan albastru a oprit în faţa noastră, iar din el a coborât o brunetă între două vârste. A zâmbit. Era cât se poate de reală, iar eu am răspuns cu un zâmbet neaşteptatei călduri pe care o emana.

— Refugiat? a spus ea în engleză.

Era un cuvânt pe care îl cunoşteam.

— *Oui*, am spus noi.

A deschis portiera din dreptul pasagerului şi am sărit recunoscător înăuntru. Nu-mi amintesc numele ei. Nici măcar nu sunt sigur că am întrebat-o, dar a fost foarte prietenoasă şi în mod clar ne compătimea pentru situaţia în care ne aflam. Ne-a dat o baghetă şi o sticlă cu apă. Am devorat pâinea în câteva secunde, după care am băut apa. Aproape imediat am început să mă simt ceva mai bine – nu sunt sigur dacă a fost mâncarea sau simplul fapt că i-a păsat de noi.

Ne-a lăsat în apropierea Junglei, unde ne aştepta adăpostul

nostru temporar.

Ar fi trebuit să fiu la pământ, însă acea dovadă de bunătate mi-a rămas întipărită în minte. De fapt, m-a susţinut din punct de vedere psihologic câteva zile – un mic gest de la om la om. Însă rutina vieţii din Junglă a continuat neschimbată şi nu a durat mult până să ajung într-o stare de deprimare cruntă.

Povara era pur şi simplu prea mare. Eram un copil, în mod normal nu trebuia să mă aflu într-un asemenea loc. Ar fi trebuit să fiu la şcoală, jucându-mă cu prietenii sau petrecându-mi timpul cu familia; în schimb, mă luptam în permanenţă să supravieţuiesc. Totuşi, orice îmi doream lua tot mai mult amploare în mintea mea. Şi bănuiesc că de aceea, mai târziu, stând în faţa unui tir frigorific plin cu banane, nu am ezitat. Ceilalţi şase tipi cu care eram nu păreau chiar atât de siguri.

— O să murim îngheţaţi acolo, a spus unul.

Eu doar mi-am scuturat noroiul de pe ghetele uzate şi m-am urcat.

— Gulwali, eşti sigur? au întrebat ei.

Am ridicat din umeri. Ce mai conta? Ori îngheţam într-un camion cu banane, ori îngheţam în Junglă, într-un noiembrie friguros – iar în decembrie avea să fie şi mai frig. Mai bine muream decât să continui să trăiesc aşa. Nu mai rezistam: mă săturasem de mâncarea de la cantină, să fiu fugărit de poliţişti sau de şoferi, să umblu la nesfârşit prin frig. Faţa îmi era arsă, băşicată şi înnegrită – exact ca sufletul meu.

Dacă ceilalţi ar fi ştiut în ce stare mă aflu, am mari îndoieli că m-ar fi urmat. Dar au făcut-o.

— Puştiul ştie ce face.

Dar eu nu mai ştiam nimic.

Capitolul 28

În timp ce urcam în tirul frigorific, m-am întors către intermediar.

— Să nu te aud!

De fiecare dată când urcam într-un tir, ne făcea cu mâna şi spunea „*Khodahafiz. Farhda Englise*” – adică „Dumnezeu fie cu voi. Mâine, Anglia”.

Desigur, el era kurd, dar spunea cuvintele astea în farsi. La început mi s-a părut amuzant; mai târziu, nu. Acum mi se părea sarcastic, un fel de piază rea.

Ştiam care era distanţa de la parcarea tirurilor până la intrarea în port, ştiam când treceam peste denivelările drumului care ducea spre punctele de control ale portului, simţeam când camionul încetinea, aşezându-se la coadă pentru control. După fiecare sunet sau hurducătură cunoscută îmi verificam harta mentală, imaginându-mi traseul nostru către feribotul ambiguu.

Tirul s-a oprit, iar eu am auzit poliţiştii deschizând uşa în dreptul punctului de control francez. Eram convins că s-a terminat. În mintea mea începeam să cobor şi să intru în custodia lor, aşa cum făcusem de o sută de ori până atunci. Nu ştiu cum, dar de data asta nu ne-au văzut. Eram ascunşi chiar în spate, după nişte cutii cu banane, şi probabil că în noaptea aceea nu şi-au mai bătut capul să verifice bine interiorul. Au închis uşile.

Intrasem pe un teritoriu neexplorat. Era punctul cel mai apropiat de ţintă pe care-l atinsesem vreodată după mai bine de o lună de încercări – o lună care păruse de trei ori mai lungă.

Tirul s-a îndreptat uşor spre ceea ce ştiam că vor fi punctele de control engleze, iar uşile s-au deschis larg din nou. M-am lipit de cutiile cu banane ca şi cum aş fi încercat să devin una cu ele. Printr-o crăpătură dintre cutii i-am văzut pe gardieni plimbând fasciculele lanternelor prin spaţiile întunecate. Apoi tălpile bocancilor lor au lovit puternic asfaltul, iar uşile s-au închis, trântite, aruncându-ne în confortul întunericului absolut.

Tirul şi-a continuat drumul, clătinându-se. Inima mea îşi accelera bătăile la fiecare nou zgomot. Un *zdrang-zdrang-zdrang* sec, metalic, pe măsură ce fiecare ax trecea peste o rampă, trezea în remorcă un val de entuziasm.

— Urcăm pe feribot.

— Sst. Încă nu am ajuns acolo.

Eu nu ziceam nimic. Abia îndrăzneam să respir. Tirul a amuţit în clipa când şoferul a oprit motorul, iar în următoarele 45 de minute toţi şapte am stat într-o tăcere absolută.

— Ne mişcăm? a şuierat cineva.

Mi-am ţinut respiraţia, concentrându-mă. Simţeam o unduire perceptibilă, o uşoară legănare.

Eram în drum spre Anglia.

Am încercat să nu mă mai gândesc la apa neagră şi adâncă ce aluneca sub noi. Era un feribot masiv – cel mai mare vas pe care-l văzusem vreodată, ca să nu spun pe care fusesem vreodată. Mă simţeam ceva mai în siguranţă. Aceştia erau marinari profesionişti, nu traficanţi cu o ambarcaţiune cârpită, plină cu oameni patetici, disperaţi.

Am început să ne relaxăm şi să vorbim liber.

— Slavă Domnului că nu a pornit instalaţia frigorifică.

Se încălzea şi aerul devenea sufocant, dar era acceptabil. Dacă ar fi pornit-o, am fi putut muri îngheţaţi. În Junglă circulau multe poveşti despre oameni care păţiseră asta. De aceea fusese atât de riscant să urcăm în tir.

Cu doar câteva ore înainte fusesem cât pe ce să mor. Ori reuşeam, ori aveau să-mi găsească trupul chircit pe cutiile cu banane. Oricum aş fi scăpat din iadul ăla din portul Calais căruia i se spunea Jungla.

— Da, a spus cineva, chiar nu vreau să mor tremurând, ghemuit în braţele tale puturoase.

La care toţi am izbucnit în râs – migranţii au un umor negru. Dar fără el cu toţii am fi luat-o razna de mult.

— Hei, s-a auzit o voce din întuneric. Cică George Bush, Tony Blair şi Hamid Karzai sunt cu toţii în iad.

— E o glumă sau încerci să mă înveseleşti?

Acum chiar că eram binedispuşi. Mă simţeam ca într-un vis, iar cât timp nu eram în siguranţă şi nu ştiam care era situaţia mea în Anglia nu mă puteam relaxa. Totuşi, după luni de încercări şi suferinţă, cel puţin eram în drum spre Marea Britanie.

— Bush îi spune lui Satan: „Satan, vreau să-i dau un telefon lui Dick Cheney, să văd cum merge războiul". La care Satan zice: „Sigur, George – un miliard de dolari, te rog". Bush nu e deloc încântat, dar plăteşte şi dă telefon. Tony Blair se duce apoi şi el la Satan. „Satan, trebuie să o sun pe regină la Londra – doar să văd cum merge războiul." La care Satan spune: „Sigur, Tony – nicio problemă. Un miliard de dolari, te rog". Nici Tony nu vrea să plătească, dar n-are încotro. În sfârşit, slăvitul nostru preşedinte Hamid Karzai se duce şi el la Satan. „Satan, trebuie să sun la Kabul să văd cum merge invazia." Iar Satan îi spune: „Nicio problemă, Hamid. Cincizeci de cenţi, te rog". Când Hamid se duce să folosească telefonul, George Bush şi Tony Blair aleargă la Satan: „Satan, Satan, de ce nouă ne-ai luat câte un miliard de dolari, iar lui Hamid doar cincizeci de cenţi? Nu-i corect". La care Satan se întoarce către George şi Tony: „Ştiţi ceva, băieţi, e foarte corect. Voi sunaţi la Washington şi Londra, deci sunt convorbiri

internaţionale, pe când a lui Hamid este doar convorbire locală”.

Nu mă mai puteam opri din râs. Nici ceilalţi, de altfel. Ne simţeam bine. Faţa mă mânca îngrozitor din cauza aerului închis din camion, căci mai era până să mi se vindece arsurile. Mi-am scos crema din geantă şi m-am uns. M-am mai liniştit.

După mai bine de o oră, tirul s-a trezit la viaţă. Motorul suna diferit.

Am început să vorbim mai tare, căci reuşiserăm. Nu mai conta dacă eram prinşi: reuşiserăm să ajungem în Anglia.

Mergeam de o oră pe teritoriul Marii Britanii când a izbucnit o ceartă. Ceilalţi şase tipi nu reuşeau să ajungă la o înţelegere: dacă ar fi mai bine să deschidem uşa din interior atunci când se oprea tirul sau să încercăm să-i atragem atenţia şoferului lovind sau mişcând cutiile. Ei ştiau că trebuie să fugă cât mai repede, căci altfel ar fi fost arestaţi şi se temeau să nu fie deportaţi.

Eu mă săturasem să tot fug. Voiam doar să aştept până când avea să deschidă şoferul uşile. Eram atât de epuizat şi bolnav, încât nu mai puteam fugi nicăieri. Nu ştiam dacă mi se va permite să rămân sau nu. De asemenea, îmi făceam griji că aş putea fi arestat şi aruncat în închisoare, cum păţisem în alte părţi.

Dar nu mă gândeam că în Marea Britanie ar putea fi ca în Iran, Bulgaria sau chiar Franţa. Ştiam suficient de multe, încât eram convins că nu vor fi poliţişti cu cravaşă sau răpitori aşteptând să ne înşface, aşa că nu avea cum să fie mai rău.

Totuşi ceilalţi nu erau bucuroşi.

— Ce-ţi pasă ţie, puştiule? Tu n-o să ai probleme, aşa că nu fi egoist. Tu ştii că vor avea grijă de tine. Dar cum rămâne cu noi?

— Voi fugiţi. Eu rămân aici. Nu-mi pasă, am spus eu.

În final am căzut de acord să încercăm să batem în cutii, dar şoferul nu ne auzea. Într-un târziu, când a oprit la destinaţie, a deschis uşa. Ceilalţi erau pregătiţi, gata să sară. Şoferul a rămas blocat, uitându-se la noi cu o figură complet şocată. Dar, în ciuda

surprizei, a trântit rapid uşile înainte să poată coborî cineva.

— Nu! a strigat cineva.

Într-o privire fugară, am zărit pentru prima dată Anglia, dar acum eram din nou încuiat, în întuneric. Eram speriaţi. Nu ştiam ce avea să se întâmple.

După un sfert de oră, uşile s-au deschis larg, dând la iveală patru poliţişti în uniforme albastre.

Ne-au ordonat să coborâm. Eu am clipit, orbit de lumina puternică a zilei. Totul părea deprimant de familiar: un alt complex de depozite cu o parcare pentru zeci de camioane.

Pentru prima dată în viaţa mea am tras în piept aer britanic. Nu mirosea a peşte cu cartofi sau a friptură de vită, cum se glumea printre migranţii din Junglă. Dar nici nu era rău. Poate că era mirosul libertăţii. Vremea era bună, surprinzător de însorită pentru noiembrie şi mult mai caldă decât atunci când plecasem din Franţa. Ca toată lumea, auzisem că în Anglia plouă la nesfârşit.

Am stat laolaltă cât timp poliţiştii l-au interogat pe şofer. Cred că era olandez. I-au cerut permisul, crezând că ar fi ştiut de prezenţa noastră acolo. Şoferul transpira şi era agitat.

Mi-a părut rău pentru el şi aş fi vrut să le spun poliţiştilor că habar nu avea că eram în tir, dar am tăcut. În cele din urmă ne-au urcat într-o dubă a poliţiei şi ne-au dus la o secţie în apropiere de Dartford, în Kent.

Acolo erau cunoscători de pashtu care-i puteau ajuta pe poliţişti la interogatorii. Ne-au explicat că suntem arestaţi. Mi s-au luat amprentele. Mai fusesem arestat înainte, dar niciodată atât de politicos – mi-au explicat că eram arestat şi mi-au spus ce drepturi aveam, că puteam să tac şi că nu eram obligat să spun ceva dacă nu voiam. Era ca şi cum mi-ar fi cerut permisiunea.

După toate experienţele pe care le avusesem, ajunsesem să-i urăsc pe poliţişti; dar acum era altfel. Nu ştiam ce avea să se

întâmple cu mine, dar nu-mi mai era frică. Deja văzusem totul, trecusem prin toate încercările. Ce puteau să-mi facă aceşti poliţişti englezi manieraţi şi să nu-mi fi făcut deja poliţiştii iranieni, turci, bulgari sau francezi?

Le-am spus ce vârstă aveam: 13 ani.

Au râs de mine – un râs umilitor, amar şi cinic.

Nu m-au crezut nici măcar după ce translatorul a repetat întrebarea de mai multe ori.

După interogatoriu ne-au băgat în nişte celule mici, unde ne-au ţinut douăzeci şi patru de ore. Au fost cele mai lungi douăzeci şi patru de ore din viaţa mea. Mă gândeam: „OK, sunt în Anglia, dar acum ce fac? Dacă mă deportează? Am ajuns până aici doar ca să mă întorc de unde am plecat?”.

Înainte nu mă gândisem că o vor face, dar acum nu mai eram sigur. Fiind închis, mă simţeam ca în Turcia, la Istanbul, înapoi în aceeaşi secţie de poliţie. Mâncarea era oribilă şi iarăşi eram cuprins de temeri.

În ziua următoare ne-au urcat într-un microbuz. Nu ne-au spus unde mergem. Totul era din nou neclar. Când mi-am dat seama că ne duceau înapoi la Dover, am început cu adevărat să mă gândesc la ce era mai rău. Puteam să văd feriboturi ca acela cu care tocmai trecusem Canalul croindu-şi drum printre valurile cenuşii de iarnă către ţărmul francez din depărtare.

Am fost conduşi într-o clădire unde, deasupra uşii principale, scria: „Centru de îndepărtare a imigranţilor” – unul dintre bărbaţii cu care eram mi-a explicat ce însemna asta. Eram convins că ne vor trimite pe toţi înapoi în Franţa, dacă nu chiar în Afganistan, ceea ce m-a speriat mai tare ca oricând. Nu voiam să o iau de la capăt; să mă întorc acum ar fi fost pentru mine mai rău decât moartea.

— Te rog, Doamne! *Nu*, m-am rugat eu.

În vastul centru pentru migranţi am fost duşi într-o cameră de

aşteptare neutră. Mi se părea cunoscută, ca atâtea alte locuri pe care le văzusem înainte: era plină, ca de obicei, cu toate chipurile lumii. Am început să vorbim cu oamenii, încercând să obţinem informaţii despre ce se întâmpla. Unii erau acolo ca să semneze documente înainte de a fi deportaţi. Când plecau, li se luau amprentele – păreau abătuţi şi distruşi. Mulţi dintre ceilalţi tocmai fuseseră arestaţi, ca şi noi.

Atmosfera era tulburătoare. Unii plângeau. Alţii doar stăteau ghemuiţi, strângându-şi corpul în braţe, legănându-se înainte şi înapoi.

Să baţi tot drumul ăsta şi să eşuezi la ultimul obstacol – asta era prea mult.

Le împărtăşeam sentimentele: eram foarte speriat. În mod clar Anglia nu era un loc primitor, aşa cum crezusem.

Am fost dus singur într-o cameră şi interogat de doi ofiţeri de la imigrări. M-au interogat preţ de câteva ore, alături de un translator. M-au întrebat ce am păţit la faţă, de ce era aşa de arsă. Au insistat să se uite la tubul meu de cremă pentru arsuri şi au vrut să ştie exact ce era. Am fost trimis să mă vadă un medic, care mi-a examinat atât faţa, cât şi crema suspectă.

Am vorbit cu mai mulţi oameni diferiţi, toţi oficiali guvernamentali, prin intermediul unui translator. Toţi m-au întrebat aceleaşi lucruri: „De ce ai venit? Cum ai ajuns aici? Când ai sosit?”.

Am stat toată ziua acolo. Mi-au pus întrebări detaliate despre familia mea şi dacă voiam să cer azil. Le-am spus că plecasem pentru că viaţa mi-era în primejdie, aşa că da, voiam să cer azil.

A fost pentru prima dată în întreaga mea călătorie când am fost întrebat despre azil. Era ciudat. Întrebarea în sine nu părea liniştitoare – nu aşa cum crezusem eu că ar părea. Mă aşteptam să fie ca atunci când primeşti un premiu la finalul unei curse, dar nu părea aşa. Eram îndurerat, obosit şi tulburat. Ştiam că

procesul trebuia să aibă loc, însă eram prea traumatizat ca să le pot răspunde cum trebuie la întrebări. Nu dormisem de zile întregi şi nu mâncasem nimic în toată această perioadă.

Cel puţin oficialii de la imigrări, când le-am spus ce vârstă am, au notat-o pur şi simplu, fără să-mi râdă în nas, cum făcuseră poliţiştii. L-am întrebat pe un tip despre fratele meu şi dacă ar putea să mă ajute să dau de urma lui. A râs când a auzit asta şi mi-a spus că în ţară erau 65 de milioane de oameni, aşa că nu aveau cum să dea de el. Nici măcar nu şi-a notat numele.

Asta m-a înfuriat. Văzusem persoane care fuseseră găsite de rude, aşa că ştiam că era posibil să dai de urma unor oameni. Şi dacă fiecare migrant sau refugiat care ajungea era înregistrat într-un sistem computerizat, de ce nu ar fi putut măcar să încerce să-i găsească numele, să văd dacă era în ţară?

Mi s-a părut că am petrecut ore întregi în acea cameră de aşteptare. Într-un colţ era un automat de cafea care turna un lichid negru în nişte pahare mici din plastic maro. Era fierbinte, avea suficient zahăr şi era gratis. Cred că am băut vreo opt pahare, ceea ce m-a făcut să-mi simt capul puţin ciudat. Dar tot nu a compensat lipsa hranei; eram lihnit şi nimeni nu-mi oferise nimic de mâncare.

Într-un final, cineva a venit să-mi spună că mi s-a repartizat un asistent social şi că am fost înregistrat ca persoană solicitantă de azil. M-am simţit ceva mai uşurat – cel puţin nu eram trimis direct acasă. Un oficial mi-a dat cartea mea de identitate, arătându-mi numele şi data naşterii, şi un document ce indica statutul meu de imigrant ilegal în Marea Britanie. Mi s-a spus că trebuia să mă întorc la centru în mod regulat şi să spun ce fac.

A fost ciudat să-mi văd poza pe acel act de identitate. Erau urme vagi din băiatul cu faţa proaspătă care fusesem cu doar un an înainte. Acum faţa mea era plină de cicatrici, iar eu eram slab şi crispat.

Dar mă simţeam mândru: reuşisem. Eram aici, iar ei nu aveau de gând să mă trimită înapoi, cel puţin deocamdată.

Mai târziu în aceeaşi după-amiază, un asistent social m-a dus la un hotel. Nu i-am mai văzut niciodată pe ceilalţi din camionul cu banane. Nici acum nu ştiu ce s-a întâmplat cu ei. Hotelul era o clădire veche în stil victorian, cu faţa spre mare. Era drăguţ, curat. Managerul m-a condus într-o mică încăpere de o persoană şi mi-a zis să fac un duş. Nu a trebuit să-mi spună de două ori.

În timp ce mergeam pe hol spre baia comună, având cu mine un prosop, am zărit o pereche de pantofi frumos aşezaţi în faţa unei uşi. Inima mi-a tresărit. Când ai folosit picioarele cuiva pe post de pernă nu îi uiţi pantofii.

Am bătut la uşă. A deschis Qamandin. Pe faţă i-a apărut un zâmbet familiar. Ne-am îmbrăţişat. Mă bucuram atât de mult să-l văd – şi încă în Anglia. Mi-a spus că fusese despărţit de Jan în centrul de migranţi şi nu ştia ce se întâmplase cu el.

În seara aceea petrecută la hotel am făcut lungi duşuri fierbinţi, apoi am mâncat o cină copioasă cu *chili con carne* şi orez. Am dormit ca un bebeluş.

Dimineaţă mă simţeam de parcă m-aş fi născut din nou.

— Hai să mergem să vedem Anglia, a spus Qamandin după micul dejun, ştergându-se la gură cu un şerveţel de hârtie, ca un gentleman englez.

Ne-am dus în centrul Doverului, mergând pe malul mării. Aerul curat de mare era grozav pentru faţa mea – răcoritor, vindecător.

Am urcat pe stâncile calcaroase către castelul din piatră neagră ce se înălţa deasupra oraşului. Din locul în care stăteam puteam zări zeci de nave traversând Canalul Mânecii.

Era foarte ciudat să văd în zare oraşul Calais şi să ştiu câtă durere era în Jungla de acolo. Acum se întuneca şi ştiam că nu foarte departe mii de bărbaţi, femei şi copii se pregăteau să-şi

începă zadarnica încercare nocturnă de a traversa această întindere de apă deloc impresionantă. Un duş, haine curate, libertate şi un loc în care să stau – doar atât aveam şi mă simţeam ca un rege. De ce nu putea toată lumea să aibă acces la nişte lucruri atât de simple? De ce fiinţelor umane li se acorda atât de puţină importanţă, fiind percepute asemenea puricilor care se înmulţeau în corturile temporare care-mi fuseseră casă în urmă cu mai puţin de patruzeci şi opt de ore?

Totuşi, psihic vorbind, eram în continuare o epavă. Încă mă simţeam complet singur şi deprimat. Aveam nevoie de familia mea – trebuia să-l găsesc pe Hazrat. Şi nu puteam face asta decât într-un singur mod.

Aşa încât am fugit din nou.

Mi-am schimbat ultimii bani – aproape o sută de euro – în lire englezeşti. Am găsit drumul spre gara din Dover şi am cumpărat un bilet de tren pentru Londra. Nu ştiam unde era Hazrat, dar trebuia să-mi încep căutările de undeva.

În timp ce trenul trăgea la peron, mă simţeam destul de încrezător. Reuşisem să mă descurc în Roma, Atena şi Paris şi să găsesc oameni cu care aveam o legătură. În Londra nu se putea să fie altfel.

Când am ajuns în gara London Bridge, am început să mă îndoiesc. Oraşul părea foarte impersonal, mare şi derutant. Dar am folosit aceeaşi metodă la care apelasem în toate oraşele europene prin care trecusem: am mers pe străzile din jurul gării şi am căutat afgani pe care i-am întrebat dacă l-au văzut pe Hazrat Passarlay. Cu toţii au spus acelaşi lucru: mergi la serviciile sociale.

Asta m-a făcut să-mi dau seama cât fusesem de prost. Aici era un sistem, trebuia să înţeleg cum funcţiona. Să merg pe străzi şi să vorbesc cu afgani era bine dacă voiam să dau de un intermediar sau de un traficant; aici însă lucrurile se rezolvau

altfel.

Era timpul să mă întorc la Dover.

A doua zi a venit să mă vadă o femeie de la asistenţa socială. Era din Europa de Est. Am sperat că faptul că şi ea migrase ar putea-o determina să-mi înţeleagă mai bine situaţia.

Ştiam doar câteva propoziţii în engleză, întrebări esenţiale de genul „Cum te cheamă?" – poliţiştii francezi vorbiseră în general în engleză când mă arestaseră şi mi-am dat seama că limba putea fi învăţată mult mai uşor decât greaca, italiana sau franceza. Însă engleza ei nu era mult mai bună decât a mea. De asemenea, mi s-a părut foarte agresivă şi severă. A refuzat să creadă că aveam 13 ani, iar fără o dovadă concretă nu prea aş fi putut să o conving de lucrul ăsta. S-a uitat la mine ca şi cum ar fi văzut ceva neplăcut lipit de talpa pantofului ei. Mi-a spus că era de la Serviciile Sociale din Kent şi că trebuia să fiu intervievat, astfel încât să se poată lua o decizie în privinţa mea. În plus, trebuia să fac un test de evaluare a vârstei.

Mi-am petrecut următoarele câteva zile împreună cu Qamandin, aşteptând şi făcându-mi griji. În fiecare zi, la hotel erau intervievaţi oameni, care de multe ori erau luaţi după aceea. Qamandin mi-a spus că unii se duceau la Appledore, o unitate specială pentru migranţi consideraţi a fi suficient de tineri încât să fie înregistraţi drept copii neînsoţiţi; alţii erau puşi în legătură cu diverse rude şi li se permitea să meargă să locuiască cu ele. Mă întrebam ce se va întâmpla cu mine.

Încă mă îngrozea gândul deportării şi în fiecare zi mă întrebam ce-o fi făcând Hazrat.

În ziua testului pentru evaluarea vârstei, femeia de la asistenţa socială a venit să mă vadă. M-a dus la unul dintre birourile Serviciilor Sociale din Kent. Am stat la o masă cu alţi cinci oameni – erau de la serviciile sociale, de la consiliul local din Kent, iar unul era translator, vorbitor de pashtu.

Mi-au pus întrebări vreme de câteva ore. Niciunul nu zâmbea. Era mai rău decât la centrul de imigrări.

Unele întrebări nu aveau pentru mine niciun sens – de pildă, mi-au cerut să le spun nume de străzi din Afganistan. Era ca şi cum nu credeau că eram afgan. M-au întrebat numele principalei pieţe din Jalalabad şi cum se numesc principalele râuri din Afganistan. Le-am răspuns.

Apoi translatorul mi-a explicat că, după părerea lor, eram prea isteţ ca să am 13 ani, ca şi cum dacă răspundeai corect la nişte întrebări stupide asta era o dovadă a maturităţii tale.

La sfârşitul întâlnirii am fost trimis într-o cameră de aşteptare. După o vreme m-au chemat înapoi. Un bărbat cu faţa la fel de uzată şi cenuşie precum costumul lui, unul dintre oamenii de la consiliu, a vorbit, iar translatorul a evidenţiat ceea ce spunea.

— În baza acestui interviu, am ajuns la concluzia că ai 16 ani şi jumătate. Aşa încât data ta de naştere este 1 mai 1991.

Era o nebunie, mai presus de orice închipuire. După ce trecusem prin atâtea – cruzimi, maltratări şi abuzuri –, să mi se dea o nouă dată de naştere de către un străin dintr-un comitet era mai mult decât puteam suporta.

Mi-au înmânat un document conţinând rezultatul evaluării şi concluziile lor şi noua mea dată de naştere. Nu reuşeam să înţeleg ce scria acolo, dar am desluşit data naşterii.

L-am rupt şi l-am aruncat pe masă.

— Vă mulţumesc foarte mult! Eu nu-l vreau! Păstraţi-l voi! am spus împrăştiind bucăţile de hârtie în faţa lor.

Translatorul le-a transmis în engleză ceea ce spusesem, însă faptele mele vorbeau de la sine. Toţi erau absolut uluiţi.

Poate că păream mai mare de 13 ani, dar prin câte trecusem… Faţa îmi fusese afectată de arsuri, de aceea aveam o înfăţişare mult mai matură; în plus, fusesem nevoit să cresc repede şi să învăţ să mă port dur. Cum puteau oamenii aceia să nu înţeleagă

nimic din toate astea? Nu-mi văzuseră fişa medicală întocmită în urma examinării la care fusesem supus când am ajuns în Dover? Nu ştiau câtuşi de puţin ce transformări poate suferi un om care trăieşte afară indiferent de vreme, cu un regim aproape de înfometare?

M-am repezit să ies din încăpere, în semn de protest. Nu aveam nicio dovadă pentru a le combate concluziile absurde, iar bunul-simţ le era străin. Am simţit că, în loc de traficanţi şi intermediari, acum eram în mâinile unor noi străini, iar aceşti birocraţi îmi controlau viaţa.

Faptul că acel comitet de oficiali mă considera mincinos îmi zdrobea inima. După ieşirea aceea, am refuzat să mai scot un cuvânt. Ce mai conta cooperarea mea în faţa unei asemenea prostii?

Câteva zile mai târziu, la hotel au venit nişte oficiali.

— Gulwali, a spus managerul, în spatele căruia se vedeau două feţe necunoscute. Oamenii ăştia au venit să te ducă la Appledore.

Capitolul 29

Appledore era un hostel mare pentru migranţi şi refugiaţi minori fără familie. Avea 29 de dormitoare comune, o mare bucătărie comună şi cameră de zi. Când am fost acolo, în clădire erau în jur de douăzeci de copii sub 16 ani – majoritatea afgani, dar mai erau şi africani şi arabi. Ca şi mine, toţi călătoriseră singuri.

Erau îngrijitori care se ocupau de noi, nişte oameni foarte drăguţi. Îngrijitorul meu principal era Scott, directorul adjunct al centrului. Era foarte tânăr şi mă făcea mereu să râd; dar era foarte ocupat, încât rareori puteam găsi un moment în care să fiu doar cu el.

Locul era foarte bine dotat. Camerele erau curate şi îngrijite, cu mobilier modern. Existau un set de tenis de masă şi un teren de fotbal. Chiar îşi dădeau silinţa în privinţa noastră.

De asemenea, voiau să învăţăm cât mai multe despre Regatul Unit. Aveam ore dedicate vieţii din Marea Britanie – despre istoria, monarhia, cultura ei. Într-un film pe care l-am urmărit ni se spunea că Regatul Unit era părintele democraţiei şi un lider important în privinţa drepturilor omului.

În plus, aveam cursuri despre diverse îndeletniciri, precum administrarea timpului şi a banilor, şi modul în care trebuia să folosim transportul în comun. Eram recompensaţi cu embleme dacă ne făceam curat în camere şi dădeam o mână de ajutor la bucătărie. Obişnuiam să mergem la cumpărături pentru nevoile săptămânale ale bucătăriei – ideea era că făcând astfel învăţam să

gestionăm şi să alocăm bugetul în funcţie de nevoi.

Eu preferam în continuare compania persoanelor mai în vârstă – poate că timpul petrecut cu Baryalai şi ceilalţi prieteni mai mari de-a lungul călătoriei mă făcuse să fiu astfel –, aşa că îmi plăcea mai mult să stau pe lângă personal şi să mă ofer să încarc maşina de spălat vase, să desfac cutiile cu provizii sau să curăţ decât să vorbesc cu ceilalţi copii trişti şi deprimaţi, cum eram şi eu. Nu voiam să mi se amintească de propria mea poveste, darămite să o aud pe a altuia. Nu mai puteam suporta.

Ni s-a dat un buget pentru haine şi trebuia să facem liste cu ce ar fi potrivit pentru o locaţie anume sau pentru o anumită vreme. Voiau să vadă că puteam să ne descurcăm cu preţurile şi să decidem dacă un anumit lucru era o achiziţie bună sau o risipă de bani. Totul era făcut în aşa fel încât să ne putem descurca pe cont propriu atunci când vom pleca din centru pentru a trăi pe picioarele noastre. Cred că era într-adevăr util.

Prima dată când am fost la cumpărături a fost foarte distractiv. Primisem de la asistentul meu social o alocaţie pentru haine – cred că erau cam o sută de lire. Lorraine, una dintre îngrijitoare, m-a dus la cumpărături şi m-a ajutat să-mi aleg o grămadă de lucruri. Am mers la un magazin foarte mare pe care-l ştia, despre care spunea că vinde tot felul de articole la cele mai bune preţuri. Spunea că toţi englezii practici cumpărau de acolo, dar că cei bogaţi râdeau de astfel de locuri.

Înăuntru am fost copleşit de diversitatea mărfurilor – magazinul vindea orice, de la produse de curăţare pentru casă până la jucării, haine şi aşternuturi. Ne-am distrat foarte mult în timp ce Lorraine mă ajuta să mă strecor pe culoare şi să caut produse la reducere şi oferte speciale. Am reuşit să luăm foarte multe: şosete, prosoape, cămăşi şi blugi. Nu avusesem niciodată mai mult de un rând de haine, cel puţin de când plecasem din Afganistan.

Când ne-am întors la centru, amândoi eram foarte mândri de ceea ce reuşiserăm să facem cu banii noştri. Îi eram foarte recunoscător lui Lorraine. Aveam cu adevărat un sentiment de împlinire – pentru prima dată de când ajunsesem aici.

Eram acolo de mai bine de două săptămâni când Qamandin a fost trimis şi el, de la hotelul din Dover, la Appledore. A fost grozav că mi s-a permis să stau în cameră cu el. Trecuse şi el printr-un proces asemănător de evaluare a vârstei, dar avusese parte de un alt asistent social şi de alţi oameni la evaluare, care l-au crezut când le-a spus că avea 15 ani. În cele din urmă a ajuns la o familie adoptivă dintr-un oraş numit Hastings, ceea ce m-a făcut să mă simt foarte singur. De ce nu puteam fi şi eu adoptat? Eram în continuare profund nefericit în legătură cu evaluarea vârstei mele, dar nimeni nu voia să mă ajute să o contest.

La Appledore, cel mai mult îmi plăcea că în fiecare vineri ne duceau la gară şi ne lăsau să luăm un tren până la Tunbridge Wells, la o moschee din zonă. Întâlnirea cu alţi musulmani era reconfortantă… Însă Tunbridge Wells nu părea un loc cu foarte mulţi imigranţi: nu m-am simţit în largul meu acolo, unde toţi păreau foarte englezi. Simţeam că toată lumea se uita insistent la mine şi mă privea de sus. Dar era un oraş cu adevărat drăguţ şi-mi plăcea să-i admir arhitectura.

Pentru personal era o mare realizare să ne lase să mergem singuri acolo – trebuiau să aibă încredere în noi. Poate că o dată sau de două ori m-am gândit să fug, dar nu am făcut-o; m-am gândit că stând la Appledore aş putea să rezolv problema vârstei mele cu serviciile sociale şi să încep să-l caut pe fratele meu. De asemenea, îmi plăcea că ştiam drumul spre moschee, care trecea prin nişte zone deosebit de frumoase, şi că-mi puteam etala cu mândrie noile cunoştinţe în faţa unora dintre nou-sosiţi.

Am fost duşi şi la Londra, la National Portrait Gallery. Arta era ceva nou pentru mine. Pentru că imaginile nu erau islamice şi

fotografia fusese interzisă de talibani, nu văzusem prea multe dintre portretele şi fotografiile de acolo. Mi se părea puţin ciudat să mă uit la feţele unor oameni despre care mi se spunea că muriseră cu sute de ani în urmă; ca să fiu sincer, mi se părea cam plictisitor. Chiar şi în ciuda a tot ce se întâmplase, cred că în acel moment o mică parte din mine se simţea ca un adolescent tipic. Totuşi mi-a plăcut la British Museum.

În fiecare săptămână primeam de la îngrijitori câte zece lire bani de buzunar, pe care cei mai mulţi îi foloseau ca să-şi sune familiile. Eram atât de trist că nu puteam face şi eu la fel. De asemenea, munceam în folosul comunităţii, participând la curăţarea unui muzeu cu trenuri cu aburi din apropiere şi ajutând agenţia de mediu a consiliului local din Kent la plantarea copacilor. Asta îmi plăcea. Îmi amintea cum era să fiu din nou copil şi să tai crengi pentru acoperişul clasei. Era o bună muncă fizică. Astăzi ştiu în mod sigur că în Kent există cincisprezece copaci pe care eu i-am plantat şi sunt mândru de asta.

După o lună de când stăteam acolo am început să mă întreb dacă voi mai pleca vreodată din Appledore. Din nou aveam probleme cu starea mea psihică: mă simţeam izolat, singur şi indiferent.

Într-o zi eram în bucătărie, stând de vorbă cu un băiat pe nume Kiran, un nou-venit din Baluchistan, în Pakistan. Mi-a spus că fusese arestat de armata pakistaneză, atârnat de picioare şi bătut cu bastoanele. Nu ştia din ce cauză, deoarece nimeni dintre ai lui nu fusese implicat în mişcarea de independenţă din Baluchistan, nefiind câtuşi de puţin interesaţi de politică – spre deosebire de mine.

Voiam să-l sprijin pe Kiran şi să-i arăt că-mi păsa, dar nu aveam nici capacitatea, nici energia de a-l alina. Tocmai mă gândeam cum să plec fără să par nepoliticos, când am auzit o voce în spatele meu:

— Gulwali!

Era Shafique. Am sărit atât de repede de pe scaun, că aproape l-am răsturnat.

Shafique m-a îmbrăţişat şi a strigat atât de tare, încât unii dintre rezidenţi au venit să vadă ce s-a întâmplat. După ce ne-am liniştit, mi-a povestit ce păţise. Din portul francez Dunkerque reuşise să traverseze Canalul Mânecii ascunzându-se într-un fel de cutie metalică de depozitare ataşată în laterala unui tir. Ştia că era foarte periculos, deoarece nu urma să aibă prea mult oxigen în acel spaţiu strâmt, dar, la fel ca şi mine, ajunsese într-o asemenea stare de disperare, încât nu-i mai păsa dacă avea să trăiască sau să moară.

Eram foarte bucuros că reuşise şi nu mai fusese nevoit să îndure frigul acelei ierni în Franţa. Deşi eram încă în ghearele disperării, mă ajuta foarte mult prezenţa lui acolo – simplul fapt că aveam pe cineva apropiat, care mă înţelegea.

Nu după mult timp mi s-a spus că voi avea un interviu la Ministerul de Interne. Mi s-a repartizat un reprezentant legal, o femeie, care a venit să mă vadă la Appledore înaintea interviului, pentru a-mi analiza cazul. Părea de treabă şi nu m-a contrazis când i-am spus câţi ani aveam. Părea să mă creadă, aşa încât am sperat că va putea face ceva. De asemenea, am implorat-o să mă ajute să-l găsesc pe Hazrat. Mi-a zis că trebuia să le spun chiar eu despre asta celor de la Ministerul de Interne, dar că va introduce în dosarul meu o notă referitoare la acest aspect.

Însă eram atât de furios şi neîncrezător, încât nu i-am dat atât de multe detalii în legătură cu ceea ce mi se întâmplase în Afganistan pe cât ar fi trebuit. Toată lumea mă întreba mereu aceleaşi lucruri, însă aveam impresia că nimeni nu ascultă cu adevărat, aşa încât cred că pur şi simplu renunţasem. Nu mai aveam putere să depăşesc momentul.

Nu eram adult şi continuam să le spun lucrul ăsta, dar ei se

purtau cu mine ca şi cum aş fi fost. Sentimentele mi s-au intensificat când mi-am dat seama că Ministerul de Interne organizase pentru mine un interviu pentru adulţi şi nu unul pentru copii – în cadrul căruia aş fi fost tratat cu mai multă blândeţe –, deoarece serviciile sociale mă desemnaseră drept adult. De asemenea, în cele din urmă aveam să descopăr că, deşi cei de la Centrul de îndepărtare a imigranţilor din Dover îmi acceptaseră vârsta prima oară, o schimbaseră apoi pentru a se conforma evaluărilor serviciilor sociale.

În ziua în care m-am dus la interviu aveam sufletul greu – a trebuit să apelez la orice motivaţie ca să mă hotărăsc să merg. Aveam sentimentul că nu mă vor crede, aşa că ce rost avea?

Pentru interviu am mers la Londra, într-un loc numit Croydon. Am fost însoţit de unul dintre îngrijitori. Croydon era cenuşiu, impersonal şi urât – se potrivea de minune cu starea în care mă aflam. Am ajuns într-un loc numit Lunar House. Era şi mai cenuşiu – cozi întinzându-se pe uşă afară, în timp ce scena din interior dădea tonul: mai erau şi alte cozi lungi, la care se auzeau oameni oftând sau certându-se.

Am fost mâhnit să descopăr că reprezentanta mea legală nu era acolo, aşa cum îmi promisese. În schimb, a venit unul dintre colegii ei, care abia dacă ştia câte ceva despre mine – era clar că-mi citise notiţele cu zece minute înainte.

Am fost dus într-o cameră şi, cu ajutorul unui translator, am fost chestionat de parcă aş fi fost la proces.

Deşi crezusem că evaluarea serviciilor sociale fusese un dezastru, aici am fost chinuit cu totul altfel. Era ca şi cum încercau în mod deliberat să mă facă să mă simt vinovat şi umilit pentru că am îndrăznit să vin în Marea Britanie. Mă simţeam victimizat şi incriminat.

Am încercat să le spun că am numai 13 ani, însă un bărbat de la masă a zis: „Ne pare rău, dar nu suntem aici să discutăm

despre vârsta ta. Asta s-a făcut deja şi s-a rezolvat". Apoi mi-au spus că informaţiile pe care le ofeream erau noi şi m-au întrebat de ce nu le spusesem aceste lucruri faţă de declaraţia mea de martor – o declaraţie pe care o făcusem pentru avocaţii mei. În plus, mi-au zis că existau diferenţe faţă de relatarea pe care o făcusem când m-am adresat centrului de imigrări din Dover.

Poate că era adevărat, dar chiar ar fi fost surprinzător? Fusesem traumatizat: tocmai coborâsem dintr-un tir frigorific după o călătorie lungă, nu mâncasem şi eram în stare de şoc. Atunci nu ştiam cum funcţiona sistemul sau că trebuia să-ţi aminteşti fiecare detaliu chiar de la primul interviu, ca să nu ţi se reproşeze mai târziu lucrul ăsta. Nu înţelegeau că dacă făcusem greşeli, unele dintre ele erau fireşti?

Pur şi simplu rămăsesem fără glas. Am început să plâng, ceea ce m-a făcut să mă simt şi mai umilit. Apoi unul dintre bărbaţi mi-a spus să încetez cu teatrul.

Auzind asta, mi-am pierdut cumpătul. Am început să izbesc în masă, iar şi iar, cu pumnul. Nimeni nu a spus nimic – doar se uitau la mine ca şi cum acesta ar fi fost tot un semn al delincvenţei mele.

Întregul proces era atât de impersonal, atât de ciudat. Să-mi înşir povestea vieţii în faţa unor necunoscuţi era într-un total dezacord cu cultura mea: noi ne respectam unul altuia intimitatea – nici măcar pe drum nu făcusem lucrul ăsta. Acum trebuia să o spun unor străini adunaţi în jurul unei mese.

Şi nu că n-aş fi vrut s-o spun nimănui, dar ca să pot vorbi trebuia să mă simt în siguranţă. Iar procesul ăsta era departe de a-mi oferi aşa ceva.

La capătul interviului de patru ore mi-au spus că vor lua o decizie în legătură cu cererea mea de azil şi că voi fi informat în privinţa asta.

Ştiam deja că totul se terminase.

Când am ajuns la centru eram atât de deprimat, încât nu mai eram în stare de nimic. Însă mă aşteptau şi alte veşti proaste: Shafique fusese şi el supus unui proces de evaluare a vârstei şi stabiliseră că avea 18 ani, când de fapt avea 16. Imediat după interviu a fost dus de oficialii de la imigrări într-un centru de detenţie. Nici măcar nu am avut timp să ne luăm rămas-bun.

A stat acolo o săptămână, după ce i se spusese că în treizeci de zile va fi deportat în Afganistan, dar în cele din urmă a avut noroc. A avut un reprezentant legal foarte bun, care s-a luptat cu consiliul local din Kent în problema vârstei lui şi cu Ministerul de Interne în problema detenţiei. Avocatul a aranjat să-l examineze un medic pentru a-i evalua din nou vârsta. Medicul a fost convins că avea puţin sub 16 ani şi a fost eliberat şi trimis înapoi la Appledore. I s-a acordat un permis de şedere pentru doi ani în Marea Britanie, fiind adoptat de o familie din Gillingham.

Odată ce s-a stabilit acolo, am putut să-l vizitez pe Shafique, dar nu cred că-i plăcea. Familia era drăguţă, dar amândoi am avut senzaţia că o făcea pentru bani, nu din dragoste. Văzând asta, m-am gândit că poate nu era chiar atât de rău că până la urmă nu fusesem adoptat.

În perioada aceea eram peste măsură de deprimat. Mi-am amintit de casa de copii din Italia şi de drăguţa, blânda Alexandria – şi mă gândeam că mai bine aş fi rămas acolo. În plus, eram disperat că nu voi reuşi să-mi găsesc fratele. Nimeni nu voia să mă ajute – şi de unde aş fi putut să încep într-o ţară cu atât de mulţi oameni?

Într-o zi m-am înfuriat atât de tare, încât, ca formă de protest, am părăsit centrul. M-am îndreptat spre gară după-amiaza târziu; era la sfârşitul lui noiembrie, aşa încât era întuneric când am ajuns acolo. Am luat un tren spre Tunbridge Wells şi m-am plimbat pur şi simplu. Mă aşteptam să fiu arestat. Cred că îmi pierdusem minţile. Eram ca un zombi, mă gândeam la sinucidere,

mergând pe mijlocul drumului cu speranţa că mă va lovi o maşină.

După câteva ore de mers, mi-am dat seama că nu aveam unde să mă duc. Trebuia să mă întorc la Appledore. Am sunat la centru să le spun că eram în gară. Unul dintre îngrijitori a răspuns la telefon. Căutam înţelegere, dar nu am găsit-o.

— Gulwali! Mi-e silă de tine! Am făcut atâtea pentru tine. De ce eşti atât de nerecunoscător? Am fost îngrijoraţi din cauza ta.

Când m-am întors, am fugit în camera mea. Nu mă puteam uita în ochii nimănui. Aveam sentimentul că făcusem ceva foarte rău, mă simţeam vinovat. Credeam că mă vor urî cu toţii.

— Gulwali, ne-am pierdut încrederea în tine. Ai pierdut toate libertăţile şi privilegiile pe care le aveai. Acum nu mai ai voie să părăseşti centrul.

Am înţeles că greşisem, dar nu înţelegeau ce haos era în mintea mea?

Coşmarurile pe care le avusesem în Italia şi Grecia s-au întors. Obişnuiam să mă trezesc ţipând, crezând că patul meu era în flăcări, şi aveam o senzaţie de arsură atât de reală, încât alergam la baie să mă bag în apă. Uneori eram atât de panicat, încât nu reuşeam să respir sau să mă mişc – nu puteam decât să stau întins în pat, forţându-mă să respir şi să mă liniştesc. Îmi era dor de mama şi de bunica. Aş fi vrut ca una dintre ele să fie acolo să mă liniştească în timpul spaimei mele nocturne, să mă ţină în braţe şi să-mi spună că totul era în regulă, că nu era decât un coşmar. Dar trebuia să mă calmez singur. Eram singura mea sursă de linişte.

După câteva zile, ceilalţi au mers într-o excursie de o zi în Londra, la London Eye. Drept pedeapsă pentru escapada mea, nu mi s-a dat voie să merg. Am acceptat motivul pentru care eram pedepsit, dar m-am simţit şi mai rău.

Pentru prima oară m-am gândit foarte serios la sinucidere. La

Calais nu-mi păsa dacă trăiesc. Acum voiam doar să mor.

Când s-au întors cu toţii, eram în camera mea.

— Gulwali, deschide uşa!

Unul dintre rezidenţi bătea în uşa dormitorului meu. L-am ignorat; n-aveam niciun chef să-l aud povestind despre cum se distraseră.

— Gulwali, trebuie să-ţi spunem ceva!

— Plecaţi, lăsaţi-mă în pace!

A bătut din nou.

— Gulwali, a spus el, l-am găsit pe Hazrat!

Capitolul 30

În ziua următoare mi s-au împlinit visele. Tremuram în timp ce îngrijitorul îmi dădea telefonul. Nu puteam respira.

— Gulwali?

Am început să oftez. După aceea totul a devenit confuz. Hazrat era aproape isteric de bucurie, bâlbâindu-se şi turuindu-şi povestea. Mi-a spus că nu-şi pierduse nicicând speranţa şi că le-a arătat poza mea de paşaport – pe care i-o dăduse intermediarul în Peshawar – tuturor celor pe care i-a întâlnit pe drum.

Ajunsese în Anglia în urmă cu şase luni şi stătea lângă Manchester. Lua lecţii de engleză la liceu şi lucra într-un magazin. Locuia cu un prieten şi i se dăduse un permis de şedere pentru doi ani, ca solicitant de azil.

Niciunuia dintre noi nu îi venea să creadă întâmplarea prin care reuşise să dea de mine. Fusese la Londra într-o excursie cu liceul, mergând prin South Bank. El şi prietenii lui văzuseră nişte compatrioţi afgani pe lângă London Eye – prietenii mei din Appledore. Au intrat în vorbă, iar în timpul conversaţiei unul dintre cei de la Appledore spusese că la centru era un băiat care arăta exact ca el. Hazrat întrebase de numele băiatului, iar când i l-au spus a început să strige: „E fratele meu! Acela e fratele meu!”.

Asistentul lui social a aranjat să mă viziteze câteva zile mai târziu. Eram foarte emoţionat. Oare fratele meu era la fel? Mă întrebam dacă nu cumva îl schimbaseră nedreptăţile şi traumele la care amândoi fuseserăm supuşi.

Abia l-am recunoscut. Crescuse foarte mult. În timp ce m-a

îmbrăţişat, nu m-am putut abţine să-mi tachinez fratele mai mare, cum făceam mereu:

— Hei, dar te-ai îngrăşat. Cum de s-a întâmplat?

Ne-am petrecut ziua împreună, împărtăşindu-ne poveşti din călătoriile noastre. A lui fusese foarte asemănătoare cu a mea, cu numeroase eşecuri, doar că stătuse mai puţin în Istanbul şi mai mult în Grecia. Şi am plâns amândoi când ne-am gândit la familia noastră din Afganistan.

După ce a plecat am crezut că mi se rupe inima. Nu mă mai puteam gândi decât la două lucruri: să plec din Appledore ca să stau cu el şi să-i conving pe cei de la Ministerul de Interne că aveam doar 13 ani. Mă aşteptau însă alte veşti proaste.

Mi se refuzase azilul.

Iniţial mi se acordase un permis temporar pentru un an, de la data sosirii mele, 17 noiembrie 2007, până în noiembrie 2008 – când, din cauza zilei de naştere incorecte pe care mi-o dăduseră, mi-au spus că aş împlini 17 ani şi că, prin urmare, ar trebui să plec din ţară sau să fiu deportat.

Eram bucuros să pot sta măcar un an – mai bine decât deloc –, dar mă enerva în continuare faptul că nu rezolvasem nimic în privinţa vârstei.

Şi avea să fie şi mai rău: ultimele documente primite aveau menţiunea „Naţionalitate necunoscută”.

Cum puteau spune aşa ceva?

Cea mai grea lovitură am primit-o când mi s-a refuzat permisiunea de a locui cu Hazrat şi mi s-a spus că trebuie să stau în Kent.

Singura veste bună pe care am primit-o a fost în martie 2008, când mi s-a dat un nou asistent social. Era o femeie de origine iraniană, aşa încât am putut comunica şi în farsi, şi în engleza mea stricată. Asta m-a ajutat. De asemenea, din punct de vedere cultural mă simţeam bine cu ea. Asistenta socială de dinaintea ei

îmi păruse puţin rasistă, şi de aceea fusese atât de aspră cu mine. Nassi mă încuraja mai mult, dar chiar şi ea spunea că situaţia mea nu era bună şi că, cel mai probabil, voi fi deportat.

Prin intermediul ei, serviciile sociale mi-au găsit un apartament în Gravesend, într-un bloc de chiriaşi, împreună cu alţi solicitanţi de azil. Era un apartament drăguţ, modern, cu două dormitoare. Celălalt locatar era tot afgan, de douăzeci şi ceva de ani, dar părea să mă considere enervant şi în mare parte mă ignora. Acolo era gălăgie. Unii ascultau muzică toată noaptea, ceea ce-mi accentua sentimentul de singurătate. La fel şi coşmarurile.

Colegul meu de apartament credea că ţipetele mele din timpul nopţii erau deliberate şi i s-a plâns lui Nassi. Umilinţa de a fi mustrat pentru ceva ce nu puteam controla a fost picătura care a umplut paharul: ajunsesem la limită.

A doua zi am intrat calm într-o farmacie şi am cumpărat un flacon de paracetamol.

Şi am înghiţit toate pastilele.

Capitolul 31

Colegul de apartament m-a găsit inconştient şi a chemat o ambulanţă. La spital mi-au dat ceva ca să vomit pastilele. Stomacul meu, care deja suferise foarte mult, era în agonie, în timp ce mie îmi era rău încontinuu şi vomam o fiere verde într-o găleată. Personalul spitalului a fost drăguţ cu mine, iar eu am apreciat lucrul ăsta.

Am stat acolo câteva zile, după care am fost trimis acasă. Şi viaţa mea solitară a continuat.

Nu mergeam la şcoală, nu lucram. Zilele treceau la nesfârşit, plictisitoare, singuratice. Mi-am cumpărat câteva cărţi de la magazinul caritabil din localitate şi am folosit timpul încercând să-mi îmbunătăţesc engleza. Citeam şi Coranul, iar asta îmi dădea întotdeauna o stare de linişte. Eram îngrozitor de răvăşit. În islam, suicidul este clar interzis. Mă simţeam foarte vinovat pentru ceea ce încercasem să fac. Totuşi aveam sentimentul puternic că acesta fusese un alt test al credinţei mele. Mă simţeam suspendat între realitatea pământească brutală a existenţei mele şi liniştea rugăciunilor. Ceea ce făcusem era greşit şi ştiam lucrul ăsta, dar în acelaşi timp simţeam că Dumnezeu nu mă abandonase.

Nessi m-a ajutat să intru la North West Kent College ca să studiez engleza, două zile pe săptămână. Le-am arătat profesorilor primul meu act de identitate, conform căruia aveam 13 ani, spunându-le că nu ar trebui să fiu acolo, ci la şcoală. Dar, din nou, au zis că nu mă pot ajuta.

Am mers la colegiu câteva luni. Bineînţeles că ceilalţi elevi erau mai mari – toţi liceeni –, dar şi ei se chinuiau să se adapteze la viaţa de acolo. Câţiva consumau foarte mult alcool în încercarea de a-şi omorî plictiseala – sau poate era o metodă de automedicaţie pentru a nu mai simţi trauma. Unul a încetat brusc să mai vină la şcoală şi am auzit că fusese arestat pentru că a atacat pe cineva.

Cred că, după ce creşti într-un sistem cultural rigid cum era al meu, poate fi foarte greu pentru nou-sosiţi să facă faţă bruştelor libertăţi sociale pe care le oferă Marea Britanie. Iar fără bani este greu să-ţi găseşti o ocupaţie. Primeam o alocaţie pentru tineri de 94 de lire pentru două săptămâni, cu care trebuia să-mi cumpăr tot ce aveam nevoie, inclusiv bilete de autobuz. Eram bun la gestionarea bugetului şi învăţasem să vânez chilipiruri, căutând oferte speciale şi mâncare la preţ redus în supermarket, dar tot era un chin.

Shafique învăţa la acelaşi liceu cu mine şi de multe ori venea să mă viziteze, ceea ce mă ajuta, însă nici cele mai mari eforturi ale lui nu reuşeau să mă scoată din starea în care mă aflam. Mi-era dor de fratele meu. Iar pentru mine era o tortură ca, după atâta timp, să stau în aceeaşi ţară cu el şi să nu putem fi împreună.

Mi-am folosit toată alocaţia şi mi-am cumpărat un bilet de tren către Manchester. Odată ajuns acolo, am sunat-o pe Nassi, asistenta mea socială, şi i-am spus că nu mă mai întorc.

— Trebuie să te întorci. Eşti înregistrat în Kent. Vei avea probleme serioase. Mergi şi vizitează-ţi fratele dacă vrei, dar dacă nu te întorci, te declar dispărut.

Nu vedeam cum putea fi mai rău de atât.

Mi-am zis că, dacă nimeni nu voia să mă ajute, aveam să mă ajut singur. La Manchester am intrat efectiv în câteva şcoli locale şi i-am rugat să mă accepte. Mi-au spus că nu puteau face nimic.

Încă o dată mi-am dat seama că această ţară are sisteme – sisteme pe care trebuia să le înţeleg înainte să le fac faţă.

Primul pas era să-mi dovedesc data naşterii.

Hazrat şi cu mine am mers la ambasada afgană din Londra. Am solicitat un nou paşaport, dându-le drept dovadă actul meu de identitate de imigrant – primul în care era menţionată vârsta mea reală. De asemenea, a trebuit să obţin scrisori de la alte două persoane care puteau certifica cine eram şi câţi ani aveam.

Când am primit paşaportul, l-am trimis la Ministerul de Interne drept dovadă, însă planul s-a întors împotriva mea. Cei de la Ministerul de Interne au întrebat de ce, dacă eram solicitant de azil, m-am dus la ambasada ţării mele. Dar în cazul meu aceasta era o întrebare stupidă: eu nu fusesem persecutat de guvernul ţării mele (ca mulţi refugiaţi din alte părţi, care fuseseră nevoiţi să plece din ţara lor şi să ceară azil). În cazul meu, ceea ce mă determinase să plec fusese o combinaţie între talibani şi armata americană.

De asemenea, eram într-un conflict interior major în privinţa felului în care vedeam Regatul Unit. Acum că eram aici cu familia mea, îmi doream foarte mult să rămân, dar consideram că această ţară era parţial răspunzătoare pentru războiul din ţara mea. Marea Britanie era principalul aliat al Statelor Unite. În plus, consideram că Marea Britanie era răspunzătoare pentru un lanţ de evenimente istorice care au aruncat Afganistanul în starea de instabilitate şi haos din ziua de azi, dacă ne întoarcem la Linia Durand şi la cele două războaie anglo-afgane din 1839 şi 1868. Simţeam un amestec confuz de recunoştinţă şi, ca să fiu sincer, de ură. Nu reuşeam să fac faţă acestor emoţii contradictorii.

În timp ce eram în Manchester, unii dintre prietenii fratelui meu mi-au povestit despre un loc numit Starting Point, în apropiere de Bolton. Era un centru educaţional special pentru copiii care abia ajunseseră în Regatul Unit. Starting Point oferea o

educaţie intensivă în domenii de bază, precum şi un program intensiv de învăţare a limbii engleze.

Directoarea şcolii, o femeie pe nume Katy Kellett, a fost de acord să mă vadă. În timp ce stăteam în biroul ei şi beam o ciocolată caldă, m-a cuprins un sentiment de calm. Imediat m-a făcut să mă simt în siguranţă, în timp ce îi explicam situaţia în care mă aflam, având grijă să scot în evidenţă disputa pe marginea vârstei mele.

Următoarele cuvinte pe care mi le-a spus au schimbat totul pentru mine:

— Gulwali, eu te cred. Poţi veni să înveţi aici.

Mi-a zis că dispute legate de vârstă, ca în cazul meu, apăreau tot timpul. Abia mi-am putut reţine bucuria în timp ce ea a rugat-o pe secretară să scoată la imprimantă o scrisoare care să confirme că învăţam acolo şi să-mi dea o uniformă nouă de la magazinul şcolii. De asemenea, doamna Kellett mi-a promis că va lua legătura cu Nassi şi va rezolva problema. Era de o bunătate copleşitoare. Apoi a vorbit cu cei de la Serviciile Sociale din Manchester în numele meu şi i-a rugat să-mi transfere la ei dosarul din Kent. Însă i-au spus că nu pot face lucrul ăsta deoarece avuseseră experienţe neplăcute în colaborarea cu Kentul şi că nu vor să se implice. Într-un final mi s-a permis să rămân în Manchester, dar oficial eram în continuare în grija celor din Kent – era total aiurea.

Însă doamna Kellett a reuşit să-i convingă pe cei de la Serviciile Sociale din Kent să-mi găsească un loc unde să stau în Manchester. Hazrat locuise cu nişte prieteni, care se săturaseră să stau şi eu acolo. Ea mi-a aranjat să stau într-un loc numit Bedspace, în Hulme, în sudul Manchesterului. Era ceva asemănător cu prima cazare independentă din Gravesend – locuinţe împărţite cu altcineva, situate într-un bloc –, însă de data asta colegul meu de apartament era un bărbat din Kashmir, la

vreo 30 de ani. Deoarece Ministerul de Interne insista în continuare că aveam 16 şi nu 13 ani, trebuia să locuiesc cu adulţi. În fiecare zi eram nevoit să schimb două autobuze ca să ajung la Starting Point, dar nu mă deranja. Eram pur şi simplu foarte fericit că puteam merge acolo.

Anul 2008 s-a sfârşit şi odată cu el a trecut şi a paisprezecea mea aniversare. Pentru prima oară în doi ani începeam să mă simt din nou copil. Starting Point m-a făcut comandantul şcolii, lucru de care mă simţeam foarte mândru.

Faptul că eram la şcoală m-a ajutat cu adevărat să-mi îndulcesc viziunea mai dură pe care o aveam asupra Regatului Unit. Îmi plăcea că eram apreciat şi că oamenilor le păsa de realizările mele. De fiecare dată când primeam o notă bună sau o steluţă aurie, puţin din copilul normal din mine ieşea la suprafaţă.

Acolo erau copii din toată lumea: unii căutau azil, alţii proveneau din familii de migranţi care se mutaseră în Regatul Unit pentru a lucra. Numărul celor care frecventau locul fluctua, fiind uneori vreo cincizeci, alteori în jur de zece. Apreciam cu adevărat faptul că Marea Britanie voia să le ofere unor copii ca noi o şansă. Starting Point a devenit familia mea. Îmi plăcea să stau în faţă la orele doamnei Brodie, ridicând mâna pentru a pune întrebări.

— Gulwali, poţi să taci măcar două minute şi să-i laşi şi pe ceilalţi copii să pună o întrebare, mă necăjea ea zâmbind, văzându-mi entuziasmul.

Dar eram foarte hotărât să învăţ şi să folosesc fiecare minut. În pauze obişnuia să-mi facă pâine prăjită şi ceai şi să stea de vorbă cu mine. Îmi plăcea foarte mult de cele două doamne, Brodie şi Kellett – amândouă m-au ajutat foarte mult.

O dată pe săptămână, elevii de la Starting Point vizitau un cămin de bătrâni din zonă. Îmi plăcea foarte mult, deoarece îi

iubeam pe bătrâni – îmi aminteau de bunicii mei. Îmi părea rău că erau nevoiţi să locuiască acolo, departe de familiile lor. Unii nici nu mai aveau familie.

Cred că în perioada aceea eram absolut copleşit. După toate bătăliile purtate pentru a supravieţui, nu reuşeam să mă obişnuiesc cu gândul că viaţa mea începea să se îmbunătăţească. Şcoala căuta să facă în aşa fel încât să-mi recâştig o oarecare normalitate, să încerc să fiu din nou copil. Dar în sinea mea eram rând pe rând îngrozit, trist sau furios. Trecerile de la o stare la alta erau cumplite. Uneori eram şi eu speriat de furiile mele, dar nu ştiam cum să le fac faţă sau cui să cer ajutorul. Nu voiam să le destăinui profesorilor mei cât eram de furios, deoarece nu doream să gândească rău despre mine.

Şi în fiecare noapte mă trezeam transpirat şi plângând, căci coşmarurile îmi încleştau sufletul.

Cu cât viaţa mea devenea mai normală, cu atât mai mult simţeam că pierd controlul. Cu cât erau mai stabile circumstanţele din jurul meu, cu atât mă simţeam mai traumatizat. Acea confuzie m-a mutilat, învăluindu-mă în depresie şi frică. Dar nu aveam cui să cer ajutorul.

După tentativa mea de suicid mi se oferise consiliere. M-a ajutat puţin, dar am făcut doar câteva şedinţe. Din cauza disputei cu serviciile sociale pe marginea vârstei mele, nu beneficiam de serviciile de protecţie a copilului, aşa că nu eram cu adevărat monitorizat.

M-am gândit să le spun doamnei Brodie şi doamnei Kellett cât de speriat eram, dar, în mod prostesc, am crezut că, dacă le spun adevărul, n-or să mă mai simpatizeze. Nu reuşeam să văd o cale de a evada din propria mea minte. Am început să-mi planific propria moarte. M-am gândit să sar de pe podul care trecea pe deasupra unei autostrade din apropiere sau să mă arunc sub roţile unui tren, dar apoi m-am gândit că s-ar putea să doară prea

tare, aşa că m-am speriat.

Aşa că m-am dus la farmacie şi din toată alocaţia am cumpărat pastile. Le-am înghiţit pe toate.

De data aceasta aproape că am reuşit; m-a găsit Inginerul, care venise într-o vizită neaşteptată. A sunat la 999 şi am fost dus grabnic la spital cu o ambulanţă. Inginerul a venit cu mine şi l-a sunat pe Hazrat să-i dea vestea.

Hazrat a plâns lângă patul meu şi m-a pus să jur că n-am să mai fac aşa o prostie.

— Am trecut prin toate astea ca să mori acum, Gulwali? Ce mă fac dacă te pierd?

Bineînţeles că mă simţeam vinovat. Dar eram în continuare atât de pierdut şi de nefericit, încât probabil că aş fi încercat şi a treia oară. Însă m-a salvat vocea mamei mele. Unul dintre prietenii lui Hazrat fusese deportat în Afganistan şi a promis să ia legătura cu familia noastră. Nu prea mă aşteptam să o facă. Dar după trei săptămâni l-a sunat pe Hazrat pentru a-i da numărul ei de mobil. El a spus că se bucurase foarte tare să audă că eram în siguranţă. Qubat îi zisese că ajunseserăm în Grecia, până unde plătise pentru noi. Dar cum nu ne mai auzise vocile de mai bine de doi ani, nu ştia dacă Qubat minţea sau spunea adevărul.

La câteva secunde după ce a primit numărul, Hazrat a sunat, punând telefonul pe speaker.

— Băieţi? Voi sunteţi?

Avea o voce agitată, tremurătoare. Simţeam că tremur.

— *Morya*, eu sunt, Gulwali!

Apoi, dintr-odată, am început cu toţii să râdem şi să plângem în acelaşi timp. Ne-a povestit ce făceau cei mici, cum erau lucrurile pe acasă. Eu i-am povestit despre şcoală, Hazrat despre liceu. Eram atât de repeziţi, de plini de entuziasm, încât vorbeam unii peste alţii. Abia după ce am închis telefonul ne-am dat seama că nu vorbiserăm mai nimic despre călătorie. Nu sunt sigur că aş

fi putut găsi cuvinte să-i povestesc prin ce trecusem. E bine ca unele lucruri să rămână nespuse.

Simplul fapt că i-am auzit vocea a schimbat totul pentru mine. Mă simţeam ca şi cum mi-aş fi schimbat priorităţile. Se sacrificase foarte mult ca să ne aducă aici. Trebuia să o fac mândră.

Cei de la Starting Point s-au folosit de a doua mea tentativă de suicid pentru a intra cu adevărat în disputa pe tema vârstei mele. De luni de zile mă observaseră la ore, făcând propria lor evaluare, după care au anunţat atât Serviciile Sociale din Kent, cât şi Ministerul de Interne că, după părerea lor, eram un copil de 14 ani.

De acum eram elevul care studiase cel mai mult la Starting Point. Majoritatea copiilor veneau acolo cam pentru şase săptămâni, până când primeau un loc într-o şcoală locală. Scopul centrului era să-i obişnuiască pe copii cu educaţia şi limba engleză înainte să intre în sistemul general de şcolarizare. Dar până nu demonstram că aveam 14 ani, nicio şcoală din zonă nu mă putea prelua.

— Ai să stai aici cu noi până clarificăm problema, Gulwali, mi-a spus doamna Kellett. Chiar şi doi ani, dacă trebuie, dar nu te lăsăm.

Ea şi doamna Brodie erau singurii adulţi pe care îi credeam şi în care aveam încredere.

Datorită intervenţiilor lor, am reuşit să-mi asigur un nou interviu pentru a discuta cererea mea de azil şi pentru a face apel la decizia de respingere. Nassi, asistenta mea socială din Kent, era acolo, dar interviul a fost efectuat de Serviciile Sociale din Bolton.

Întâlnirea a fost cam în genul celor la care participasem înainte: cinci oficiali stând în jurul unei mese, împreună cu un translator, îmi puneau întrebări. Dar de data aceasta era cum nu se putea mai bine, căci aveam aliaţi: Nassi şi doamna Kellett, precum şi un avocat de la Action for Children, o organizaţie

naţională de caritate pentru ajutorarea copiilor şi tinerilor adulţi vulnerabili şi neglijaţi, cum eram eu.

După întâlnire, Nassi a făcut un nou raport pentru Kent. Acum avea certificatul meu de naştere şi paşaportul afgan. Cei din Kent au vorbit cu cei de la Starting Point, spunând că erau dispuşi să accepte că eram mai tânăr decât afirmaseră ei iniţial, dar că doreau să accept că eram născut în 1992 şi nu în 1994, deci că aş avea puţin sub 16 ani. Era o nebunie. Cum să accept aşa ceva? Nu era vârsta mea reală. Dar în loc să mă supăr, mi s-a părut amuzant. Însă această nouă ofertă făcea măcar ca lucrurile să se mişte în direcţia potrivită.

În cele din urmă, după numeroase tărăgănări, Seviciile Sociale din Kent mi-au reevaluat vârsta şi au acceptat ceea ce le spusesem de la început: că ziua mea de naştere era 11 octombrie 1994. Tot atunci, Ministerul de Interne mi-a scris, informându-mă că îmi va reanaliza cazul. Mi s-a eliberat un permis de şedere în Marea Britanie până la împlinirea vârstei de 18 ani.

A fost cea mai frumoasă zi din viaţa mea de când plecasem de acasă. Şi nu după mult timp lui Hazrat i s-a permis să devină tutorele meu legal, putând astfel să închiriem o casă împreună în Bolton.

Starting Point a început să îmi caute o şcoală. Mă întrista să părăsesc locul acela care-mi devenise refugiu, dar eram încântat că puteam în cele din urmă să merg la o şcoală adevărată. Am fost intervievat la Essa Academy din Bolton, de către domnul Khaliq.

— Crezi că ai să poţi face faţă, Gulwali? a întrebat el.

Îl cunoşteam deja, deoarece îl văzusem la Starting Point. Obişnuia să glumească cu mine, spunându-mi că într-o zi voi veni la şcoala lui, dar să nu mă aştept la bunătăţi precum ceaiul şi pâinea prăjită pe care mi le făcea doamna Brodie.

— Da, am să pot.

Mai erau doar două luni din anul academic. I-am rugat să mă

înscrie în clasa a noua, sub grupa mea de vârstă, pentru a avea timp să recuperez.

La începutul clasei a zecea, toţi ceilalţi elevi îşi alegeau materiile pentru examenele de obţinere a diplomei. M-am simţit foarte frustrat când mi s-a spus că engleza mea nu era suficient de bună pentru a mi se permite să dau vreun examen; în schimb am fost introdus în grupele de începători la matematică, ştiinţe, engleză şi alte materii de bază. Cei de la şcoală mi-au zis că, în lipsa altor calificări, acela era singurul drum care mi se deschidea spre o viitoare carieră.

Când am început să merg la o şcoală publică, cel mai greu a fost să-mi fac prieteni. Trecusem de la un centru cu cel mult cincizeci de elevi la o şcoală cu o mie. Ceilalţi copii mă speriau. Nu reuşeam să înţeleg de ce unii dintre ei nu voiau să înveţe, făcând în schimb tot felul de prostii şi purtându-se urât cu profesorii. De asemenea, nu-mi plăcea sportul şi, mai ales, mi-era groază să mă schimb în faţa tuturor la orele de educaţie fizică. Din cauza culturii mele, îmi era greu să fac asta şi mă înroşeam tot în timp ce mă îmbrăcam cu echipamentul pentru educaţie fizică, iar ceilalţi băieţi râdeau de disconfortul meu.

Unul dintre momentele mele preferate a fost o excursie cu şcoala, la ora de geografie, la Scafell Pike, cel mai înalt munte din Anglia. Am urcat pe el. În timp ce ceilalţi copii pufăiau şi gemeau, eu am luat-o înainte ca un campion. După câte traversări de lanţuri muntoase şi trecători avusesem parte în călătoria mea, această ascensiune a fost floare la ureche.

Capitolul 32

Încet, dar sigur m-am acomodat şi mi-am făcut prieteni. Încă mai locuiam cu Hazrat. Acum că eram în mod oficial copil, serviciile sociale mă urmăreau mai îndeaproape, asigurându-mi mai multă consiliere. Consilierul era foarte drăguţ, dar pentru mine tot era ciudat să-i povestesc unui străin ce probleme am. Mă simţeam mai în largul meu să vorbesc cu doamna Brodie şi cu doamna Kellett, adulţi pe care ajunsesem să-i iubesc şi în care aveam încredere şi care, într-un târziu, mi-am dat seama că nu aveau să mă respingă oricât de furios sau de confuz eram.

M-am avântat în viaţa şi activităţile şcolare, reuşind să iau certificatele de bronz şi de argint ale Duke of Edinburgh's Award, un excelent program de dezvoltare personală pentru tineri fondat în anii 1950 de către ducele de Edinburgh. Îmi venea să râd când mă gândeam că eu, un afgan, eram la un curs conceput de consortul reginei. Odinioară, simplul gând că aş putea face aşa ceva ar fi părut o imensă trădare a principiilor mele. Acum vedeam participarea la aşa ceva ca un adevărat privilegiu. Programul era foarte dur şi acoperea diverse activităţi, de la învăţarea unei limbi noi până la sport şi voluntariat. O parte o constituiau activităţi acvatice, precum mersul cu caiacul sau salvarea vieţii cuiva, astfel încât a trebuit să învăţ să înot.

Tremuram ca varga când am intrat în apă la prima mea lecţie de înot. Sincer să fiu, nu credeam că m-aş putea descurca, nu după acea experienţă îngrozitoare când era cât pe ce să mă înec în Marea Egee. Însă ceilalţi tineri de la curs şi instructorul m-au

încurajat văzându-mă cum tremur pe marginea bazinului.

— Hai, Gulwali, că vom avea grijă de tine! Ai să te descurci.

Instructorul m-a ţinut strâns de mână în timp ce eu, prudent, mă lăsam condus în zona cu apă mai puţin adâncă. Faptul că am reuşit a constituit pentru mine o mare victorie. Dacă puteam face asta, puteam face orice.

După şase luni în clasa a zecea ştiam că engleza mea se îmbunătăţise considerabil. Am mers să vorbesc cu directorul, hotărât să-l conving să mă lase să-mi dau examenele GCSE[1].

— Bine, Gulwali, poţi să le dai, dar să nu fii dezamăgit dacă nu le treci.

Am ales IT, matematică, urdu, religie şi geografie, precum şi materiile de bază la engleză, matematică şi ştiinţe.

Religia era ciudată, dar fascinantă. Era prima dată când învăţasem despre creştinism şi iudaism. Nu reuşeam să înţeleg de ce oameni de diferite religii se războiau atât de des unii cu alţii, deoarece învăţasem că toate religiile abrahamice se bazează pe aceeaşi esenţă: existenţa unui singur Dumnezeu.

Eram mai înnebunit de orele de educaţie civică şi studii sociale pe care toţi elevii trebuiau să le facă. Aici discutam despre chestii cum ar fi etica morală şi educaţia sexuală. Nu înţelegeam de ce ar vrea cineva ca tinerii să cunoască diverse lucruri despre sex. În mintea mea, dacă îi spuneai unui adolescent cum să facă rost de mijloace de contracepţie, nu ai fi făcut decât să-l încurajezi. În societatea afgană nu se obişnuia să se discute despre aşa ceva, nu înainte de căsătorie. Tot ce puteam să fac era să nu fug din clasă acoperindu-mi urechile cu mâinile.

Mă schimbasem destul de mult, dar nici chiar aşa. Păstrasem legătura cu prietena mea, doamna Brodie de la Starting Point; o vizitam o dată pe săptămână, iar ea îmi pregătea cina. Familia ei – soţul şi cei doi fii – se purtau foarte frumos cu mine şi îmi plăcea să merg să-i văd. Unul dintre băieţi era un pasionat jucător de

rugby. I-am spus că aş vrea să învăţ şi eu, numai să nu mă lovesc.

— Gulwali, îmi place entuziasmul tău, dar dacă nu vrei să te loveşti şi nu îţi place să te schimbi în faţa celorlalţi băieţi – a spus el râzând –, nu cred că ar fi un sport potrivit pentru tine.

În al doilea an al examenelor mele GCSE am început să mă lupt din nou. Materiile erau grele şi depresia mă măcina în continuare. Ştiam că dacă cedez voi fi din nou tentat să mă sinucid. M-am hotărât să încerc să-mi păstrez optimismul făcând lucruri bune pentru alţii.

Şcoala m-a desemnat ambasador pentru cei proaspăt sosiţi din alte ţări. Fusesem unul dintre acei copii pierduţi şi speriaţi dintr-o ţară străină şi ştiam cât de greu era să te integrezi. Puteam să-i ajut. Cu ajutorul profesorilor mei, am conceput un plan şcolar care să ofere mai mult sprijin moral şi academic nou-sosiţilor, pentru ca, atunci când ajung aici, elevii imigranţi să poată „înota", nu să se „înece".

Planul a funcţionat atât de bine, încât a fost adoptat şi de alte şcoli din zonă, ceea ce m-a făcut foarte mândru. De asemenea, am devenit membru al consiliului şcolii şi elev voluntar la bibliotecă. Pentru mine era o mare bucurie, căci cel mai mult îmi plăcea să-mi petrec timpul liber în bibliotecă.

În octombrie 2010, când am împlinit 16 ani, Hazrat a trebuit să se întoarcă în Afganistan pentru a fi împreună cu mama şi cu fraţii mei. A fost o decizie foarte grea. Ştia că putea fi în pericol, dar, în urma unor incidente grave, ajunseserăm la concluzia că mama şi fraţii noştri nu erau în siguranţă. Mă îngrozea gândul că n-am să-l mai văd nicicând, dar am încercat să fiu curajos. Amândoi am simţit că mama riscase totul ca să ne salveze vieţile. Acum viaţa ei era în pericol, aşa încât era rândul lui să-i fie aproape. A fost cumplit de greu să-mi iau rămas-bun de la fratele meu şi să rămân singur, dar am făcut faţă, deoarece mă liniştea gândul că se duce să ajute familia.

Serviciile sociale erau în continuare răspunzătoare de mine şi voiau ori să mă întorc în Kent, ori să fiu dat în plasament.

În primul an când ajunsesem în Marea Britanie aş fi vrut cu disperare să fiu dat în plasament, dar acum eram un elev model, aveam prieteni. De nevoie, învăţasem să mă descurc de unul singur, şi totuşi abia acum mă obişnuisem, pe când ei insistau că nu pot. Ca întotdeauna, sistemul părea ilogic.

În decembrie 2010, doamna Brodie m-a dus cu maşina să cunosc o potenţială familie adoptivă. Locuia într-o fostă casă parohială mare, aproape de Bolton.

— Este în mijlocul pustiului, m-am plâns eu. Nu mai are rost să mergem.

Încurajându-mă uşor, ca întotdeauna, doamna Brodie a insistat ca, înainte să mă hotărăsc, să mergem cel puţin să cunoaştem familia.

Ningea puternic în ziua când m-a dus acolo cu maşina. Locuiam singur de două luni, fără Hazrat şi fără încălzire centrală. Cred că doar frigul m-a făcut să accept să merg şi să cunosc o familie adoptivă.

Era un cuplu căsătorit, Sean şi Karen. Aveau un băiat, care era mare şi trăia departe de casă. Mai aveau doi copii în plasament, un băiat şi o fată, ambii britanici.

Când Sean mi-a arătat casa şi unde aş putea dormi, am refuzat politicos, dar hotărât:

— Mulţumesc, dar nu vin.

Încă insistam să mi se permită să trăiesc de unul singur. Dar doamna Brodie mă cunoştea suficient de bine încât să ştie că uneori eram cel mai mare duşman al meu. M-a bătut la cap până m-a convins să încerc.

M-am mutat chiar înainte de Crăciun. Ceea ce nu puteam să înţeleg era faptul că Sean pregătea cina, nu Karen. Mă schimbasem foarte mult şi deschisesem ochii către lume, dar în

anumite privinţe, în sinea mea, eram acelaşi băiat conservator de la ţară care fusesem dintotdeauna. M-am chinuit să înţeleg de ce un bărbat căsătorit ar găti, când are o soţie. M-am gândit că asta îl făcea pe Sean mai puţin bărbat şi, complet nepoliticos, nu am vrut să mănânc din ceea ce pregătise.

Dar în seara aceea, în timp ce el se asigura că mă acomodez, am fost mişcat de faptul că cumpăraseră un birou pentru camera mea. Era vechi, făcut dintr-un stejar solid. Mi-am trecut degetele peste el, gândindu-mă la frumuseţea gestului lor.

În seara următoare am mâncat din mâncarea lui Sean şi i-am spus că era delicioasă. Vorbeam cât se poate de serios. S-a oferit să-mi dea lecţii de gătit; am acceptat. În săptămânile următoare mi-a arătat cum să gătesc curry şi mâncăruri italiene şi mexicane. Mi-a explicat că gătea fiindcă îi făcea plăcere şi deoarece Karen – tuşa Karen, cum îi spuneam eu – lucra mult la serviciu. A spus că mariajul înseamnă parteneriat şi muncă în echipă. Privindu-i pe Sean şi Karen, care păreau foarte fericiţi şi îndrăgostiţi, am început să gândesc altfel. Mi-am dat seama că opiniile mele erau consecinţa faptului că mă născusem într-o cultură diferită, o cultură la care ţineam şi în care credeam cu pasiune în continuare – însă aici oamenii trăiau altfel.

Cred că am realizat că puteam respecta această cultură diferită, onorându-mi în continuare propriile idealuri şi credinţe. Nimeni nu mă obliga să resping islamul, să devin laic sau creştin. M-au acceptat aşa cum eram, astfel încât nu aveam niciun motiv să-i resping. Viaţa în cadrul unei familii adoptive a fost asemenea unei curse de urmărire culturală, probabil cel mai important lucru care m-a ajutat cu adevărat să încep să mă adaptez traiului în Marea Britanie.

Am continuat să învăţ foarte mult, iar Sean s-a oferit să mă ajute. Într-o seară, la puţin timp după ce m-am mutat, i-am dat o foaie de hârtie pe care îmi scrisesem orarul:

— Uite, ăsta-i orarul meu pentru teme.

— E pentru tine, nu? Vrei să te ajut să te ţii de el?

— Nu, este pentru tine. Sunt perioadele în care am nevoie de tine să mă ajuţi la teme.

A râs atât de tare, încât am crezut că va cădea de pe scaun.

— Gulwali, este prima dată când un copil din plasament mi-a făcut *mie* un orar pentru teme.

Viaţa împreună cu Sean şi Karen a făcut să-mi dispară depresia. Mă descurcam bine la şcoală şi îmi plăcea să vin acasă să-i povestesc tatălui meu, să le arăt lucrările care-mi erau apreciate. Adunasem atât de multe certificate şi insigne pentru realizările mele, încât Sean obişnuia să mă necăjească, spunând că toate insignele de pe puloverul meu mă făceau să arăt ca un general. Aveam parte de iubire şi căldură şi eram încântat de strălucirea lor.

Acum eram în clasa a unsprezecea şi se apropiau examenele GCSE. Fusesem făcut ambasador pentru întreaga Essa Academy, monitor, consilier şcolar – mă avântasem în viaţa şcolară şi simţeam că locul meu era acolo.

Mi-am surprins profesorii cu rezultatele la examenele GCSE: am luat un A la urdu şi B-uri şi C-uri la celelalte materii. Domnului Badat, directorul, nu-i venea să creadă că reuşisem să iau C la engleză; eram singurul de la clasele cu materii de bază care luasem la toate obiectele cel puţin C. Când am luat B la matematică, acoperind întreaga materie în şase săptămâni, şeful catedrei de matematică, domnul Hussein, a numit anul nostru „Anul lui Gulwali”.

În septembrie 2011 m-am mutat la Bolton College pentru a-mi da examenele A Level (avansaţi) în politică, economie, filosofie şi urdu. Am făcut şi un proiect de cercetare extins legat de problemele cu care se confruntă tinerii refugiaţi în domeniul educaţiei.

Mi-am urmat activismul politic şi în afara şcolii, devenind un avocat regional pentru copiii aflaţi în plasament, în special refugiaţi. Am participat la alegerile din Regatul Unit pentru parlamentul tinerilor. Deşi am pierdut, am fost recrutat de British Youth Council şi rugat să mă alătur National Scrutiny Group, care fusese format pentru consilierea guvernului în privinţa politicii şi a felului în care ea îi afectează pe tineri. De asemenea, m-am alăturat aripii tinere a Partidului Laburist. Voiam să învăţ mai multe despre sistemul politic britanic deoarece mă interesa cu adevărat să fiu activist. Simţisem că Partidul Laburist era cel mai divers şi că acolo m-aş integra cel mai bine. Desigur, încă mai aveam probleme mari cu Tony Blair şi cu decizia lui de a participa la invadarea ţării mele şi a Irakului. Ştiam însă că nu toţi membrii Partidului Laburist îi împărtăşeau opiniile.

Totuşi, eram în continuare foarte confuz. Uneori eram copleşit de furie. În ciuda progresului meu, erau zile când simţeam că dau înapoi, consumat de vină, confuzie şi frustrare faţă de naţiunea străină în care mă chinuiam atât de tare să trăiesc. Când eram în preajma altor tineri afgani refugiaţi, acele sentimente se intensificau, toţi simţindu-ne dezrădăcinaţi, nişte rataţi. Iar dacă vorbeam despre politică sau despre problemele de acasă, nu făceam decât să înrăutăţim situaţia.

Unii dintre prietenii mei s-au implicat în grupări extremiste radicale islamiste, grupări care vânează oameni vulnerabili şi singuri – oferă prietenie şi fraternitate, reuşind cu multă abilitate să găsească şi să manipuleze traumele sau problemele nerezolvate ale unei persoane. Eu continuam să fiu furios şi mă luptam să-mi găsesc calea într-o cultură nouă, aşa că nu le-ar fi fost greu să-mi spele creierul. Am fost invitat să particip la discuţii şi să mă duc la anumite moschei care aveau în mod clar nişte abordări mai radicale, dar, din fericire pentru mine, eram prea ocupat cu celelalte activităţi ale mele. Dacă n-ar fi fost aşa,

recunosc sincer că aş fi ajuns şi eu extremist. Dar, de-a lungul timpului, legăturile solide pe care, prin intermediul şcolii, le aveam cu alte organizaţii de tineret m-au salvat. Învăţam că aveam ocazia să mă fac auzit şi să influenţez procesele politice şi pe cele de luare a deciziilor. Ştiam că toate acestea erau pentru mine şanse extraordinare de a face ceva mult mai folositor şi mai productiv decât să mă las atras în grupări distructive ce promovau doar ura.

De asemenea, eram atât de ocupat în încercarea mea de a-mi îmbunătăţi studiile şi a învăţa engleza, încât nu aveam timp să intru în legătură cu indivizi care-şi plângeau de milă. Dar înţeleg de ce, în lipsa unor alternative, unii dintre cunoscuţii mei s-au lăsat târâţi în asemenea grupări. Erau singuri, nu aveau nimic de făcut, nu aveau bani şi erau lipsiţi de orice sprijin. Izolarea i-a dus în mâinile predicatorilor radicali.

În schimb eu deveneam extrem de ambiţios. Îmi dădusem seama că, dacă mă descurcam mai bine şi realizam mai multe, aveam şanse sporite ca, într-o zi, să mă întorc acasă în siguranţă. Am început să mă gândesc că, dacă aş merge acasă, aş putea da o mână de ajutor pentru ca Afganistanul să devină un loc mai sigur, astfel încât niciun copil să nu cunoască suferinţele pe care le îndurasem eu. Pe scurt, cred că începeam să-mi pun la îndoială gândirea rigidă şi să dezvolt noi idei în timp ce reafirmam anumite tendinţe pe care le aveam mai demult. Începeam să apreciez cu adevărat faptul că Marea Britanie este un loc în care oameni din întreaga lume pot trăi în pace. Un loc al libertăţii, unde poţi face orice.

Chiar nu ştiu cum sau de ce eram atât de pornit în acel moment – era şi felul meu de a-mi arăta cumva recunoştinţa faţă de societatea britanică. Primisem atât de mult din partea Regatului Unit, încât voiam să fac ceva pentru ţara mea adoptivă. În plus, voiam să ajut şi alţi tineri. Ştiam cum e să nu ai pe

nimeni. După toate experienţele teribile prin care trecusem, nu voiam să mai pierd o clipă. Căutam să profit de orice oportunitate, de fiecare şansă, de posibilitatea fiecărei experienţe.

În weekenduri participam la un curs pentru intrarea la Universitatea din Manchester, organizat pentru a-i ajuta pe tinerii din mediile dezavantajate să acceadă la universităţi de elită. Dacă îl absolveam, s-ar fi adăugat la punctajul meu de admitere la universitate. Mă îngrijora gândul că s-ar putea să nu obţin notele de care aveam nevoie pentru a-mi urma visul de a studia ştiinţele politice, aşa că încercam în felul ăsta să mă asigur că voi primi locul la cursul pe care mi-l doream.

În octombrie 2012 am împlinit 18 ani. Permisul meu de şedere expirase, iar Ministerul de Interne mi-a analizat din nou cererea de azil. A fost o perioadă foarte tensionată şi plină de griji, legate în special de testele mele A Level, admiterea la universitate, examenele care se apropiau. Eram hotărât să reuşesc. Cu ajutorul lui Sean şi al doamnei Brodie, am scris peste tot, tuturor celor care credeam că m-ar putea ajuta, de la membri ai parlamentului pe care îi întâlnisem prin intermediul Partidului Laburist până la organizaţii în care fusesem înscris, profesori şi alte persoane care mă cunoşteau. Mesajul meu către Ministerul de Interne era că Afganistanul nu constituie pentru mine un loc sigur; în plus, am muncit foarte mult şi voi continua să muncesc şi mai mult, iar dacă îmi veţi permite să rămân îmi voi aduce şi eu contribuţia, manifestându-mi astfel recunoştinţa faţă de această ţară. Din păcate, cazurile referitoare la azil nu se decid în funcţie de cât de mult munceşte cineva şi de ceea ce dă înapoi. Ştiam asta, dar totuşi am încercat. În orice caz, m-am aşteptat ca Ministerul de Interne să mă refuze. Eram atât de stresat, încât nu reuşeam să dorm noaptea şi îmi făceam griji să nu pic examenele.

Acum, că statul mă considera adult, era timpul să plec de la Sean şi Karen, deşi nu voiam; fusese cea mai fericită perioadă din

viaţa mea, după copilăria timpurie. Însă au ţinut legătura cu mine şi m-au încurajat să mă concentrez asupra studiilor, în ciuda faptului că nu ştiam dacă urma să fiu deportat sau nu.

În cele din urmă, la examenele A Level am avut note mai bune decât m-am aşteptat: am fost încântat să văd că am luat un A şi doi de B. De asemenea, un A+ pentru amplul meu proiect pe tema refugiaţilor; mi s-a acordat şi un premiu de excelenţă. Nu era rău pentru un băiat care, cu doar patru ani în urmă, ştia numai câteva cuvinte în engleză şi ajungea în Marea Britanie în spatele unui tir cu banane.

Iar apoi, într-un final, au venit şi veştile mult aşteptate: câştigarea apelului. Mi se acordase dreptul de azil. Am plâns de bucurie în timp ce, cu mâinile tremurânde, citeam scrisoarea iar şi iar.

Avem în pashtu o vorbă care spune „*Pa jamoo kai na zaijdam*" – în traducere liberă: „Eşti mândru de nu-ţi mai încapi în haine".

La cinci ani după ce barca aceea aproape că s-a scufundat, eu mă aflam în primăria oraşului Burnley, alături de părinţii mei adoptivi, Karen şi Sean. Acum aveam haine noi, curate şi în mod clar nu mă mai încăpeau. Eu, cândva un refugiat amărât, fusesem ales să port torţa olimpică prin Marea Britanie, înaintea Jocurilor Olimpice desfăşurate la Londra în 2012.

Doamna Brodie, de care acum eram atât de apropiat încât îi spuneam „Mămica numărul doi", îmi sugerase să solicit lucrul ăsta:

— Ei bine, ce avem de pierdut, Gulwali?

Îmi plăcea că întotdeauna când vorbea cu mine spunea „noi". Mă făcea să mă simt special, iubit.

Când am aflat că m-au ales am fost atât de mândru, încât am crezut că nu-mi mai încap în piele – dar mă simţeam şi foarte smerit.

Ziua începuse devreme, cu un drum de patruzeci şi cinci de

minute de la casa lui Sean şi Karen în Bolton, pentru a cunoaşte restul echipei care urma să poarte torţa olimpică. Străzile erau pline de oameni care aclamau şi fluturau steaguri. În acel moment nu cred că mi-aş fi putut iubi mai mult ţara adoptivă.

Când am pornit, Karen m-a avertizat să merg încet şi să savurez momentul. Eram înconjurat de poliţişti, iar mulţimea era în extaz. Am încercat să merg încet, dar ţopăiam de entuziasm. Am sărutat torţa radiind de mândrie, de dragoste, conştientizând că în acel moment de cotitură făceam unul dintre cele mai frumoase lucruri pe care le voi face vreodată. În drumul meu către libertate, de nenumărate ori m-am simţit lipsit de speranţă, descurajat şi speriat. De multe ori m-am gândit să renunţ şi să mă întorc acasă. Dar în acele momente de slăbiciune un gând mă făcuse să merg mai departe: mama m-a trimis de acasă pentru a-mi salva viaţa.

Mama m-a trimis de acasă pentru a nu fi nevoită să mai îngroape o persoană pe care o iubea. Şi, procedând astfel, făcuse sacrificiul suprem, pe care l-ar face orice mamă.

În timp ce alergam pe străzile acelui oraş care pentru mine era a doua casă adoptivă, cu torţa aprinsă şi oameni în jur aclamând şi făcând poze, mă gândeam la un singur lucru: la ea.

În acel moment eram convins că nu o dezamăgisem.

1. General Certificate of Secondary Education (Certificatul General de Învăţământ Secundar) (n.tr.).

Capitolul 33

În ziua următoare am revenit brusc cu picioarele pe pământ. Ziarul local scrisese un articol despre faptul că purtasem torţa olimpică.

Am deschis entuziasmat computerul, vrând să citesc articolul online.

Erau fotografia mea şi câteva cuvinte foarte frumoase despre cât de mult însemnase pentru mine şi ce eveniment special fusese pentru ţară. Apoi am observat comentariile. O grămadă. Comentarii virulente, rasiste, foarte răutăcioase, care întrebau cu ce drept am făcut aşa ceva şi de ce nu m-am întors în ţara mea. M-a pufnit râsul. Mi-ar plăcea foarte mult, dacă aş putea. Alţii spuneau că era o ruşine că această onoare mi se dăduse mie, când alţi englezi mai merituoşi ar fi trebuit să aibă parte de ea. Eram de acord, mulţi alţii o meritau de asemenea, dar eu solicitasem lucrul ăsta şi fusesem ales, aşa încât nu înţelegeam de ce eram considerat atât de rău. Fusesem foarte mândru să contribui şi eu cât de cât la ceva atât de imens şi de uimitor cum este Olimpiada, ceva mai presus de rasă şi politică. Acele comentarii m-au rănit profund. Era primul meu contact cu virulenţa rasiştilor. Nu reuşeam să-mi scot din cap lucrurile acelea.

În unele zile mă trezeam gândindu-mă: dacă oamenii de aici mă urăsc atât de mult, de ce să nu le răspund pur şi simplu la fel? În fond, nu ei îmi bombardaseră ţara? Nu din vina lor mi se năruise copilăria şi străbătusem jumătate de lume? De fiecare dată când mă uitam în oglindă şi îmi vedeam faţa încă plină de

cicatrici, îmi aminteam de Calais şi de cumplita oroare a locuitorilor faţă de oamenii încă prinşi acolo. Mă simţeam foarte vinovat că eu evadasem, în timp ce alţii încă mai erau blocaţi acolo. Coşmarurile mi s-au înrăutăţit.

Erau şi zile când voiam să stau pur şi simplu în pat, să nu mă ridic. Îmi era foarte dor de familia mea, iar fără Hazrat viaţa era mult mai grea din toate punctele de vedere. Pentru ca lucrurile să fie şi mai rele, Qamandin urma să fie şi el deportat. Şi, colac peste pupăză, a trebuit să fac faţă şi unei riposte violente din partea unei minorităţi restrânse de musulmani care mă acuzau că purtând torţa comisesem trădare. Simţeam că, oricât de mult m-aş fi străduit, pur şi simplu nu puteam câştiga.

Evident, am reacţionat cu furie. Dar era o furie pierdută, stupid neajutorată. Voiam doar să fiu înţeles, auzit şi să mă vindec.

Dar, la fel cum făceam în timpul călătoriei când lucrurile se înrăutăţeau, mi-am găsit consolarea în rugăciune şi contemplare. Dumnezeu nu mă dezamăgise până acum – şi nu a făcut-o nici de această dată.

Îmi plăcea să vorbesc despre idealurile religioase cu alţi musulmani, dar şi cu prieteni de alte credinţe. Datorită activităţilor mele cu tinerii, aveam acum prieteni hinduşi, creştini şi evrei. Respectam valorile şi tradiţiile pe care le împărtăşeam, dar reuşeam să-mi întăresc credinţa şi vorbind cu ei. Bănuiesc că era un proces asemănător cu cel prin care trecusem deja din punct de vedere cultural, învăţând să ofer şi să las de la mine, dar şi să accept şi să iubesc omul care eram şi lucrurile în care credeam.

Gândurile mi se învârtejeau în cap fără încetare – chiar mă întrebam de ce gândeam atât de mult. Cred însă că activitatea mea cerebrală permanentă era şi un fel de mecanism de apărare. În momentul în care nu mai aveam ocupaţie sau încetam să mă

mai gândesc la cum să mă perfecţionez, mă apucau din nou deprimarea şi furia.

În 2012 am început studiile universitare. Muncisem din greu, însă a meritat: mi-am câştigat locul la Manchester pentru a studia ştiinţele politice. Când m-am plimbat prima dată prin incinta universităţii, a fost probabil cea mai fericită zi din viaţa mea. Radiam pur şi simplu. Eram emoţionat văzând acolo atât de mulţi studenţi din diverse medii. Încă mă mai exaspera într-o anumită măsură să văd studente în rochii scurte, căci vechile obiceiuri mor greu. Dar ştiam că aveau acelaşi drept ca şi mine să se afle acolo. Şi munciseră la fel de mult ca şi mine să-şi câştige locurile. În acea zi, toţi bobocii erau la fel.

Bineînţeles că nu am făcut prea multe dintre activităţile tipice bobocilor în prima săptămână, cum ar fi să mă îmbăt sau să merg la petreceri nebune. Dar am fost la numeroase evenimente neconvenţionale la care m-am simţit bine şi mi-am făcut repede prieteni. Simţeam că îmi găsisem ritmul printre sălile de curs, cărţi şi dorinţa arzătoare de a învăţa. În a treia zi luasem autobuzul spre casă şi stăteam cu capul sprijinit de geam cu o satisfacţie obosită, când s-a întâmplat ceva foarte ciudat. Am auzit din nou vocea bunicului meu de pe mamă. Aceeaşi voce pe care o auzisem în ziua când am trecut a doua oară frontiera dintre Iran şi Turcia, într-un moment în care simţeam că nu mai pot. „Gulwali, viaţa este o formă de educaţie.” Vă jur că am auzit vorbele astea de parcă ar fi fost lângă mine.

Totuşi, încă o dată, în momentul în care mă redresasem din punct de vedere emoţional, am simţit că-mi fuge pământul de sub picioare. În a patra săptămână de când eram la universitate m-am trezit că nu pot să mă ridic din pat. Avusesem unul dintre cele mai cumplite coşmaruri. Când s-a făcut dimineaţă, pur şi simplu nu puteam să-mi ridic capul de pe pernă. Simţeam că mă sufoc, eram panicat. Ideea de a ieşi afară, ca să nu mai vorbim de a

merge la universitate, mă umplea de groază. Am stat în pat toată ziua, în timp ce orele treceau chinuitor, cu minute pline de suferinţă. A fost una dintre cele mai înspăimântătoare zile din viaţa mea. Am simţit cum ura, amărăciunea şi furia pluteau prin cameră la fel de clar ca o prezenţă fizică. Le-am auzit cum îmi şopteau numele, frământându-mi sufletul cu tentaculele lor, obligându-mă să mă las pradă otrăvii lor. Oriunde s-ar afla, un cer întunecat se sfărâmă întotdeauna în bucăţi de-a lungul călătoriei cuiva. Ar fi fost atât de uşor pentru mine să mă dau bătut, poate să particip la o întâlnire a extremiştilor în noaptea aceea, să intru pe reţele de socializare şi să mă plâng de toate nedreptăţile sau chiar să încerc din nou să mă sinucid. Dacă aş fi avut la mine suficiente pastile, poate că aş fi făcut-o.

Stăteam cu draperiile trase, dispărând uşor în întunericul din jur, încercând să mă concentrez doar la respiraţia mea, căutând zadarnic să liniştesc vocile ce se luptau în capul meu. M-am întors pe partea cealaltă. Raze de soare au trecut prin partea de sus a ferestrei şi odată cu ele am simţit brusc un oarecare confort, o revelaţie: *jihadul.*

Încet, am scos Coranul, dând paginile cu respect, exact cum m-au învăţat tatăl şi unchii mei, căutând cu disperare cuvântul lui Dumnezeu, scris pentru ziua judecăţii. Am dat la paginile despre *jihad*. Pentru prima dată am înţeles cu adevărat ce înseamnă. Nu acele concepte aiurite despre „războiul sfânt". Aceasta este versiunea falsă folosită de cei care acţionează în numele islamului pentru a comite acte de terorism, urmărind uciderea fără discriminare a unor oameni nevinovaţi. Sensul propriu-zis al *jihadului* este „luptă" sau „efort" – războiul sfânt din interiorul cuiva. Aceasta era lupta pe care o dusesem cu mine însumi în tot acest timp, confuzia şi durerea care mă ologiseră de când am plecat din Afganistan. Iar acum înţeleg că aceasta este bătălia pe care trebuie să o port în continuare. *Jihadul* este bătălia din noi

toţi: este o luptă pe care toţi trebuie să o ducem, în diverse feluri, indiferent care ar fi credinţa noastră sau dacă trăim fără nicio credinţă. În acea zi, în timp ce razele de soare continuau să se reverse în camera mea, am ştiut, mai presus de orice îndoială, că aveam nevoie de *jihadul* meu pentru a putea iubi mai departe. Eu port *jihadul* ca să exist.

Epilog

O altă zicală în pashtu spune: „Nu este suficient timp pentru dragoste în această viaţă – mă întreb cum de găsesc oamenii timp pentru ură”.

Aş fi putut foarte uşor să trăiesc o viaţă plină de ură. Aveam 12 ani când tatăl şi bunicul meu au fost masacraţi. Fiinţele la care ţineam cel mai mult, pe care le iubeam, respectam şi care m-au influenţat mi-au fost luate într-o clipă.

Mi-ar fi fost mai uşor să aleg furia. Este în genele mele – ca pashtun, noţiunile de onoare şi familie constituie esenţa identităţii mele. Noi suntem ataşaţi de conceptul de răzbunare şi de duşmănii ancestrale, care se pot întinde pe generaţii întregi.

Iar apoi alţi bărbaţi, soldaţi din ambele tabere ale unui conflict pe care, fiind prea mic, nu-l puteam înţelege, voiau să ne folosească pe mine şi pe fratele meu Hazrat ca pioni în jocurile lor războinice. Indiferent de tabăra pe care am fi ales-o, rezultatul ar fi fost acelaşi: cel mai probabil am fi fost morţi, iar odată cu noi ar fi murit mai mulţi oameni. Mama ar fi fost nevoită să îngroape mai mulţi dintre cei dragi, mai multe familii ar fi plâns de durere, iar ţara mea nu şi-ar mai fi aflat drumul spre pace.

Violenţa naşte violenţă.

Alegerea de a pleca nu a fost a mea; a fost a mamei mele, care şi-a dovedit cu prisosinţă înţelepciunea când ne-a trimis pe mine şi pe fratele meu în Europa. Ştia că, dacă am fi rămas, rezultatul ar fi fost unul sângeros şi urât, fără nicio legătură cu frumosul, onoarea sau dreptatea. Totuşi, în momentele mele de disperare şi

singurătate, eram de multe ori confuz, deznădăjduit şi furios pe decizia ei, copilăria mea fiind un joc brutal al supravieţuirii. De atâtea ori pe parcursul acelei călătorii cumplite aproape că am murit – sărind din mersul trenului, fiind cât pe ce să mă înec în Grecia, în acele expediţii nesfârşite fără mâncare sau apă, când corpul meu tânăr, extenuat voia să renunţe şi să dispară în întuneric.

În parte am fost salvat de căldura şi bunătatea prietenilor pe care mi i-am făcut, care au avut grijă de mine. Mai mult decât orice, această carte vorbeşte despre credinţă, speranţă şi optimism. Sper că şi despre dăruire şi angajament faţă de ceilalţi oameni. O poveste despre bunătate, dragoste, umanitate şi fraternitate.

Baryalai, bărbatul bun şi drag care a luat într-adevăr acest copil pierdut sub aripa sa protectoare, a reuşit să ajungă în Marea Britanie. Ne-am regăsit în 2008 şi ne-am întâlnit de câteva ori. Am pierdut legătura cu trei ani în urmă. Pur şi simplu a dispărut şi mi-e teamă că a fost deportat sau se ascunde. Numele lui este unul dintre puţinele rămase neschimbate în carte, deoarece sper că va citi cumva toate acestea şi că astfel ne-am putea întâlni din nou.

Mehran, glumeţul neobosit care, cu umorul lui, mă ajuta să merg mai departe, trăieşte în Greater Manchester şi lucrează în industria hotelieră. Se descurcă foarte bine.

Din păcate, nu l-am mai văzut şi nu am mai auzit nimic de Abdul, al patrulea membru al grupului meu iniţial, din ziua în care am evadat din autobuzul închisorii în Iran. Nu ştiu dacă a reuşit să ajungă undeva în siguranţă.

Nici pe Shah şi Faizal nu i-am mai văzut din ziua când au fost urcaţi într-un vehicul separat, în Turcia.

Tamim a ajuns în Marea Britanie în 2009, dar ultima dată l-am văzut în 2012, iar de atunci nu mai ştiu nimic de el. Mă tem să nu

fi fost şi el deportat.

Pe Jawad nu l-am mai văzut de când a fost lăsat în urmă în *musafir khanna* din Istanbul, dar ţinem legătura prin e-mail. A ajuns în Grecia, unde locuieşte şi lucrează în prezent.

Hamid, întotdeauna cel mai inteligent, locuieşte la Londra. Şi el este la universitate, învaţă ca să devină medic – ştiu că va merge mai departe, până când, într-o zi, va obţine tot ce-şi doreşte. El şi prietenul său Ahmad au ajuns în Marea Britanie în acelaşi timp; am stat împreună până când am reuşit să mă urc în spatele unui camion în Grecia, iar ei nu.

Ahmad locuieşte şi el în Londra şi aşteaptă decizia finală a Ministerului de Interne, pentru a şti dacă i se va permite să rămână în Regatul Unit.

Jan, Qamandin şi Inginerul au ajuns şi ei aici. Ultima dată l-am văzut pe Inginer în Manchester, în 2009. Era bine, învăţa la colegiu, dar apoi Ministerul de Interne i-a refuzat cererea de azil şi a părăsit Marea Britanie.

Qamandin locuieşte în prezent în Kent şi continuă să se lupte cu Ministerul de Interne pentru dreptul de a rămâne aici.

Shafique a ajuns în Regatul Unit la o lună după mine şi ne-am regăsit în centrul de imigrare Appledore pentru copii neînsoţiţi. Încă suntem prieteni apropiaţi, dar până acum nu a primit încă o decizie finală de la Ministerul de Interne şi încerc să-l ajut.

Hazrat s-a întors din Afganistan în 2014, după trei ani în care a stat acasă pentru a ne ajuta familia. Acum cazul lui este din nou în atenţia Ministerului de Interne.

O sun pe mama o dată pe săptămână. Dar probabil că cel mai greu lucru dintre toate prin care am trecut este că atunci când vorbim ne înţelegem foarte greu unul pe celălalt. Eu încerc să-i vorbesc despre viaţa mea politică, despre examenele de la universitate şi campaniile mele, dar viaţa mea de aici, din Marea Britanie, este total diferită de vechea noastră viaţă din

Afganistan. Când m-a trimis departe, cu siguranţă şi-a salvat fiul, dar l-a şi pierdut. Dintre toţi, mama a plătit cel mai scump. Însă va rămâne mereu sursa mea de inspiraţie, la fel ca şi bunica mea mult iubită, care s-a stins acum câţiva ani. Am reuşit să vorbim la telefon când era pe moarte. Mi-a spus că mă iubeşte, şi eu la fel. Mă durea că nu puteam să o ţin în braţe şi să îi mângâi părul în timp ce îşi dădea ultima suflare.

Sper că oportunităţile şi educaţia primite aici îmi vor permite să obţin o slujbă într-un loc cum ar fi Naţiunile Unite. Acesta este ţelul meu când voi absolvi studiile universitare. După aceea sper să încep o călătorie uşoară înapoi spre casă, pentru a lucra pentru poporul meu. Visul meu cel mai mare ar fi să devin politician sau chiar preşedintele Afganistanului.

Cred cu tărie că soarta şi credinţa m-au purtat în această călătorie şi vreau să mulţumesc din suflet Marii Britanii pentru că m-a primit. Sper că am reuşit să-mi manifest recunoştinţa.

Însă nicio clipă nu m-am gândit că voi sta în Regatul Unit pentru totdeauna. Acasă va fi mereu acasă. Iar acasă este în Afganistan.

Dar în aceste zile ştiu exact ce aş fi mândru să fiu: cetăţean al lumii.

Prin activismul meu politic şi voluntariatul comunitar, sper că am ajutat la îmbunătăţirea vieţii altor tineri şi că am reuşit să-i fac pe oameni să înţeleagă situaţia grea a refugiaţilor şi a celor în căutare de azil. Recent, vechea mea şcoală a înfiinţat un premiu anual pentru elevi, numit „Premiul Gulwali Passarlay pentru depăşirea adversităţii”. Faptul că pot inspira un alt tânăr să muncească din greu şi să-şi atingă ţelul este extraordinar.

În final, acesta este motivul pentru care am vrut să scriu această carte.

Dar mai sunt zile, chiar şi acum, când mă trezesc după un coşmar îngrozitor, şi asta e tot ce pot să fac pentru a trece peste

zi. Nu voi scăpa niciodată de coşmaruri, nici de amintirile celor pe care i-am pierdut, nici de feţele migranţilor terifiaţi şi vulnerabili pe care i-am cunoscut în drumul meu. Oare fetiţa cu pălăriuţă albastră pe care am văzut-o la trecerea peste munţi în Turcia o fi reuşit să ajungă undeva în siguranţă? Nu ştiu cine era sau din ce ţară sfâşiată de război fugise familia sa, dar faţa ei murdară, pătată de lacrimi şi ochii speriaţi mi-au rămas în suflet pentru totdeauna.

Nu pot şi nu voi respinge amintirea ei. Duşmanul iubirii nu este ura, ci indiferenţa. Duşmanul iubirii este respingerea celor aflaţi în nevoie, să nu faci nimic atunci când poţi să-ţi ajuţi aproapele.

Criza refugiaţilor, cea mai mare criză globală de la al Doilea Război Mondial încoace, a fost provocată de conflicte, războaie, sărăcie, nedreptate şi opresiune. Este datoria noastră morală să tratăm aceşti oameni fugari cu demnitate şi respect. Nu putem să nu recunoaştem că recentele războaie din Irak, Libia, Siria sau Afganistan au provocat această criză. Nici nu ne putem preface că dorinţa Occidentului de a cumpăra produse ieftine sau de a obţine tot ce pofteşte la un preţ de nimic nu contribuie la adâncirea sărăciei şi a inegalităţii.

Adevărata libertate şi democraţie este o stradă cu două sensuri, care necesită ca oamenii să se educe ţinând cont de lumea din jurul lor. Pentru aceasta este nevoie de o minte onestă şi cercetătoare, care să pună la îndoială toate opiniile, chiar dacă nu-i displace niciuna. Dacă cineva vrea să fie liber, atunci trebuie să înţeleagă cătuşele care îl leagă. Internetul şi era reţelelor de socializare înlesnesc foarte mult procesul de diseminare a ideilor. Este o realitate şi nu putem da timpul înapoi; în schimb, trebuie să învăţăm să trăim cu ea. Poate fi constructivă, dar şi distructivă. Idealurile sunt puternice, iar acum străbat distanţele într-o clipă.

Când nu se simt bine-veniţi sau nu sunt integraţi în societate,

imigranţii şi refugiaţii se pot întoarce împotriva ei. Este complet nedrept ca atâtor musulmani tineri să li se spună în permanenţă să-şi ceară scuze pentru terorism sau să fie acuzaţi de aşa ceva, când nu are nicio legătură cu ei sau cu vieţile lor. Un exemplu este Ahmed, băieţelul care a dus recent un ceas la şcoală, pe care nu voia decât să i-l arate cu mândrie profesorului său. Însă a fost suspectat că a făcut o bombă şi arestat. Totuşi, mi-a plăcut că americani de toate vârstele şi culturile i-au venit în ajutor. Tatăl lui a spus că asta e „ceea ce a făcut America".

America este iubită de cetăţeni din toate categoriile sociale, iar faptul că visul american este încă posibil îi determină pe mulţi imigranţi să dea năvală acolo. Din păcate însă, există şi extremişti. Dar ca să-i contracarăm trebuie să-i înţelegem.

Mulţi extremişti sunt atraşi de romantismul luptei, poate chiar al morţii pentru o cauză dreaptă. Probabil de aceea tinerii din toate categoriile sociale sunt supuşi riscului de radicalizare, indiferent dacă e vorba de un bărbat alb frustrat care intră într-o congregaţie de afro-americani şi începe să tragă în oameni nevinovaţi, de fiul disperat al unui pescar somalez care deschide focul într-un mall din Kenya sau de o elevă din Franţa născută din părinţi migranţi care nu suportă restricţiile vieţii şi caută aventură şi împlinire în ceea ce ea crede că este interesanta lume nouă oferită de falşii profeţi ai aşa-zisului Stat Islamic – un grup de oameni care nu reprezintă în niciun caz islamul.

Falsa gândire creează răspunsuri false. Lumea noastră este un loc ce se schimbă rapid, însă tot mai mulţi oameni sunt prinşi în acelaşi tipar mental ca şi generaţiile trecute. Nu văd cum ar putea ajuta acest lucru.

Călătoria mea aproape că m-a ucis şi mi-a lăsat cicatrici mentale, fizice şi emoţionale pe care le voi purta pentru tot restul vieţii. Acele momente când eram în punctul cel mai de jos, când simţeam că nu mai pot – momente cu adevărat dureroase, când

moartea părea singura soluţie –, au coincis aproape întotdeauna cu perioadele în care m-am zbătut să merg înainte şi să fac progrese în călătoria mea. Aşa este şi în viaţă. Suntem cei mai fericiţi când mergem înainte.

Eu am avut parte de sprijinul multor prieteni buni de-a lungul călătoriei, care m-au ajutat să merg înainte. Şi fac asta în continuare, şi în ziua de azi. Nimeni nu călătoreşte singur în viaţă. Cu toţii avem puterea să-i ajutăm pe cei din jurul nostru sau să le facem rău. Alegerile pe care le facem ne definesc drumul, ne definesc călătoriile personale şi ne fac să devenim oamenii care suntem acum.

Vreau să vă mulţumesc pentru că mi-aţi citit cartea şi pentru că aţi participat la călătoria mea. Sincer. Vă mulţumesc. Dar vă rog, nu schimbaţi lumea pentru mine. Faceţi asta pentru ceilalţi copii care sunt singuri undeva prin lume, pierduţi, speriaţi şi încercând să găsească un loc sigur. Faceţi asta pentru mamele care ar prefera mai degrabă să-şi trimită copiii în necunoscut decât să-i vadă murind de foame sau în bombardamente. Faceţi asta pentru ca niciun copil să nu trebuiască să se trezească în faţa unui cer întunecat, cum mi s-a întâmplat mie.

Am un singur vis: ca în viitor un copil, citind această carte, să întrebe: „Ce era ăla un refugiat?”.

Putem schimba lumea. Toţi împreună. Putem.

Putem opri toate astea.

Nota coautoarei

Făcând această călătorie pe parcursul unui an şi trecând prin opt ţări, Gulwali a văzut mai multe şi a suferit mai mult decât s-ar fi cuvenit pentru un copil de 12 ani.

Şi nu este singurul.

În 2014, în douăzeci şi opt de state membre ale Uniunii Europene s-au depus 23.100 de cereri de azil de către minori neînsoţiţi (definiţi ca fiind persoane sub 18 ani care intră în ţară neînsoţite de un adult, fie el părinte sau tutore).

Astăzi, mai bine de jumătate dintre refugiaţii din întreaga lume sunt copii.

În timp ce scriam această carte, în vara anului 2015, un raport al UNHCR Global Trends, „Lumea în război", a scos la iveală noi statistici şocante care arătau că strămutarea oamenilor la nivel mondial se află la cel mai mare nivel înregistrat vreodată. Până la sfârşitul anului 2014, 59,5 milioane de bărbaţi, femei şi copii fuseseră strămutaţi forţat din cauza războaielor, conflictelor sau persecuţiilor.

Dacă acest număr de oameni ar fi reprezentat cetăţenii unei ţări, ar fi fost a douăzeci şi patra naţiune ca mărime din lume.

Cu doar un deceniu înainte, numărul era de 37,5 milioane. Creşterea necontrolată se datorează mai multor factori, inclusiv conflicte recente, represiune politică şi dezastre naturale. Unii experţi prevăd că, până în 2050, doar schimbările climatice ar putea spori numărul aşa-zişilor refugiaţi climatici la aproximativ 150 de milioane.

Motivele pentru care oamenii fug din ţările de origine pot să se schimbe şi să apară la orice oră. În prezent, Siria are cel mai mare număr de refugiaţi; în momentul când Gulwali a făcut călătoria, afganii se aflau în această situaţie. Ceea ce nu se modifică este felul în care operează traficanţii. Probabil cea mai simplă manieră de a descrie afacerea lor este asemănarea structurilor acesteia cu o corporaţie.

La nivelul superior există intermediari puternici pe plan naţional, dar rareori văzuţi, asemenea unor directori executivi, oameni care controlează traficul în anumite ţări. Aceştia folosesc o varietate de nume false. Gulwali îl ştia pe intermediarul său doar după numele Qubat. Familia lui l-a întâlnit pe Qubat o singură dată şi i-a plătit opt mii de dolari – suma negociată pentru a-l duce pe Gulwali până în Italia. Banii au fost încredinţaţi unui terţ stabilit de comun acord de ambele părţi, şi doar după ce Gulwali trecea fiecare frontieră i se plătea lui Qubat următoarea tranşă de bani. Intermediarii de la acest nivel construiesc afacerea prin reputaţie: nu este în interesul lor să înşele

sau să dea greş. Dar trebuie subliniat faptul că, în cazul în care Gulwali ar fi murit pe drum, banii nu ar fi fost returnaţi, iar plata către Qubat ar fi trebuit efectuată în întregime. În trecut am intervievat multe familii cu copii morţi care s-au aflat în această situaţie.

Apoi există intermediari regionali – persoane care controlează o anumită regiune a unei ţări, un fel de conducere superioară. Malik, bărbatul la costum şi cu servietă pe care Gulwali l-a întâlnit în Turcia, s-ar încadra în această categorie. Oameni de felul lui Malik, care deţinea şi bordelul în care Gulwali a stat pentru scurt timp, pot fi găsiţi de multe ori acolo unde călăuzirea şi traficul se intersectează, ei având profit din ambele activităţi.

Călăuzirea migranţilor – o industrie globală de 7 miliarde de dolari în ziua de azi – este definită de Naţiunile Unite şi Amnesty International drept „procurarea de beneficii financiare sau materiale de altă natură în urma intrării ilegale a unei persoane într-un stat de care acea persoană nu aparţine sau în care nu este rezidentă". Pe de altă parte, traficul de persoane este caracterizat prin exploatarea altor oameni, mutarea lor prin uz de forţă sau împotriva voinţei lor. Definiţia Naţiunilor Unite referitoare la traficul de persoane include recrutarea, transportul sau găzduirea oamenilor prin uz de forţă.

Totuşi, după cum subliniază şi Gulwali, această definiţie este neclară. Dacă un migrant aflat în mâinile călăuzelor plătite este forţat să meargă pe un traseu periculos împotriva voinţei lui, cum a păţit Gulwali când a fost trimis în Grecia, atunci unde este linia de demarcaţie dintre călăuzire şi trafic? Au existat mai multe cazuri de călăuze care au forţat migranţi, sub ameninţarea armei, să se îmbarce pe vase neadecvate transportului maritim, au aruncat migranţi peste bord sau i-au închis sub punte, condamnându-i astfel la o moarte sigură. În cazul ăsta este vorba de călăuzire sau de trafic?

Următorul nivel este cel controlat de proprietarii de case de oaspeţi sau de indivizi care pot oferi soluţii specializate de logistică, cum ar fi maşini. Lupul Negru se încadrează în această categorie.

Apoi urmează nivelul operaţional, numeroasele reţele de traficanţi, căpitani de vase şi şoferi care sunt plătiţi pentru a muta oameni dintr-un loc în altul. Aici lucrurile devin mult mai instabile şi de cele mai multe ori merg prost, căci în această zonă migranţii pot fi cei mai vulnerabili.

La capătul afacerii de călăuzire sunt oameni precum Serbest, care i-a făcut rost lui Gulwali de un cal şi l-a condus peste frontieră în Turcia a doua oară. Gulwali simte foarte multă compasiune pentru mulţi dintre cei pe care i-a întâlnit la acest nivel deoarece de multe ori ei luptau să supravieţuiască în situaţii de mare sărăcie şi conflicte, într-o manieră nu foarte diferită de a lui.

O serie de nume şi unele detalii au fost modificate în carte pentru a proteja anumite identităţi, iar alte personaje au fost omise. Am încercat să facem o descriere cât mai

precisă, deşi trebuie menţionat că este vorba de amintirile uneori neclare ale unui copil de 12 ani. Datele şi orele se amestecau pe parcursul călătoriei. Gulwali conştientiza trecerea lunilor în funcţie de vreme, dar călătoria lui l-a purtat din trecători montane înalte în subsoluri sufocante, ceea ce-i îngreuna perceperea timpului.

Locurile descrise uneori drept centre de detenţie ar fi putut fi închisori şi invers. De multe ori pur şi simplu nu îi era clar unde era ţinut, ci doar că era încarcerat.

Revenind la detalii, a fost extrem de dureros şi traumatizant pentru autor. Gulwali, asemenea majorităţii afganilor, are înclinaţii spre limbi străine şi învaţă repede. Cum spune el: „Am fost nevoit, pentru a supravieţui".

Engleza lui s-a îmbunătăţit rapid deoarece este limba uzuală, folosită peste tot în Europa de poliţie şi oficiali în încercările lor de a comunica cu migranţii. Totuşi, în anumite locuri din carte ne-am permis mici modificări în ce priveşte competenţele sale lingvistice, pentru a menţine cursul narativ.

Oricât de mult ne-ar fi plăcut, pur şi simplu nu am putut include toate poveştile, vocile sau persoanele întâlnite pe drum. Au existat multe personaje care, din păcate, rămân neauzite sau nemenţionate. Dincolo de toate, Gulwali şi cu mine sperăm că această carte va da glas şi un chip uman crizei refugiaţilor. Simplul fapt că volumul de faţă există ne asigură că oamenii aceştia nu au fost uitaţi.

În perioada scrierii acestei cărţi – sfârşitul lui iulie 2015 – se ştia că mai bine de două mii de bărbaţi, femei şi copii s-au înecat în Marea Mediterană doar în acest an. Este posibil ca cifra neoficială să fie mult mai mare. Povestea lor s-a încheiat în felul în care începe cartea lui Gulwali, care ar fi putut fi foarte bine unul dintre ei, cu vocea stinsă în adâncurile apelor reci.

Vă las cu gândul ăsta.

Nadene Ghouri, august 2015

Mulţumiri

Aş vrea să le mulţumesc tuturor celor care m-au sprijinit de-a lungul călătoriei vieţii mele, dar în mod deosebit celor cu care am călătorit şi care m-au ajutat să fiu în siguranţă. Îi mulţumesc lui Nassi, de la asistenţa socială, şi tuturor profesorilor de la Starting Point, dar în special lui Katy Kellett, care a crezut în mine şi a luptat pentru mine; şi lui Chris Brodie, mentorul meu, cea mai bună prietenă şi a doua mea mamă. Mulţumesc întregului personal de la Essa Academy, în special domnului Badat, doamnei Reid şi doamnei Grills, pentru că m-au ajutat să-mi găsesc vocea politică şi oratorică. De asemenea, îi mulţumesc doamnei Bolton, la care mergeam oricând mă simţeam deprimat şi supărat. Mulţumiri tuturor celor de la Bolton Sixth Form College, în special domnului Hindle şi domnului Ivory, care m-au învăţat şi m-au încurajat. Şi tuturor celor de la Universitatea din Manchester, în special doctorului Julian Skyrme. Tuturor angajaţilor şi organizatorilor tineri pe care i-am cunoscut în diverse comitete, comisii, forumuri şi grupuri – sunteţi extraordinari.

Mulţumesc, Roya, pentru tot sprijinul emoţional şi moral; şi îţi mulţumesc, Sahrish, pentru prietenia, înţelegerea şi admiraţia ta.

Sunt îndatorat pe vecie părinţilor mei adoptivi Sean şi Karen, pentru căldura, iubirea şi sprijinul lor şi pentru că mi-au permis să împart cu ei căminul şi familia lor.

Lui Nadene Ghouri, care m-a inspirat şi fără de care nu aş fi scris această carte. Pasiunea şi entuziasmul ei m-au făcut să continui până la final, ajutându-mă să depăşesc stresul şi durerea. Le mulţumesc şi soţului ei, Sam Robertson, şi tuturor celor de la Biblioteca Gladstone pentru susţinerea oferită de-a lungul procesului de scriere.

În final, mulţumiri minunatei mele agente literare Brandi Bowles şi tuturor celor de la Harper One pentru că au crezut în această carte şi au făcut-o să devină realitate.

Mai sunt foarte mulţi oameni care au participat la călătoria mea. Îmi pare rău că nu v-am menţionat aici, dar sper că vă ştiţi şi că înţelegeţi cât de importanţi sunteţi pentru mine. Le sunt îndatorat foarte multor persoane.

1. Vânzând produse de croitorie la prăvălia mea din bazar, la 8 ani

2. Ca ucenic croitor la vârsta de 10 ani, împreună cu fratele meu Nasir. Hainele pe care le port sunt făcute de mine

3. Un peisaj familiar: provincia Laghman din Afganistan (fotografie de Naveed Yousafzai)

4. Cu fratele meu Noor (în stânga), unchiul şi verii mei (2000)

5. Fotografie de paşaport afgan (2008). Era în perioada când Serviciile Sociale din Kent dezbăteau problema vârstei mele

6. Cu tatăl meu adoptiv Sean, unul dintre oamenii care m-au inspirat cel mai mult

7. Ziua în care am purtat torţa olimpică pentru ţara mea adoptivă a fost pentru mine cea mai extraordinară zi (Burnley, iunie 2012)